

Církev a vlast —

ty v mojí miluji sestersky se nadrech,
každá půl, každá má moje srdce celé.

Sušil.

OBSAH č. 1.

Miloslav Kunc (Brno): To jest ta země má ...

F. Heger (Olomouc): Bohoslovec a mládež.

Lenk (Brno): Mlha. — Podzim.

L. Brabec (Praha): Řeči Elihuovy v knize Ijjob.

J. B. (Brno): Uzdravení malomocného.

J. Zouhar (Brno): Unie florentská a její význam.

Jar. Michal (Praha): Hra u člověka a u zvířete.

Bárta (Brno): Mlč a věř. — Had na jeslích. —
Den Mariin.

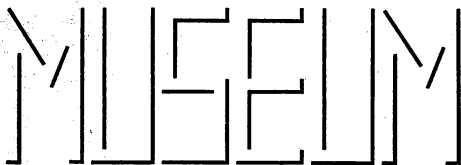
Frant. Kvasnička (Brno): Mojžíš.

Ad multos annos!

Naše hlídka.

Poznámky.

Nové knihy.

Časopis slovanských
bohoslovců

● **Museum**, časopis slovanských bohoslovců. ● Vychází každý druhý měsíc ve školním roce s církevním schválením, nákladem Růže Sušilovy, literární jednoty brněnských bohoslovců. Řídí rektor ústavu Msgr Dr. Karel Skoupý. ● Adresa redakce i administrace: Brno, Antonínská 1. ● Redaktor Jan Nevrla. Administrátor Vladimír Svitáček. ● Předplatné: bohoslovci a studující 10 Kč, ostatní 15 Kč. Číslo šek. konta 102.407 Brno. Uzávěrka 2. čísla: **30. listopadu 1939.**

● Z redakce

V neklidné době začínáme 71. ročník našeho časopisu. Ozývají se hlasy: »Inter arma silent Musae.« Všichni básníci a literáti však neodešli. Doufám, že se nedají překonat vnějšími poměry a zašlou z každého semináře něco do dalšího čísla. Nové myšlenky a směry se šíří s mocí a houževnatostí. Chceme zůstat věrní duchu Sušilovu – jeho církvi a vlasti. Proto s chutí do práce, třebaš to bude jen práce literární. Ale i ta bude prací záslužnou.

»Záleží mi na úrovni a na vycházení Musea«, ta upřímná slova pronesl mladý bohoslovec našeho alumnátu. Dokázal to i pěkným příspěvkem. Kéž by takových bylo víc!

Zašlete zprávy centrálních kroužků a jednot! K dalším číslům chceme vydat přílohu, rejstřík čl. v posledních 25 roč. Musea.

Prosíme o odevzdání přečtených knih, které máte vypůjčeny z alumnátní knihovny a nepotřebujete jich více.

Statistiku bohosl. ve škol. r. 1939–40 prozatím nepřinášíme. Nedošly nám ještě všechny dotazníky.

Naše soutěž: Odměníme nejlepší práce zaslané do 71. r. O posudek budou požádáni bohoslovci z více seminářů. Ceny: 100 a 50 K za 2 nejlepší práce vědecké (pojednání)
60 a 40 K za 2 nejlepší prózy (povídky.)
50 K za nejlepší báseň.

● Z administrace

Kdo si ponechá toto číslo je považován za odběratele.

»JITRO« do XXI. ročníku.

»Jitro« – časopis katolických studentů zahájilo na počátku školního roku již svůj XXI. ročník. Věrně své tradici, bude »Jitro« i nadále šířit v našem studentsku středškolském i vysokoškolském svatováclavské katolictví a lásku k národu. Se snahou o zvýšení vnější i vnitřní úrovně, slibuje býti jako v minulých letech dobrým rádcem a přítelem katolických studentů a studentek. Ukázková čísla si vyžádáte v administraci »Jitra«, Praha I., Husova ul. č. 8.

MUSEUM

ČASOPIS SLOVANSKÝCH BOHOSLOVCŮ

ROČNÍK LXXI.

1939–1940.

Ryl: St. Pravec, Brno.

Z archivu Musea.

Řídil: Msgr. Dr. Karel Skoupý.

Redaktor: Jan Nevrla – Ladislav Jurák.

Nákladem „Růže Sušilovy“, literární jednoty brněnských bohoslovců.

Tiskl Jan Mucha ve Velkém Meziříčí.

OBSAH ROČNÍKU LXXI.

Básně:

<i>Alán Jiří, Ol.:</i>	Tvé rány rozkvetly	-	109
	Žňové poledne	- -	135
<i>Ambrož Vojta, Hr. Kr.:</i>	Modlitba	- - -	149
<i>Bárta Jan, B.:</i>	Uzdravení malomocného		10
	Mlč a věř!	- - -	20
	Den Mariin	- - -	22
	Pohled	- - -	54
	Žalmy	- - -	73
	Modlitba Františkova	-	106
<i>Baldík Met., B.:</i>	Klas prvotin	- - -	131
<i>Dlab K., B.:</i>	Majáky cílů	- - -	37
	Tichá pláč	- - -	41
<i>Javořský Jindra, Hr. Kr.:</i>	Prosba	- - -	79
	Matčiny oči	- - -	139
<i>K. A. M., B.:</i>	Jeden den	- - -	108
	Vraťte se!	- - -	134
<i>Kunc Miloslav, B.:</i>	To jest ta země má...	-	1
	Mládí	- - -	50
	Na cestu do náprsní tašky	-	151
<i>Lenk, B.:</i>	Podzim	- - -	8
<i>N. J., B.:</i>	!!!	- - -	76
	* * *	- - -	77
<i>Otradovec F., P.:</i>	Matkám kněží	- - -	65
<i>Procházka Jan, B.:</i>	Vidění dnů	- - -	98
	Žalm: Hospodine, Bože můj!		137
<i>Réva Prokop, B.:</i>	Kde odpočívám	- - -	117
<i>Souček Jar., Č. B.:</i>	Rorate...	- - -	60
	Píseň	- - -	78
	Poutník	- - -	112
	Benedicite	- - -	145

Prózy:

<i>Baldík Metoděj, B.:</i>	Záblesky perspektiv	-	-	-	115
<i>Bárta Jan, B.:</i>	Had na jeslích	-	-	-	20
	Černá hodinka	-	-	-	52
	Děti Boží	-	-	-	85
	Odkrytá noc	-	-	-	117
<i>Boček Jan, Hr. Kr.:</i>	Bloudění duše	-	-	-	147
<i>Hedbávný Frant., B.:</i>	Výkřik utrpení	-	-	-	141
<i>Ignotus, B.:</i>	Proč se bojíte, malověrní?	-	-	-	97
<i>Javořský Jindra, Hr. Kr.:</i>	Smuteční melodie	-	-	-	79
	Píseň Královny	-	-	-	107
<i>Koukal Edy, B.:</i>	Vzpomínka na Korfu	-	-	-	140
<i>Kunc Miloslav, B.:</i>	Probuzení	-	-	-	48
	Vteřiny pod maskou	-	-	-	88
	Boží muka	-	-	-	116
	Vy mé hory	-	-	-	138
<i>Lenk, B.:</i>	Mlha	-	-	-	7
<i>N. J., B.:</i>	Tonoucí hvězda	-	-	-	76
<i>Piscator, B.:</i>	Matčina oběť	-	-	-	55
<i>1938, Ol.:</i>	Na Tatrách vysokých bílý sníh...	-	-	-	103

Články:

<i>Alán Jiří, Ol.:</i>	Nejvyšší Spravedlnost a Láska	-	136
<i>Brabec L., P.:</i>	Řeči Elihuovy v knize Ijjob	-	8
<i>Hedbávný Fr., B.:</i>	Skizzy vesnice a města	-	51
<i>Heger F., Ol.:</i>	Bohoslovec a mládež (Velehrad. referát)	-	2
<i>Jemelka Fr., Dr., Ol.:</i>	Duhovník in njegov boj	-	33
<i>Jurák Lad., B.:</i>	In viam pacis	-	144
<i>Kvasnička Fr., B.:</i>	Mojžíš	-	23
	Biskup Vojtěch a jeho krajané	-	110, 131
<i>Lenk, B.:</i>	Čtu „Básně rolníků“	-	74
<i>Michal Jar., P.:</i>	Hra u člověka a u zvířete	-	18
	Hra jako důležitý výchovný moment	-	47
<i>Peca Pius, O. E. S. A., B.:</i>	Bible a geologické badání	-	68

<i>Saida, Ol.:</i>	Mešní píseň	80
<i>Sláma Ant., B.:</i>	Hudební příprava bohoslovce . . .	88
<i>Sláma Met., Ph. Mr., B.:</i>	Filosof. pojetí křest. nauky v C. Vých.	101
<i>S-k., Ol.:</i>	O knižních značkách	150
<i>Š. M., B.:</i>	C. C. Martindale S. J.: Těžké přikázání	104
<i>T. V., Ol.:</i>	Hoši od Bobří řeky	113
<i>Votruba K., P.:</i>	I jiné ovce mám	37
<i>Zouhar Jos., B.:</i>	Unie florentská a její význam . . .	11, 41

Různé:

	Ad multos annos! (Msgr Jan Staněk)	27
	60 roků se dožívá Msgr Dr Jos. Toman	57
	Padesáti let... (Dr Boh. Petrželka) .	57
<i>Kampf Jar., B.:</i>	Odpočín v pokoji! († bohosl. Fr. Jelínek)	54
<i>Zprávy:</i>	Sv. Otec mluvil...	90
<i>Praha:</i>	K sedmdesátým narozeninám Jeho Eminence kardinála Kašpara	129
<i>Peroutka Fr., Č. B.:</i>	Za † J. Exc. Dr. Šimonem Bártou, biskupem českobudějovickým .	146
<i>Fr. Sušil:</i>	Moravské národní písně. (Píseň: „Svět a milost Boží“) .	149
	75 let J. M. inf. preláta msgr. Ad. Tenory	151
	Padesátku oslavil vldp. rada L. Špolc	152
	Poznámky	28
	Statistika bohoslovců Čech a Moravy ve šk. r. 1939-40	58
	Z Cyrilometodějského kroužku „R. S.“ v Brně	92
	Poznámky na okraji Musea	120, 153
	Zprávy ze seminářů	121, 154
	Ústřední kroužky	122, 157
	Bohoslovcům všech seminářů! (Vyd. nábož. čítanky pro mládež)	157
	Nové knihy na obálkách 1., 2., 3., 4. a 5. čís. a 29., 60., 92., 122. a 158. str.	

To jest ta země má...

*Motto: To jest země má
láskou a světlem opředená,
milénka toužící,
chlebem vonící,*

Byla to jen malá náruč, náruč žitných klasů
a dítě spěchající ke svým hrám,
když vířil vzduchem proud vášnivých hlasů,
Svou zemi nedám, neprodám.

Mám rád svěží květ,
mám rád rodnou zem,
mám rád její zpěv.

A země zpívala – a zpěv byl vzrušený a vášný,
vlál ve vzduchu jak šáteček hedvábný,
však bez přítěže lamp a lampionů
a lehký jako záchvěv těch nejsladších zvonů.

Písni, pohádko, pohádko šťastná a svěží
o vískách, o lesích, o kapličkách a věžích,
o čelech vroubených láskou a kvítím
uniklých proradným bezvěrců sítím,
o klidném pohledu zrajičích lánů,
o vroucí modlitbě srdcí bez pánů,
o křížích podél cest, o křížích u polí,
kde lidská bolest nikdy,
nikdy, nikdy nebolí,
o úsměvech vrhaných do stínů,
o oddaném pohledu tonoucích leknínů.

To jest ta země má
Bohem nám darovaná,
jediný světa kout,
kde chceme pracovat,
jediný světa kout,
kde chceme spočinout.

Bohoslovec a mládež.

(Sjezdový referát.)

Mládež je dnes tak desorientována, že nemá pevných opěrných bodů, je jako lehký balon odpoutaný od země a hnáný ve vzduchu větrem všemi směry. Kdo jí dá správnou orientaci, kdo jí podá pomocnou ruku a zachytí ji? – Na prvním místě katolický kněz. Jakým však způsobem? Zvláštní duševní nálada mládeže, těžká nebezpečí náboženská a mravní, jimž je dnešní mládež vydána, vyžadují speciálních a zvláště obezřetných pastoračních metod. Člověk neví, kde a čím může takovou rozbolavělou mladou duši ranit. A toho jsou si vědomi i adeпти kněžství a proto dávají svému tradičnímu sjezdu na posv. Velehradě základní téma »Bohoslovec a mládež«. Téma voleno tak, jak po něm instinktivně volala srdce mladých, kteří cítí jasně tyto problémy mládí, žijí z nich a volají po vyřešení. A právě na Velehradských sjezdech mají bohoslovci možnost bedlivě sledovat za vedení zkušených lidí nové problémy, na něž v pastoraaci budou narážet a na jejichž řešení mají spolupůsobit. Tedy i zájem o děti a mládež, touha právě tyto zachraňovat, je dnes charakteristickou známkou povolání kněžského. Proto takový zájem bohoslovců o toto téma, podporovaný ještě jmény významných a zkušených referentů, kteří jim skutečně také podali správné instrukce k zachycení a správnému vedení mládeže.

Sjezd trval letos plně tři dny. Od 11. do 14. července. V úterý odpoledne konal se tradičním způsobem průvod od Cyrilky do basiliky, kde přivítali bohoslovce za kolej P. Vítek T. J. a ředitel cyrilometodějského gymnasia dr. K. Závadský T. J. V čele průvodu byl nesen věnec určený na hrob arcibiskupa dra Stojana. Po slavném vzývání Ducha sv. za zpěvu velehradské písně, odebrali se bohoslovci do Slovanské dvorany, kde byl vlastní sjezd zahájen všeobecně oblíbeným každoročním výkonným předsedou sjezdu dr. Cinkem úvodním proslovem o významu velehradských bohosloveckých sjezdů a o jejich úkolech dnes i v budoucnu. Při tom vřele vzpomenu jubilujícího metropolity moravského a přečetl jeho otcovský příspěv, po němž následovaly další pozdravné příspěvy – přijaté s velkým povděkem – mimo jiné J. Em. kardinála dra Kašpara, P. superiora F. Hradila, dra Mořice Hrubana, archeologa Zelnitia, profesorů dra B. Kutala, kan. msgra dra Karlíka. Telegramy byly opřevány a zaslány také ostatním našim Ordináriím. Nato uvítání četní hosté, kteří byli zvoleni do čestného předsednictva a vyzváni k pozdravnému projevu: ředitel dr. Závadský, profesor Dom. Pecka, P. spirituál A. Šuránek, P. Klement O. S. B., prof. dr. Spisar, zástupci katol. studentstva, místopředseda Ústředí Adamec a předseda soc. odboru Malášek. Účast zástupců Slováků prof. spirituála dra Ho-

lůska ze Spišské Kapituly a kaplana z Holiče Jul. Gabriše byla předsedou velmi vroucně zdůrazněna.

Večer byl věnován velehradské basilice, v níž nám msgr. dr. Cinek skvěle oživil její duchovní odkaz barokního cyrilometodějství. Při nádherném vnitřním osvětlení promlouvala basilika k srdci každého účastníka.

Druhého dne ráno, po slavné mši sv., kterou celebroidl bývalý předseda Stoj. liter. jednoty novokněz dp. Kunický, byly zahájeny vlastní programové přednášky. Aby však i prostředí odpovídalo duchu témat, zvolena byla i nová scenerie. Mládí má rádo volnost a utíká od škrobené formality. Proto přednášky byly konány většínou v přírodě. Hned první přednáška prof. Dom. Pecky byla v lese, za Velehradem.

Zajímavý byl pohled na obrázek, který vytvořili posluchači, rozložení i na zemi pod tichými smrky nedbajíc uhlazených posic, jen když odstranili všechny »rušivé momenty« pod sebou, aby mohli usebraně sledovat zajímavou přednášku pana profesora o psychologii moderní mládeže a o umění vychovatelském, která z ní vyplývá.

»...Psycholog nemůže být statistikem, musí to být pozorovatel, který má dar vhledu do mladé duše. Nejde nám o to zjistit, jaká mládež je, ale jaká být má. Výchova mládeže je cosi normativního a musí se obracet k celému člověku, nestačí vychovávat jednu stránku... Základem integrální výchovy je náboženství, které uchvacuje celého člověka... Náboženství je jednotícím principem výchovy... Výchova není jen věda, ale i umění. Vychovatelské umění je umění středu... Výchova musí být Christocentrická...«

O předneseném následuje hned debata. Soustředila se většinou na osobnost vychovatele a vyzněla v tom smyslu, že nejlepším prostředkem správného vychovávání je stálá sebevýchova.

Po krátké rekreaci sjezdový »národ« se stěhuje z chladných míst stinného lesa poněkud výše do »teplejších krajín« na slunce, aby vyslechl další přednášku univerzitního učitele a zároveň odborníka dra Tomáška. Rečník navázal na předcházející a rozhovořil se o speciální výchově náboženské a to školní.

»...Na našich školách není duch náboženský duchem celého vyučování. Katecheta musí navazovat aspoň po stránce přirozené etiky na ostatní vyučování a dávat mu náplň nadpřirozenou... Ide o pedagogické začlenění milosti Boží do celé výchovy.*

Odpoledne měla býti vycházka ke Královu stolu; tam měly být také organizační porady. Pro změnu však odbyvaly se porady v klášterní »salatrině«. Zástupci jednotlivých jednot přečetli nejdříve referáty o činnosti svých spolků a hned se přikročilo k poradám. Rozvinula se velmi čilá debata. Jednalo se jednak o větší styk seminářů během roku, jednak o centrálních kroužcích. Předseda Zemek shrnul debatu o prvním bodě v ten smysl, aby poslední stránky Musea byly věnovány poznámkám na způsob kroniky olomouckého »Pozdravu ze semináře«, z nichž by semináře poznávaly vzájemně svůj život. Do druhé debaty zasáhl i předseda soc. odboru UKS Malášek a navrhl spolupráci bohoslovců se studenty v sociální práci a v Katol. akci. Tento návrh rozšířil místopředseda Ústředí Adamec a upozornil na spolupráci ve všech oborech se studenty. »Veďte nás a my Vám zorganizujeme studenty.« Usnesení z této debaty bylo shrnuto v níže uvedené sjezdové resoluci.

O páté hodině konala se již ve Slovanské dvoraně přednáška dp. faráře P. Kunovského o významu a vedení dětských besídek. Vlastně praktické doplnění obou dopoledních referátů. Z přednášky mluvila bohatá zkušenost v práci tohoto směru. Praktické návrhy byly vloženy do sjezdové resoluce.

Večer byla uspořádána v Slovanské dvoraně svatovojtěšská akademie na paměť 900. výročí přenesení ostatků svatého Vojtěcha. Před programem uvítal formálně ještě výkonný předseda další hosty, kteří přišli během dne, regenta msgra dra Skoupého, dra Braitto a P. Jar. Kouřila, a zařadil tlumočení pozdravů ostatních bohoslovců jednot: Za brněnské bohoslovce pozdravil sjezd redaktor Musea J. Nevřkla, za pražské ctp. Babka, za Královehradecké Turner, za českobudějovické Hrušeš, za vidnavské Hošek. – Akademii pronesl úvodní předšlov regent msgr dr. Skoupý. Na programu byla:

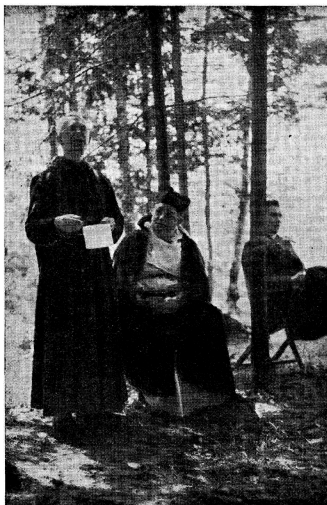
1. Modlitba sv. Vojtěcha (slova P. Maršálek, hudba insp. Hromádka). 2. V. Dyk: Země mluví (recitace ctp. Heřm. Tyla). 3. Kvarteto, Mozart: První věta Sonatina (dp. Mazal, dp. Pokorný a ctihodní pánové Šmarda a Kampf). 4. Významná přednáška P. Soukopa, Svatý Vojtěch a cyrilometodějství. 5. K. V. Rais – H. Tyl: Smrt sv. Vojtěcha. (Sborová recitace.) 6. Raff: Cavalerio (zpěvně

* Škoda, že mohou z každé přednášky nadhodit jen základní myšlenky, které mají vystihnout jen ráz celé přednášky. Možná, že budou přednášky vydány buď původní nebo alespoň jejich rekonstrukce.

sólo PhC. Drápal, hudební doprovod dp. Mazal a ctp. Hellman.)
7. Hospodine pomiluj ny! (Sbor.)

Druhého dne pokračováno ve sjezdových přednáškách opět pod širým nebem v lese, za Velehradem. Dr. Braito poutavě promlouval o duchovním vedení ve studentských táborech. Nastínil napřed krátký historický vývoj katol. táborů a přešel pak k vlastnímu smyslu a cíli táborů.

»...Naše studentské katolické tábory nepovstaly podle znehodnoceného hesla proti spolku spolek, neměli jsme v úmyslu konkurovat, nýbrž naše tábory povstaly z vnitřní potřeby naplnit katolickými hodnotami, katol. duchem prázdninovou rekreací... Tábory mají nenápadným způsobem doplňovat rodinnou po případě i školní náboženskou výchovu... upevnit a rozšířit náboženské vzdělání a přesvědčení... vychovávat ducha katol. pospolitosti, ne altruismu, ne kolektivismu, nýbrž křesťanského společenství... Cílem velmi důležitým táborů je sblížení s přírodou... a rekreace, ale opět katolická rekreace...

Další ref. P. Klement se uvedl na scénu vtipnou přátelskou poznámkou na svého předchůdce, provázenou huronským smíchem, vytvořiv obraz faraonova snu. Brzy si získal srdce všech, když promlouval o významu a vedení ministrantských jednotek Legio angelica. O jejich časopise promluvil profesor P. Pavelka, známý všem legionistům jako Pater II. Tito dva »otcové«, Pater I. a Pater II. dodávali vždy sjezdové náladě veselý ráz.

Odpoledne se jelo společně autobusy na Hrad Buchlov, aby účastníci viděli teorii dopoledních referátů o katol. táborech v praxi. Se zařízením tábora je seznámil pluk. vedoucí tábora dp. dr. Martinnů. Na krásném paloučku v ideálním zákoutí uváděli vděčně posluchače

P. Klement do tajemství skautingu a prof. Tomášek do duchovních potřeb feriálních kolonií. Jejich praktické návrhy přijaty rovněž do resoluce. – V tu dobu zavítal mezi bohoslovce milý mistr »dřeavač« A. Hrabal.

Po večeři v pravdě táborové – krajíc chleba a kus »vuřtu« – byl pod hradem tábora. Program při něm vyplnili z velké části studenti sami podařenými veselými scénami. Jinak ve zpěvu vypomohli i bohoslovci. Ovšem jedním z důležitých čísel bylo vystoupení sehraňých »otců«, Patera I. a II., kteří udělali takovou kanadu svým vystupováním co by V + W, že museli rozesmát každého.

Nezapomenutelným a hlubokým však dojmem působila večerní modlitba u táborového ohně, řízená P. Klementem.

Druhého dne dopoledne sjezd končil. Bohoslovci však nemohli odejít z Velehradu bez uvědomění, co jim Velehrad hlásá a v jakém duchu mají uskutečňovat svá sjezdová předsevzetí. Proto se sešli v té tiché basilice k poslední závěrečné přednášce, která měla být korunou sjezdu a zároveň pouti. Přednášku, lépe řečeno kázání měl msgr. dr. Cinek, který poukázal na význam velikých světcových osobností našich svatých věrozvěstů a vybídl k práci mezi milovaným lidem v duchu ideje cyrilometodějské.

»...Je třeba přijímat pokorně, stravovat v sobě a pak hlásat lidu Božímu plnou křesťanskou nauku, vésti k účtě Matky křesťanské jednoty, k vzájemné, katolické lásce bratrské. To všechno se snaží podepírat náboženský spolek Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje, jehož uvádění v život v jednotlivých farnostech zůstává praktickým úkolem cyrilometodějského duchovenstva za spolupráce kněžského dorostu...«

Pak přečteny ve Slovanské dvoraně resoluce, ovoce to celého sjezdu:

Na organizačních poradách konstatováno, že usnesení minulého liturgického sjezdu byla z velké části uskutečněna. Je však třeba v liturgické práci pokračovat a ji více prohloubit. Letos bylo usneseno uvést opět v činnost ústřední kroužky. Budou spolupracovat se souhlasným odborem katol. studentstva a aby činnost všech byla jednotná, budou uveřejňovat program a iniciativní popudy v jednotlivých číslech *Musea*.

Ústřední kroužky rozvrženy tak, že Olomouc má *literárně kulturní* (zahrnut v něm i cyrilometodějský), Brno *sociologický*, který se zapojí přímo do rámcového programu sociální tříletky UKS, Praha *liturgický*, Hradec Králové *misijní*.

Naše rozhodnutí:

1. Pod vedením prof. dra Tomáška připravovati náboženskou čítanku pro katol. mládež.

2. Propagovati dětské pouti na Velehrad a rozšiřovati letáčky dětské pouti ke Královně míru (vydanou Exercič. domem ve Frýdku), pracovati všemožně o prázdninách v dětských besídkách, propagovat je.

3. Umožniti schopným bohoslovcům co největší účast na studentských táborech, mohli by býti pomocníky duchovních rádců.

4. Všímat si ministrantů, zřizovat odbory *Legio angelica*, a šítit její organizační věstník.

5. Obeznamovat se s Junáctvím: teoreticky, studiem české a cizí literatury, praktickou účastí v oddílech, klubovnách i letních táborech, a školit se dle možnosti v lesních školách.

6. Působit na rodiče ať důrazně zabezpečují svým dětem v neutrálních feriálních koloniích účast na povinnostech náboženských.

7. Šířit a zdůrazňovat myšlenku katol. feriálních kolonií; dle možnosti prakticky spolupůsobit jako duchovní vůdové.

8. Studovat v duchu ideje cyrilometodějské svědomitě a všestranně křesťan. nauku, pěstít v seminářích úctu k Matce křesťanské jednoty, a vzájemnou bratrskou lásku; podporovat oživení odborů ACM. Pracovat k tomu, aby myšlenka sjednocení se stala *činným hnutím*.

Po resolucích vraceli se účastníci průvodem do basiliky, aby poděkovali za zdar sjezdu a zároveň si vyprosili hojnost požehnání Božího a síly v předsevzaté práci. Slavným Te Deum sjezd zakončen a svátostně požehnání provázelo účastníky na cestě z Velehradu.

Zajímavá a pozoruhodná byla v Našinci noticka k letošnímu bohosloveckému sjezdu: »Je velmi důležité, že tentokrát místo nehrálo tak velké role; zájem, láska k věci rozhodovala. A tak se vynořuje otázka, nebylo-li by přece dobré poslechnout tichého hlasu na dně studentských srdcí a pořádat »velehradské« sjezdy bohoslovecké na různých místech státu. Tak by se zachytila periferie, tak by se roznese zájem o Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje do krajů, z nichž bohoslovci na Velehrad přijeti nemohou. Tak by se konečně roznášelo »velehradské fluidum« do různých končin cyrilometodějské velkodiecése, protože nezáleží tolik na místě, jako na duchu, a ten by zůstal velehradský! Slyšeli jsme na táborovém ohni buchlovském, že mládí má býti ohněm, který zapaluje, svítí, hřeje! Zapalování znamená iniciativu, a tu je tedy dobré ponechat mladým. Pouze spolehlivě usměřňovat podle životních zkušeností. Letošní velehradská pout znamená veliký pokrok a octla se tak na prahu nové živější budoucnosti, jak ji chce Bůh, jak je v zájmu myšlenky cyrilometodějské.«

LENK, BRNO:

Mlha.

(Báseň v prose.)

Město spí. Je tma. Jen na západě prolíná olověnou clonou listopadové mlhy karmínová záplava měsíce. Ano, je to karmín, karmín s nasládlou příchutí krve, kterou jsi před chvílí plnými ústy plival na rozbahněnou zem.

Tuberkulóza je nemoc.

Ale mlha je nádherná. Zvláště ta těžká, neprůhledná, která dovede stisknout plíce a zatajit dech.

Nevím, proč se těžko dýchá. Asi proto, že mlha je krásná. Má v sobě tklivost a elegičnost. Svíjíš se jejím dechem jako had, kterého zabil rozpustilý kluk kamenem. Byl to mistrný hod. Kluk byl nadšen. Had umíral. Ale umíral hrdě a vznešeně. Smrt je krásná!

Mlha je také krásná. A město spí. Je škoda spát, když je mlha. Můžeš vzpomínat. Třeba na maminku. Na její oči. A na její...

Ale ne. Vždyť je tma. Všichni spí. I ona spí. A mlha je krásná. I smrt je krásná. Vše je krásné!

LENK:

Podzim.

Uvadla tráva
opadlo lupení.
Tesknota v duši
a bolest pramení.

Jsou srdce dobrá,
jsou srdce z kamení.
Kdo jejich tvrdost
na lásku promění?

L. BRABEC, PRAHA:

Řeči Elihuovy v knize Ijjob.

Centrální myšlenkou disputace Ijjobovy s přáteli jest problém utrpení.¹ Slovní složitost, která vznikla z lidského myšlení a vyjadřování, jak ji přináší s sebou každý problém,² jest v podstatě sylogism, v němž se střetá názor přátel, že utrpení jest trest, s dobrým a rozhodným svědomím Ijjoba-trpitele. Problém utrpení, jak jest formulován v disputaci, vyúsťuje v pochybnost o spravedlnosti Boží. V tuto však věří jak Ijjob, tak přátelé, a tak vidíme, že tito hledají chybu v předpokladě Ijjobově, onen v předpokladu přátel. Konečná část řeči Ijjobovy stupňuje napětí čtenáře až k netrpělivosti, činíc tak vystoupení nové osoby působivějším, ba nutným. »Šaddaj ať mi odpoví!«, přeje si Ijjob. Vystupuje však dříve Elihu.

Elihu, svědek disputace čtyř, byl předmětem nejrůznějších názorů. »Figura doctorum fidelium, sed superborum«, praví o něm sv. Řehoř V.³ Platila mu slova obdivu i zneuznání, jemuž byla dána koruna, když byl prohlášen za ďábla nebo komickou osobu.⁴ Elihuovy řeči však náležejí jistě k nejlepším a také osobně může být čtenáři sympatický pro svou nestrannost.

O nestrannosti svědčí úvod v prose i úvod básnický. Vidíme, že Elihu neuznává jak metodu přátel, tak Ijjobovu. V délce úvodu můžeme spatřovat spíše důraz svatopiscův nebo zvyk doby,⁵ než pýchu.

Elihu polemizuje s výroky Ijjobovými, které volně cituje a krátce formuluje. Obsah I. řeči (33, 1 a n.) tvoří myšlenka, že utrpení jest – podobně jako i sny – řeči Boží; Bůh zamýšlí dobro

¹ Viz Museum, R. 70, č. 4. – ² Habáň, Fil. rev. 1938, str. 2. – ³ Mor. lib. ad 33, 12. – ⁴ F. Delitzsch, D. B. J. srov. s. 417. – ⁵ Volz.

trpitelovo: chce jej odvrácením od pýchy zachránit před jistou smrtí. Není tedy utrpení projev hněvu Božího,⁶ nýbrž milosrdenství. To je ovšem nová myšlenka, která vnáší prvé světlo do problému, odpoutávajíc utrpení od hněvu Božího. Utrpení jest dán také nový smysl, smysl výchovný. I zde však může Ijjob protestovat, protože Elihu neodpoutává utrpení také od hříchu. Poměr mezi utrpením a hříchem jest zde ovšem jiný; zůstává však přece. Musíme uznat, že Elihu mluví skutečně o hříšníkovi, kterého chce Bůh přivést k polepšení. Ve v. 17 se totiž nejedná pouze o vnitřní navenek se neprojevující kaz, nebo základní naladění srdce,⁷ nýbrž o skutečné chyby a hříchy, o čemž svědčí zachráněný hříšník sám a také následek těchto chyb, smrt.

V II. řeči (34, 1) hájí Elihu spravedlnost Boží přímo. Důkaz se však nedotýká přímo jádra problému. Elihu uvádí jako důkaz skutečnost, že je vnitřně nemožný pojem nejvyššího zákonodávce a vládce – nespravedlivého. V dalším pak ukazuje, že v Bohu nejsou ani možny zdroje nespravedlivosti: nevědomost a nedostatek moci. Z naprosté nezávislosti Boží pak dovozuje, že Bůh není vázán k okamžitě odměně či trestu.

V III. řeči (35, 1 n.) popírá Elihu existenci směnné spravedlnosti v Bohu.⁸ V Bohu jest jen spravedlnost podílná. Chyba jest však v člověku, když se v soužení neutíká k Bohu pokornou prosebnou modlitbou, nýbrž křikem uražené pýchy. Nezáleží tedy tak na problému metafysickém, jako na problému mravním: jak se má chovat trpitel k Bohu, aby Bůh zasáhl.

IV. řeč má v čele dogmatickou thesi, že Bůh spravedlivě odměňuje. Podepřena jest historickým důkazem snad z dějin Manasse⁹: Bůh povznáší spravedlivé až k hodnosti královské. Když však zhřeší a zpychnou, sešle soužení, aby se polepšili. Jejich osud záleží od toho, zda uposlechnou. Elihu mluví opět o spasitelném účelu utrpení, »záchraně ubohého ubohostí jeho«. Ani Ijjob nemusí zoufat. Je však třeba, aby nehřešil. Vidíme tedy stejný názor jako v I. řeči a těžko vidět¹⁰ zde důkaz, že Elihu mluví o utrpení spravedlivých, když mluví přece o hříšných králích, byt původně dobrých. – Elihu končí svůj monolog hymnem na vznešenost Boží, jak se jeví v přírodě. Ne titanism, nýbrž obdiv a Bázeň Boží! To je rozumný postoj trpitelův.

Shrneme-li vše, vidíme, že Elihu činí první krok k rozřešení problému Ijjobova utrpení tím, že je odděluje od hněvu Božího. Boží spravedlnost hájí důkazy průkaznými a Ijjobovi usnadňuje pokoření v odevzdanosti do Vůle Boží. Právý smysl jeho utrpení však nezná a proto je Elihuovo řešení nedokonalé. Možno říci s Hejčlem¹¹: »pokud jde o poučení a záchranu Jobovy cti, jsou řeči Elihuovy podstatnou složkou básně.« Nelze však dodat »jsou její duší«, neboť tou zůstává Prolog.

⁶ t. j. trestající Spravedlnosti. – ⁷ Szczygiel, D. B. J. 1931, s. 173. – ⁸ srov. Řím. XI. – ⁹ Dhorme 494. – ¹⁰ Knabenbauer. – ¹¹ Komm. v B. ě. I. sv. 2., str. 41.

Uzdravení malomocného. (Matouš 8, 1-3.)

Když pak sestoupil s hory, šly za ním zástupové mnozí. A hle, malomocný přišel, klaněl se mu řka: »Pane, chceš-li můžeš mne očistiti.« I vztáhl Ježíš ruku, dotekl se ho řka: »Chci, buď čist!« A hned byl uzdraven od svého malomocenství.

A Ježíš s hory stoupil dolů,
by se zástupy svých věrných
i s učedníky spolu,
šel krajem Israele dál.
Tu nemocný Mu v cestu přišel.
Malomocný, bídny,
cár servaný mu s těla visel.
Měl hlavu skloněnou a lkal.

Pán přišel blíž a Jeho oči
na toho ubožáka padly.
I on své k Němu točí –
z nichž rosa žalu kane.
Ten pohled byl tak úpěnlivý.
Pln pokory se sklonil, prose Toho,
Jenž v Israeli činil divy:
»Mne můžeš, chceš-li, očistiti Pane.«

A oči dále vyprávěly,
o hladu, žízni, bolesti,
žár dne i chladna nocí v nich se chvěly,
a hanba – lidská poroba.
Vždyť někdy silný byl a hrdý,
od klamných přátel ctěn
a bojovat chtěl zápas tvrdý –
až přišla zrádná choroba.

Mé tělo samá rána, samý hnis,
krev z ran mi teče, z očí slzy
a psi to lízají a odporný mi hmyz
po těle rejdí bez ustání.

Prach žhavých cest mi nyní údělem,
pohrdání, výsměch, urážky.
A kde je ten, kdo byl mi přítelem?
Snad u těch měl bych hledat zastání?

Ne! Jen k Tobě spěchám Ježíši,
a věřím pevně, že Ten, jenž divy tvoří,
když bude chtít, i mne On vyslyší.
A malomocným nebudu již – jsem si jist!

I tenkrát Pán pro velkou víru
nad synem lidským slitovav se,
ruku svou zvedl k posvátnému dílu
a dotkl se ho řka: »Já chci, buď čist!«

JOSEF ZOUHAR, BRNO:

Unie florentská a její význam.

(První práce z alumnátní soutěže.)

Koncil florentský a unie na něm uzavřená jsou zahaleny dosud temnotou, s jakou se nesetkáváme tak snadno v dějinách jiných koncilů. Značnou vinu na tom má ztráta úředních akt koncilu, takže historikové jsou odkázáni na drobné zprávy roztroušené po archivech různých zemí a na soukromé záznamy účastníků, kteří se dávali namnoze strhovati buď sympatiemi nebo antipatiemi vůči unii. Tím se stalo, že sjednocení florentské bývalo historiky odbýváno mnohdy několika větami; tvrdilo se na př., že unie byla předem odsouzena k zániku, poněvadž byla uzavřena z čistě politických důvodů, nebo že nebyla ani u Rusů a tím méně u Řeků uvedena v život. Teprve novější historikové se snaží přivést do tohoto období církevních dějin více světla. V čele těchto snah stojí římský východní ústav, jenž usnadňuje historikům práci vydáváním nových, namnoze dosud nevyužitých pramenů.¹ Novými výzkumy se ukázalo, že je nutno poopravit dřívější mínění jak o motivech tak i o výsledcích florentské unie.

Všimněme si nejdříve, co bylo příčinou onoho velkého unijního hnutí, jež v 15 stol. zachvátilo Evropu, vyvrcholilo koncilem florentským a svými následky, jak si později ukážeme, trvá až dodnes.

Není pochyby, že silná touha po unii, která se ozvala ve východní Evropě počátkem 15. století, tkvěla svými kořeny v politických nesnázích, v nichž se octla řecká říše za nájездů tureckých.

Řecký císař Jan VII. Paleolog (1425–48), jsa si vědom velikosti nebezpečí a své vlastní slabosti, zvláště po pádu Soluně do rukou tureckých r. 1430, toužil po rychlém sjednocení se západem, aby mohl co nejdříve použití slíbené pomoci papežovy a západních knížat k rozhodnému boji proti nevěřícím, při čemž nehodlal věnovati mnoho času theologickým diskusím.

Naproti tomu však, bylo v říši řecké vždy dosti těch, kteří byli přesvědčeni, že ztracená jednota s Církví římskou obnovena býti může a co nejvroucněji si přáli, aby se tak skutečně stalo. V dobách koncilu lyonského vynikali mezi nimi Nikephoros Blemmydes († 1272) a Jan Bekkos († 1293), kteří svými spisy tajně i veřejně pracovali pro unii, v době naší to byl Josef z Menthony, Řehoř Mammias, hlavně však Bessarion Nicejský a Isidor, igumen kláštera sv. Demetria v Cařihradě.² Ti všichni šířili kolem sebe slovem i písmem přesvědčení, že unie, třebaš velmi žádoucí i z důvodů politických, je záležitostí čistě církevní a musí býti provedena upřímným sjednocením ve víře, jinak že nebude účinná a trvalá.

Podobnou různost názorů vidíme i na západě. I zde vycházely v té době podněty k sjednocení ze dvou míst zároveň, různé však byly důvody, jež k tomu vedly. Na jedné straně to byli římstí papežové, kteří si byli stále vědomi svého vysokého postavení, obecnosti Církve Kristovy a zvláště velikých škod, jež s sebou přinesl východní rozkol. Jejich hlavní ideou byla unie mezi církví východní a západní, aby celý křesťanský svět pospolu bojoval proti zlu a spojenými silami se bránil proti nevěřícím. Na druhé straně vidíme západní národy a knížata, kteří lpěli na své výlučnosti a svém vlastním prospěchu, a proto neměli v nich papežové pro své ideální plány dostatečné reálné opory. Ba neměli jí ani ve všeobecných koncilech, které používaly namnoze unijních snah k získání větší moci nad papežem.

*

Když zvolením Martina V. r. 1417 byl učiněn konec západnímu schismatu a papežství vyšlo vítězně jako nerozborná duchovní moc z boje, mohl nástupce sv. Petra znovu obrátiti svou pozornost k východu, čím dál tím více trpícímu za svoje odloučení od nerozborné skály Petrovy. Již r. 1422 navázal styky s Cařihradem, jež udržoval až do své smrti r. 1431. Musil se však omeziti na pouhá vyjednávání, která nevedla pro velké požadavky císařovy k pozitivnímu výsledku.³

V jeho šlépějích kráčel jeho nástupce Eugen IV., syn města Benátek, pojitka to Evropy s Orientem. Ještě jako prostý mnich v Saint George vidával lodě, jak řídí svůj běh k Levantu, a jeho apoštolské touhy putovaly s nimi do vzdálených končin. Poslání papežské dalo mu příležitost procestovati Epir, Macedonii, Thracii, Malou Asii i Egypt a od té doby stala se otázka východní po své stránce náboženské jeho zamilovaným předmětem. Byv povolán k nejvyššímu pontifikátu, hodil se výborně k tomu, aby uvedl ve-

liké ideály svého předchůdce ve skutek.⁴ Převzítí však jeho započatá vyjednávání a přivést je k dobrému konci se mu nepodařilo. A bylo by k tomu opravdu nevyčerpatelné energie zapotřebí, aby ve zkouškách, které hned po smrti Martina V. sv. Stolicí stihly, neochabla myšlenka na sjednocení. Vévoda Milánský dorážel na církevní stát zvenčí, uvnitř vypukla revoluce a papež sám byl nucen žít několik let jako vyhnanec ve Florencii. A k tomu ke všemu zasedal v Basileji ještě církevní sněm, jenž se snažil pontifikální činnost papežovu všelijak paralyzovat.

Eugen IV. nečekaje od revolučního sněmu, jenž stále prohlašoval svou superioritu nad papežem, nic dobrého, rozpustil jej, byl však nucen pro neblomný jeho odpor 15. prosince 1433 jej znovu uznati. Přes tuto smířlivost odpor koncilu proti papeži rostl. V té době navázal koncil jednání s východem stran unie, ale ne z důvodů ideálních a čistých jako papež, nýbrž z důvodů sobeckých, aby totiž ukázal svoji moc a získal nové vítězství nad papežem. Císař poslal do Basileje svoje vyslance, aby vyjednali místo sněmu, na němž by úmluva byla provedena. V téže době papež nevěda o snahách koncilu poslal císaři a patriarchovi byzantskému nabídku na nové jednání o sjednocení. Patriarcha Josef II. (1416–1439) poděkoval za pozvání a prohlásil, že smíření se může státi jen na všeobecném koncilu, který by svědomitě prozkoumal jednotlivé sporné články víry a církevní kázně a autoritativně o nich rozhodl. Mál-li vůbec k unii dojíti, pak nechť se provede dílo celé do důsledků. Tato zpráva, kterou nám podává Syropulos,⁵ zarytý nepřítel unie, je nám novým důkazem, že převládalo smýšlení, že nestačí pouze unie z politických důvodů narychlo uzavřená.

Nastalo zdlouhavé vyjednávání o místo koncilu, v němž se nakonec podařilo obratné papežově politice získati Řeky úplně na svou stranu, a to tím spíše, poněvadž Řekové, zvyklí na svůj caesaropapistický systém, neměli pochopení pro demokratické požadavky basilejské oposice. Viděli církev latinskou ztělesněnou v papeži a proto se přidrželi papeže a souhlasili s místem koncilu, které on vyvolil.⁶ Eugen potvrdil rozhodnutí menšiny koncilu basilejského, aby místem vyjednávání bylo některé město italské, což vyhovovalo též Řekům, zvláště když se papež zavázal hraditi výlohy cesty. Poněvadž se ostatní členové koncilu přes domluvy kardinála Caesariniho a jiných významných mužů nepodvolili a tvrdošíjně stáli na tom, aby se vyjednávalo v Basileji, a odvážili se dokonce papeže pohnati před soud, nařídil Eugen bulou ze dne 18. srpna 1437 okamžité přeložení koncilu do Ferrary. Část koncilu se přestěhovala a zbytek zůstal v Basileji a prohlásil papeže za sesazena.⁷ Toto jednání však nedovedlo otrástit základy velkého díla, jež se chystalo, ačkoliv tyto rozbroje nevrhaly na západní církev pěkné světlo.

Řekové mohli již v listopadu r. 1437 nastoupiti v čele s císařem Janem VII. Paleologem a patriarchou Josefem II. cestu na zá-

pad a po čtyřměsíční cestě dorazili ve dvou skupinách 4. a 7. března 1438 do Ferrary. Celá delegace byla více méně ochotná odstranit staletý spor s latiníky, jenže nebyli jednotni v tom, na jakém základě se má dorozumění provést. Nejradikálnější z nich, soustředění kolem Marka Eugenika Efesského, byli rozhodnutí jen tehdy uznati unii, jestli se latiníci ve všem zcela podrobí Řekům. Císař by byl rád viděl rychlé sjednocení bez dlouhých diskusí, aby mohl pokud možno nejdříve použití slíbené pomoci západních knížat v boji proti Turkům. Patriarcha Josef, jenž za jednání sněmovního zemřel, byl unii nakloněn, svého mínění však nikomu nevnucoval a čekal, jak rozhodne koncil. Konečně bylo mezi nimi též mnoho takových, kteří byli přesvědčeni, že rozdíly, jež obě církve dělí jsou daleko menší než to, co je spojuje, a že je možno při dobré vůli řecká dogmata s latinskými sloučiti, aniž by se museli jedni neb druhí zřici své víry nebo ji zaprodati.⁸ Hlavním představitelem této skupiny byl Bessarion Nicejský a později též vůdce výpravy ruské Isidor, metropolita kijevský,⁹ který přišel s ruskou delegací o několik měsíců později.

Papež i císař si totiž přáli, aby při vyjednávání byla zúčastněna celá východní církev; tedy nejen církev řecká, ale i jí podřízená metropole ruská, která tvořila velkou část patriarchátu byzantského. Rusko tehdy nebylo sjednoceno jako nyní. Moskva byla sídlem velkoknížetství, jež bylo poplatné tatarskému chánu, kromě toho zde bylo několik jiných knížetství, největší díl ruské půdy však byl pod panstvím velkoknížetství litevského, jež bylo od r. 1386 spojeno personální unií s Polskem. I svatý Kyjev, sídlo metropolity a náboženské středisko Rusů byl pod vládou litevskou. Moskevským se sice podařilo přenést sídlo metropolity do Moskvy, nepodařilo se jim však osvobodit se v ohledu náboženském od závislosti na Cařihradu, po čemž odedávna toužili. Metropolita musel býti vždy císařem cařihradským uznán a patriarchou posvěcen. V době jednání o unii nebyl právě stolec metropolitní obsazen a proto použil císař svého vlivu k tomu, aby jej obsadil kandidátem, který by byl jeho záměrům oddán. Nepotvrdil tedy ruského kandidáta biskupa Jonáše a jmenoval metropolitou Isidora, nám již známého igumena kláštera sv. Demetrija v Cařihradě.

Tento učený humanista, Řek rodem,¹⁰ cele oddaný myšlence unijní, jal se konati hned po svém příchodu do Moskvy 2. dubna 1437 přípravy na cestu ke koncilu. Jeho úmysly znepokojovaly s počátku velkoknížete Vasilije, jenž jsa naočkován od Řeků nenávisť vůči západu, bál se jakékoliv novoty odtud pocházející, na konec však svolil, když mu Isidor podle svědectví ruských historiků slíbil, že nic nového do Ruska nepřinese a že se vrátí ve staré víře Vladimírově.¹¹ Poskytl Isidorovi ještě četný doprovod, takže celá delegace čítající asi 100 osob, mohla po namáhavé cestě dorazit 15. srpna 1438 do Ferrary.

*

Koncil¹² byl zahájen kardinálem Albergatim již 8. ledna 1438; Řekové se však zúčastnili zasedání teprve 9. dubna. Zdlouhavé a obtížné vyjednávání, při němž se střídaly namnoze nudné hádky s živými debatami, trvalo přes rok. Mezi tím byl koncil přenesen z Ferrary do Florencie. Není možno, abychom sledovali celý průběh jednání, které bylo teprve 5. července 1439 korunováno úspěchem. Stačí, všimneme-li si aspoň, jaký byl výsledek tak dlouhých diskusí. Unijní bulou »Laetentur coeli«, jež byla 5. července podepsána a den nato ve florentském dómě slavnostně přečtena, bylo provedeno sjednocení dle zásady svrchovaně spravedlivé a theoreticky oběma stranami přijaté, totiž »jednota ve víře, různost v obřadech«. Co se týče víry, obsahuje bula výslovně tato ustanovení¹³: Duch svatý vychází z Otce a Syna nebo z Otce skrze Syna jako z jednoho a jediného principu jedinou spirací; vložení Filioque do vyznání víry bylo oprávněno; Eucharistie může býti konsekrována s pšeničným chlebem nekvašeným nebo kvašeným; hned po smrti požívají svatí vidění Božího a odsouzení vstupují do pekel, ti však, kteří nezemřeli v těžkém hříchu musí dáti zadostiučinění v očistci, odkud jim modlitby věřících mohou pomoci; papež je nástupcem sv. Petra, jeho jurisdikce se vztahuje na celou Církev, on jest otcem a učitelem všech národů. V pořadí hierarchickém patří druhé místo po něm patriarchovi cařihradskému, třetí alexandrijskému, čtvrté antiošskému a páté jerusalemskému.

Ačkoliv se nám tyto závěry zdají být samozřejmými, došlo se k nim teprve po dlouhých diskusích, často nudných, někdy skvělých, ve kterých prohloubená theologie spojená s výmluvností poskytovala dojem nadšení geniů. Cíl diskuse nemohl být v každém jednotlivém případě jiný, než podati důkaz o článku víry ze Zjevení. Byl-li jednou dán a dostatečně podepřen, nezbylo než se podrobiti a sjednocení muselo pak přijíti samo.

Úplná různost byla v učení o Nejsvětější Trojici a o primátě,¹⁴ takže trvalo hodně dlouho, než mohlo dojít ke shodě. Při řešení otázky o vycházení Ducha sv. a vkládání Filioque do symbolu hrozilo dokonce přerušení v jednání, nakonec však byli Řekové nuceni uznat, že učení řeckých církevních Otců, úplně odpovídá latinskému dogmatu o vycházení Ducha svatého a tím i vložení jeho do symbolu.

Mezi vychodňany, kteří nejčastěji zasahovali do jednání, byl metropolita Nicejský Bessarion a metropolita efesský Markus Eugenikus. První se klonil silně k unii, druhý byl jejím nesmířitelným nepřítelem. Všichni zástupci pravoslaví se rozdělili na dva tábory podle toho, s kým z těchto dvou mužů kdo sympatisoval. Delegace ruská, která se svými nevzdělanými a hrubými členy úplně zanikala mezi řeckými a latinskými bojovníky, honěnými ve všech vědách a literatuře, postavila se téměř celá na stranu Marka Efeského. Při tom vytýkali svému vůdci Isidorovi, jenž stál po boku Bessarionově, že zradil svou víru a porušil slovo dané před odjezdem knížeti

Vasilijovi. Tyto výtky jsou úplně bezpodstatné, neboť nikdo z pravoslavných, kteří byli unii nakloněni, svou víru nezradil, ba naopak neohroženě zastávali řecké stanovisko až do té chvíle, dokud jim nebylo dokázáno z Písma sv. nebo z církevních Otců, že nemají pravdu. To nám dokazuje zdoluhavé jednání koncilu. Zvláště Isidor odmítá statečně výtku zrady, neboť jeho zásadou bylo, že východní církev se unii své víry nevzdává, nýbrž pouze ji staví do světové Církve.¹⁵ Co se týče výtky, že porušil přísahu danou knížeti Vasilijovi, tu je nutno bráti s rezervou zprávy ruských historiků, neboť podle výzkumu novějších vědců¹⁶ byla přísaha, že nic nového a cizího do Ruska nepřinese a že se vrátí ve staré víře Vladimírově, vložena do úst Isidorovi teprve po koncilu nejprve popem Simeonem¹⁷ a pak i jinými kronikáři.¹⁸ Řeč knížete Vasilije, která tomuto slibu předcházela, nese na sobě všechny známky vaticinia post eventum.

Rovněž nemůžeme obviňovati císaře, že by byl mocí donutil Řeky k podpisu, neboť Bessarion i císař slavnostně prohlásili,¹⁹ že ničí svoboda nebyla porušena. Dokazuje to také ten fakt, že Marek Efesský, jenž podepsati odepřel, odešel volně, aniž se mu co stalo. O jednom případě násilí se však Simeon výslovně zmiňuje.²⁰ Isidor prý zlomil odpor svého spulucestovatele, biskupa susdalského Abrahama osmidenním žalářem. Je nutno uznat, že zde jednal Isidor se svým poddaným poněkud tvrdě, není však možno mu to příliš vytýkat, neboť se řídil při tom všeobecně platnou zásadou, že usnesení koncilu jsou pro všechny závazné. Při žádném koncilu, ba ani při žádné schůzi, nebylo dovoleno platná usnesení dodatečně odmítati. Kdo tak učinil, eo ipso se stavěl mimo Církev. A konečně, jak nám sdělují titíž historikové,²¹ takových trestů používali i pravoslavní vůči svým odpůrcům.

Padají tedy všechny výtky pravoslavných historiků, jakoby unie florentská byla činem násilí, podvodu nebo zrady. Naopak bylo to upřímné sjednocení, z něhož se celý svět srdečně radoval, vždyť byla konečně nalezena cesta, jak odstraniti ono největší neštěstí, jež kdy Církev Kristovu postihlo, právem tedy začíná sjednocovací dekret jásavými slovy: »Laetentur coeli et exultet terra: sublatus est enim de medio paries, qui occidentalem orientalemque dividebat Ecclesias, et pax et concordia rediit...«

Použitá literatura :

*

Pokračování.

Dr. Albert Erhard: Východní církevní otázka, Vzdělávací knihovna katol. 1903.

Dr. Frant. Grivec: Východní církevní otázka, Vzdělávací knihovna katol. 1910.

Dr. Karl Josef von Hefele: Konziliengeschichte VII., Herder 1874.

P. G. Hofmann T. J.: De praeparatione definitionis concilii Florentini... Acta Academiae Velehradensis 1937-1939.

Mieczysław Niwiński: Unia florencka w Polsce, Oriens 1937.

Dr. Ludwig Pastor: Geschichte der Päpste, Herder 1886.

P. Pavel Pierling T. J.: Rusové na koncilu florentském. ČKD 1903. Podává

P. Fr. Žák T. J.

Przeglad katolicki 1938 p. 333.

Ks. B. Waczynski T. J.: *Źródła do soboru florenckiego*, Oriens 1939.

Ks. B. Waczynski T. J.: *Echa Unii florenckiej w Polsce w czasach unii brzeskiej* Oriens 1938.

Adolf Ziegler: *Die Union des Konzils von Florenz in der russischen Kirche*. Rita - Verlag, Würzburg 1938.

¹ Děje se tak hlavně v »*Orientalia Christiana*« a »*Orientalia Christiana Periodica*«. Uveřejňuje tam svoje nálezy jesuita P. Georgius Hofmann. Některé z jeho prací byly též otištěny v naší revue »*Acta Academiae Velehradensis*« 1937-1939.

² Nejlepší díla, jež v poslední době o nich byla napsána jsou: Mohler I.: *Kardinal Bessarion*, Paderborn 1923, *Mercati: Scritti d'Isidoro il Cardinale Ruteno*, Roma 1926.

³ Hefele: *Konzillengeschichte* VII. p. 396.

⁴ P. Pavel Pierling: *ČKD 1903*, p. 17.

⁵ Syropulos: *Vera Historia unionis non verae inter Graecos et Latinos sive Concilii Florentini exactissima enarratio*. Sect. II. c. 8. Syropulos napsal svoje paměti, jak sám přiznává, teprve po koncilu s použitím jeho akt. Je to svědek jednostranný, unii nepřátelský, jež každou okolnost unii nepřívznou zveličuje.

⁶ Adolf Ziegler: *L. c.* p. 18.

⁷ Hefele VII. p. 650-651.

⁸ To je nutno zvláště zdůrazniti, poněvadž velká část ruských historiků se snaží dokázati, že celé toto dílo spočívalo jen na zradě a korupci. (Ziegler *L. c.* p. 15).

⁹ Isidor byl roku 1434 členem řecké delegace, jež vyjednávala s koncilem basilejským. Delegace byla tehdy přivítána kardinálem Caesarinim, který ve své chvalofěci mimo jiné zvolal: »Consideremus, in quam parva re differamus!« (Mansi XXX. p. 677). Ve své odpovědi pravil Isidor mimo jiné: »... discordia quaedam in ecclesia Dei nata est, causis neque probatis neque arduis, neque alterutram partem multum tangentibus...« (Mansi XXX. p. 683). Ziegler: *L. c.*, p. 72.

¹⁰ Macarius v díle *Istoria rusk. cerkvi* IV. p. 106 z něho dělá Bulhara, stejně Pelesz (Gesc. D. Union d. ruth. Kirche mit Rom I. 367). I Philaret (*Ist. rusk. cerkvi*) věří na základě jednoho vatikánského rukopisu, že byl Isidor Slovan. Pro slovanský původ Isidorův není důkazů (Ziegler: *L. c.*, p. 57).

¹¹ P. Pavel Pierling T. J.: *L. c.*, p. 187.

¹² Akta koncilu, jak bylo již řečeno, se nám nedochovala. Kromě Syropula máme ještě dvě větší soukromé práce, jednu anonymní řeckou a druhou latinskou pocházející od papežského notáře Andreas A. S. Cruce, který se zúčastnil koncilu a napsal svoje paměti v díle »*Disputationes seu collationes inter Latinos et Graecos in Concilio Florentino habitae*«. Důležitějším pramenem však je anonymní záznam řecký, jehož autor sympatisoval s unií. Jsou v něm zaznamenány dosti podrobně všechny diskuse a celá bula »*Laefentur coeli*« Ks. B. Waczynski: *Źródła do soboru Fl. Oriens 1939*, p. 38.

¹³ Bula byla částečně uveřejněna v »*Acta Academiae Velehradensis*«, latinský i řecký text má Hefele.

¹⁴ P. G. Hofmann S. J.: *De praeparatione definitionis Concilii Florentini de symbolo*. (A. A. V. 1938), *Formulae praeviae ad definitionem Concilii Florentini de processione Spiritus Sancti*. (ibidem 1937).

¹⁵ Ziegler: *I. c.*, p. 15

¹⁶ Golubinskij: *Historija russkoj cerkvi* 430; Ziegler: *L. c.*, p. 79.

¹⁷ Pop Simeon ze Susdalu, jeden z průvodců Isidorových, je autorem tendenčního spisu o uzavření florentské unie.

¹⁸ A. Popov: *Istoriko-literaturnij obzor...*; *Polnoje Sobranije Russkich Lětopisej* VI.; *Russkaja Istoričeskaja Bibliotheka* VI. atd.

¹⁹ Ziegler: *L. c.*, p. 17.

²⁰ P. Pavel Pierling: *L. c.*, p. 410.

²¹ Makarij M. (*Istoria russkoj cerkvi* VI.) na př. píše, že metropolita Jonáš uvěznil opata Paphnutije, jež protestoval proti jeho volbě. (Ziegler *L. c.*, p. 67).

Hra u člověka a u zvířete.

Theorie Herbarta Spencera vysvětluje hru jako spotřebování přebytku energie. Jesuita Bulengerus (*De ludis*, 1627) tvrdí, že toto spotřebování nadbytku sil ve hře jest do jisté míry i účelně zařízeno k zotavení. Bulengerus praví: »Neque homines, neque bruta in perpetua corporis et animi contentione esse possunt, non magis quam fides in cithara, aut nervus in arcu. Ideo ludo egent. Ludunt inter se catuli, equulei, ludunt in aquis pisces, ludunt homines labore fracti et aliquid remittunt, ut *animos reficiant*. Hru jako zotavení chce ukázati i stará legenda: Jedenkrát si pohrával sv. Jan Ev. s korpťákem, hladě ji rukou. Šel tudy muž, na pohled lovec a s podivením ho pozoroval. Zdálo se mu, že se obveseluje způsobem nepřislušným. »Jsi skutečně apoštolem, o němž celý svět mluví a jehož sláva mě sem přivedla? Jak se hodí tato kratochvíle ke tvé proslulosti?«

»Milý příteli,« odvětil jemnocitný Jan, »co vidím ve tvé ruce?« »Jest to luk,« odvětil cizinec. »Proč jej nemáš stále napjatý a ke střelbě pohotový?« »Aj, to nemůže být; kdyby byl stále napjatý, ztratil by na síle, a nebyl by k ničemu.« »Nuže, pak se nediv ani mně,« odvětil Jan.

Nemůžeme však chápati zotavení jako jediný důvod hry. Nutnost zotavení hrou, není v odporu s teorií vybití přebytečné síly, jest však významu podřadného, neboť zotavení dosahujeme i jinými prostředky, jako spánkem, pokrmem, procházkou. Zotavením duševně pracujících bývá též lehčí práce tělesná a naopak. Zkušenost ukazuje, že každá hra a hra vůbec, nemusí býti přísně vzatým odpočinkem. Mladý pes, honící se za jinými psy, necítí potřebu zotavení. Unavením sotva dýchá, jazyk mu visí k zemi. Ale když opět spatří soudruha, který ho dráždí, probouzí se v něm pozvolná vášně, ta roste a již se opět zvedá a hra počíná znovu až do úpadu. Podobně dítě, které unavené usedá, aby odpočinulo klesajícím údům, dítě, které snad i celý den bylo zapřaženo v práci a pak dostalo dovolení, aneb si toto dovolení samo vyžádalo k odpočinku, přece okamžitě ožívuje, jde-li o hru. Voják, bankéř, který den ze dne tráví v rozčilujících bojích, v úporné snaze vidět rozhodující moment svého vítězství, usedá přece večer k hazardní hře a probděl noc mezi strachem a nadějí ve výhře nebo prohře. Činí tak snad k zotavení? Do určité míry, možno hru jako zotavení v takových případech připustit v aktivitě jiného směru, neb zapomnění, přece však zde nutno zdůraznit účinek síly instinktu, který nutí člověka k ustavičné činnosti. Zahálka je zlem a theologové tudíž správně soudí, že instinktivní schopnosti jsou nám právě tak, jako zvířatům, Tvůrcem vštípeny.

Reimarus považuje instinkt za přímý důkaz jsoucnosti Boží. Pro zvíře není svobody, není libovůle, není odporu náladovosti, zvíře směřuje k cíli bez vědomí toho, co a jak činí. Vynikající

zoolog a jezuita Wasmann tvrdí proti pozitivistům a darvinistům: »Jen inteligence Tvůrce může býti příčinou účelnosti v jednotlivých činnostech instinktivních u zvířat, jakož i součinnosti pudů v celém živočišstvu« (Ameisen, 1891). Pozor však, abychom neohřivali Montaigne a neztotožnili instinkt hry zvířecí s hrou chlapce. »Nehledejme a nepřehánějme, co ve zvířeti jest člověku podobného, nýbrž věnujme spíše pozornost tomu, co v člověku jest zvířecího!« Instinkt u zvířete má své účelné důvody. Kdyby se instinkt u zvířete probouzel teprve tehdy, když ho zvíře potřebuje, kdyby u něho nebylo instinktivních her mládí, musil by býti ve všech detailech propracován. Necvičeným pudem by zvíře nebylo dostatečně vyzbrojeno pro svůj boj o život. Tygr by zahynul bez cviků a rodičů. Duševně by zvířata zakrněla úplně.

Hra zvířete je tedy instinktem, který se u něho jeví již tehdy, kdy ho ani použití nemůže (pozorování dra. Seitze), kdežto hra chlapcova jest opravdovostí, jí se oddává celou bytostí a horlivostí, nemá tedy hra u člověka zvláštního instinktu.

Slepý instinkt se hrou zeslabuje; zvíře, nemající rozum a duševně žijící účelným instinktem, nemůže proto omezovati násilnou hrou své schopnosti Tvůrcem mu nutně dané, ale může je instinktivně cvičiti. Člověk však musí rozumem instinkt ovládnouti tam, kde hraničí s nižším duševním životem a zdokonalovati, kde je třeba projevit schopnost a usměrnění k životu vyššímu. A v tom se právě jeví biologický význam her. To, co se nám jeví u zvířete jako hra, je ve skutečnosti instinktivní cvičení v boji o sebezachování a zachování rodu. Hra neb opravdovost u chlapce má svůj příznivý účinek na vývoj inteligence. Zde má své místo i soubor pomocných instinktivních vlastností. Úplné ovládnutí těla, různost pohybu, plížení, přepadání, unikání, skrývání se, přemáhání soka a p. Velmi důležitou instinktivní vlastností je zde napodobení, k němuž ovšem přísluší i dědičná dispoice, bdělost, kterou společnost jak lidská tak zvířecí přenáší na vůdce, s tím však rozdílem, že zvíře slepě poslouchá, kdežto člověk rozumem hodnotí. Při hře vznikají i závažné změny psychické. Nejprve si uvědomujeme cit, který jako napjatý luk od center sensitivních k motorickým probouzí »chut« instinkt ukojiti.

Hra jako aktivita jen zdánlivě nepřátelská při praní, unikání, schovávání se, je provázena pocitem libosti a proto má i veliký význam sociální. Psychologie hry vyniká z celkového pojednání pak takto: Hra mládí se jeví jako předběžné cvičení důležitého instinktu, hra dospělých jako spotřebování nadbytku aktivity nervstva. Hra zvířete je zdánlivou hrou, směřující k zachování nejen individua, nýbrž i celého druhu, avšak hra člověka je opravdovostí individuální, vedená aktivitou svalů, kloubů, nervstva a se zřetelem k mládí, aktivitou směřující k řádnému vývinu.

Prameny kromě zkušenosti: Přednášky univers. lektora Bartuška. – Člověk a živočišstvo, Bauše. – Umění pozorovati, Svojsík. – Procházky přírodou, Janda.

Mlč a věř!

Pod nebem hřmí,
blesk chce býti činem;
před námi obzor se divoce tmí;
nech krůpěj bázlivou na čele jiném,
my nezahynem'!
jen zatni pěst!

To úzkost je cest,
jež opita vínem;
nech mraky jít a temnotu nést,
což pak jsme nikdy neprošli stínem?
My nezahynem'!
jen stiskni ret!

Kdo bude smět
se při nebi siném
ukryti v tmu a ohlédat zpět?
Nech slova umlknout, bez nich se minem,
my nezahynem'
jen mlč a věř!

Had na jeslích.

»Musil jsem se smát, smát, svatým smíchem, rozumějte mi, můj otče, opravdu jsem se smál svatým smíchem, poněvadž jsem v něm našel duchovní posilu a útěchu jako v modlitbě. Ten smích byl modlitbou za odvrácení smutných, nesmírně truchlivých myšlenek. Vždyť jsem opouštěl všechno, rodiče, sestru, přátele, vlast...«

»Aby vám bylo všechno stonásobně nahrazeno,« pravil s úsměvem Otec lazarista mladému knězi, který přijel před několika dny z Paříže do misie pátera Pérarda, aby mu pomáhal v úmorné činnosti. Osmahlá tvář horlivého syna Rouleta se také zaleskla úsměvem.

»Ano, právě proto jsem se smál, ten smích mi byl dán s hůry, aby si nemyslili, že děti našeho Boha pláčí, když jdou do práce za spásu duší. Přiznám se, že mi bylo trochu úzko, když se parník

pohnul a já už nerozeznával matčinych rysů v tváři, když jsem viděl v jasném vzduchu jen sestřin bílý šátek, tak bílý až to bolelo, ale pak jsem byl celý váš, těšil jsem se na vás velmi. Posádka parníku nebyla četná a brzy jsem našel přátele.»

Mladý Roulet skutečně byl středem pozornosti, zvláště u dam, které litovaly jeho mládí a krásy a vznešená paní de Beaumont dokonce slzela. Ona byla první, která se ke knězi přiblížila, aby se zeptala, kde bude působiti. Abbé Roulet se nestranil společnosti a byl docela milým společníkem. Jen když přišly na přetřes náboženské otázky, v nichž leckdo chtěl vyniknouti na úkor slušnosti a opravdových vědomostí, odrážel útoky s jakousi skrytou netrpělivostí. Přesto však byl klidný, poněvadž věděl, že pan de Beaumont nikdy nebude míti pochopení pro ty věci, pro které on opustil svět. Když vyzdvihoval jeho náhodný přítel život plný radosti a skepticky se vyjadřoval o mnišském životě misionářů, rozhovořil se abbé Roulet o mnichu, který *nechtěl býti sám a proto opustil svět.*

»Vy jste blázen, blázen, neskonale blázen,« volalo nitro pana de Beaumonta a když se kněz vzdálil, vyřkla přesně totéž jeho ústa. Tušil, co o něm mluvili. Pak se paní de Beaumont rozplakala a on se smál svatým smíchem. »Budem na vás vzpomínat,« děla dáma a prosila o adresu do misie.

»Dal jsem jí adresu,« pravil Roulet otci Pérardovi. »Může nám něčím pomoci. Její náboženský cit byl opravdu jen *velkým citem*, ale kdož ví, neučiní-li z ní jednou Bůh prostředníka své Dobroty.«

Otec Pérard se usmíval a opakoval si polohlasitě definici mnicha, kterou před chvílí vyřkl jeho milý pomocník: »Mnich je člověk, který nechtěl býti sám a proto opustil svět.«

Jak je vtipný jeho nový syn. Vždyť má pravdu. U Boha a jeho přátel není samoty. U Boha se naplňují pouště i pralesy láskou.

Paní de Beaumont opravdu nezapomněla. Poslala mnoho věcí, které svědčily o její prozíravosti a k dlouhému dopisu připsal její manžel několik řádků. »Přišlo to brzy,« děl radostně otec Pérard, vybaluje poslední balík. »Ještě na nás bída nedolehla.«

Obsah zavazadla oba muže radostně překvapil. Bylo v něm pečlivě uloženo krásné dítě-Jezule a na papíru bylo připsáno: »Dar pro statečného misionáře p. Rouleta!«

Za několik dní nebylo po daru vzácné dámy památky, vše bylo rozdáno, jen krásná socha Dítěte zdobila vnitřek bambusového kostelíka.

»Pomohla nám získati mnohé naše odpůrce,« děl mladý kněz, vzpomínaje na štědrou ženu.

»Zajisté, Bůh žehnej paní de Beaumontové!« pravil otec Pérard. »Nezískali jsme však jednoho...!« ozvalo se po krátkém mlčení a zatím co Roulet vyslovil jméno náčelníka, čaroděje, kterého nezískali, otec Pérard zvažněl.

Abbé Roulet rád kladl hlavu k nohám Dítěte, kleče v bambusovém »chrámu« na klekátku a horlivě se modle za nepřátele misie, i něžné objetí natažených ruček bylo jaksi symbolickým. Bambu-

sová kaple nebyla vysoká a Dítě nad klekátkem bylo tak nízko, že mohl mladý kněz vložit hlavu do jeho rukou. Zvykl si na to a lépe se mu modlilo.

K vánocům zhotovil lehké bambusové jesle a Dítě vložil do nich. Co tu bylo radosti! Znovu s vděkem vzpomínal na dárce Dítěte. Svou hlavu kladl na dětskou hrud', ba objímal celé jesle. Vzpomínal tak i na domov.

Stalo se však cosi.... nedlouho před svátkem Tří mudrců.

Do misie se dostala nová vyhrůžka pohanského kouzelníka. Otec Pérard byl vážný, ale jeho duchovní »syn« Roulet byl pln starostí, jak naznačiti příchod Tří králů. Jda večer do kaple, volal na svého milého přítele: »My pak jako mudrci půjdeme od Dítěte jinou cestou!« Na tváři vážného Pérarda se mu podařilo na chvíli vyloučiti úsměv. Snad nerozuměl nikdo z nich této větě. Otec Pérard přece o ní přemýšlel. Zatím páter Roulet skládal před chudým stánkem Všemohoucího své starosti, aby ráno s novou chutí pracoval na divoké vinici. Než odešel z kaple, sklonil se ještě nad Dítětem... Trvalo to hezkou chvíli. Více nežli kdy jindy, se vžil do toho objetí, přivřel oči a zdálo se mu, že vidí zář, cítil dotek Dítěte, které ho vzalo kolem krku, klesá hlouběji do dětských vlásků, pojímá ho slast, tuší, že je stahován, že je přitisknut na malou hrud', už ani nedýchá, nemůže dýchat, je blažen... tak nesmírně blažen!

Ctihodný otec Pérard netrpělivě čeká na jeho příchod. Náhle jej přepadne neklid a divná tíseň ho žene ven do kaple. Uvnitř bliká nepatrné věčné světlo, sem tam se přelévajíc a malujíc na chudé zdi tajemné postavy. Otec Pérard marně pátrá, marně trhá očima tmou. Vytáhne opatrně z kapsy elektrickou lampičku a její světlo proráží bolestný plášť noci: S jeslí se rychle odmotává dlouhý had!

Padla rána v malém misijním kostele, tělo plazovo se zachvělo a strnulo, nežli mohlo zmizeti někde v tajemné díře, ale na hrudi Dítěte bezvládně leželo tělo mladého kněze Rouleta.

Byl mrtev. Otec Pérard našel na jeho krku ránu po osudném kousnutí a zaúpěl tíše bolestí, klesnuv s chladným tělem před svato-stánek. »My pak, jako Mudrci půjdeme od Dítěte jinou cestou,« šeptal v slzách a když se obrátil a posvítil si na cestu, spatřil ve dveřích čarodějův nepřátelský pohled a zaslechl dábelský smích...

BÁRTA, BRNO:

Den Mariin.

Noci hluboké studny u vypráhých cest denního putování,
hvězd stříbrem zvoníce do lidských kroků lavín
mocnou rukou zachycujete smrtelný jejich pád
nad rozechvěním kolébek a nezmenšíte ani
rozpětí snů a hodin zvonivý prstoklad.

Zvěst světla, bubliny tříštící tmu jste vynesly nad hladinu
úzkostných vzdechů spících, již ušlí, pokryti prachem cest
a šatem vaším

do jitra vejdou umyti prameny odpočinku
a průvod s písní k Panně den sevře ve svém klínu,
znějícím vykřičníky věží a chvěním rosného zinku.

Zvonů dunivá hra otvírá chrám a padá v ticho lavic,
v třesení korouhví a v píseň zástupů se tavíc,
koleno líbá vlhký schod a východ slunce úsměv Mariin,
dnes její den, den sněhu bělejší, den odpuštění vin.

Ó země, obloho a Tváři, dnes vidím ve vás vaše prominutí,
čekaje v slzách u dveří chrámových, rty tiskna v jejich kutí,
zřím pláště rosný lem a úsměv Naší Paní
a na rtech Syna jejího, hle, poutník nejchudší, nacházím
smilování!

Procesí všechna dnes jdou mojí duší a nesou milostivý
obraz její,
dnes zvony, srdce putujících a květy vyzvánějí
ku poctě té, již nesli proroci do proseb našich zahrad,
ku poctě Bělostné, jež dětí znavených už očekává návrat,
dnes pěji té, před jejíž krásou v popel se mění úběl lilí,
dnes lesy klekají, své tváře sklánějíce, dnes pěji prameny
ku poctě Marii.

FR. KVASNICKA, BRNO:

Mojžíš.

*»O Adonai, qui Moysi in igne flam-
mae rubi apparuisti, veni ad redimen-
dum nos in brachio extento.«*

(Vel. ant. 18. pros.)

»Synové Israelovi vzdychali a pro těžké práce křičeli; křik jejich vystoupil od prací k Bohu.« (Ex. 2, 23.) – konečně tedy přišla chvíle, kdy israelský národ mohl býti z Egypta vyveden a z otroctví vysvobozen. Hospodin si vyvolil k tomu dílu muže, kterého svou zvláštní péčí vychoval a připravil. Byl to Mojžíš, který už v nejút-
lejším mládí byl působením boží Prozřetelnosti zachráněn od smrti

a později na rozkaz královské princezny vyučen na faraonově dvoře ve všech egyptských vědách a uměních. Princezna sama mu dala jméno Moses, to znamená vytažený* – řkouc: »Vždyť jsem jej z vody vytáhla.«

Řízením božím se však stalo, že slovo Mojžiš znamená také: vytahující, t. j. vysvoboditel – vůdce Hebrejských. Jak mohl však mladý Mojžiš tušit, jaké plány s ním má boží Prozřetelnost už v době, kdy se ještě vzdělával po boku královských princů? Ale Bůh chtěl, aby jeho vyvolený měl všechny potřebné vlastnosti, kterých vyžaduje na vůdcích lidu každá mimořádná doba a její okolnosti. Na prvním místě to byla základní součástka každého charakteru – čest – nejdůležitější prvek existence všech národů a států. Leč výchova na královském dvoře by byla pro takové úkoly příliš jednostrannou a nedostačující. Proto Bůh znovu zasáhl do běhu Mojžišova života.

V mužném věku byl příští osvoboditel Israelitů nucen dáti se na útěk a Egypt opustit. I uchýlil se na sinajský poloostrov do země Madian. Tam prodlel jako pastýř s manželkou a dvěma syny plných čtyřicet roků. Dle ustanovení božího byl Mojžišovi tento pobyt velmi užitečnou přípravou k pozdějšímu úkolu vysvobození lidu israelského. Isa vzdálen hluchého egyptského života a zaměstnával se ponejvíce přemýšlením a modlitbou, získal ty vlastnosti, kterých tolik potřeboval, aby se mohl státí vůdcem národa považovávajícího se za nestálého. Tam se naučil hledat ne sebe, své blaho a čest, nýbrž především a za každou cenu, i cenu vlastního života – hledat s odvahou a statečností blahobyť a čest celého národa.

»Když jednou zahnal stádo hlouběji do pouště, přišel k boží hoře Horebu, tam se mu zjevil Hospodin v plameni ohně šlehajícího z keře«. (Ex. 3, 1.) Hospodin mu pravil: »Viděl jsem utrpení lidu svého v Egyptě a slyšel jsem křik jeho pro krutost dozorců nad pracemi. Ano znám jeho bolest«. (Ex. 3, 7.) »Pojď tedy, pošlu tě k faraonovi, abys vyvedl můj lid z Egypta!« (Ex. 3, 10.)

I odešel Mojžiš s bratrem Aronem k Israelitům do Egypta, aby je přesvědčil o svém božském poslání a pohnul k ochotě vyjít s ním ze země. S pomocí boží získal obliby nejen u svých soukmenovců, nýbrž »Mojžiš byl muž také v Egyptě velice vážený, jak u faraonových úředníků, tak u všeho lidu.« (Ex. 11, 3.) Přesto však bylo potřebí všech deseti pohrom, aby pohnul k povolnosti i zatvrzelé srdce faraonovo. – Konečně nadešel okamžik, kdy měl boží vůdce, téměř již osmdesátiletý vážný stařec, osvědčiti své schopnosti a plně rozvinouti své vůdcovské vlohy.

Sledujeme-li s Mojžišem – Bohem ustanoveným osvoboditelem – Židy na jejich pochodu z Egypta, nemálo užaseme. »Na slovo Hos-

* Potius sumenda est ethymologia popularis ad explicandum nomen aegyptiacum »mu« † »yses«: qui ex aqua servati sunt; Philo.

podinovo rozbíjeli stany a na slovo jeho vydávali se na pochod; chovali se k Hospodinu, jak se chovati měli, jak byl rozkázal skrze Mojžíše«. (Nm. 9, 23.) Ano, Mojžíš, vedoucí Israelity, byl pouze podvůdcem samého Boha. Jedině v Hospodinu viděli vždy Israelité vůdce nejvyššího, jenž jest naprostý, nekonečný, neměnitelný, věčný, jak to potvrzuje samo hebrejské jméno Jahve. Z toho vědomí Israelitů si snadno vysvětlíme občasnou nespokojenost s Mojžíšem, který je vedl. Nesmíme ovšem opominouti ani ty okolnosti, o kterých se zmiňuje sám Mojžíš: »Sebranka lidu, která s nimi stoupala, vzplanula choutkami, seděla nařikajíc a když se k ní přidali též (ostatní) Israelité, pravila: Kdo nám dá masa k jídlu? Rozpomínáme se na ryby, které jsme v Egyptě zdarma jídali; na mysl nám přicházejí okurky, melouny, por, cibule a česnek«. (Nm. 11, 4.) Tedy už i tehdy, tolik v dějinách známé a tolik se opakující i v době dnešní: »panem et circenses«, o které ztroskotalo a ještě ztroskotá tolik vedoucích hlav i hlaviček!

Jak často v takových případech spojoval Mojžíš s rázností, odhodlaností a vytrvalou činností svůj bystrý a obsáhlý rozum. Neužíval násilí ani krutostí a přece získával opět a opět s pomocí boží svého vůdčího postoje v čele tehdy dvoumilionového národa! Kdykoliv vycházel ke stánku, lid nehulákal, neřval, ani ho nevelebil plnými ústy, aby až zajde hrozil zaťatou pěstí, nýbrž »skromně a důstojně povstával všecek lid, každý se postavil u vchodu svého stanu a hleděl za Mojžíšem, až vešel do stánku«. (Ex. 38, 8.) Když byli Israelité zatlačeni stíhajícími je Egyptany až k suezskému zálivu mezi moře a pohoří Attaku, reptali proti Mojžíšovi, bojíce se svých pronásledovatelů. Ale Mojžíš je těšil, spoléhaje na veliké boží milosrdenství: »Nebojte se; vytrvejte a uvidíte veliké skutky Hospodinovy, které dnes učiní, neboť Egyptanů, které nyní vidíte, na věky už neuzítíte«. (Ex. 14, 13.) Sám pak odešel, aby se modlil a svou prosbou získal pomoc od Hospodina: »Prosím, nechť nemohou Egyptané říci: Chytře je vyvedl, aby je na horách pobil a vyhladil se země«. (Ex. 32, 12.) Jestliže pak někdy jeho modlitba k Bohu a shovívavá trpělivost k svěřenému lidu rozbouření neutišila, ještě netrestal. Zpravidla stačilo když pohrozil: »Bůh, Hospodin, slyšel vaše reptání, kterým jste reptali proti němu; neboť což my (Mojžíš a Aron) jsme? Vaše reptání není proti nám, nýbrž proti Hospodinu«. (Ex. 16, 8.)

Mojžíš také brzy poznal, že není možno, aby sám nesl veškerou odpovědnost celého, třeba jen dvoumilionového národa. A ačkoliv Písmo o něm praví, že »byl muž velmi tichý, tižší nežli všichni lidé na světě« (Nm. 12, 3), přece se obrací, přetížen odpovědností a starostmi, téměř s výčitkou na Hospodina: »Proč si ztrápil svého služebníka? Proč nenalézám milosti před tebou? A proč si vložil břímě všeho tohoto lidu na mne? Počal jsem snad já všecek tento lid nebo jsem jej porodil, že mi pravíš? Nes je na

prsou svých jako nosívá chůva děťátko a dones je do země, kterou jsi příslezně slíbil jejich otcům!» (Nm. 11, 11.) Takový byl Mojžíš a přece svěřený mu lid nečítal víc než dva miliony duší.

*

»Až přejdete Jordán a vkročíte do země Kanaan rozprašte všechny obyvatele té země, roztřískajte jejich památníky, sochy ztroskotejte a všechny výšiny zkazte! Nebudete-li však chtíti povražditi obyvatelů té země, ti kteří zůstanou, budou vám jako trny v očích a jako šípy v bocích a budou vás sužovati v zemi sídel vašich.« (Nm. 33, 50.) Tak mohl Hospodin mluvit jen k Mojžíšovi, který se na svůj úkol připravoval 40letým pobytem na poušti a v tichosti pastýřského života, rozjímáním o věčných božích pravdách. Tam se stal takovým, jakým jej Bůh míti chtěl. Tolik moci svěřil Hospodin jen do rukou toho, jehož světská moudrost byla ozářena světlem milosti boží a jehož povaha byla tak vzdělána, že se stále jen cvičil v dokonalých ctnostech a spojoval se ustavičně se svým Bohem. Důkazem jeho spojení s Bohem jsou zázraky, jež Bůh skrze něho konal a odvaha, s kterou přistupoval k Hospodinu, rozhněvanému nad lidem. Proto jen Mojžíšovým ctnostem a jeho přimluvě u Boha byl israelský národ povinen vším dobrým, čeho se mu dostalo.

Takový muž se může dnes dějinami honosit, že jako osvoboditel svého národa ani nebyl oklamán, ani sám sebe neklamal, ani neklamal jiných, jsa přiměřeně vzdělán, neméně zbožný i upřímný, jako i prost všeliké pýchy a plný lásky k svému lidu. Jen takový muž také dokázal, že jeho národ, jediný z národů země, nám zanechal zápisky v přesném slohu i v řeči vázané už z doby před králem Cyrem, neboť Mojžíš žil plných tisíc let před Herodotem. Co bylo pro Herodota dávno uzavřenou věkovou minulostí, bylo pro Mojžíše přítomností, kterou nejen viděl, nýbrž především tvořil, sám ten veliký muž národa a strůjce jeho dějin. Ano, to je to dílo Mojžíšovo.

Mojžíš – tichý a pokorný osvoboditel Israele – je typem tichého a pokorného Spasitele, od Něhož vedení přicházíme do nebe. Oba lid vysvobodili, učili a vedli. Oba před odchodem se loučice poučovali, o další vedení lidu se postarali, žehnali. Oba zázračně zemřeli a byli oslaveni. Ale nezapomínejme, že Mojžíš je jenom předobrazem Krista Pána! Ježíš Kristus – Vůdce a Král všech proroků – netoliko nám zvěstuje slovo boží, nýbrž on sám Slovem božím je. Proto nemůžeme, než Mojžíše obdivující, s ním ke Kristu se modlití: »Hospodin, Bůh života v každém těle, opatřiž muže, který by byl nad tímto lidem, který by v jeho čele krácel vpřed i vzad, který by jej vyváděl i zaváděl domů, by nebyl lid Hospodinův jako ovce bez pastýře!« (Nm. 27, 15.)

Ad multos annos!

(K sedmdesátinám Msgra J. Staňka, docenta katechetiky v Brně. Nar. 14. XI. 1869 v Poříčí u Něm. Brodu.)

Chladná vysočina byla Vaší kolébkou. Ale z ní jste si přinesl dobré a laskavé srdce, jehož skromnost a obětavost poznalo již mnoho žáčků a žákyň a také my – bohoslovci.

V hospitacích – jsme poznali Vaše pedagogické schopnosti. Víme, jak dovedete děti upoutat svým klidným, živým slovem. svýma mírnýma, laskavýma očima.

Byl jste předsedou Růže Sušilovy a red. Musea. Vaše předsednictví bylo úsekem plodným a požehnaným. I za ně, Vám musíme být vděční.

Již 20 let přednášíte budoucím katechetům, budoucím vychovatelům. Kdy a jak oceníme Vaši práci? Nejlépe až venku, až budeme stát jako mladí a nezkušení katecheté před svou třídou. Čím se Vám odvděčíme za Vaši námahu, kterou překonáváte v tak vysokém věku, jen z lásky k vychovatelství? Upřímným blahopřáním? To Vás potěší! Leč to by bylo málo. Chceme si z Vašich přednášek odnést lásku k dětem, Vaši píli, Vaši nenáročnost, Váš idealism. Potřebujete klidu, vhodného času, ale ne k době neplodné, nýbrž k tomu, abyste nám napsal něco z Vašich praktických zkušeností pedagogických. Není Vám toho dopřáno. Jak Vám to vynahradíme? Sotva dosáhnem ideálu svého učitele. Víme však, že naše snaha, naše práce a úsilí – být jednou dobrými katechety – Vás potěší nejvíce.

Vaši vděční posluchači.

● Naše hlídka.

Uvádíme opět v činnost centrální kroužky. Mají uveřejňovat iniciativní návrhy a impulsy v Museu.

Byly rozvrženy takto: Brno sociologický, Hrad. Králové misijní, Olomouc literárně-kulturní (v něm zahrnut i cyrilometodějský), Praha liturgický.

Zatím uveřejňujem jejich zprávy z Brna a Olomouce. Příště přineseme zprávy kroužků ostatních. Prosím o jejich zaslání.

POKYNY CENTRÁLNÍHO KROUŽKU SOCIOLOGICKÉHO.

1. Abychom znali poměry, za jakých pracují jednotlivé sociologické kroužky, rozeslali jsme seminářům dotazníky. Odpověděli na něj dosud (do 20. října) Hradec Králové (dobře - díky, s návrhem souhlasíme) a České Budějovice, jež oznamují, že u nich soc. kroužek nebude letos samostatně existovat. Kde jsou ostatní?

2. Souhlasně s programem sociální tříletky katol. studentstva probereme druhý ročník tříletky, pokud se nebere v sociologii. Týká se to hlavně opravných a moderních směrů socialismu (revisionism, duchovní socialism).

3. Bratři, zasílejte nám text všech přednášek, které konáte v kroužku, abychom z nich mohli něco dát do »Musea«.

4. Nezapomeňte na charitu a tisk. Užijte všech prostředků pro rozšíření Kristova Království v našem národě. Bližší pokyny příště.

5. Ať žije Kristus Král.

Sociologický kroužek bohoslovců brněnských.

MORAVA — PROGRAM PRÁCE.

Klademe si otázku: »Čeho si všimati v liter. přednáškách?« Snažme se, názorně si v nich ukázat, že i my, Moravané, my, se svou zemí a svými obyčejí jsme zajímavý, svérázný, srostitý a živý kus světa.

Bylo by tedy aktuelní, právě dnes, všimati si síly lidu moravského, jeho darů uměleckých, zachovalosti a svéráznosti jazykové, krojové i povahové. Uvažujte o tom!

Právě v drobných přednáškách můžeme tak nejlépe dokumentovati pravou lásku k vlasti, všimneme-li si těch rázovitých krás našeho lidu moravského. Tím posloužíme svému rodnému kraji, dovedeme-li pochopit lásku lidu k jeho vlastní hroudě, jeho radost i bolest.

Jest svatou povinností budoucích duchovních vůdců cvičiti se ve vládě pera.

V literárním kroužku bude nás pracovat několik; budeme-li však pracovat na tomto programu s láskou, pak si směle můžeme říci s Antonínem Sovou:

Já vmísil se v zástupy, cítil jsem s nimi,
žil s nimi, zřál činy jich úžasnými,
já miloval svůj lid a s ním rost'... T. V. Olomouc.

● Poznámky.

AD QUOS PERTINET?

Na velehrad. sjezdě (12.–14. VII. 1938) se navrhlo zavedení rubriky pro různé krátké poznámky. *Má to být rubrika pro všechno, co může bohoslovce zajímat a upoutat.* (M. I. 1938) Ukazuju skutečnost! Poznámky obstaral vždy jen jeden bohoslovec. Tak se stalo, že poznámky nám podávají jen co zajímá jednoho. Z nich však máme poznat, co zajímá všechny, ne jednoho. Proto nějaké napište, ať poznáme to, co vás všechny zajímá!

Příspěť do zmíněné rubriky je to nejmenší, co může každý pro M. vykonat.

r.

● Nové knihy.

F. Duchein, P. S. S.: DIRECTOIRE DU SAINT PRÊTRE. Edition: Grand Séminaire Granger Frères, Montréal 1938.

Ve dvojsvazkovém díle pojednává spisovatel o působu kněžského života. Kněz, prostředník mezi Bohem a lidmi, jehož úkolem je přivádět duše věřících k Nejvyššímu, musí působiti nejprve příkladem svého života, jenž má býti pokud možno co nejvíc dokonalý. A jak se má kněz na této pro něho tak nanejvýš nutné duchovní výši udržeti, osvětluje autor svým dílem. V jednotlivých kapitolách sestavuje prostředky, které udržejí mravní charakter kněze a možno-li, vedou ho pomalu a obtížně, ale tím jistěji k té duchovní dokonalosti, jejíž odraz se jeví na venek jako požehnané působení mezi svěcenými dušemi, jejichž spasení jest pro něho nejkrásnější odměnou.

—*nský*

MUSÍ TOTIŽ KRALOVAT. Asketicko-pastorální úvahy o Božském Srdci Páně. Str. 322. Cyrilometodějské knihkupectví Gustava Francla v Praze. Cena váz. 35 K.

Autor této knihy vede srdce kněžská k jejich vzoru: Božskému Srdci Páně. Učí je čerpati z nepřeberných pokladů tohoto zdroje života a lásky. Vede je k obětavé práci, aby se uskutečnilo království spravedlnosti.

V Itálii dosáhla kniha šestého vydání a byla přeložena do 20 řečí.

—*ra.*

Nikolaus Junk: DIE BEWEGUNGS-LEHRE DES FRANZ SUAREZ. Innsbruck, Leipzig, 1938, Felizian Rauch.

Suarezova nauka o pohybu vychází jasně z aristotelsko-scholastické nauky. Autor ukazuje velmi pěkně, jak Suarez nauku sv. Tomáše nechce snad jen vykládati, nýbrž jak ji dále rozvádí a buduje.

Přes velkou úctu svou k sv. Tomáši Suarez ptece v mnohých bodech se od něho uchyluje a kloní se k myšlence nominalistické a tak vlastně jde střední cestou. Svou naukou o pohybu stojí Suarez uprostřed mezi názorem peripateticko-scholastickým a moderním.

Monografie tato prokáže cenné služby v kosmologii.

Dominik Pecka: TVÁŘ ČLOVĚKA. (Edice Akord v Brně 1939), cena 12 K, váz. 23 K.

Autor podrobuje dokonalému rozboru řadu bludů, které jsou rozhlášány o moderním člověku a svou přesnou metodou ukazuje sám, jaký člověk jest. S útrpností se sklání ke všem jeho nedokonalostem a s láskou mu je osvětluje. Chce zodpovědět otázku smyslu lidského života. Netápe jako většina moderních filosofů v prachu experimentálně a statisticky získaných vědomostí o člověku, ale řeší tuto otázku především theologicky. Nejvyšší a jedinou normou lidského života jest Bůh. Člověk – tvor boží, je stvořen k obrazu božímu a tím je dán i celému jeho životu smysl. Kniha jest rozdělena na kapitoly, jež osvětlují člověka v nejdůležitějších jeho vztazích: tragika, člověk v rozporu – objasnění v jeho vlastním, zdánlivě rozpolceném nitru, člověk – Bůh, člověk – příroda, jedinec – společnost, vášeň a její povýšení v lásku duchovou. Člověk a smrt. Kniha je psána knězem, který moderního člověka nejen zná, ale i miluje. Proto působí dojmem dokonalé myšlenkové celistvosti. Klidně, nemoralisuje, jen konstatuje »Tvář člověka.«

Pro ty, kteří hlouběji a upřímněji chtějí nahlédnouti do svého nitra, jest kniha vzácným přínosem.

—*nský.*

R. M. Dacík: BŮH V JEŽÍŠI KRISTU. Edice Krystal, Olomouc, cena brož. 12 K, str. 140. – Tento třetí svazek Dacíkovy věrouky pro laiky v sedmi oddílech odhaluje věroučný obsah tajemství víry, tajemství vtělení Božího Syna, jehož prostřednictvím lze dospěti k poznání Boha Otce. Bůh nemohl se lidstvu více přiblížit a dáti se poznati než vtělením Syna Božího. Mluvíme-li o Synu Božím, nelze opomenouti Pannu Marii, Prostřednici milostí, jejíž mateřská láska »nemůže vésti dítě jinam, než k jeho štěstí a blahu«. Proto také Dacík v závěru této své knihy vyhlásí čtenáře: pojďme cestou přikázání Božích skrze Marii k Ježíši a skrze Ježíše k Bohu Otci, u něhož je spočinutí po těžkém putování slzavým údolím. V. Ch.

Bedřich Malina: DĚJINY ŘÍMSKÉHO BŘEVÍÁŘE. Praha »Vyšehrad« 1939, str. 413, brož. 65 K.

Vzácně záslužným dílem prof. Bedřicha Maliny svědčícím o důkladném využití dějinných i liturgických pramenů dostává

se české nábož. literatuře první rozsáhlé práce, jež systematicky probírá dějiny veřejné liturg. modlitby Církve.

Krásný dar bohoslovcům i kněžím, kteří mají především intensivně prožívat tajemství lásky Boží i našeho Vykoupení, jak je cyklicky představuje officium divinum v rámci círk. roku. -a

Prof. Dr. Job. Peter Junglas: DIE LEHRE DER KIRCHE, EINE LAIENDOGMATIK VERLAG DER BUCHGEMEINDE. Bonn, 1936, str. 375.

S jemným psychologickým postřehem a důkladností své theolog. erudice otevírá Junglas dnešnímu člověku celé to bohatství dogmat, v nichž dosud hářá svatý oživující žár jako tehdy, kdy v úporných kontroverších Církve právě dogmatickou formulací zachovala pravdy tyto neporušené věkům příštím. Zmocňujeme-li se i dnes těchto pravd, pak nezískáme pouze cenných poznatků dějinně dogmatických, ale především posily nábož. života, klidu a jistoty v chaotických bouřích subjektivismu a bludných teoriích, majících nahradit místo i funkci Zjevení. Všele doporučujeme. Intelligo, utardenter credam. -a

Platon: PROTAGORAS. Přel. Fr. Novotný. Platonových spisů svazek XIII., Laichter 1939, str. 72, brož. 18 K.

Výchova je centrálním problémem tohoto dialogu, který patří mezi nejlepší díla raného období Platonova. V rámci dějové dynamiky a v protikladu rozmlouvajících, je filosoficky dořešen pojem řecké »areté« jak ji lze určit. Jestliže jen filosof zná absolutní pravdu a absolutní dobro, pak jenom filosof může znáti s tohoto hlediska i »zdatnost« a může k ní vésti i jiné s docela jiným porozuměním a úspěchem, než básník či sofista, jehož poznání je subjektivně mnohoznačné. -a

A. Ehrhard: URKIRCHE UND FRÜHKATHOLICISMUS. Bonn 1935, str. 328 I.

Albert Ehrhard: DIE ALTCHRISTLICHEN KIRCHEN IM WESTEN UND IM OSTEN. ib. str. 450 II.

Autor napravuje určitý nedostatek obvyklé periodisace círk. dějin. Rozdělení na křesť. starověk a novověk odpovídá dějinným skutečnostem pouze na západě. Východní církve v kulturně-politické oblasti řecké říše neznají středověku ani novověku. Jestliže tato »západní« periodisace círk. dějin nebrala takového zřetele pro nábož. vývoj a vlastní život východních

církvi, prof. Ehrhard doplňuje to oběma svazky své důkladné práce. V prvním dílu je takto zachycen círk. pravěk, druhý díl podává dějiny řecké a latinské církve, jejich nejslavnější dobu, příčiny rozkolu a další historický vývoj státní církve byzantské, orthodoxně-slovanských církvi na Balkáně a v Rusku a orientálních církvi národních. Cenný a důkladný doplněk našich vědomostí z oboru obecných círk. dějin. -a

Em. Žák: POHŘEBNÍ PROMLUVY, Kropáč a Kucharský, str. 90, K 13.

Obsahem knihy jsou promluvy nad hrobem osob všech stavů a věků. Autor má na zřeteli přítomnost osob, které často do kostela nechodí, vkládá do každé promluvy vhodný příklad z Písma sv., kterým dodává pozůstalým nejen útěchu, ale i povzbuzení. B. Z.

Theodor Haecker: KŘESTAN A DĚJINY, 12 kn. Řádu, Kuncff, Praha 1938. Přeložil Jan Hertl, str. 131, 18 K.

Příručka křesť. filosofie dějin. Jádrem dějin stává se otázka po smyslu dějin. Křesťan, který zná jasně základ svého jsoucna, má klíč k dějinám, neboť ví, že Bůh je pánem dějin. Oproti pozitivistickým a materialistickým názorům na dějiny, Haecker vystihuje podstatnost člověka v jeho dějinnosti. Poráží se zde přesvědčivě antagonismus mezi dějinami a metafysikou. -a

DAS VOLLSTÄNDIGE STUNDENGEBET DER HL. KIRCHE. Volksliturgisches Apostolat, Klosterneuburg. 6. sv. (RM 1'50) německého překladu breviáře od P. Parsche obsahuje část od 7. do 20. neděle po Sv. Duchu a svátky od 1. srpna do 30. září. fk

Josef Hronek: JÁDRO KATOLICKÉHO NÁBOŽENSTVÍ. Nakl. Kropáč & Kucharský, Praha, str. 76, cena 2'80 K.

Tato praktická knížka adresována jako výklad katol. náboženství pro školy národní se schválením MŠANO, je velmi vhodnou příručkou pro každého kněze, který přijde do styku nejen s dětmi, ale zvláště s snoubenci, nebo konvertity, kterým se nemůže tak plně věnovat jednotlivě pro nedostatek času, jako dětem ve škole. Obsahuje všechno, co každý katol. křesťan musí vědět s praktickým dodatkem několika poznámek z liturgiky.

Spolok svätého Vojtěcha v Trnave vydal jako programovou přílohu »Duchovného pastiera« KATOLÍCKE KÁZNE roč. XV. 1939.

Obsahem jsou kázání na neděle i svátky celého roku, jakož i různá příležitostná kázání pocházející z pera různých kazatelů.

Prof. ing. Václav Zelenka: STRUČNÝ SLOVNÍK ČESKO-ARABSKÝ, Kairo – Pardubice 1939. 208 str. Nákl. vlastním.

Všeobecné úcty a uznání si zaslouží toto dílo mravenčí a vytrvalé píle posvěcené mnohými oběťmi, které musil pan prof. Zelenka se svojí paní přinést, aby byl alespoň částečně odstraněn v naší literatuře citelný nedostatek pomůcek k seznámení se s tak mnohotvárným a bohatým jazykem, jakým je arabština. Bylo by vhodné, kdyby autor připojil alespoň kratičký výtah nejdůležitějších pravidel gramatických; není však vyloučena možnost, že při větším zájmu o tento jedinečný slovník, dojde i k českému vydání arabské gramatiky, jejíž sestavení si vyžádá dlouhou dobu těžkého a úmorného studia.

Dr. H. Augustin: UČEBNICE NĚMČINY. Nákl. Kvasničky a Hampel v Praze, 1939, 380 str., cena 45 K.

Snaha autora podati takovou metodu, jež by vedla k praktickému ovládnutí němčiny, byla odměněna velkým zdarem. Přednosti této učebnice jsou značné; probírání výslovnosti a správného přízvuku, což se dosti často zanedbávalo, její přednosti jen zvyšuje. Kniha překvapuje svojí úpravou. z-

František Kovárna: ČESKÁ STRÍZLIVOST A ČESKÝ PATHOS. Václav Petr, Praha, str. 32, cena 4 K. (Vyšlo jako první svazek Knihnice Svazky úvah a studií; docent dr. Fr. Kovárna řídí tu soubor úvah, plynoucích ze změny našich poměrů.)

Tato úvaha vybízí českou inteligenci, aby zatmelila spáry mezi sebou a prostým lidem, z něhož vyšla, neboť tento lid dokázal, že dovede kráčet střízlivou cestou i tehdy, kdy část našich inteligentů zakolísala, a nabádá je, aby zaujali své nové vůdčí postavení a »dotvořili český pathos, t. j. vůli vládnout skutečností podle dějinných příležitostí.« -jn-

Michal Chorvath: SVAZKY ÚVAH A STUDIÍ Č. 2. Stran 32, cena sešitu K 4. Naklad. Václav Petr, Praha II., Ječná 36

Slovenský romantismus je moder. hnutí vzniklé na konci XIX. století a rozšířené v kruzích inteligence. Autor pojednává o jednotlivých složkách tohoto směru a správně poukazuje, že jeho rozmach je zavinen úpadkem náboženského citění a rozleptáním středověkého sociálního rozvrstvení. Studie umožňuje utvořit si ucelený obraz charakteristického hnutí Slovenska. V. Ch.

JUDr. Josef Miler: NOVÉ SELSKÉ PŘÁVO NĚMECKÉ. Nakl. Lad. Mazáč, Praha 1939. Brož. 20 K.

Úvod podává ustanovení o řízeném hospodářství, jehož důsledky nyní pociťujeme. Autor si všímá starogermánského spol. vlastnictví kmenového, liberalistického uvolnění vztahů sedláckých k půdě a vymezuje pojem sedláka slovy R. W. Darreho: »Sedlákem je, kdo v dědičném zakořenění svého rodu v půdě obdělává zemi a svou činnost považuje za povinnost vůči svému rodu a národu.« Uvádí stěžejní zákon ze dne 29. IX. 1933. Kniha ukazuje houževnatou snahu něm. národohospodářů a právníků o zřízení dědičných statků, které mají udržet německé selství. n.

LOONOVO DÍLO O UMĚNÍ V SEŠITECH.

Dle zprávy z nakladatelství Václava Petra v Praze, vychází význačné dílo Hendrika W. Van Loona – UMĚNÍ v týdenních sešitech. Dle slov světového tisku jedná se o nejzdravější knihu o umění, jak napsal W. Soskin v New York Herald. V každém sešitě je přiloženo několik ilustrací, které maloval sám Van Loon. Ukázkové číslo zašle každý knihkupec.

Václav Prokešpek: ZTRACENÁ ZEMĚ. I. vydání. Vydala Novina v Praze jako XIX. svazek knihovny Hlasy země.

Kniha známého autora, který získal v českém čtenářstvu veliké obliby a úspěchu svým románem Zakryto slzami, jest připsána k oslavě blučínské země a na památku těch, kteří celým životem nesli její úzkost, její bolesti a záhadný úděl. Dějové pásmo románu i jeho jednotlivé postavy zachytil zde autor s nejjemnějším porozuměním, láskou a věrností.

Zdeněk Bár: ZTRACENÝ DOMOV. Iskra, Mor. Ostrava 1939.

Tvrdá země ostravská, její čírné nebe, zláčené krvavou září vysokých pecí, bída sociálně slabých i těžký zápas o denní chléb, podmaní každé srdce, které s ní přijde do styku. Tím spíše a tím silněji spoutá duši básníka, jenž vnímá vše barevněji, hlouběji. Tomuto osudu neunikl ani jemný a křehký lyrik Bár. Zaplatil svou daň ostravskému kraji malou sbírkou prozy, kterou nazval: Ztracený domov. Jest to čistě Bárovské vyznání lásky zemi, která přirostla k jeho srdci, jež pronikla až do nejžalostnějších záchvěvů duše. Dílko je hodnotným literárním přínosem. H-K.

O. Wertheimer: KRISTINA ŠVÉDSKÁ. Přeložila dr. M. Honková. Vydal Jos. R. Vilfmek 1939.

Dílo přísně historické, opřené na vlastních i cizích badánských očistuje velikou ženu diplomatku z bahna pomluv a křivd a staví ji na místo, jaké jí v dějinách patří: Mezi největší ženy světových dějin. Kniha velmi cenná.

Camille Mayranová: ZIMA. Z francouzštiny přeložil Jan Čep. 1939, Melantrich, Praha. Brož. K 15, Váz. K 25.

Z Alasaka přichází k nám tato nadpisem studená kniha. Než i obsah nezůstává nadpisu nic dlužen. Jakýsi chlad ovívá nás při četbě této knihy. Je to tím, že autorka staví nám před oči hrdinu, který bloudí bezútěšně po této zemi, nenalézáje odpuštění za vinu, kterou na sebe převzal. Protestantismus vystupující v této knize silně do popředí, dává nám tušiti svoji bezradnost v těžkých chvílích životních. Je to kniha, která vás zanechává v hlubokém smutku nad bezradností tohoto náboženství. Nemůžeme jí však upřít podmanivost a čistoty slova. Překlad Čepův je jako vždycky výborný. L.

Misre Bohumil Stašek: KAREL HYNEK MÁCHA NA VYŠEHRADE. 1939. Nakladatelství Vyšehrad v Praze. Cena K 5.

Je to proslov kanovníka vyšehradského při mši svaté za zeměděleho básníka, v neděli 7. května 1939 ve vyšehradském chrámu Páně. Knížka je s neobvyklou pečlivostí vypravená a vyzdobená perokresbou pomníku básníkova. Bude nám připomínat slavné a nadšené chvíle, které jsme prožívali té první neděle májové doprovázejíce bludného básníka k jeho konečnému hrobu. L.

Svatopluk Čech: »DVĚ POHÁDKY O PRÁCI«. Topičova edice, Praha, str. 72, 5.50 K.

Obě pohádky »O Pánu Ježíši, a chudém tkalci«, »O čarovném pavouku«, mají krásnou myšlenku o božském poslání lidské práce a zdůrazňují, jak práce Bohem požehnaná a s pomocí Boží konaná vede ke spokojenosti a klidu duše, kdežto nepoctivá práce a shon za pozitkářstvím a zlatem jen znepokojuje člověka a tlumí výčitky svědomí a vede k smutným koncům. m.

H. Mortimer Balten: TULÁK MUSKVA. Vyd. Družstevní práce, Praha II., Národní 36. Stran 176, brož. K 22; váz. K 32.

Do rámce kanadských pralesů zasazený jsou životní osudy medvěda Musky, od jeho mládí až ke konci, a zvířat s ním žijících. Živé podání svědčí o znalosti a lásce autorově ke kanadským lesům. Hlavní myšlenkou je boj o život v přírodě a platný zákon, že slabší podléhá silnějšímu. V. Ch.

Dr. F. Kop: ZRCADLOVÁ KAPLE V PRAŽSKÉM KLEMENTINU. Naklad. družstvo Vlast Praha. Stran 56, cena brož. K 10.

Zrcadlová kaple v Klementinu je cennou památkou českého baroka. Monografie podává stručný nástin dějin, dosud málo známé kaple. Hlavní příčina tkví v nedostatku pramenů. Tak aspoň částečně oceněna je její historická a umělecká hodnota. V. Ch.

C. F. Ramuz: MÍRA ČLOVĚKA. Jan Laichter v Praze 1939, str. 135.

Ve skvělé této essayi je podán rozbor toho, co působí na duši moderního člověka. Zvláště bystře analyzuje komunistický ateismus. V rámci těchto úvah metafysicko-náboženských hledá Ramuz míru člověka. Nic velkého nelze dělat bez víry. Člověk má míru jen potud, pokud ještě může věřit sám v sebe; nemůže však věřit sám v sebe, jestli nevěří v existenci něčeho, co jej současně přesahuje i předpokládá. Člověk jasně poznává, že nemá smyslu než ve věčnosti.

Frank Heller: DETEKTIVNÍ AGENTURA PROFESORA PELOTARDA. Toužimský a Moravec, Praha.

Kniha s obyčejným detektivním námětem. Zajímavější však je její dějové prostředí, které je poněkud nezvyklé.

● Nové knihy

Mary Devenport O'Neill: KAIN. Hra o jednom dějství. Přeložil Otto F. Babler. Svatý Kopeček u Olomouce 1939. Je to neosobní výkřik hrůzy, výkřik života, který se poprvé setkal se smrtí. L.

CASOPIS, KTERÝ BY MĚLY ČISTI VŠECHNY ČESKÉ DĚTI!

Při opatřování školních knih a jiných pomůcek, měli by rodiče uvažovati i o volbě časopisu, který dají čísti svým dětem. Jako nejvhodnější četbu pro školní mládež doporučujeme rodičům i vychovatelům katol. obrázkový časopis »DĚTSKÁ NEDELE«. – Nejdp. biskupové zaslali k letošnímu zahájení V. ročníku připsy, v nichž oceňují záslužné dílo »DĚTSKÉ NEDELE« při výchově mládeže a vřelými slovy doporučují časopis k rozšiřování. – »DĚTSKÁ NEDELE« vede děti k Bohu a učí pravé lásce! Časopis je levný a předplatíte-li jej dětem, učiníte jim radost a poznáte záhy dobrý vliv četby na jejich výchově. – »DĚTSKOU NEDELI« obětavě rozšiřuje naše vld. duchovenstvo. Můžete ji žádati v knihkupectvích, prodejnách novin, nebo přímo z administrace Praha II., Václavská ul. č. 12. – »DĚTSKÁ NEDELE« vychází čtrnáctidenně jako dvojčíslo, cena výtisku je 40 hal., roční předplatné činí při odběru nejméně 5 výtisků K 10–, při 1 výtisku ročně K 12–.

Dr. Adolf Novotný: STO LET PRAKTICKÉ THEOLOGIE. Krabčice, p. Roudnice n. Labem.

Spis evangelického bohoslovce zachycuje vývoj praktické theologie předválečného protestantismu. Autor si všímá, jak jednotliví protestantští učenci formulují svůj názor na podstatu, úkoly a nutnost praktické theologie od té doby, kdy praktická činnost v evang. církvi přestává býti jen věcí svědomí a vyplývá spíše jako důsledek theorie a doktrinální systematiky. Jestliže po světové válce nový vývoj prakt. ev. theologie se jeví jako veliké hnutí a volání po dialektické theologii je to důkazem, jak hluboce se pocituje subjektivismus protestantského bohosloví, jemuž schází jednotné a jednotící normy církevního života i náboženské vědy.

Edgar Dacqué: DAS VERLORENE PARADIES. Zur Seelengeschichte des Menschen, Oldenbourg, München-Berlin.

Knihla přírodovědce, který vyloučiv metodu filosofického formalismu pojmů, snaží se s plastickou živostí přiblížiti k tomu, co je v člověku prapůvodní. Proto studuje a rozebírá autor magickomystické projevy v kultech primitivů a ukazuje, jak postupující intelektualisací tohoto mystického prastavu člověka u jednotlivých národů, v určitých kulturách a pod vlivem náboženských představ se přetváří, doplňuje a rozšiřuje konstantní struktura duchovního života u člověka, jenž co do své metafysické podstaty a základu zůstává původní pohansky orientovanou bytostí mystickomagickou. Bylo by živelně zapotřebí tuto přírodovědecky-rasistickou paganisací lidské duše i kultury ověřiti výsledky etnografie zbavené jakýchkoliv jiných apriorismů a Pravdami Zjevení. -a

Slov. nakl. Toužimský & Moravec, Praha zahajuje osmý ročník S PUŠKOU A LASEM sešitovým vydáváním románu *Jul. Kinga*: Indiánův Nugget s ušlechtilou tendencí výchovnou: poukázati na zlobu zatvrzelého srdce, které opanovala touha po mamonu. Zásluhou téhož nakladatelství začíná vycházet bohatýrský román z dob říše velkomoravské od Eduarda Storchy: O Děvin a Velehrad. Nákl. Václava Petra, Praha vydává v týdenních, bohatě ilustrovaných sešitech po K 3-30 životní dílo Hendrika Van Loona: Umění, a v téže barevné úpravě po 2 K Jiráskův román F. L. Věk.

CÍRKEVNÍ VEČERNÍ MODLITBA. – Exerciční dům, Frýdek. Cena 1 K.

Exerciční dům ve Frýdku předkládá katolické veřejnosti a zvláště ústavům, český překlad kompletáře s chorálními nápěvy. Vítáme s radostí vydání této krásné církevní modlitby a přejeme jí hojného rozšíření. Jen škoda, že závěrečné mariánské antifony nebyly ponechány také v chorálním rouše. f/k

První vydání *Bartoňova* SMETANY VE VZPOMÍNKÁCH A DOPISECH bylo ve dvou týdnech rozebráno a vyšlo již vydání druhé, v Topičově edici Praha XII.

● Nové knihy

KORESPONDENCE KARLA HAVLÍČKA S FANY WEIDENHOFFROVOU. Družstevní práce v Praze 1939.

Nemluvil by pravdu, kdo by říkal, že zná našeho Karla Havlíčka Borovského, jestliže dosud nečetl jeho korespondenci s Fany Weidenhoffrovou. Při čtení těchto listů obou mladých lidí se sami přímo vžíváme do jejich postavení. Taková prostota a přece žádné slovo zbytečné, taková vzájemná láska a přece tak smutný její konec! Z Havlíčkových dopisů poznáme u samého pramene jeho hlubokou lásku k spisovatelství. Ani zde nezradil Havlíček svůj program; zájmy národní a budítkové si cenil víc než zájmy osobní. A. J. S.

VI. Forejt-Alou: ZA KARAVANOU MRTVÝCH. Nákl. Praž. a. tiskárny. Váz. 22 K.

Kdo slyšel úryvek z této knihy v rozhlasu, nepocítil klidu, dokud si ji nepřčetl celou. Cím to? Snad proto, že se při četbě téměř nadýmáme hrdotí nad dvěma českými odvážlivci? Než i když si odmyslíme tu naši značku na jejich automobilu, nemůžeme přestat na čtení, dokud neskončíme. I zde nalezneme opět nový doklad, jak blízkost smrti probouzí zbožné myšlenky i v člověku lhostejném. A. J. S.

E. A. Jameson: MILIONY Z NICEHO. Orbis, Praha. 28 K.

Je to skutečný »návod jak miliony vznikají a rostou«: železnou pílí a vytrvalostí. Přímě se podíváme, kterak málo jsme znali životy světových vynálezců, v mládí chudých tuctových lidí a v stáří už milionářů, kteří svou prací uváděli v úžas celý svět. Nalezneme zde nové potvrzení staré zkušenosti, že »ne ve hvězdách, leč na nás vlna jest, můj drahý Brute, že jsme otroky« (Shakespeare). A. J. S.

J. F. Pulník: OBCHOD JE OBCHOD. Nakladatel. Orbis, Praha XII., Fochova 62. Anekdoty. Úvod napsal Dr. Jan Brabec s 8 kresbami A. Pelce. – Vtip lidu cestujícího, prodavačského a podobného. L.

MANUALE UČITELŮ KATOL. NÁBOŽENSTVÍ. 1939–40. Roč. VII. Uspořádal Dr. Jos. Hronek.

Děkujeme naklad. Kropáč a Kucharský (Praha II.) za toto vkusně vypravené manuále kterému svědectví vydává jak praktická, tak i obsahová stránka manuále.

Zdeněk Řezníček: SAMOTY. Nákladem Boh. Durycha a Vlast. Vokolka, edice Delfin (Olomouc-Pardubice).

Řezníček zachytil několik nálad samoty. V samotě se modlí, samota je mu zdrojem inspirací. Mnohdy jsou mu však samoty »drtivé a tvrdé«, kdy »v závratných stonech padá chorá tíže mlčení«. Druhá část »Odkaz« obsahuje vlastenecké motivy inspirované událostmi loňského roku. Některé byly konfiskovány.

Řeč je plna básnických obrazů, mnohdy odvážných a originálních. Sbirka vyniká bohatým básnickým slovníkem a vytříbenou formou. A. S.

C. F. Ramuz: ADAM A EVA. Přel. Jan Čep – Jan Laichter v Praze 1939, str. 233.

Lidská láska eroticko-sexuální nemůže žít jenom ze sebe a zůstat cílem sama sobě; přibita na kříž odříkání a oběti musí kotvit v Absolutno. Toť prostinký příběh milostného opojení Ludvíka a Adrienny. Nic na světě – ani největší přirozená rozkoš – nemůže utišit tajemný stesk duše stvořené pro Boha, duše volající po Všem, zatím co dostává tak málo právě na sféře eroticko-sexuální v tragickém rozčarování prožité pohlavní lásky. -a

Fred Bérence: LIONARDO DA VINCI, DĚLNÍK ROZUMU. (Z francouzštiny přeložil Duchoslav Forst. V Praze, Topičova edice, 1939).

Autor podotýká v předmluvě, že malířský problém není pouze problémem barev, komposice, nýbrž že vždy obsahuje část tajemství. K tomuto tajemství možno se dotápati, snažíme-li se porozumět umělcově osobnosti. Bérence to provedl opravdu skvěle. Neomezil se snad na suchý výpočet životních dat a uměleckých děl, nýbrž vypráví vše v širokém toku napínavých událostí historických a bystrých úvah estetických, takže kniha tvoří krásný poutavý celek a čtenář se i poučí i bude upoután. kj.

Vychází pětkrát ročně. – Vytiskla knihtiskárna Jana Muchy ve Velkém Meziříčí.

Dohlédací poštovní úřad Brno 2.

(Část nákladu jest podávána též u poštovního úřadu ve Velkém Meziříčí.)

Církev a vlast —

ty v mojích miluji sestersky se ňadrech,
každá pŭl, každá má moje srdce celé.

Sušil.

OBSAH č. 2.

Kanovník Dr. F. Jemelka: Duhovník in njegov boj.

K. Dlab (Brno): Majáky cílů.

K. Votruba (Praha): I jiné ovce mám...

K. Dlab (Brno): Tichá pláč.

Josef Zouhar (Brno): Unie florentská a její význam.

Jar. Michal (Praha): Hra jako důležitý výchovný moment.

Miloslav Kunc (Brno): Probuzení. — Mláďi.

Frant. Hedbávný (Brno): Skizzy vesnice a města.

J. Bárta (Brno): Černá hodinka.

L. B. (Praha): NCWC.

J. Bárta (Brno): Pohled.

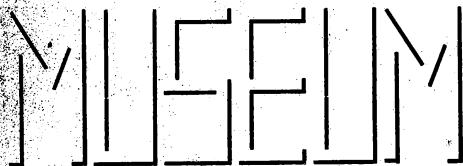
Piscator (Brno): Matčina oběť.

Statistika bohoslovců ve škol. roce 1939—40.

Jar. Kampf (Brno): Odpočín v pokoji.

Jar. Souček (Č. Budějovice): Rorate...

Nové knihy.

Časopis slovanských
bohoslovců

● **Museum**, časopis slovanských bohoslovců, r. 71. ● Vychází každý druhý měsíc ve školním roce s církevním schválením, nákladem Růže Sušilovy, literární jednoty brněnských bohoslovců. Řídí rektor ústavu Msgr Dr. Karel Skoupý. ● Adresa redakce i administrace: Brno, Antonínská 1. ● Redaktor Jan Nevrkla. Administrátor Vladimír Svitáček. ● Předplatné: bohoslovci a studující 10 K, ostatní 15 K. Číslo šek. konta 102.407 Brno. Uzávěrka 3. čísla: **7. února 1940.**

● Z redakce

Nemůžeme brát zřetel na příspěvky později došlé. Zařadíme je do čís. 3. Dík všem dopisovatelům. Kéž by byly zastoupeny aspoň všechny naše semináře. Připravte přes vánoce články do 3 č.

Prosíme o zaslání zpráv z bratrských slovanských seminářů. Přispěje to k našemu sblížení a vzájemnému poznání!

K. V. *Praha*: Krásný vzor je vhodná věc, ale příliš rychle pracovaná. Potřebovala by lepší české roucho.

● Z administrace

Kdo si ponechá toto číslo je považován za odběratele.

Náboženský týdeník ROZSÉVAČ, časopis pro Katolickou akci v diecesích moravských, zahájil právě akci pro větší své rozšíření. Nejdůstojnější arcipastýřové moravští vydali k této akci list, v němž oceňují práci časopisu, doporučují jej a přejí mu hojných úspěchů. Rozsévač za rok svého vycházení se vyvinul ve výrazný lidový náboženský list, který klade nad tradiční zálibu v sentimentální četbě důraz na aktivitu a na moderní katolický apoštolát všemi směry. Pro naprostou láci (20 hal. číslo - 10 K ročně) i pro populární formu a živost pestré látky má časopis podstatnou naději na pronikavé rozšíření, jehož jest mu jenom přáti.

● Nové knihy

Dr. F. Kop: ZRCADLOVÁ KAPLE V PRAŽSKÉM KLEMENTINU. Nakl. družstvo »Vlast« Praha, stran 56, cena brož. K 10.

Zrcadlová kaple v Klementinu je cennou památkou českého baroka. Monografie podává stručný nástin dějin, dosud málo známé kaple. Hlavní příčina tkví v nedostatku pramenů. Tak aspoň částečně oceněna je její historická a umělecká hodnota.

V. Ch.

Václav Černý: RASISMUS, JEHO ZÁKLADY A VÝVOJ. Edice »Svazky úvah a studií«, č. 3, nakl. Václav Petr, Praha 1939.

V tomto čísle Petrových »Svazků« jsou podány přehledně zásady Gobineanovy a osvětleny osobností autora: O nerovnosti ras lidských. Tento »Svazek«, jenž zároveň ukazuje, jak na jedné straně názory Gobineanovy zapadly, na druhé pak se ujaly, by si měl přečíst každý Čech.

-ha-

Jan Patočka: ČESKÁ VZDĚLANOST V EVROPE. Edice »Svazků úvah a studií« č. 6, nakladatel Václav Petr, Praha 1939.

Hluboký a nesmlouvavý pohled na českou vzdělanost a celou kulturu v posledních desetiletích. Autor ukazuje zvláště na citelný pokles v době nejposlednější. »Svazek«, který zaslouží, aby byl přečten.

-ha-

Duhovník in njegov boj.

Zborovanje slovenskih bogoslovcev v okviru¹ kongresa Kristusa Kralja u Ljubljani.

Zborovanje se udeležili² v obilnem številu³ teologi iz vseh slovenskih škofij;⁴ kot gostje so se jim pridružili še bogoslovci iz Zagreba in Sarajeva. Zborovanje počastil s svojim obiskom⁵ priljubljeni profesor, g. prelat Dr. Franc Grivec in gosp. kanonik, Dr. Jemelka iz Olomuca. Gosp. kanonik je rozpravljajl o duhovniškem apostolatu v naši dobi. Z bogatimi navedbami iz sv. pisma je nazorno prikazal posebno službo duhovnika v kraljevstvu Kristuša Kralja, ki jo ima duhovnik kot miles Christi, vojščak Kristusov. Začetek in konec govora je podal gosp. kanonik Jemelka v izbrani slovensčini; sicer⁶ pa je govoril v češkem jeziku. S toplim patosom, ki je tako naravno spremljal⁷ globoka izvajanja,⁸ si je g. predavatelj takoj pridobil poslušalcev in jih navdušil,⁹ saj so vsi čutili,¹⁰ da so te idealne besede privrele iz njegova plemenitega duhovniškega srca.

Slovenec 1939, št. 172, str. 3.

Každý katolický kněz hned od té chvíle, kdy na prahu svého duchovního povolání vyslovil své první závazné slovo: »Dominus pars haereditatis meae et calicis mei« – převzal dobrovolně životní účast a zvláštní místo v království Kristově jako služebník, apoštol a obránce jeho Církve. Realisování království Božího jak ve vlastní duši, tak i na úseku Církve, který se stal životním působištěm kněžovným, nedálo se nikdy bez těžkých bojů a zápasů, a rozbourěný dnešek jim přidává jenom na zarputilosti, síle a dalekosáhlosti významu. Vždyť jde o nejvyšší zájmy lidstva, o hodnoty trvalé ceny a obecné platnosti, když bojuje kněz o království Kristovo, ať intra muros – ve vlastním nitru – či extra muros – ve svém duchovním povolání.

I.

Ve svém listě k efeským křesťanům (6, 15-17) píše sv. Pavel o přilbici spásy a meči Ducha (galea salutis et gladius Spiritus), o pancíři spravedlnosti a štítu víry (lorica justitiae et scutum fidei) a o náležitě ochraně nohou.

Těžká kovová přilbice chránila hlavu římského vojáka před smrtelnými ranami nepřátel, a ostrý dvojsečný meč byl jeho hlavní zbraní v osobním boji s nepřítelem, zbraní obrannou i útočnou. – »Galeam salutis assumite et gladium Spiritus quod est verbum Dei« (Ef. 6, 17) praví Apoštol k poučení křesťanů všech časů. Přilbicí spásy, která vítězně odrazí útoky bludů a lží proti Kristovu království pravdy a zdravého života, je hluboké poznání katolické víry, u kněze solidní znalost theologie, doplňovaná stálým studiem posvátné vědy, meditací a modlitbou. Pavlovo: Scio, cui credidi, et certus sum – je opravdu ocelovou přilbicí spásy i v moderních bojích aranžovaných »otcem lži od počátku« proti Slovu odvěčně

¹ rámeček, ² se účastniti, ³ číslo, ⁴ biskupství, ⁵ návštěva, ⁶ jinak, ⁷ doprovázeti, ⁸ myšlenka, ⁹ nadchnouti, ¹⁰ cítiti.

pravdy. Zakotví-li osvěcený knězův rozum v pravdě evangelia s dětsky pokornou vírou, jest jako strom, který zapustil do živné půdy tak hluboké a silné kořeny, že ho pak žádná bouře nevyvrátí. Ukázalo se to i u nás, za odpadlického hnutí po převratu, kdy v bouři neobstáli kněží většinou jen povrchního vzdělání theologického, zvláště když se u nich k útokům lživé, proticírkevní propagandy přidala pýcha, neposlušnost a smyslné vášně. Mdlé světélko víry nemělo dostatek živného oleje a zhaslo na průvanu kněžské ulice.

Kněz jako vůdce lidu musí však vítězně obhajovat Kristovu pravdu a poklad víry nejen sám pro sebe, nýbrž i pro duše sobě svěřené. »Assumite et gladium Spiritus (quod est verbum Dei)«, praví Apoštol. *Meč Ducha*, meč, který dává Duch sv., jest slovo Boží, učení Kristovo, kterým Duch sv. mluví k člověku a působí v něm, že dovede potlačovat nejen vlastní sobectví a nepravou lásku, nýbrž že dovede i přemáhat nepřátele pravdy, blud, podvod a lež a nalézat ve všech okolnostech života útěchu a povzbuzení. Mečem vzdělaného a upřímně věřícího kněze je Kristova pravda, prožívaná denně v celém jejím požehnaném působení, ať ji podává slovem Božím s kazatelnou, nebo výukou katechetickou ve škole jakéhokoliv stupně, ať ji šeptá v tichu zpovědnice, anebo jí radí a poučuje ve farní kanceláři, ať jí slouží perem spisovatele theologického, nebo perem dobrého beletristy, básníka, či žurnalisty, ať ji hlásá cestou nejmodernější jako oblíbený speaker v radiovém rozhlasu; meč Ducha v boji za Kristovu pravdu nesmí nikdy zrezavět pohodlím nebo duchovní leností. Vždyť šiky nepřátel Kristových se řadí dnes v hrozivé falangy bojovného ateismu, který snižuje člověka na pouhé kolečko ve velikém stroji státního komunismu, nebo obnovují pod rouškou víry v Boha staré pohanství, zbožňující zákon krve či půdy a vylučující zásadně bratrskou pospolitost všeho vykoupeného lidstva. Ide tu o základy Kristova království, ale také o základy lidské svobody, ohrožené radikálními protikřesťanskými názory světovými. Zdánlivě stojí dnes proti Kristovu království hmotná převaha mocných tohoto světa se všemi prostředky chytře organisovaného vlivu propagandy a násilí, že si věru bojovník Kristův někdy připadá, jakoby už sestupoval k závěrečnému zápasu do římského amfiteatru. Kol dokola jásá posměšná radost diváků na povýšených sedadlech, dole se černají železné brány, které se otevrou jen hladovým šelmám, aby si našly na písku arény připravenou už oběť; – volný jest jenom pohled k modrému nebi! Ale právě tam bdí nad svým utiskovaným královstvím pravdy a života víry vítězná Záštitá jeho nepřemožitelnosti, Kristus, který už tolikrát a v tolika různých řečech vynutil si i z úst nejpyšnějších a nejrouhavějších konečné přiznání: »Nenikékas, o Galilee – Zvítězil jsi, Galilejský!«

Církev učí denně volat své bojovníky za Kristovu pravdu při liturgickém oblékání humerálu: »Impone, Domine, capitū meo galeam salutis ad expugnandos diabolicos incursus!«

II.

Náš duchaplný a zkušený znalec duchovního života, zemřelý redemptorista Dr. Fr. X. Novák přirovnává charakterního člověka k dubu, a mravního slabocha ke třtině větrem se klátící. (Mat. 11, 7). Jak je rozdílný jejich růst! Třtina vyrůstá téměř přes noc a z bažiny. Dub naproti tomu roste zvolna, časem. Buňka se klade vedle buňky, až se utvoří kruh. A jak je malý ten kroužek – přírůstek dubu za jeden rok, sotvaže ho znalec rozezná. A kolik uplyne let, než doubek vyroste v dub. Ale když vyrostl, oč je vyšší jeho cena a větší užitek, než cena a užitek pouhé třtiny!

Buňkou, tvořící silný charakter kněžský, je každý skutek věrné povinnosti, je každé tajné vítězství nad nezřízenými žádostmi těla, očí a pýchy života, každá hodina studia, rozjímání a vroucí modlitby, každá oběť přinesená z lásky k Bohu i k bližnímu, každý velkomyslný rozmach k Bohu a ke ctnosti. (Dr. Novák, str. 128 a násl.) *Regnum coelorum vim patitur et violenti rapiunt illud.* (Mat. 11, 12), cituji ve starém, tradičním smyslu, přes změněný výklad novější. Ale tento boj usnadňuje milost Kristova, jejímž jest kněz řádným rozdavačem k posvěcení duší.

Opakem svatosti života je hřích, nepravost, mravní zkáza, atmosféra, kterou zavádí tak rád mezi lidmi »*filius iniquitatis*«. A tu je odvěké bojiště, na němž zápasili bojovníci Kristovi o lidskou duši, o zachování a rozšíření Jeho království svatosti a milosti. Nebudu Vás unavovat vypočítáváním různých podob, metod, místa, času a rozhodujících okolností těchto zápasů kněžských o duše vlastní i svěřené. Jenom bych chtěl rád upozornit na jednu okolnost, tak příznačnou pro dnešní dobu. Nepřátelé Kristovi mnohdy příliš dobře chápou význam jeho Církve jako *regnum sanctitatis et gratiae*, a proto s ďábelskou chytrostí podkopávají základy veřejné mravnosti, prosycují ovzduší myasmy mravní relativity, aby tak snáze odvrátili masy lidu od vlivu a výchovy Církve.

V dějinách křesťanství pustošily nivy království Božího nej-různější bludy rozumu i poblouzení mravní, které řádily jako morové rány v pokoleních vykoupeného lidstva. Ale poslední snahy nepřátel Kristových, s nimiž se má utkávat v nesmiřitelném boji kněz dnešní doby, směřují úplně k tomu, aby zasypaly studnice vody živé, svátostné prameny v Církvi Kristově, aby jí degradovaly na pouhý spolek lidských zájmů, že by pak pod tlakem třídních a šovinistických hesel dne, nutně pozbyla svého významu, ztratila svůj »*raison d'être*« v moderní společnosti. Po bojích proti bludům christologickým, mariologickým a eschatologickým má dnes kněz před sebou boj proti vypjatému bludu ecclesiologickému. Tu je dnes ohnisko zápasu, ale bohdá i naděje dalekosáhlých vítězství. Neboť právě pochopení Církve jako tajemného těla Kristova, dává jí nenahraditelnou výsadu existence právě v rozvrácené době dnešní, kdy na zachmuřených obzorech světa s toužebností se vyhlíží a

očekává Kristovo království spravedlnosti, lásky a pokoje, jakým má být církev katolická, obecná, pro všechny třídy a národy světa. Toť veliký a svatý cíl kněžského boje.

III.

Nijak si nezatajujeme, že boj dobrého kněze o Kristovo království je těžký. Církev nikoho neklamala a neklame ani své duchovní bojovníky. Podává jim denně »manipulum fletus et doloris«, připomíná jim »stolam immortalitatis perditam in praevaricatione primi parentis«, a mluví jim otevřeně o jhu a břemeni Kristově, ale zároveň je pozvedá k naději věčného vítězství i k optimismu tohoto času, neboť jho Kristovo je sladké a břímě jeho lehké – služebníku věrnému! Tak je hluboký i smysl ostatních přípravných liturgických modliteb přede mši sv.: »Merear, Domine, portare manipulum fletus et doloris, ut cum exultatione recipiam mercedem laboris.«

Výchova ke kněžskému idealismu a optimismu, který jde ochotně do boje s každým nepřítelem Kristovy pravdy, milosti a pokoje – má základem poslání Kristovo: »Ego mitto vos tamquam agnos inter lupos.« Proto jdou kněží Kristovi do boje »calceati pedes in praeparatione evangelii pacis«, zdánlivě bezbranní, ale prohrátí city spravedlnosti, lásky a pokoje, připraveni ke všem obětem při hlásání evangelia pokoje. I když snad »alius est, qui seminat et alius, qui metet«, zůstává neotřesena jejich důvěra k vítěznému a nesmrtelnému Králi věků.

Nuže, co zbývá slabým bojovníkům kněžským, před touto úchvatnou perspektivou vítězného království Kristova, než pokorná prosba, kterou kdysi zapěl v krásné své sbírce »Království Boží na zemi« náš český básník-kněz K. D. Lutínov:

*»Ó Pane, jsem slepý – dej světla očím mým!
Ó Kriste, jsem hluchý – dej hlasu uším mým!
Má duše rozbouřena – Ty pokoj dej jí Svůj!
Má mysl zarmoucena – Ty sám ji potěšuj!
Jsem, Pane, opuštěný – Ty buď mi přítelem!
Jsem Kriste, unavený – Ty na svůj klín mě vem!
Jsem zbloudilý a slabý – Ty dej mi ruku svou,
a k bráně věčné slávy mne zdvihej za sebou!«*

*

Bylo-li pak účelem šestého mezinárodního sjezdu Krista Krále, posílit celou armádu Kristovu pro zápas o jeho království na zemi, pro boj za svobodu a povýšení Církve sv. katolické, pak chceme především my, bohoslovci a kněží všech zemí a národů, zvláště však my, duchovní synové sv. Cyrila a Metoděje, ve společné přísaze věrnosti, dáti k dispozici všechny své mohutnosti: rozum, vůli a srdce pro lepší budoucnost lidstva.

K. DLAB, BRNO:

Majáky cílů.

My slyšeli Tvůj hlas na křižovatkách cest,
my cítili Tvou dlaň a jí se dali vést
po cestách trnitých, přes propast žití,
přes bouře oceánů, přes vlnobití.

Do Tvojích šlépějí zavátých pískem let
střásli jsme duší pel, zrajících srdcí květ –
v patenu obětní kladem Ti listy vzpomínek.

Do dýmu kadidla vyprchal žízně žár,
v ohništi oběti vzplál svatý var
a v očích maják cílů mocně plá
i sémě rosou vláhy rychle zrát.

A oheň, který sílí denně v nás,
až zrodí se nám kroku čas,
kež vzplane září na oltáři dní
a spálí srdce naše v místě obětní.

K. VOTRUBA, PRAHA:

I jiné ovce mám...

Kristus po svém zmrtvýchvstání praví apoštolům: »Jděte do celého světa, učte všechny národy...«

Matka Církev pohlíží s láskou na miliony duší, které neznají dosud křesťanství, ani dobrotivosti pravého Boha. Tlumíc nezměrný bol, rozpíná svou mateřskou náruč a objímá i nejvzdálenější končiny země. Jaký to bol pro obětavé duše, pomyslí-li na ty nekončné kraje, které po tolika staletích uprostřed takového světla civilisace, dosud neznají dobrodiní vykoupení: »Ubohé duše, povržené jako ovce, nemající pastýře«.

Jaký bol pro milující Matku Církev, pozorovati tyto žně nedozrálé pro nedostatek dělníků, bídně a daleko živořící od přesladkého Srdce Ježíšova, slunce to spravedlnosti a ctnosti. Usychají a umírají »jako tráva na střeše«, jsou odloučeny od Jeho neskonale lásky jen proto, že dosud k nim nedospěla živá voda Jeho milosti.

Miliarda duší je v temnotách a stínu smrti, a přece i za ně prosil Pán Ježíš ve své božské horlivosti: »Otče, aby jedno byli!« Přijal nesmírnou trýzeň duše a mučednictví svého neposkvrněného těla, aby shromáždil v jedno také ty dítky Boží, které byly rozptýleny. K nim byla obrácena Jeho mysl na obtížných cestách apoštolských; s bedlivostí je znázorňoval ve zbloudilé ovci, ve ztraceném penízi, v marnotratném synu. Na sklonku svého života s vyčerpanými silami – »unaven cestou« – jim věnoval svou poslední myšlenku, něžnou lásku a sladkou naději: »Mám ještě jiné ovce, které nejsou z tohoto ovčince, i ty musím přivést.« (Jan X, 16.)

*

Žeň jest velká... Po celém světě jest již hlásáno Evangelium Kristovo. V severních pláních věčného sněhu a ledu mezi Eskymáky, na vyprahlých jižních nížinách, v pampách amerických, i v chudobných chatrčích afrických černochů. Všude se rozléto radostné poselství spásy. Denně přicházejí radostné zprávy z Číny, Japonska, z Filipin i v republikách jižní Ameriky zaznívá již radostné Hosanna. Všude kraluje Kristus, všude se mu klanějí. (Tertulián). Ale ne všichni. 400 milionů nevěřících v Číně, na něž připadá jen 3.000 misionářů, v Indii 300 milionů nevěřících, 150 milionů v Africe, 70 milionů z Japonska a Korey – jak velké pole pro činnost na spáse duší! Kristus má i jiné ovce. Nejenom ty, kteří vůbec neslyšeli o Bohu, o Kristu, ale bludaře, jinověrce a bohužel i vlažné křesťany. 160 milionů protestantů, 120 milionů rozkolníků, 11 milionů Židů – a 1 miliarda nevěřících! Kolik obětí, kolik krve bude prolito, kolik potu skropí půdu, než i tyto ztracené ovečky budou uvedeny do ovčince. Jak mizivý je proti tomu počet: 300 milionů katolíků.

Mnoho se již vykonalo, mnoho duší bylo zachráněno, mnoho slávy se vzdalo Bohu. Ale dělníků je málo a nedostává se prostředků k dílu... Smutná slova zesnulého papeže Pia XI.: »Nechť vám není líto skoro žebrati pro Krista a pro spásu duší«; prosba, »nedostává se prostředků k dílu«, jest výzvou, abychom sledovali život a oběti misionářovy.

Když poklekají salesiánští misionáři v basilice Pomocnice křesťanů v Turíně, u nohou Panny Marie, kde kdysi klekával sv. Jan Bosko, tu přinášejí v oběť nejněžnější city a opouštějí všechno, jen aby mohli spěchat spasit duše tam, kam je volá Pán. To není konečná oběť, když poklekají před hlavním představeným a dávají s Bohem jemu, svým drahým rodičům, své otčině... To jsou prvé oběti dlouhé řady, kterou ukončí teprve smrt.

Naučiti se řeči, nářečím. Jaké mučednictví státi uprostřed duší, které touží po spáse, a nemoci jim říci ani slova, býti tázán a neuměti odpovědět, něčeho nutně a neodkladně potřebovat a neumět se vyjádřit.

Kolika zklamání se dožije! Když se P. Milanésius po obšír-

ném vysvětlování jsoucnosti Boží obrátil k nejrozumnějšímu z Patagonců a otázal se: »Pověz mi, můj milý, je Bůh?«, byl ubožák chvilku v rozpacích a poté odvětil: »Kdopak ví.« Je tu zapotřebí pevných nervů, zvláště však víry, lásky a nesmírné trpělivosti. »Příteli, jsi křesťan?«, tázal se jednoho Araukance. »Ó ano, dvakrát křesťan.« – »Jak to?« – »Dověděli jsme se později«, vypráví misionář, že ubožák, dostav po křtu nějaký dárek, uznal za dobré, dát se pokřtít znovu, aby byl opět obdarován.

Překvapení, zklamání, neúspěchy, toť každodenní chléb misionářův.

A kolik odříkání mu přináší jídlo. Jsou okamžiky, kdy se musí spokojeně tvářit, i když se mu pokrm protiví a nezřídka musí projevít uznání za přípravu jídel, po nichž se mu chce zvracet.

Co říci o dalekých cestách, jež musí konati misionáři pěšky, koňmo, na mulách, na velbloudech. Lidí je málo, ale plocha, kterou třeba projít je ohromná. Msgr Massa, salesián, jemuž je svěťeno Rio Negro, musí se starati o duše roztroušené na ploše 600.000 km², P. Tissier musí jít 600 km, aby si mohl opatřit mešní víno, P. Gascon má své žluté novobránce vzdálené na 875 km. Misionář se musí spokojiti s nejprimitivnějšími dopravními prostředky. »Proč jen nemám křídla!« stěžoval si P. Bourjade, mnohokrát vyznamenaný letec, misionář v Nové Guineji. Po celodenním putování uléhá pod širým nebem, napadán komáry, hmyzem, v nebezpečí dravých šelem a hadů!

A co říci o hrozných nemocích, které na ně v těch vražedných podnebích číhají a ohrožují den co den a často rázem podětnou misionáři život? Žimnice, žaludeční bolesti, úplavice, mor kosí oběti po tisících. Malomocenstvím pak živé tělo podléhá hnilobě a po kusech odpadává.

Misionář se nesmí leknouti těchto překážek. Obce malomocných v AGUA DE DIOS, CONTRACTACION, CAÑO DE LORO jsou oltářním stolem, na němž denně se povznášejí k oltáři čisté, svaté oběti hrdinů křesťanské lásky.

Není to láska, když sestra Rota, nakažená ve službě lásky u malomocných, prosí Boha, aby se hniloba nedotkla jejího oblíčeje a rukou, by nebudila ošklivost u malomocných?

Není to láska, když v Essen-Borbeck v Německu umíral r. 1933 P. Jindřich Knoojs, hrdinský misionář, který se po 10leté službě u malomocných nakazil a oslepl? Pohlížet na ubohé malomocné, znetvořené, opuchlé, se rtů, prstů a pahýlů rukou rozhodanými, stravovanými po části neúprosnou nemocí!

Jsou to světci žijící na zemi, apoštolé Srdce Ježíšova, apoštolé radosti, veselosti a pokoje. Jsou hrdiny obětavosti a lásky. Vzpomeňme jen Msgr Malana, Fagnana, Cagliera a na Balzolu, o kterém psal světový tisk, když umíral. Boroři v něm oplakávali otce a přítele. Vzpomeňme Msgr Versigliu a Don Caravaria, kteří r. 1930, za bolševického vpádu hrdinsky obětovali své životy a zahynuli pod mečem pirátů.

✽

Žeň jest velká, ale dělníků je málo... V Číně pracuje na 133 tisíc pohanů 1 misionář, v Indii na 100 tisíc, v Africe na 75 tisíc, v Japonsku na 350 tisíc. *Prosme Pána žně,* aby poslal dělníky na žeň svou.

Jest třeba, abychom byli podporou misionářů, podporou duchovní i hmotnou. Snad nemůžeme přispěti penězi, ani známkami, ani odloženým oděvem; provázeti však kněze v jeho pracích modlitbami, obětovati se za něj může každý.

Kněží potřebují našich modliteb. Prosí nás o to slovy sv. Pavla: »Modlete se zároveň i za nás, aby Bůh otevřel našemu slovu dveře k hlásání tajemství Kristova.« (Kol. IV, 3.) – »Konečně, bratři,« opětuje svou prosbu apoštol národů, »modlete se za nás, aby slovo Boží se rozšiřovalo a oslavilo jako i u vás, abychom byli osvobozeni od lidí nepravých a zlých« (II. Thes. 31.) »Vyprošujte nám«, prosí sv. František Xav., »kteří žijeme v stínu nevěry, pomoc Boží svými modlitbami!«

Nezapomínejme, že jako křesťané, vyznavači Kristovi máme zodpovědnost za časný i věčný život svých bližních. Nezapomínejme ani, že všichni, jeden dříve, druhý později a snad někdo z nás zítřka anebo v nejbližší chvíli, se octne před soudnou stolicí Ježíše Krista, který odplatí každému dle skutků Jeho! A týž Ježíš, který přijímal do náruče od židovských matek jejich dítky, své miláčky, a laskal se s nimi, týž něžný Ježíš pronáší hrozná slova rozsudku: »Odejděte...!«

Starejme se o záchranu duší, budme apoštoly, oběťmi! Snažme se o spásu duší; nemaňme času, zachraňujme duše! Plňme věrně příkaz sv. Terezie Ježíškovy: »Modleme se za kněze, náš život buď jim zasvěcen! Tyto duše mají býti průhlednější než křišťál, ale bohužel cítím, že mnozí sluhové nejsou tím, čím by býti měli.« Modleme se tedy a trpme za ně! Žijme, abychom zachraňovali duše a modlili se za kněze! Budme velkodušní!

Prosme Pána, aby žehnal nevěřícím, aby pozdvihl hlav svých, neboť se přiblížilo jejich vykoupení. Prosme, aby žehnal služebníkům své všemohoucí lásky, aby jim opakoval nejsladším hlasem, kterým je povolal k své službě: »Jděte, učte... kažte všemu stvoření!«

Vyprošujme požehnání také těm nešťastným národům, které před čtyřmi stoletími věrolomnost vyrvala z mateřské náruče svaté církve, kteří jsou neužitečné, uschlé a neplodné ratolesti vinice, kdysi kvetoucí.

Pohled laskavým okem, ó Spasiteli světa, na tolik východních národů, nejsi mezi nimi neznám, bydlíš skutečně v jejich svatoštáncích a dáváš se denně obětovati od nich a pro ně. Ó, vyslyš nás, Pane Ježíši! Prosí Tě o milost Tvá Matička, s námi se modlí a oroduje Tvůj Zástupce, celá Církev Tě prosí, obnovujíc sliby a zaslíbení.

Přiď, ó Pane, království Tvé!

Ticha pláč.

Slyš! Ticha pláč spřádaný v úsvit mlh
Hleď! Jara stvol tu slzou srdcí zvlh'
Hle! Kloní lesklou šíjí – v mrákotách
Jitřenka krve vzešla v temnotách.

Lesk přírody, kov mraků nemá ceny víc
a zem již nevoní. Nezáří svěží líc.
Jen ticho hrobů ve strunách větrem zní
v klekání večerů, v hlas síly poslední.

Slyš! Okapů šum slévany v dech strun,
jež hrají vyvráním již narozeným dnům.

V kahany požárů var vůle lejí...

Slyš! Ticha pláč vepsaný do šlépějí.

JOSEF ZOUHAR, BRNO:

Unie florentská a její význam.

(Dokončení.)

Radost z uzavření unie byla však poněkud předčasná, neboť dílo nebylo ještě ani zpolovice hotovo. Unijní dekret byl podepsán; zbývalo ještě uvést jej v život národů, jejichž zástupcové jej na sněmě přijali. A tento úkol, jak se brzy ukázalo, byl daleko těžší než první.

Sněm zasedal ještě dále. Řekové zůstali až do srpna ve Florencii a zúčastnili se ještě jednání o svátostech a liturgii. I v této věci docíleno shody tím, že Řím uznal východní liturgii a postavil ji na roveň obřadům západním.

Otázka o obřadech je vážnější a spleťtější, než by se na první pohled zdálo. Liturgické obyčeje povstaly v církvích za souhlasu příslušných církevních autorit, avšak pod vlivem národního ducha, místních obyčejů, událostí historických a j. Díky tomuto původu, stávají se částí života národního, zvláště v jazyk země do svatých knih a úkonů náboženských. Otcové florentští, jsouce si vědomi toho, jak východní národové lpí na svých liturgických zvláštnostech, uznali a oficielně schválili obojí obřady. Škoda jen, že se neřídili všichni hlasatelé unie touto zásadou. Bylo těžko

odstranit jediným nařízením staré předsudky a proto již v Benátkách, kudy se Řekové vraceli koncem r. 1439 do vlasti, nebylo možno přiměti ani jediného Řeka, aby se zúčastnil latinských bohoslužeb a naopak.¹ To nebyly dobré vyhlídky na přijetí unie u lidu byzantského, rozjítřovaného stále více a více fanatickými mnichy proti všemu západnímu.

Nejpovolnější k tomu, aby uvedl unii v život, byl císař, neboť patriarcha během koncilu zemřel, a nový dosud nebyl zvolen. Císař však po návratu do Cařihradu pro smutek nad smrtí císařovny se nestaral o církevní záležitosti. Nedbal na to, že rozjítřený lid kaceřoval všechny účastníky koncilu a vyhýbal se kostelům, v nichž sjednocení kněží celebroidali, nedbal, že fanatismus lidu zašel již tak daleko, že jméno císařovo bylo vyškrtáno z diptychů, a nezasáhl ani tehdy, když nově zvolený patriarcha Metrophanes, přítel unie, přímo vyzýval císaře, aby promulgoval unii cestou zákonitou. Když patriarcha sám o unii usiloval, pak to byla jistě velmi vítaná příležitost k jejímu provedení. Císař tuto příležitost propásl, a když chtěl r. 1443 rázně zakročit ve prospěch unie, bylo již pozdě. Na stranu nepřátel unie se postavili patriarchové alexandrijský, antiošský a jerusalemský, kteří vyčítali Metrophanovi, že sesadiv několik odpůrců unie v jejich obvodu zasahuje do jejich práv. Jejich obrat nás velmi překvapuje, neboť všichni tři unii schválili a prostřednictvím svých zástupců podepsali, a nutno jej přičísti neúnavné agitaci Marka efeského,

Situace pro unii se ještě zhoršila, když Metrophanes již r. 1443 zemřel, a stále hrozící nebezpečí turecké její posici rovněž nezlepšovalo. Nepřátelé vyčítali unionistům, že západem slíbená pomoc nepřišla; byli však nuceni zmlknout, když přijel papežský legát s 25 trojveslicemi a když polský král Vladislav III. na popud papežův využil sultánovy tísně v Asii, postupoval vítězně z Uher, takže se zdálo, že vojenské obsazení balkánských provincií bude úplným vítězstvím nad islamem. Nepřátelé unie naopak se radovali, když král byl 10. listopadu 1444 u Varny od Turků na hlavu poražen a tím naděje unionistů v pomoc se západu ztroskotala.² Tito však nepřestali doufat v novou pomoc, zvláště když se situace stávala stále kritičtější. Neštěstím bylo v této době, že stále váhavý a nerozhodný císař nedovedl využití situace a nepoužil svého práva, jež mu byzantská církev dávala. Teprve bratr a nástupce Jana VII. Paleologa, Konstantin Dragazes konal zároveň s přípravami k válce též pokusy o smír náboženský, přes stále množící se překážky a to s velkou horlivostí.

Poněvadž unie nebyla dosud ani v Cařihradě oficiálně prohlášena, požádal císař Mikuláše V., nástupce Eugena IV., aby mu poslal za tím účelem pověřeného vyslance. Pro tento úkol byl vybrán kardinál Isidor, jenž se zatím vrátil z Ruska a vykonal již dvě cesty do Cařihradu, aby se přesvědčil o stavu unie v Řecku.³ Tento veliký apoštol unie vypravil se již na třetí cestu na Východ, na

níž se mu podařilo dosáhnouti alespoň toho, že byl v chrámě Boží Moudrosti za přítomnosti císaře a 300 kněží přečten unijní dekret a tím unie oficiálně vyhlášena. Stalo se tak 12. listopadu 1452 tedy po více než 13 letech od jejího podepsání. Mnoho to však již neprospělo, poněvadž zfanatisovaný lid se zoufale bránil spojení s ne-náviděnými latiníky a dokonce prý se ozvalo volání »raději turban než tiaru« – »raději panství turecké než papežské a latinské jařmo«. Ve své zaslepenosti ani netušili, jak brzo se jim jejich přání splní. Již za několik měsíců byl kardinál svědkem pádu Cařihradu a hrozného krveprolití, jež po něm následovalo.

Tím byla též veškerá snaha po unii podlomena. Sjednocený patriarcha Gregorius Mammas byl nucen ještě před pádem Cařihradu uprchnouti do Říma a nový patriarcha Gennadius II. Scholarius,⁶ zvolený r. 1454, byl již zapřísáhlým nepřitelem unie. Turci z pochopitelných důvodů unii též nepřáli. Úplně však florentská unie v zemích řeckých přece jen neztroskotala. Jasně to vysvětá z referátu, jež podával Isidor po svých cestách na východ papeži a kardinálskému kolegiu o stavu unie v Řecku.⁶ Počet sjednocených odhadoval na 20.000; mnoho jest jich na Rhodu, Cypru, i v samém Cařihradě prý jest jich dosti; mnoho jest jich rozseto po drobných ostrovech, takže není ani možno jejich počet odhadnouti, celé vesnice a celá města prý jsou unii oddána. Zároveň prosil Isidor svaté kolegium, aby se nevzdávalo naděje na úplné provedení sjednocení, a jako neúčinnější prostředek doporučoval, aby byla podstata unie vysvětlena samému lidu, aby tak poznal, že mu florentské články nepřinášejí vlastně nic cizího, to je, že se nemusí vzdáti své liturgie ani své víry.

Tato zpráva je nám důkazem, že florentská unie zapustila u Řeků přes všechny odpor, jenž jí byl v Cařihradě kladen, pevné kořeny, které nedovedl ani pád východní říše úplně vyrvat. Na ostrovech středomořských, na Krétě, Euboi a v jižní Itálii zůstala pevně zakotvena i po pádu Cařihradu, takže Bessarion, když byl r. 1463 jmenován od papeže sjednoceným patriarchou cařihradským, byl v Římě pozdraven velikým množstvím sjednocených Řeků.⁷ R. 1472 pokládal schismatický patriarcha za nutné unii na synodě cařihradské slavnostně odvolati a její další provádění zakázati. Toto odvolání se nevstahovalo na shora zmíněné Řeky, kteří nepodléhali patriarchovi cařihradskému, proto se mohla u nich unie nerušeně dále rozvíjet – jest nám však novým důkazem, že se tehdy v Cařihradě o unii ještě mluvilo a že měla hodně přívrženců.

Isidorův referát je pro nás ještě po jiné stránce zajímavým. Tento veliký příznivec unie předkládá zde po svých dlouholetých zkušenostech novou metodu, jak nejlépe sjednocení provést. Nestačí podepsati unijní dekret, ale je třeba trpělivou a obezřetnou pastoračí mezi lidem odstraňovati hory předsudků a vytrhávati z duší tohoto lidu jemné kořínky nepřátelství, naočkovaného fanatickými

mnichy. Kde se na tuto zásadu zapomínalo, tam nezbytně veškerá snaha po unii ztroskotala. Tak tomu bylo nejen u Řeků, ale i v druhé části byzantského patriarchátu, v zemích ruských, kde se bral osud unie poněkud jinými cestami.

*

Provedení unie v zemích dnešního Polska a Ruska světil papež vůdci ruské delegace metropolitovi kyjevskému Isidorovi, jež jmenoval legatem a latere pro Litvu, Livonsko, Polsko a Rusko, kteréžto země náležely tehdy pod správu ruského metropolity, a povýšil jej na kardinála. Poněvadž se téměř celá ruská delegace ve Florencii postavila do řady odpůrců unie, mohl Isidor, který se svým průvodem opustil dne 6. září 1439 Florencii, již z toho tušiti, jak bude zvěst o sjednocení v Rusku přijata.

Ubíral se přes Benátky a Záhřeb do Budína, kde vydal ke svým národům poselství, v němž jim ohlašoval radostnou zvěst jednoty a zároveň udával program k jejímu provedení. Zdůraznil v něm hlavně princip rovnosti, za nějž stále bojoval, rovnosti mezi latinskou a řeckou vírou i obřady. Tato rovnost není nic jiného, než-li obnovení původního stavu jedné Církve Kristovy. Trvá na platnosti křtu obou církví, poněvadž v knížetství polsko-litevském a v Uhrách zavrhovali platnost křtu řeckého a v Rusku zase latinského. Vzájemné sbratření se má projevit v tom, že Řekové budou navštěvovati také kostely latinské a Latiníci řecké. Kdy tento dopis, zaznamenaný téměř všemi ruskými kronikáři,⁸ došel na místo určení nevíme, jisto však je, že žádoucí efekt nezpůsobil.

Isidorovi průvodci se odloučili od svého vůdce, aby dorazili co nejdříve do Ruska, kdežto on sám se chtěl zdržeti nějaký čas v Polsku a na Litvě, aby zde nejdříve unii uvedl v život. 5. dubna 1440 dorazil do Krakova, kde se setkal s mladým králem Vladislavem, jenž mu byl sice nakloněn, ale velké pomoci mu nemohl poskytnouti, poněvadž byl právě na odjezdu do Uher, aby přijal korunu sv. Štěpána. Latinské duchovenstvo, jehož sympatie stály na straně koncilu basilejského, jej přijalo sice se všemi poctami, vcelku však chladně. Úplně nepříznivé stanovisko vůči jeho poslání zaujal latinský klerus na Litvě, v čele s biskupem vilenským Matějem, zaníceným přívržencem basilejských. Isidor dosáhl však uznání unie od mladého knížete Kazimíra a po několika měsících též od Alexandra, knížete kyjevského.⁹ Přes rok se zdržoval v državách jagellonských, objížděl kraje a získal pro unii část duchovenstva a několik světských knížat.¹⁰ Unie byla slavnostně prohlášena ve Lvově,¹¹ Chelmu¹² i v Kyjevě. Dosáhl tedy kardinál Isidor v Polsku a na Litvě přes nepříznivé podmínky velikých úspěchů.

Jimi opojen, odebral se do Moskvy, aby i tam splnil svoje poslání. V knížetství moskevském však jej očekávalo zklamání. Rusové v době florentské unie předčili nenávistí vůči latinské církvi svoje učitele Řeky, ba dokonce ty Řeky, kteří unii podepsali, po-

važovali za zrádce a odpadlíky. Po pádu Cařihradu, což považovali Rusové za trest Boží na Řeky pro přijetí unie, vzniklo v Rusku přesvědčení, že Moskva je nyní jedinou zástupkyní neporušeného pravoslaví, třetím nepřemožitelným Římem. Proto nás nepřekvapuje, že slova unijní buly, kterou o velikonočních r. 1441 přečetl Isidor v moskevské katedrále, zněla posluchačům jako blasfemie a výsledek byl, že synoda knížetem Vasilijem narychlo svolaná zbavila Isidora hodnosti metropolitní a uvěznila ho. Byly by jej stihly nejkrutější tresty, kdyby se mu nebylo podařilo utéci do Tveru.¹³ Ale tam se mu dostalo nového zklamání. Kníže Boris jej zajal a teprve po roce na zakročení papežovo propustil.¹⁴ A když ani na Litvě nebyla půda pro jeho působení příznivá, ježto kníže Kazimír se zatím přidal na stranu basilejských, vrátil se Isidor přes Uhry do Itálie.

V Budapešti vymohl na králi Vladislavovi III. 22. března 1443 známé privilegium, jímž byla sjednocená církev východního ritu postavena právně na roveň církvi latinské.¹⁵ Toto privilegium je jedním z nejdůležitějších dokladů toho, že unie florentská byla v západní části ruských zemí skutečně provedena. Isidor zde byl za metropolitu uznán a vysvětil několik unijních biskupů.

Hned po svém příjezdu do Říma byl papežem určen k jinému důležitějšímu úkolu, aby se totiž, jak jsme již slyšeli, pokusil o provedení unie v Cařihradě, a byl tedy nucen, odložit návrat do Ruska na dobu pozdější. Zatím však v Moskvě, kde jej za metropolitu neuznávali, zvolili biskupové na nátlak knížete Vasilije biskupa rjasanského Jonáše, zapřisáhlého nepřítele Isidorova, za metropolitu ruského. Tomu se podařilo dosáhnouti na nějaký čas dokonce uznání v zemích polsko-litevských, pročež ani tam, nemohla unie »zdomácněti«.

Lepší poměry nastaly, když po pádu Cařihradu, obrátily se zraky Západu znovu k zemím ruským. Staříčský kardinál Isidor se zřekl hodnosti metropolitní a papež Calixt III., aby pro unii získal alespoň západní ruské země, rozdělil ruskou metropoli na dvě části, což bylo přijato v území polsko-litevském s povděkem. Vždyť již dávno toužili po osamostatnění od nadvlády moskevské i po stránce náboženské. Nový metropolita, jímž byl ustanoven věrný žák Isidorův Řehoř, igumen kláštera sv. Demetria v Cařihradě, byl brzy uznán od všech biskupů západoruských a král Kazimír se dokonce zasažoval o to, aby byl uznán i v Moskvě.¹⁶ Než tento pokus se nezdařil, a tak zůstaly od té doby dvě ruské metropole: jedna měla sídlo v Moskvě a druhá ve Vilně. Metropolité moskevští zůstali zapřisáhlými nepřáteli Říma a odpůrci sněmu florentského, kdežto v Litevsku vykazoval náboženský život více změn.

Unie se tam udržovala hlavně proto, že Řehoř, jenž byl od duchovenstva litevského všeobecně uznáván, udržoval spojení s Římem. Nástupci Řehořovi udržovali více styky s Cařihradem než se Západem, o unii se nestarali a proto vidíme, jak se unie r. 1470 pomalu rozpadá. Datum úplného zániku udati nelze. Poslední metro-

polita, jenž se snažil obnoviti přerušené styky se západem, byl Josef Bolgarinovicz, jenž usiloval r. 1500 o uznání Římem. Papež, Alexander VI., však se ukázal zdrženlivým na základě zkušeností svých předchůdců a žádal, aby Josef nejdříve pohnul k unii své duchovenstvo a lid. Vždyť věděl, že unie opět nebude trvalá, nebude-li zakořeněna v srdcích lidu. A vskutku již za nástupce Josefova Jonáše, jenž se o uznání Římem nestaral, přestalo se o unii vůbec mluvit.

Co tedy bylo hlavní příčinou, že ani v západních částech ruských zemí, kde byla půda unii poměrně nejpříznivější, nezůstala unie trvalou? Bylo to jen sjednocení povrchní, jež stejně jako v Cařihradě, neproniklo k nižším vrstvám lidu, takže v obyčejném náboženském životě lidu se přijetím unie nic nezměnilo; kommemorace papeže v liturgii byla jediným znamením, z něhož se mohl obyčejný člověk o unii přesvědčiti; ostatní liturgie, svátosti, kostel, vše zůstalo stejné. Rozdíly nebyly vůbec ani na kázání ani při vyučování náboženství vysvětleny, unie byla spíše jen soukromou věcí vůdců církve. S nimi stála, s nimi i padala.

Nová unijní metoda rituelní rovnoprávnosti Východu se Západem, prohlášená na florentském koncilu a Isidorem všude prosazovaná, nenalezla namnoze pochopení ani mezi východními ani mezi latinskými duchovními. Místo aby byla v lidu pěstována úcta a láska ke druhému ritu, byla živena jeho nenávist, ať již přímo vlastními duchovními nebo nepřímo vnucováním liturgie cizí.

Bylo ještě mnoho jiných příčin, proč florentská unie nezapustila hlubší kořeny ani v zemích západoruských, kde byla pro ni půda poměrně nejpříznivější, a mezi nimi nemalé místo zaujímají příčiny politické. Rozsah této práce však nedovoluje se o nich více šířiti.

Unie však nezanikla úplně přesto, že se o ní počátkem 16. století přestalo vůbec mluvit, takže se mohlo zdáti, že zmizela úplně. Vždyť to, co bylo s takovým idealismem započato, čeho bylo po tolika obětech dosaženo a čemu horliví zastánci věnovali celé své životy, to nemohlo býti navždy ztraceno, to muselo znovu ožiti. A vskutku po bojích a zmatcích doby reformační, ožívá idea koncilu florentského znovu v unii brestské r. 1596, jež na něj přímo navazuje, s ní přetrvává věky a žije až do dneška.

Poznámky:

¹ Ziegler I. c., p. 19.

² Velmi obšírně nás o tom zpravuje Syropulos, při čemž opět tendenčně zveličuje zklamání Řeků v Latincích.

³ O těchto cestách Isidorových se nám zachovalo málo zpráv a proto se mínění historiků rozcházejí. Pierling uvádí dvě cesty a sice r. 1451 a 1452. Pravděpodobnější však je názor Zieglerův, že cesty byly tři a sice r. 1444, 1446 a 1452. Z r. 1448 se nám totiž zachoval Isidorův referát, v němž podává papeži a kardinálům zprávu o stavu východní unie, o němž bude ještě zmínka.

⁴ Grivec I. c. 30; Erhard I. c. 35.

⁶ Je to tentýž Scholarius, jenž se zúčastnil koncilu jako císařův průvodce a byl velkým příznivcem unie. Později působením Marka Eugenika změnil své smýšlení, opustil koncil ještě před jeho ukončením a vstoupil do stavu duchovního. Stav se patriarchou r. 1454 přijal jméno Gennadius. Omylem se mu připisoval unii příznivý traktát o pěti sporných bodech mezi Řeky a Latinky, otisknutý r. 1577 za řeckými záznamy o koncilu. Autorem traktátu je asi Josef z Menthony. (Ks. B. Waczyński T. J.: *Echa unii... Oriens* 1938, p. 99.)

⁷ Cod. Vat. graec. 1858 fol. 44–51; v. Ziegler I. c. 20.

⁸ O množství sjednocených mluví dopis humanisty Michaela Apostolis Bessarionovi, napsaný r. 1464, nebo 1465 na Kretě. V. Noiret H., *Lettres inéd. d. M. Apostolis*, Paris 1889.

⁹ Ziegler I. c. 87.

¹⁰ O tom, že by Kazimír unii přijal, se nám nezachovalo určitých zpráv, ale možno tak s určitostí tvrdit, neboť Alexander kyjevský, jenž mu byl ve všem podřízen, unii přijal, o čemž se nám zprávy zachovaly; na př.: *Akty istoričeskije I.* p. 488, *Bučinskij: Studii z istorii cerkovnoi unii I.* 35, *Golubinskij I.* c. 95. (Ziegler I. c. 93). – ¹¹ Ziegler I. c. 95.

¹² Ruské obyvatelstvo Lvova se zdráhalo zúčastnit se pontif. mše Isidorovy. Již zde se tedy ukazovala nenávisť Rusů vůči unii. Pierling I. c. 414.

¹³ Bibl. Vat. rk. ms. slov. n. XII. p. 18. obsahuje opis dopisu Isidorova k starostovi chelmskému. Pierling I. c. 414.

¹⁴ Z okolností, jež útek provázely, dá se soudit, že mu kníže sám k útěku dopomohl. Ziegler I. c. 98.

¹⁵ Dopis Eugenův je otisknut u Mercatiho: *Scritti d' Isidoro il Cardinale Ruteno*, Roma 1926.

¹⁶ Nemáme podrobných zpráv o součinnosti Isidorově na vydání tohoto privilegia, ale podobnost mezi ním a mezi názory Isidorovými, vyslovenými v budoušském svolání před třemi roky o rovnoprávnosti obou církví, jsou přímo nápadné a doba vydání privilegia odpovídá přibližně době, kdy projížděl Isidor Budínem na cestě do Itálie, kam přijel 11. července 1443. Dokument nachází se u Harasievicze, *Annales Ecclesiae Ruthenicae* 78.

¹⁷ Niwiński I. c. *Oriens* 1937 p. 101.

JAR. MICHAL, PRAHA:

Hra jako důležitý výchovný moment.

V životě dítěte jest hra velmi důležitým výchovným momentem, neboť jest výchovou k praktičnosti, bystří smysly, upoutává zájem, vyžaduje pohotovosti, čipernosti, mrštnosti a houževnatosti. Hrou spojenou s dohledem se vychovává poctivost, přesnost, poslušnost; pěstuje se bratrská láska, vzájemná šetnost, životní účelnost pomoci a síla vůle. Hrou se zoceluje celý hochův charakter. V hochovi se při hře objeví pravá jeho povaha v čistých rysech, projeví se pravý gentleman, který když prohrává, sám první vítězi tiskne ruku. Hoch nesmí chápat hru jako prostředek k dosažení slávy, třebaže se musí při tom i pěstovati snaha a cit k hrdinství; hoch musí vidět ve hře měřítko skutečné zdatnosti a svých schopností. Hra skýtá možnost k polepšení, zdokonalení, a tím je vychováván k uznání svých nedokonalostí, skromnosti, upřímné otevřenosti a to jest velmi důležitým při výchově celkové struktury jeho dětství. Ve hře musíme hochy vychovávat tak, aby se stá-

vali vítězi nejen hry, nýbrž získali i určité kvalitní vlastnosti, čímž můžeme povznést i gentlemanství poraženého. Při hře přichází hoch k poznání ceny dobré rady, což nebývá hochům vrozeno. Nejdůležitějším však výchovným momentem stává se hra u hochů v době puberty. Nevím, kdo by znal lepšího pozemského prostředku, ovšem kromě modlitby a náboženských motivů i zvláštních milostí Božích v době, kdy hocha zneklidňuje tlukot srdce a krevní bouře; kdy neví, co s divně nemotornými údý, které se mu nápadně prodloužily. Bavící se zapomíná na bolesti hrudního koše, hrbatění, na vše, co způsobují projevy neviditelných žláz, růst mozku, epifysy a podvěsku mozkového. Význam hry v tomto věku znal svatý vychovatel Don Bosko a velmi dobře jej pochopil i skauting. Skauting udělal v tomto ohledu veliký krok, když se vrátil ke způsobu výchovy starých národů a vrátil děti přírodě, ale katolický skauting vykonal ještě více, neboť vrátil a uvedl dítě do chrámu přírody, ve které nalézá stopy Boží. Učinit omrzelému chlapci i nejobtížnější práci hrou, toť největší úspěch. Hra vyvádí hochy z pouště opuštěnosti a trudnomyslnosti, do slunné zahrady radostí a krásy života, hrou je usměrněn i proud jeho myšlenek, který bývá v této době beznadějným chaosem. Můžeme učinit závěr úvaze o hře a jejím významu: účelem a cílem hry u mládeže jest vychovati prosté, opravdové dítky Boží, které i v nejtěžších chvílích života dovedou pochopit velký dar Boží dobroty a lásky v čisté radosti!

Prameny kromě zkušenosti: Pädagogische Grundfragen, Krus. Skautský vůdce, Rehák-Fandrlík. Drobné články paed. a psycholog., Lindner. Tělověda, Babák.

MILOSLAV KUNC, BRNO:

Probuzení.

- Mámo! -

- Slyším, slyším. Což nejsem u tebe stále? A co bys chtěl? - Hlava na podušce se svezla o něco níže a ruce na bílé, jak lilie bílé peřině se sevřely v pěst.

Mámo, co říkal doktor? Je to se mnou opravdu zlé? - Světnice se naplnila mlhou. Stěny se slily v nepravidelnou křivku a rozrazily ticho, odměřované hlasitým tik - tak. Strop zakroužil jak krahujec nad kořistí a vznesl se někam, kde ho již nikdo neviděl.

- Mámo, co říkal doktor?

- Říkal - říkal, že jistě bude dobře. A bude! Já tomu věřím a věř i ty, věř. Jen buď klidný. Vždyť zase budeš obětovat u oltáře Nejvyššího, i kazatelny užiješ, ale teď se šetři, šetři se k vůli své mámě, která má v celém světě jen tebe, opravdu jen tebe!

Tak si maminko myslím, že mi opravdu nic není. Zdá se mi, že jen zahálím, týdny proležím v peřinách a musím přece, nutně musím, ještě tolik práce vykonat! Všude na mne čekají, a já

zde nečinně ležím. A děti, ty hodné, nevinné děti ve škole se jistě ptají: »Kdeže je náš velebný pán?« Tož vidíš, tolik mám práce a dívám se zatím na strop, počítám hodiny a čekám, kdy zapadne a kdy vyjde slunce.

Ach Bože, mých třicet let! Lidičky, pěkně prosím, co je to třicet let? Co se stalo s mou nití života? Taková krásná a silná byla! Kdo ji potřhal? A kde jsou mé plány?

Smrt? Oh – a to ne! Když přece i ten doktor říkal, že..... Světnice ztemněla. Zdá se – večer se blíží. A hle, co to? Nu ano, pěnkavy v zahradě. Honem, okno, otevřít okno! Budte požehnány, zpěvačky! A jak hezky si odpovídají! Dobře, že ještě není noc. To by již také asi spaly a kdo by naplnil světničku ohlasem života? Kdo?

Jen zpívejte – vždyť já jsem také kdysi zpíval. To jsem ještě nežil tak hrozně nečinně jako nyní! Kdepak! Pracoval jsem, všude jsem byl, vítězil jsem s jménem Božím na rtech, bil jsem se s nechápavým světem, pro Boha mně nic nebylo těžké a tak krásně mi tehdy bylo, veselo, tehdy jsem byl šťastný. Oh, kazatelna! Jak povznášelo slovo Boží, jak plnilo nadšením, jak rozproudovalo pomalou krev a rozplameňovalo srdce! A oltář – Kristus když plnil svou milostí i ten nejzazší kout duše, když oči oslněné nebeskou krásou neviděly nic, nic než bílou hostii, Krista, Tělo a Krev.

Přišlo to až jednou – a byl konec. Prý plíce, nebo co. Zavřeli ho do světničky, poručili ležet, sem tam teploměry, a kdo ví, co všechno.

Můj Bože, a dlouho to bude trvat? Co je mi vlastně? Ne, zítra již jdu ven, ven, tam, kde mne čekají, kde spoléhají na moje dílo, kam Bůh mne volá a posílá. Tam k lidu, k dětem, k chudým a potřebným. Vím dobře, co budu dělat! Pěkně jsem si vše již promyslíl. Jen mne pusťte, ať jdu, – Bože, ať jdu!!

Oddechoval prudce. Nadzvedl hlavu. Teplo na jazyku, v ústech. Co, krev? To snad ne! Krev? Ale krev přece ne! To jistě ne!! Vítr zalomcoval dveřmi. Téměř tma. Pociťl příjemný vánek až u srdce. Poznal, že se s ním děje změna. Zachvěl se novou, nečekanou, značnou silou. Seskočil s lůžka. Téměř se vznášel světnicí. Stanul u okna.

Hvězdy – již hvězdy! A kde se jen vzalo tolik hvězd? Usmívají se, kývají, zdaleka mávají. Hvězdičky, vítám vás! Pozdravujte ode mne, a nebo ne, počkejte, vyřídím svůj pozdrav sám, všude, všude kam přijdu. Jak krásně, svěže se mi jde!

Bože, teď jdu, teď jdu k Tobě! –

Klika cvakla, někdo vešel. Někdo padl na kolena. Někdo roztrhl na svých očích kapesník.

Lidičky, co je vám?

Smějte se, radujte se, jdu ke hvězdám!

Mládí.

*Čekanko,
ty modrá čekanko u cesty
buď zdráva!*

Ty symbole naděje, víry a lásky
modré oko v zrcadle věčnosti
zvedám tě
zvedám tě k sobě
lábám
do srdce zasazuji
a čekám na tvé rozhodující slovo
které bude
Buď zdrav můj milý.

Znali jsme se dosud a neznali
úkosem jsme pohlíželi na šlépěje,
které jsme ryli v prachu zlých srdcí
a špatných svědomí.
Ale teď půjdeme
půjdeme
jak vítězové
věnčení láskou k pravdě, k síle, k boji
láskou neochvějnou
jak vrcholky mocných hrdých skal
ošlehané letní bouří
a zimním přívalem ledových vod.

Vzneseme se nad propast sobeckého světa
a ozdobení světlem vycházejícího slunce
my první pozdravíme nový den
den krásný
šťastný
bez slz a bez mraků
kdy věčné světlo bude plát
všem věrným v duších ve zraku
den nový ve zlatě plující
a usměvavé tváře a oči zářící.

Skizzy vesnice a města.

Dnešní lidstvo, zmítající se pod tlakem hmotářství a sobectví, řítí se do propasti materialismu, neboť zahazuje vyšší ideály a zájmy čistě duchovní. Vidíme to v celkové rozervanosti jak jednotlivců, tak hlavně států. Oživuje okolí pouze fantomy svého snění a mnohdy planého rozumářství. Částečně nám tento chaotický stav dnešních lidí objasní pohled na vesničana a měšťana.

Venkovan již od kolébky žije tvář v tvář zemi – žije životem skutečnosti. Jeho každodenní práce je čistým realismem. Již nemluvně je ponecháno samo sobě, kdy všichni členové rodiny jsou zapraženi od rána do noci do práce, aby vydobyli z živitelky země potřebný chléb. Práce venkovanova není měřena určitými hodinami, neboť se musí řídit sluncem, světlem, počasím a pod. Přesto, že jeho práce je velmi tvrdá a úmorná, s radostí všechny ty obtíže snáší. Ví totiž, že nestačí pouze jeho práce, ale že je řízena i přírodou se všemi jejími rozmary, ale hlavně požehnáním Božím. Stane se někdy, že veškerá jeho úmorná práce se zvrtné, že jeho několikaměsíční dřina je marná: pouze hodinová bouře s krupobitím, přílišné sucho na jaře, prudký pozdní mráz – a vše je nadarmo a bez odměny. Otuzuje tedy povahu venkovanova ustavičný boj se živly tak, že bývá drsnější, ale tím více vytrvalosti a houževnatosti je v něm nahromaděno. Ale pod ošumělou venkovskou halenou bije často srdce opravdovou láskou k Jedinému a Všemohoucímu Bohu. Nezpyšní z úspěchů, neboť jeho pýcha může být neúprosně sražena k zemi. Vidí vše v nezastřené podobě – jeho láska pramení v půdě a opravdová úcta se upíná k Nejvyššímu. Ví, že On ho učinil pánem země, světa, ale pod dozorem nebe. Práce není mu pouze prostředkem k zachování bytí, ale je mu vyplněním odvěkého zákona Božího. Nasycován je pramennými toky nebes, z nichž čerpá sílu, odvahu k práci, v boji, při zklamáních a vyčerpanosti.

Poněkud jiný obraz jeví se nám v perspektivě života měšťakova. Je jakoby vytržen z oživující skutečnosti a jeho mravní základy jsou jakoby podvráceny. Láska k hroudě je mu přežitkem zašlých lepších časů. Čím dál, tím více se vtlačuje do stísněných šablon zájmů průmyslových, strojových, obchodních a kancelářských. Přestává chápat život nezfalšovaný modernismem, pozbývá vnitřní ucelenosti a svěžesti. Nechápe, že ten prázdný, »skvělý svět« továren, strojů, honba za majetkem, požitky, je vlastně jen bludičkou, ukazující mu cestu do bahna skepse a nihilismu. Živý, srdečný člověk mizí a na jeho místo nastupuje člověk-stroj, člověk »zcivilizovaný«. Práce a úspěch nahrazuje mu Boha. I venkovan pracuje, ale práce ve městě vykořisťuje člověka – je jí všecek pohlcen, ona se stává velitelkou, člověk poslušným sluhou. Jeho snahou je učinit z hmotné práce a užitku nejvyšší míru všech věcí, tak jako

dříve bývalo nejvyšší mírou všech věcí – Bůh a náboženství. Proto právě marxismus a moderní ateismus nalezl u takových lidí své nejlepší zastánce a propagátory. Dále jiné faktory, jako divadla, kina a p. utvrzují je namnoze ve falešné jistotě, že člověk je pánem sám sobě, že za nic neděkuje mocnostem s hůry: jedině člověk sám si to, čím je, vybudoval, je to výsledek jeho práce, zápasu a úsilí. Staví práci na místo první a odstrkuje náboženství jako věc soukromou, vedlejší. S rozmachem kultury a »vědy« hyne Bůh v srdcích lidí tak, že filosof Eucken vyřkl osudná slova: »Nikdy asi nezachvátila negace náboženství tak velice davy a nikdy asi nebyla hlášána s takovou plamennou horlivostí, jako je tomu v době dnešní!« Jedině pravé usměrnění reakčních sil dává lidem skutečně lidskou tvář a vrací jim zdraví duchovní a tím pravý pokrok – o kterém si městský člověk myslí, že je jím úplně prostoupen.

Srdce jak venkovano tak i měšťákovo touží po jistých cílech, hledá je, bojuje o svá dobra, v nichž spatřuje svůj cíl. Ať jakým-koliv způsobem dosahuje svého vytčeného cíle pozemského, jen když nezavrhně svůj cíl nejvyšší – Krista!

J. BARTA, BRNO:

Černá hodinka.

Černá hodinka u nás bývala z těch nejsvětějších.

Měsíc házel své stříbro do okna potichu, potichoučku listím vinného loubí a stejně tiše padaly jiskry do popela. A s jiskrou se v prstech vystřídalo zrnko růžence. Modlili jsme se. Otec předříkával. Desátek za desátkem, stejná směsice hlasů mužských i ženských i dětských, teplo v jizbě, teplo v duši a jiskra za jiskrou padala do popela.

Život Kristův na zemi, život našeho Boha na zemi – hodina rozjímání – zatím co jiskra za jiskrou zhasínala v popelu. Na tmavém nebi zapadá věčnost, hvězda za hvězdou mizí za obzorem, v Božím ohništi padla jiskra, hvězda!

V jizbě je ticho po modlitbě. Oči pozorují jiskry a v duši je blahé teplo. Och, jak by nebylo teplo, když o tajemnou sílu se všechny duše dělily, och, jak by nebylo světlo v naší jizbě, když o jiskry v popelu se tolik očí dělilo! – Otec začal píseň:

Poděkujme Pánu Bohu a vzdávejme čest a chválu jemu,
neboť pro své umučení ráčil nám dát hříchů odpuštění!

A když doznělo poslední slovo, rozžala matka světlo a pravila:
Dej nám Pán Bůh dobrý večer!

Takové jsou chvíle našeho duchovního středověku a na ně mne upozornil nevěrec, který stál za dveřmi a musil utéci, po něvadž vzpomínal – na domov!

Hle, až přijde *nový středověk*, nevěra bude státi za dveřmi a uteče až uslyší, že se modlíme!

NCWC.

National Catholic Welfare Conference jest jednotící ústředí veškerého katolického života Spojených států severoamerických. Bylo založeno r. 1919, když se dvaadevadesát biskupů sjednotilo na založení katolické centrály ve Washingtonu.

NCWC vede episkopátem volená skupina deseti biskupů (Administrative Board), jež si volí svého předsedu, rozděluje jednotlivým biskupům různé obory práce a jmenuje též generál. sekretáře, který vede vlastně celé dílo, zvláště pak první odbor, Executive Department.

Práce NCWC jest rozdělena na sedm odborů.

První jest jmenovaný již »výkonný odbor«, který vede gen. sekretář podřízený přímo předsedovi. Jeho odpovědnost je velická. Odpovídá na př. za přípravu schůzí, vedení financí, vydávání výroč. zpráv, spolupráci s ostatními odbory atd. K tomuto prvnímu odboru je připojena též 1. kancelář pro vystěhovalectví, 2. bratrstvo pro křesť. učení (v každé téměř farnosti zachycuje ty, kdo jsou nebo byli vychováni v nekatol. školách), 3. od r. 1937 kancelář pro veškeru studující mládež, 4. redakce měsíčníku »Catholic Action« a 5. literární odbor.

Druhým je odbor pro výchovu (Dep. of Education). Stará se o školské hnutí, vydává přesné statistiky katol. školství (za 2 roky aspoň jedenkrát), umísťuje učitele na katol. školách. Odborníci spolupracují často i ve školství státním.

Odbor tiskový (Press Dep.) vede sice málo deníků, má však jedinečnou katol. tiskovou agenturu a zahrnuje v sobě také jiná odvětví propagandy (radio atd.).

Sociální odbor (Dep. of Social Action) uplatňuje katol. zásady v řešení soc. problémů. Všímá si zvláště venkova, rodiny, měst, otázek hospodářských, mezinárodních atd.

Pátý je odbor právní (Legal Dep.), který se snaží ovlivňovat pomocí svazů zákonodárné sbory Spojených st. severoamerických.

Odbor pro studium Katolické Akce (Dep. of Cath. Action Study) sleduje vědecky papežské výnosy o K. A., biskupská rozhodnutí i zahraniční pokusy atd.

Odbor laický (Dep. of Lay Organisations) jest sedmý. Soustřeďuje v sobě laické pracovní i studijní katol. organizace. Dělí se zhruba na národní radu mužů (NCCW), a žen (NCCW), které mají – zvláště první – rozvětvenou síť státních, diecésních i místních svazů.

Je pravda, že tento mohutný organizační kolos odpovídá americkým rozměrům. Nepotřebovali bychom také my podobné ústředny, která by soustřeďovala a řídila katolický veřejný život a účast laiků na hierarchickém apoštolátě? Jak snadno by se daly řešit potom otázky tiskové (marné volání po omezení časopisů...), školské mládeže atd. atd. Katolický sjezd ukázal všem, jakou sílu by

mohla v sobě soustředit Katolická Akce. Soustředění bez usměrnění nemá však ceny a o to právě by se postaralo ústředí vedené biskupy. Snad by se pak mohlo mluvit o definitivním odstranění indiferentismu, matrikovosti, prospěchářství, nevědomosti nábož. atd., což vše škodí českému katolicismu.

J. BARTA, BRNO:

Pohled.

Větvemi holých stromů cedí své cáry dým;
kráčí krok za krokem v patách stráž zrazeným,
čítajíc zisk a převažujíc ztráty,
nepřejíc pohlédnouti zpět zborcenými vraty,
vše zarputile v patách jejich drtí –
a odchod poslední je smrtí, těžkou smrtí!

K silnici přilne vozík chudou písni
v hrkotu přísném a v mlčení se tísni
ve zmatku beden srdce zakřiknutá,
jak nad hlavou jim zpívá cizí knuta
když vzduch se chvěje předtuchami hrůzy,
krok přelomený váhá, váhá v chůzi.

Na keřích visí oheň, jímž ústí dálky temně
se proti čelům zdvíhá a mává žízeň země
v pramenech krve rozevlátím plynu,
zvouc ústa zsinálá chutnati těžkou hlínu.
Jdem žíti dál! a na mísu vah Božích
svůj úděl každý z nás bez bázně, čestně vloží.

Jdem žíti dál! a meč náš víru třímá,
jež sílí slabý krok; a nechť už hřímá, hřímá,
ten drsný hrkot kol z domova prchajících,
– ať »mocní« vlekou osud zoufalý po silnicích,
my půjdeme ujištění a zvážení Tvou vahou,
ó Bože našich cest, hle, my jdeme Tvoji drahou!

Matčina oběť.

V bolestných svých chvílích je duše národa oslněna ohnivými paprsky lásky, jejímž zdrojem je průsečník našich snů s vůlí Všemohoucího. V její moci je síla utrpení, otevírající slzami očištěné oči pro jasný pohled do dálav – na kříž. Oko omilostněné duše proniká toto tajemství, skryté před sobectvím a zaslepeností sebe-lásky. V něm není temnoty, ježto zná jen jedno – Lásku, která je nade vše: prostor i čas. Jí posvěcená bolest září mezi hvězdami druhého nebe, noc života stává se dnem slunečním, hodina smrti dobou vzkříšení, pohár utrpení kalichem radosti.

Do kterého však srdce vložil Bůh více lásky, než do srdce české matky? Není něžnějších rukou nad její, pro nás upracované ruce, kterými nás žehnala, není vroucnějších polibků vděčnosti, radosti a lásky nad ty, jimiž nás líbala, není krásnějších očí plných slunečního jasu, který do našich duší přelévala; co nocí v bolestech a pláči pro nás probděla, co slzí v starostech o chléb pro nás prolila..., kolikrát srdce její chvělo se strachem o naše lepší příští... kolikrát rty její bolestí zsinale šeptaly vroucí modlitbu k Tě, která jí byla vším. Tehdy její duše zmírala palčivou touhou po Pravdě a Boží lásce, kterou chtěla vyprositi svému dítěti, aby ve světě nepobloudilo a neztratilo nejvzácnější poklad sv. víry. Ona věděla, že nemůže – ač by tak ráda – trvale dlíti po boku svého milého syna; věděla však též, že bez mateřské lásky a mateřského vedení žádná duše nemůže jíti šťastně cestou tohoto života... Proto zasvětila své srdce lásce Matky Sedmiboletné a své dítě doporučila do Její ochrany. To je česká matka, která plně pochopila své poslání v národě mariánském.

Zdálo se však, že vděčnost a láska dítěte tohoto národa v já-savých chvílích svého štěstí zvadla a uhasla.

Slunce jasných dnů se zatáhlo mraky a varovná ruka Boží Prozřetelnosti ukázala, kam to přivede lidstvo, odkloní-li se od Boha. Jeho přikázání zdála se mu býti nesnesitelná, Jeho láska stala se předmětem nenávisti, sobectví a touha po mamonu nastoupila na její místo; povýšení ženy a svatost rodiny byla jen hříčkou dobrodružství, jež zpříjemňovala neděle ne jako den Páně, ale den Bacchův a Venušin. Tajemství sebezáporu a obětí, které byly za nás přinášeny, bylo jen výsměchem v nadbytku všeho. Proto púst patřil jen nejchudším. Heslem mariánského národa stalo se volání » pryč od Říma « a pečeti toho: strhnutí sloupu nebeské Královny a Ochránkyně.

Avšak i tehdy v kruté bolesti česká matka nosila své dítě pod srdcem, které bilo jen a jen pro větší jeho štěstí.

Zvláštní lásku svému národu – jehož se stala ochránkyní – věnovala Matka Boží. Tu však chápe jen srdce, které ji miluje jako Matku a Královnu lásky, bolesti a milosrdenství. Tou se stala ve

chvíli nejvznešenější, kdy Láska sama bolestnou smrtí na kříži prokázala lidstvu největší milosrdenství své. Co síly a naděje prýští pro mnohou českou matku z posvátného tohoto okamžiku, kdy Matka Boží bezmocně stála pod křížem v ukrutných mukách umírajícího Syna svého. Tajemné spojení těchto dvou milujících srdcí v největší bolesti očistného okamžiku veškerého lidstva posvěcuje i naši bolest, v níž smíme se obětovat za hříchy své. Živá víra silí pak naši naději a dává tušit perspektivy Boží Prozřetelnosti v ranních červánkách našeho národa, který je národem cyrilometodějským a svatováclavským.

Praví-li básník (J. M. Sedlák), že bolest je jako záhon, v němž dříme setba budoucího života... a že tajemným určením Boha jest nám přikázáno procházeti utrpením, bychom mohli duchovně růsti, pochopíme-li visi Březinovu: »v bolesti praská zrající klas a průlomem zřícených krovů se nad námi otvírá nebe« – pak s jemným vánkem dále slyšíme i ladění a přípravy k jemné symfonii pro ty, jejichž prospěch měl Goethe na mysli, když napsal: »Kdo chleba v slzách nejídal, kdo za strastiplných nocí na lůžku s pláčem nesedal, Vás nezná dosud, nebeské moci«. V tom je pravá velikost a vítězství, které je tajemstvím svatých: »Bůh obnovil láskyplnou bolestí tvářnost země« a proto také »Bohu Obětovaná Láskou Bolest Slast Tvoří«. Vše ostatní je v rukou Boží Lásky, která mezi námi bydlí... a dopustí-li, neopouští...

Kéž hlubokou noc, která pravou krásu dává pouze tušiti zlatým třípytem svých hvězd, vystřídá slunný den radosti a slasti zaslíbených obětů záští a nenávisti na oltáři lásky.

Nesmírnou bolestí krvácející srdce české matky stane se pak ohniskem našeho národního života, který zazáří v paprscích Boží milosti, kterou ona vyprosila svým dítkám, a hymnem její duše bude i dále až k smrti věrný Ježíš Kristus.

Sloup Neposkvřené bude opět hlásat očistu Jejího lidu a za tichého večera rty poutníkovy budou zde šeptat:

»Vítězná ochrano Církve, Matko Boží Maria,
potři dábelské působení v lidu svém,
která jsi patou svou potřela hlavu
pekelného hada.

Buď, ó Maria, nadějí trpících,
utěchou soužených, silou umírajících.

Buď, ó Maria, vůdkyní těch,
kteří bojují proti říši Satanově v celém světě
a řídí záchranné práce pro spásu duší.

Maria, Matko a Královno lásky, bolesti a milosrdenství,
oroduj za nás.«

60 roků se dožívá Msgre Dr. Jos. Toman.

14. ledna 1940 bude tomu 60 let, kdy v tiché vesničce Netíně, na Českomoravské vysočině narodil se Msgre Dr. Jos. Toman. Jako 20letý jinoch vstupuje do brněnského alumnátu a v r. 1904 působí v Prostoměřicích. Ze svého druhého kaplanského místa Fryšavy u Znojma je povolán za katechetu do Brna. Při tom je zpovědníkem, r. 1909 prefektem a pak od r. 1912 i regentem chlapeckého semináře. Vždy se snažil získat mladé duše studentů pro Krista, aby se nebáli vzít na sebe to sladké Jeho jho. Jako prefekt semináře, ač plně zaměstnán školou, věnoval se další přípravě k doktorátu. Čtyři léta 1919–1923 byl farářem ve Starvicích u Hustopeče, odkud byl povolán opět do Brna, na theologický ústav, na němž mu byl svěřen důležitý úřad profesora pastorálky. Zde právě vynikla ryzost a houževnatost jeho horácké povahy. Jeho přednášky podložené bohatou zkušeností, a od Boha mu daným darem vyprávěcím, dovedou plně nadchnouti a uchvátiti. Jeho slova vlévají do našich duší sílu, lásku a nadšení, abychom byli opravdovými pastýři duší – které, dá-li Bůh, nám budou někdy svěřeny. Praktický ráz jeho oboru přivedl ho k význačnému postavení v životě národohospodářském. Nikdy nezapomíná na svůj rodný kraj, kterému vládne chrám P. M. Nanebevzaté, do jehož stínu, pod plášť Její ochrany, již jako hoch se rád utíkal. Kéž Vás Všemohoucí dlouho zachová při plné síle a svěžesti!

Padesáti let

se dožije 12. ledna 1940 vdp. profesor, Dr. Bohuslav Petrželka. Svou dobrotivou, nenáročnou povahou získáváte si každoročně srdce těch nejmladších bohoslovců, jimž vštěpujete základy theologie. Již 15 ročníků prošlo Vaší primánskou kolejí a rozešlo se po všech končinách brněnské diecése, ale všichni na Vás s vděčností a láskou vzpomínají. Pod rouškou skromnosti skrýváte hluboké znalosti a vědecké schopnosti, které však tím více vynikají, čím více jsou skrývány. Mnohdy nezáživnou partii filosofie dovedete příklady ze své bohaté zkušenosti tak osvěžit, že se z ní stane partie obzvláště zajímavá a k pochopení snadnější. Obětavá láska k bohoslovcům, pokora a zbožnost jsou hlavní rysy Vaší povahy, kterou jste se nám vryl tak hluboce do srdcí, že nikdy na Vás nezapomeneme. Modlitby, zvláště v den Vašich padesátých narozenin, budou naším nejupřímnějším díkem a prosbou, aby Vás Pán Bůh ještě dlouho zachoval pro brněnské bohoslovce a dopřál Vám hojnost zdraví a Svého požehnání.

Bohoslovci dieces. seminářů Čech a Moravy ve šk. r. 1939-40.

Seminář	Národnost	I.	II.	III.	IV.	V.	Celkem	Cizí fakulta	V š e c h	
									letos	loni
Brno	Češi Němci	40 —	33 —	18 1	19 —	22 —	134 1	Řím 2	137	142 is Něm. z Prot.
České Budějovice	Češi	23	16	9	7	14	69	—	69	58
Hradec Králové	Češi	27	17	15	19	19	97	5	102	93
Olomouc	Češi Němci	38 —	42 1	28 1	23 1	29 1	160 4	Řím 6	170	185
Praha Za Litoměř.	Češi	38 2	22 3	16 3	13 8	17 4	106 20	Řím 10 Řím 2	116 22	109*
Celkem		Češi 586 Němci 5					25		616	587
							Úhrnem		616	587*

* Udáno z doby druhé republiky, proto Litoměřice loni uvedeny nebyly.

Němečtí bohoslovci studující v Praze.

Diecése			Arcidiec.	Řádoví klerici			
Brno	Protektorát Sudet. území	4 11	Praha	Protektorát Sudet. území	2 27	Praemonstráti Benediktini Cisterciáci Redemptoristi Augustiniáni	6 6 8 5 1
České Buděj.	Protektorát Sudet. území	1 16	Olomouc	Sudet. území	1		
Celkem			Protektorát Sudet. území	7 55	Celkem		26
Ostatní bohoslovci		5	Pracovní povinnost koná Úhrnem . . . 98				

Řádoví bohoslovci z Čech a Moravy ve šk. roce 1939-40.

	letos	loni		letos	loni
Augustiniáni	4	3	Praemonstráti	20	23
Dominikáni	20	23	Redemptoristé	31	35
Jesuité	51	55	Těšitelé	33	26
Kapucíni	49	59	Salesiáni	27	37
Milosrdní bratři	1	3	Salvatoriáni	4	3
Minorité	7	4			

Dotazníky nezaslali Benediktini (loni 32) Celkem: 247 271
a Křižovníci (loni 10).

Bohoslovci dle národnosti (bez kleriků řádových): Češi	611,	Němci	77.
Souhrn: Na domácích ústavech	. . .	663	(Bez něm. kl. řádových)
Na cizích fakultách	. . .	25	ze Sudet)
Řádoví klerici studující			
doma i v cizině		273	(S něm kl. řádovými)
Celkem		961	(Loni 858*)

* V loňském udání této statistiky nejsou uvedeni obojí bohoslovci, jejichž učiliště jsou nyní mimo území Čech a Moravy, ani bohosl. Benediktinů a Křižovníků.

JAR. KAMPF, BRNO:

Odpočin v pokoji.

(Vzpomínáme † bohoslovce Fr. Jelínka.)

To bylo tehdy v oktávě před maturitou, kdy začal pokašlávat. Prý ho bolí na prsou. Ach, to nic není, to přejde. Není teď čas na takové věci. Až potom, až po maturitě.

Přece však šel k prohlídce: »Musíte se šetřit. Dobře jíst musíte.« Neztěžoval si nám. Nikdy. Jen v modlitbě čerpal ohromnou víru, že bude zase zdrav.

V prázdninách ho poslali do lázní. Několikrát mi psal: »Už jsem zdrav. Jistě už mi nic není. Vždyť osm let se těším, že vstoupím do alumnátu a teď bych byl nemocen? To mne Bůh jen zkoušel. Stále a hodně se modlím za své zdraví. Musíš se také za mne modlit.«

Po prázdninách jsme se shledali v alumnátě. Už jsme o nemoci nemluvili, vždyť vypadal tak dobře. Snad se tedy lékaři mylili. Byl šťasten, že je bohoslovcem. S jakou radostí se učil dělat první kroky primána! S jakou vytrvalostí a zbožností se dovedl modlit! Ale po vánocích se nachladil a pak už to šlo rychle. Co v nemocnici s nevyléčitelně chorým? Neloučil se ani s námi, stále věřil, že se doma uzdraví a že zase přijde. Ani jaro však nepřineslo zdraví a s odcházejícím létem odešel i on.

In memoria aeterna erit iustus... Čas vysuší rodičům slzy. My se budeme modlit za jeho duši a on nám bude vyprošovat milost takové smrti, jakou měl sám. Zaopatřen svatými svátostmi ležel ještě deset dní. To však nebylo umírání. To byl zřejmý odchod od oltáře Krista svátostného, jehož službě se chtěl zasvětit, k oltáři Krista oslaveného, k jehož službě byl povolán.

Podzim pozlatil čerstvý rov zvadlým listím. Na Dušičky ozdobili Tvůj hrob květem chrysanémy, který je obrazem Tvé duše. Je ticho na malém hřbitůvku. Zde živí cítí tajemnou blízkost Věčnosti, svět zůstal za bílou zdí. Proto se už Tvé oči nezrosí pohledem na šílenost času a srdce Ti nebude krváčet pod ocelovými kroky dějin. Jen radost je u Krále králů. Tys byl už hoden své mzdy. Přimlouvej se za nás, za dělníky na Jeho vinici.

Rorate...

Pršela noc, špinavá oblaka vpila se do hlíny cest
zavátých hladovým příbojem ocele,
studené vzepětí topolů nenašlo polibek hvězd,
žíznilo v okovech vody a popele.

Pršelo ráno, teskný déšť stínoval obzorem zorany lán,
zalykal krve dech, roztavil těžké šlépěje,
vybledl chlad a zestárnul v děravých hnízdech vran,
zhustěný čas šuměl o zvadlé krupěje.

Ideš, kroky se smekají, šedivé minuty děsí
v kovových kalužích doznívá modrý tep zvonění,
hlubokou tišinou bludičky planou, tam kdesi
v záplavě voskovic koná kněz proměnění.

Příbojem večerů odtéká den jak bystřina jarem hnaná,
na větvích neplodných snů zraje led a tma.
Bože, nechť rosu dští nebesa na úhor nového rána –
ať pije duše má!

● Nové knihy.

Dr. Josef Casper: WELTVERKLÄRUNG IM LITURGISCHEN GEISTE DER OST-KIRCHE. Nakl. Herder, Freiburg. Str. 236.

Liturgické hnutí na západě projevuje se také zájmem o liturgii východní, která na nás působí zvláštním kouzlem. Bohužel v české literatuře nemáme dílo, obírající se tímto tématem. Proto sáhne jistě každý zájemce po této knize, pojednávající o různých oborech východní liturgie, ať už je to mše svatá, jiné svátosti, svěcení kostela anebo církevní rok. *f k.*

KNIHA O RODU A UTRPENÍ SVATÉHO KNÍŽETE VÁCLAVA. Přel. Dr. Josef Vašica. Vydal Václav Pour, Praha-Vršovice, Norská 10, jako XIV. sv. Pourovy edice – Praha 1939. Stran 64. Cena 24 K. Úprava O. Menharta, 4 dřevoryty A. Strnadla.

Knížka tato zasluhuje naší pozornosti, neboť přináší překlad staroslovanské legendy o sv. Václavu, jež pořídil pečlivě podle starých rukopisů a kritickým doprovodem opatřil Prof. dr. Vašica. Originál textu i s českým překladem uveřejnil Dr. Vašica již dříve ve Sborníku staroslov. lit. památek o sv. Václavu a sv. Ludmile v r. 1929. Tato legenda zv. »Nikolského legenda« je tím pozoruhodná, že líčí Boleslava a Drahomíru v jiném světle než ostatní svatováclavské legendy, zvláště pak uvádí událost zrození Václava syna Zbraslava. Poněvadž však tato legenda vznikla jako jedna s posledních a ostatní dřívější legendy o této události ničeho nezaznamenávají, je nutno bráti tuto událost s rezervou a hájití tudíž panictví sv. Václava. Knížku všem doporučujeme! S.

Emanuel Žák: SVATOVÁCLAVSKÁ TRADICE. Nákl. Kropáč a Kucharský. Praha 1939. Stran 76. Cena K 8'-.
V době, kdy se po osudných chvílích našeho národa odhazovaly staré praktiky, které nám tolik uškodily, a kdy jsme se ohlíželi po něčem, co by nás všechny stmelilo v jeden pevný kádr. byla to tradice a idea svatováclavská, k níž většina národa upírala ve své úzkosti svůj zrak. Děkuje proto prof. Em. Žákovi, který nám v této knize vysvětlil, v čem tato tradice záleží, a to způsobem velmi přístupným, aby ji porozuměly i lidové vrstvy národa. Kniha je velmi praktická i pro přednášky. Všele doporučujeme! S.

Dr. M. Laros: ZDE JEST EVANGELIUM PRO DNEŠEK II. díl. Str. 216, cena brož. K 25'-. Přeložil Dr. Jan Strakoš. Nakladatelství »Velehrad«.

Kromě kázání na jednotlivé neděle, od Letnic až do 24. neděle po sv. Duchu, obsahuje II. díl i 3 kázání příležitostná (na svátek Krista Krále, Všech svatých, Dušiček). Podobně jako v I. dílu, i zde poukazuje autor na ubohost moderního člověka a podává zároveň nadpřirozený lék k jejímu odstranění – návrat k věčným pravdám evangelia. Neboť ono má stále tutéž životodárnou, nadpřirozenou sílu, kterou mělo před věky. -f-

Nakladatelství Vyšehrad vydalo sbírku kázání k rolníkům »POSVÁTNÁ HROUDA« od švýcarských kapucínů P. E. Bittera a P. Burkharda Mathise. Přel. Václav Kunc. Str. 200 Brož. 24'-. K.

Kázání tato jsou prosycena láskou k tvrdému, ale oblažujícímu životu rolníkovu. Venkovský člověk má být v této tak chaotické době veden k optimismu. Láska k rodné hroudě má mu být oživující vzpruhou. Jako dobrá pomůcka pastorační ukazuje i tato sbírka, jak má ústy duchovních pastýřů přijít do duší venkovského lidu oživení, potěšení a posílení. Lid překoná pak všechny překážky a přimkne se ke Kristu – svému jedinému pravému cíli. -dbá-

O. Marianov: ABY VŠICHNI JEDNO BYLI. Nákladem Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje v Olomouci. Cena K 17'-.
Veliká myšlenka sjednocení Církve potřebuje zvláště v naší době oddané lásky, zvýšeného zájmu a obětavé, vroucí modlitby. S tímto posláním přichází Marianova misijní příručka, vydaná Apošto-

látem jako jakási náhrada VIII. misijního sjezdu velehradského, který musel být odložen. Je to kniha nejen ke studiu, ale i k modlitbě, – pro oboje bohatý pramen. -r.

Dr. Jos. Miklík: KAZÁNÍ I. A II. Nákladem Bohoslovného ústavu v Obořišti; cena 1 dílu 26'–K, druhého 14'–K. Možno objednat v Obořišti u Dobříše.

Kázání, jak sám autor v úvodě praví, nechťejí být úplně zpracovány kázáními, nýbrž podávají pouze návrhy, které si kazatel může rozvést a doplnit podle svých dispozicí a okolností. Kázání jsou praktická, populární, poutavá a časová. Hojným užíváním Pisma sv. dodává autor kázáním neobyčejné svěžesti a zajímavosti. Dílo obsahuje dva díly. První díl jsou kázání na neděle a svátky Páně, ve druhém díle jsou kázání na svátky P. Marie a svatých, s dodatkem různých příležitostných kázání. Ostatní doporučuje samo jméno autorovo. z-

K. Kubeš T. J.: POD KOROUHVÍ KRISTOVOU. Rozjímání svatoignáckých exercicií obšírněji rozvedená a upravená pro klerus a inteligenci. (Vydali účastníci ignaciánských exercicií jako rukopis v Exerciční knihovně č. 2.)

Toto vzácné dílko obsahuje mistrně rozvedená rozjímání jednotlivých temat, ignaciánských exercicií. Stačí promeditovat některou, přednášku, abychom vyčítali zářící hlubiny theol.-filosofické erudice autorovy a zachytili pohled zkušeného duch. vůdce a exercitátora trvale upřený na duše, jež v exercičním domě, či v samotách duše hledají a nalézají v slzách pokání a ve slasti vnitřního pokoje svůj ztracený cíl – Boha. Jsme vroucími díky zavázání P. Kubešovi za tuto oběť apoštolátu, jež zůstává skoro jedinou nadějí a zbraní Církve bojující zvláště dnes.

Nechť všechny ty duše – zvláště pak ony, na něž především myslil z řad kleru a inteligence – osvěžené a opojené útěšnou krásou věčných Pravd – duše stravené ohněm apoštolské horlivosti a lásky, jsou milému autorovi nejsladší odměnou u Boha. -a

Dr. Jan Merell: POPYRY A KRITIKA NOVOZÁKONNÍHO TEXTU. Praha 1939 Nákl. Dědictví sv. Prokopa. Str. 148+11 obr. příloh na kříd. papíře. Cena neudána.

S velkou dychtivostí jsme sáhli po této knize, jedinečné v naší české literatuře.

Dr. Merell, profesor pražské theologické fakulty, podává nám tu výsledek svého několikaletého studia na biblickém institutě v Římě a v papyrologickém ústavě při pařížské Sorbonně. Způsobem přístupným i širšímu okruhu čtenářů probírá a kriticky hodnotí všechny dosud nalezené řecké novozákonní texty, které se zachovaly na papýrech v Egyptě z prvních století křesťanských. Tyto papýry mají pro nás cenu nesmírnou, neboť znova potvrzují celkovou věrnost a spolehlivost textů Písma sv. - Knihu tuto vřele doporučujeme duchovenstvu i laikům! S.

Dr. Jar. Beneš: ROZUMEM KE ZDROJI PRAVDY. Naklad. Kropáč a Kucharský, Praha, Spálená 25. Str. 148, cena brož. K 15-.

Autor, prof. Karlovy univ., dává odpověď na základní otázky, týkající se duše, pravdy a Boha. Řeší je na filosofickém podkladě se stanoviska čistě rozumového.

Podává pojem filosofie vůbec a vývoj filosofické soustavy křesťanské až do doby jejich velikánů sv. Alberta a sv. Tomáše, přistupuje k vlastnímu řešení ve zbývajících čtyřech částech díla.

Část druhá obsahuje pojednání o účelnosti a řádu kosmickém. Vyvrací též přesvědčivé filosofické systémy, řád po-
pírající.

Část třetí řeší rozdíl mezi duší lidskou a duší zvířat, vztah duše k tělu, podává výklad nesmrtnosti duše a psychoanalýsy Freudovy s hlediska křesť. filosofie.

Část čtvrtá zjišťuje vztahy systémů, propírajících možnost dojití rozumovou cestou k poznání pravdy a jistoty.

Část pátá podává existenci Boha - Tvůrce světa, poslední přičiny všeho. *uch.*

František Kop: ZALOŽENÍ UNIVERSITY KARLOVY V PRAZE. Vydalo Družstvo Vlast v Praze 1939. Stran 24+1 obr. Cena K 10-80.

Práce z archivu university Karlovy, pojednávající velmi podrobně o založení pražské university, též se stanoviska právního. Je tu připomenuta významná část našich dějin, doby největší slávy českého národa, kterou nám připravil Karel IV., jdoucí v ideách cyrilometodějských a svatováclavských. Kniha uvádí text zakládací listiny Karlovy, nejstarší známý doctorský diplom a dekret kutnohorský s příslušnými překlady. S.

Antonín Šorm - Antonín Krajča: MARIÁNSKÉ SLOUPY V ČECHÁCH A NA MORAVĚ. Vydáno u Ant. Daňka v Praze 1939 péčí Mariánských družin pražských. 302 str. velkého formátu, přes 200 fotografií a mnoho jiných vyobrazení, cena brož. 45 K, váz. v plátně 55 K.

Skvělá tato syntetická práce, vyžadující mravenčí píle a pečlivost, se dělí ve tři hlavní části: První dvě pojednávají o stržném mariánském sloupu Bendlově na Staroměstském náměstí v Praze. Třetí a převážná část této knihy jest věnována fotografickým a umělecko-historickým statim o ostatních perlách barokního sochařství mariánského v našich zemích. Toto dílo je velmi hodnotným přínosem do českého písemnictví mariánského, neboť ukazuje duši českého národa mariánského, v celé její krásě a úctě k Matce ustavičné pomoci. *-jn-*

Emil Edgar: OBRANA ČESKÉ VZDELANOSTI STAVEBNÍ UMĚLECKÉ, edice »Za vzděláním« sv. 135. Nakladatel Jos. R. Vilimek, Praha II., 1939, str. 106, 12 celostr. příloh, cena 16- K.

Spisovatel podává poměr české umělecké a stavební kultury k vůdcím kulturám západním, především ke gotice, obhajuje ji před nekritickou snahou některých cizích soudobých architektů a správně hodnotí český národní umělecký vývoj. Až na poslední kapitolu, v níž autor zapomíná při oceňování tří skutečně vzácných děl na neocenitelné skvosty českého stavebnictví předhusitského, z nichž nám zbyly po těchto válkách jen ssutiny, je to kniha časově cenná. *-jn-*

ZEMI MILOVANÉ... Mánesův odkaz národu. Nakl. Orbis v Praze XII. Úvodní slovo napsal František Kovárna. XLII+119 vyobr. str. 300, barev. přílohy; v celoplátěné váz. K 150, na volných listech 170 K, polokož. K 100, celokož. K 300.

Krásný vánoční přínos zasl. nakladatelství »Orbis« na liter. trh s opojnou vůní pravé lásky k milované zemi, kterou Mánes vdechl do svých maleb a kreseb, v nichž chtěl vytvořit naše národní nebe nejen s našimi světci jemného a přitažlivého půvabu, ale i hrdiny z pravěku a dějin. Vše co přišlo s ním do styku změnil v krásu, jejíž láskou trpěl všude tam, kde bilo české srdce. Tím cena jeho, díla byla posvěcena a věnována národu v chvílích nejtěžších. Nakladat. »Orbis« za to vřele děkujeme. r.

Josef Papica: POSVÁTNE OBŘADY SVĚCENÍ INFULOVANÉHO OPATA. Nákladem vlastním. Stran 64, cena K 5.

Dílko je skutečně cenným příspěvkem katolické liturgie především proto, že jest to první kniha tohoto druhu vydaná v českém jazyce a také jsou splněny veškeré požadavky na překlad liturgických textů a rubrik. Kniha byla vydána u příležitosti svěcení opata-koadjutora na Strahově. Objednávku řiďte na adresu Josef Papica, Praha IV. Keplerova 4. V. Ch.

Jiří Soukup: PRAHA JEDINÁ A NEJKRÁSNEJŠÍ. Vydal Václav Petr, Praha 1939, str. 118.

Z knihy mluví opravdová a nezištná láska k metropoli všech Čechů, k Praze, jak se jeví smyslem básníka. Překvapují nové a zajímavé pohledy, dosud nezpracované v literatuře o Praze jednající. Jsou to skutečně »pražské modlitby«, jak totiž autor sbírku označil, poněvadž Praha a Církev, Církev a Praha jsou bez spojení nemyslitelné. M. K.

Kazimierz Lepszy: »RZECZPOSPOLITA POLSKA« w dobie Sejmu Inkwizycyjnego. Kraków 1939, Nakl. Polskiej Akademii Umiejetności. Str. X.+430.

S vědeckou důkladností psané dílo, jehož námětem je období v polských dějinách velmi bohaté na události, nicméně dosud polskou historiografií opomíjené. Jedná se o rušnou etapu polské historie za vlády krále Zikmunda III., kdy došlo k neblahému nedorozumění mezi polským národem a císařským domem habsburským. Poutavým způsobem jsou tu podány děje tohoto složitého sporu, který vrcholí šťastným rozřešením na památném Inkvisičním sněmu r. 1592.

Ctenář má možnost sledovat boj polské šlechty o moc v národě s hroziícím monarchistickým absolutismem. Práce je opěna jednak o literaturu (i českou) dotýkající se toho dějinného údobí, jednak o bohaté prameny archivální. u.

Pavla Buzková: PŘÍTELKYNĚ. Topičova edice, Praha str. 216, cena 30 K. Ideální přátelství, věrné až do smrti i když ne tiché svou pohodou, Hany Kvapilové a Růženy Svobodové je obsahem této knihy. Autorka vypráví o přátelství dvou duchů poutaných v jedno touhou po lepším člověku, vychovaném opravdovým uměním a tichou obětavostí. Zde opět žijí Bohem nadaná herečka, je-

žijí bohaté ženství se shlíží v postavách oblékaných skoro vždy v bělostnou řízu panenské zdrženlivosti a naproti citlivá duše vše přerůstající, prolnta touhou naslouchati zpovědi krvácejících srdcí a dojmáti se pouťi života. Vedle nich Jaroslav Kvapil, F. K. Svoboda Vojan, Anna Hübnerová, Laudová a tolik jiných známých osobností z uměleckého světa, jimiž oživuje před námi tolik blahodárný zápas o uměleckou úroveň »Zlaté kapličky«. Titulní list zdobí jemný dřevoryt Cyrila Boudy. z-.

Br. Theofil: MARIE WARDOVÁ. Vítězové roč. VI. č. 9, str. 56, cena 3 K. Edice Krystal Olomouc.

Krásný život Bohu zcela oddané duše, jejíž láska a důvěra ke Kristu rostla s měrou pronásledování katolíků v Anglii až dospěla k heroické svatosti.

Životopis je psán svěže a poutavě.

-mý.

Meth. K. Bystřický: BÍLÉ RUCE, III. vyd., nákladem Koleje Salvatoriánů v Prostějově 1939, str. 160, cena brož. 8 K, v celoplatně 15 K.

Milada Křišťanová, dcera bohatého továrníka, dá přednost lásce ke Kristu, vstupí do kláštera a nalezne pravé štěstí v milosrdné lásce k nemocným v Alžiru, kam ji vedou neobyčejné cesty Boží Prozetelnosti. - Autor vyniká mistrnou charakteristikou našich i cizích krajů, které dociluje vhodně volenými detaily a zná výborně život klášterní. Kniha je neobyčejně přitažlivá svou jemnou romantikou, která se tu pojí s poutavým líčením tajemných hlubin srdce. O neobyčejné kvalitě této knihy svědčí třetí vydání v půl roce. -jn-

MUDr. Jan Theobald Held: DOPISY BRATROVI A JINÝM. Vybral a přeložil Jindřich Květ. Topičova edice, Praha, str. 221, brož. 32 K.

Tato kniha dopisů poskytuje pohled do života muže-osvícence, věhlasného lékaře, jenž pro samo lékařské umění sloužil nezištně lidstvu a jenž při tom měl vášnivý vztah k hudbě. Sběrka začíná listy adresovanými bratru Ignácovi, jenž odešel do Ruska hledat štěstí jako muzikant. Zajímavější ještě jsou dopisy, v nichž se zrcadlí přátelství Heldovo s Palackým, které bylo jedinečné a pro Palackého velmi závažné. Kniha bude zvláště zajímat čtenáře Jiráskova románu »F. L. Věk«. uh.

Vl. Helfert: LEOS JANÁČEK, I. V pou-
tech tradice; Pazdirek, Brno, stran 403,
hudební a obrazová příloha, 64 K.

Celá tato první část budoucího čtyř-
svazkového díla ukazuje Janáčka jako
uvědomělého bojovníka za českou kul-
turu v Brně. Jeho umělecký vývoj se
zde jeví v překvapujícím světle přesvěd-
čeného a houževnatého tradicionalismu.
Dílo je fundováno bohatstvím pramenů,
mnohých dosud nepoužitých, jež mnohde
osvětluji Janáčkovu tvůrčí i lidskou osob-
nost s nových stránek. Při svém přísně
vědeckém zpracování je věc podána velmi
poutavě a zajímavě. Bolí nás jen Helfer-
tův postoj k Cyrillským jednotám. *vh.*

Edmond Demaitre: INDIČTÍ FAKÍŘI
A JÓGINOVI. Český čtenář v Praze, str.
208, cena pro členy 19 K, jinak 29 K.

Spisovatel prochází Indií, všimá si ži-
vota obyvatelů a přichází k názoru, že
největším neštěstím této země je její pra-
staré a kruté náboženství, které přičítá
závratnou moc různým fakírům a čar-
odějům. Dokud tyto názory nebudou z ná-
boženství vymýceny, dotud nelze posta-
vit Indii mezi civilisované národy. Kniha
je zajímavá a skýtá mnoho poučení.

K-K

Emanuel Lešehrad: »Z DOMOVA A
Z CIZINY«. Studie a posudky z cyklu
»Cestami umění a života«. Vznikly v le-
tech 1903–1939. Souborné vydání redi-
goval dr. Mil. Novotný. Nakladatel Alois
Srdce, Praha 1939. Milovníci literatury
a umění zde najdou mnoho zajímavých,
švihně vyjádřených postřehů, i když věc-
ně nemohou vždy souhlasit s názorem
autorovým (J. S. Machar...). *L.*

BÁSNĚ ROLNÍKŮ. Almanach. Uspo-
řádal Jan Čarek. Vydala Novina 1939.
Cena brož. 20 K.

Kniha je důkazem, že smysl pro bás-
nickou tvorbu není omezen jen na vrstvy
se zvláštním školním vzděláním, ale pro-
jevuje se i u prostého rolníka, domkaře
a zemědělského dělníka. Básně většinou
zcela prosté, takové, jak vytryskly ze srdcí
těch, kteří milují rodnou půdu a klidný
venkovský život. Zvlášť oceňujeme verše,
z nichž často dýchá opravdovost dobrého
katolického venkovana se zdravým
názorem. Je však neobyčejná škoda, že
mnohdy do smýšlení venkovského lidu
pronikly zlobně pošramocené názory
t. zv. modernistů, jejichž ohlas na něko-
lika básních s lítostí pozorujeme. *M. K.*

VĚČNÉ ČECHY. Obrazy a vidiny z če-
ských dějin v německé poesii. Uspořádal
Vincy Schwarz. Vydal Toužimský a Mo-
ravec v Praze.

Sláva českých dějin dovedla rozezvučet
lyru i německých básníků. Nejvýznam-
nější zjevy německého básnictví jsou nad-
šení báječnými postavami pohanského
věku, velikány rodu Přemyslovců. Obdi-
vován je též lesk husitských palcátů, které
mstí smrt Husovu. Básníci cítí s námi a
lkají v pohromě bělohorské. Nezaujatě
oceňují, co je upoutalo. Skládají oslavné
ódy na nádhernou české Prahy, srdce »věč-
ných Čech«.

Jest jen litovati, že úplně jsou opome-
nuty počátky křesťanství, které dalo na-
šemu národu největší poklad: s Kristovým
světlem i kulturu a tím vlastní počátek
našeho života kulturního. *A. S.*

Emil Synek: BAREVNĚ NEBEZPEČÍ.
L. Mazáč, Praha 1939.

Autor podává svoje poznatky se stu-
dijních cest po všech kontinentech světa,
se zřejmým zanícením pro sociální spr-
avedlnost a solidaritu vládnoucích velmocí.
Dle něho nelze už zadržeti »onen pád
bělochů, který dnes není zatěžko před-
vídat«. Utěšuje nás však nadějí, že v do-
hledné době nedojde k přetržení pouta,
jímž bílí barevně svázali. Kniha může být
svým objektivním vhladem do dnešní
světové situace každému čtenáři oboha-
cením jeho vědomostí. Nutno však při-
znat, že svět se nehýbe pouze z podmětů
sociálních, nacionálních a hospodářských,
nýbrž především ideových a nábož., s ni-
mž je nutno vždy počítat. Krásné ilustra-
ce jsou vhodným oživením knihy. *-kal-*

Václav Fryček: ZAHADNÝ MINCÍŘ.
Dobrodružný dějepisný román z doby
Karla IV. Vydalo »Družstvo práce« Pra-
ha II. Str. 136, cena 23,- K, váz. 32,- K.

Vznešená a slavná doba našeho národa
za vlády Otce vlasti – Karla IV. vlévá do
srdce každého Čecha sílu, sebevědomí a
oprávněně hrdosti s blaživou nadějí a vírou
ve vnitřní síly českého ducha, který je
vždy odhodlán postaviti se každé skuteč-
nosti tváří v tvář. Tyto cenné hodnoty
oživají zde v rámci napínavého příběhu,
plného dobrodružství, líčícího boj přátel
Karlových s cizinci, usilujícími zlehčiti
dobré české mince a tím oslabiti světovou
moc krále českého. Román právem obdr-
žel cenu Masaryk. lidovýchovného ústa-
vu, jako vzorný román pro mládež. *-žž-*

● Nové knihy

ACTA ACADEMIAE VELEHRADENSIS. An. XV. fasc. 2. Nákl. Academiae Velehradensis. Olomouc 1939.

Číslo přináší: Kněžské jubileum arcibiskupa Leopolda Prečana, ředitele velehradských sjezdů. Dále – Vajs, Mešní řád charvátsko-hlahol, vatik. misálu illir. 4. a jeho poměr k mor.-pannon. sakramentáři stol. 9. i s přílohami orig. textů. – Hofmann, Doklady o bohoslovcích florentského sněmu. – Jaroš, Překážky manželské u sjednocených Bulharů. – Slavnost jubilea sv. Vladimíra.

COLECTANEA EX ARCHIVO COLLEGII IURIDICI, tom. XI.: »Archivum Komisji prawniczej«. Kraków 1938. Nakl. Polskiej Akademii Umiejetności. Księg. Gebethnera i Wolfa Warszawa – Poznań. Str. 529.

Kniha obsahuje řadu starých právních ustanovení v obcích polského venkova. Jsou tu nařízení pro jednotlivé stavy, řemesla a často podrobná rozhodnutí v rozmanitých záležitostech v životě na vesnici v časovém období od pol. 15. stol. do konce 18. stol.

STATUTY SYNODALNE HENRYKA KIETLICZA. Adam Vetulani. Str. 48 a 3 přílohy. Kraków 1938. Nakl. Polskiej Akademii Umiejetności. Historicko-právní pojednání. –r.

BULLETIN INTERNATIONAL DE L'ACADEMIE POLONAISE DES SCIENCES ET DES LETTRES. Kraków 1939.

Sešity č. 4. až 10., obsahující pokračování referátů Polské akad. věd a umění. Končí jimi ročník 1938. –r.

KNEIPPOVY BYLINY LÉCIVÉ. Upravil J. Ježek, 6. vydání, vydalo C. M. knihkupectví Gustava Francla v Praze.

Příroda, velká zahrada Boží, jest lékárnou největší, nejúplnější a spolu nej-lacinější. Návod, jak a čeho nejlépe proti té které nemoci z této Boží lékárny používat, podává prakticky uspořádaná knížka. b,

Zdeněk Kalista: DOBA KARLA IV. Vyšlo v edici »Svazky« u Václava Petra v Praze 1939 jako č. 7, cena K 4.

Autor vysvětluje v kapitole »popský císař« proč se Karel IV. tak velice přimkl k církvi. V ostatních kapitolách dokazuje Karlovo opravdové češství a vlastenectví, jeho přičiny i důsledky. J. S.

Jiří Frejka: O DIVADLO VSKUTKU NÁRODNÍ. Svazky úvah a studií č. 4, řídí Dr. Fr. Kovárna, nakladatel Václav Petr, Praha, cena K 4.

Známý divadelní pracovník staví před oči dramatické umění domyšlené a zaostřené na lidovost, která nutně »dá jevišti novou jiskřivost a hledišti umění naslouchat a rozumět«. Svým dějným důkazem potvrzuje obrat v divadle. Střední třída a prostý lid stávají se pathetickými diváky. Přivádí novou epochu, kterou autor právem nazývá skutečným divadlem národním. Existence nové epochy vyslovuje pak nutný důsledek: odstranění balastu t. zv. lidových divadel, ustanovení celostátní dramaturgie a provedení přestavby odborného divadelního školství. Jsou to mužná slova a včas. Jz.

Růžena Vacková: SOKRATES, VYCHOVATEL NÁRODA. Svazky úvah a studií č. 5. Naklad. Václav Petr, Praha. Cena seš. K 4.–.

Autorka podává studií hodnotný příspěvek k jasnému pochopení muže tak vynikajícího – bohužel od vlastního národa nedoceneného – Sokrata.

Správně poukazuje, že myšlenková situace mu přímo vnutila zvláštní způsob výchovy národa, k němuž dospěl vlastním přičiněním. Vede členy národa k životní moudrosti. Jeho vím, že nic nevím, nepopírá jakoukoliv možnost poznání – nýbrž konstatuje pouze jeho poměr k vesmíru.

● Nové knihy

JIDLO, PITÍ, ZÁKLAD VŠEHO ŽIVOBYTÍ. Anekdoty o pití a o jídle. Sestavil F. J. Džbánek. V serii »Veselá mysl« vyd. nakl. Orbis Praha XII. Str. 82, K 9'90.

Rádi se pobavíme i zasmějeme; nesmí se však tak dít na úkor cti mravního řádu kteréhokoli stavu, jehož autorita se tak stává bezmocnou ruinou i v dobách nejbolestnějších, jež potřebují oheň lásky a nadšení a ne poprznění věcí a osob národu svatých. V tomto by se mohla naše literatura již umoudřit a zahodit vše, co nám nejvíce škodilo.

František Horečka: MY Z HOR. Vydalo Moravské kolo spisovatelů v Brně, Dominikánské náměstí 2, jako první premií 1939 pro své členstvo. Cena neoznačena.

V několika povídkách velmi svěže nahozených uvádí nás autor do drsného ovzduší lidí z hor, jejichž povaha je podobná věčným horám třícím nesmlouvavě k nebi. Je to kniha, která nás upoutá, neboť jest poznáním lidu, který je skutečný a pravdivý. Je to kniha dobrá už z té příčiny, že spisovatel obohatil naše vědomosti o poznání lidu z hor. Povídky byly napsány před zářím 1938. l.

František Lesař: OVEČKY NA HORÁCH. Povídky. Vyšlo v nakladatelství Novina Praha II., Havlíčkovo nám. 10. Cena 18 K, v pův. vazbě 28 K.

V záplavě knih, které sa nám nabízí na letoším vánočním trhu překvapí nás velmi mile kniha povídek – prvotina to Fr. Lesaře: Ovečky na horách. – Prostě slovo, které neztrácí na své čistotě, neboť jest citlivé a přímočaré, nás ukolébá v pohodlné snění, kterého je nám leckdy velmi zapotřebí. – Spisovatel dává nám nahlednouti do duše lidu z podhorského kraje severovýchodních Čech. Zvláště nás zaujme první povídka Host, v níž velmi sympaticky líčí postavu kněze – obtíže tohoto povolání a nevědeckost lidu. – Knihu přečteme jedním dechem. l.

Karel Kapoun: POTMĚ, básně. Vydal Václav Petr, Praha 1939, str. 48.

Motivem básní je klidné hledání životního údělu s často se opakujícími repriami mládí, protkané prvky dětským. Autorovi zřejmě nešlo o zvlášť vytištěné a uhlazené formy, ani ne o výběr lesklých slovíček, ale prostě a s nádechem vyrovnanosti konstatuje, co ho právě zaujme. K

Václav Filípek: V PRAZE JSOU ČECHOVÉ (Ze stoletých nástinů jejich života vybral Ferd. Strejček.) Nakl. Jaroslava Svobody v Jindř. Hradci. Str. 80.

Knížka vtipných a bystrých »nástinů ze života pražského«. Vyniká zde zdravá ironie, podobná jeho pokračovatelům a nástupcům Janu Nerudovi a Ign. Hermannovi, jimž razil (Václav Filípek) cestu. Zasluhou Ferd. Strejčka jsme upozorněni na skromného kdysi literáta-feuilletonistu, neprávem opomíjeného. -us.

Josef D. Konrád: BLUDNÁ SRDCE. Román studentských srdcí. Nakladatel A. Neubert, Praha, Hyberská 12. Třetí vydání. 1939. Cena 18 K, váz. 30 K.

V této hrsti vzpomínek spisovatelových zabloudili jsme do příjemného ovzduší studentských let předválečných. Ač v krátkém počátku románu jest vylíčen přivětivý život trpkostí postižených pražských vysokoškoláků Jana Živného, medika a Petra Martince jeho druha, přece jen výstižnými slovy objeví se před námi onen bohémský život studentů, kteří spříznění osudem se dnes strchovali před zítřkem. – Hlavní částí románu je vypsání osudů těchto dvou přátel v době postudijní. Je to úžasná tragická pospolitost srdcí bludných, z níž vykvete rudý květ obětí. l.

Děkujeme zasl. Topičově edici za obět a lásku, již se odhodlala za vedení prof. Ferdinanda Strejčka k sešitovému vydávání nejlepších spisů našeho národního pěvce Svatopluka Čecha – největšího básníka národního obrození. Sešit o 32 str. po K 2. Celé dílo vyjde ve 100 sešitech. Pozdější celková cena bude o 25% vyšší.

Vychází pětkrát ročně. – Vytiskla knihtiskárna Jana Muchy ve Velkém Meziříčí.

Dohlédací poštovní úřad Brno 2.

(Část nákladu jest podávána též u poštovního úřadu ve Velkém Meziříčí.)

Církev a vlast —

ly v mójich miluji sestersky se nádech,
každá púl, každá má moje srdce celé.

Sušil.

OBSAH č. 3.

Fr. Omádovec (Praha): Matkám kněží.

Fr. Peca O. E. S. A. (Brno): Bible a geologické badání.

Fr. B. (Brno): Ze tmy.

Fr. J. (Brno): Ctu "Básně rolníků".

Fr. N. (Brno): III — Tonoucí hvězda. — " "

Fr. J. Souček (Č. Budějovice): Píseň.

Alminda Javorský (Hr. Králové): Prosba. — Smuteční melodie.

Božeta (Olomouc): Mešní píseň.

Jan Rata (Brno): Děti Boží. — Na pomezí.

Fr. J. Kunc (Brno): Všechny pod maskou.

Fr. J. Slama (Brno): Hudební příprava bohoslovce.

Fr. J. (Brno): Ze tmy.

Fr. J. (Brno): Ze tmy.

MILEM

Časopis slovanských
bohoslovců

● **Museum**, časopis slovanských bohoslovců, r. 71. ● Vychází každý druhý měsíc ve školním roce s církevním schválením, nákladem Růže Sušilovy, literární jednoty brněnských bohoslovců. Řídí rektor ústavu Msgr Dr. Karel Skoupý. ● Adresa redakce i administrace: Brno, Antonínská 1. ● Redaktor Jan Nevrla. Administrátor Vladimír Svitáček. ● Předplatné: bohoslovci a studující 10 K, ostatní 15 K. Číslo šek. konta 102.407 Brno. Uzávěrka 4. čísla: **10. dubna 1940.**

● Z redakce

P. R. (Řím): Již nelze otisknout. Pošlete něco jiného. Rešovský (Olomouc): Prozatím odkládáme. A. B. (Olomouc). Taktéž. Všem přispívatelům: Zůstaňte svému časopisu věrni i nadále! Nezapomeňte na 4. číslo! Prosíme o zprávy od těch bohoslovců, kteří nejsou v seminářích.

Z Č. Budějovic: »...po pololetí se musí z Budějovic ozvat více per – vždyť my nechceme dřímat.« To vítáme a těšíme se na to.

J. Javořský. Přijmi pozdrav a vybidni k práci i ostatní kolegy.

● Z administrace

Prosíme o předplatné. Zašlete nám, pokud možno o nějakou korunu více. Z technických důvodů vkládáme složenky do všech čísel, ačkoliv někteří odběratelé mají již předplatné vyrovnáno.

Všem, kteří nejsou lhostejni k náboženské obrodě našeho národa, doporučujeme odebírat i rozšiřovati oblíbené a nejrozšířenější týdeníky »Neděle« a »Katolická Žena«. Do nových ročníků vstoupily zlepšeny jak po stránce obsahové, tak grafické. Pozornost zasluhují velké zajímavé soutěže pro čtenáře a získávací akce pro šířitele s hodnotnými cenami. Nový rozmach »Neděle« a »Katolické Ženy«, jejichž dílo bylo mnohokrát oceněno všemi členy episkopátu, budiž zájmem každého z nás. Předplatné »Neděle« činí K 20^{.-}, výtisk 40 hal. – Předplatné »Katolické Ženy« činí K 36^{.-}, výtisk 70 hal.

Žádejte u farních úřadů, kolportérů, v prodejnách novin, nebo přímo z administrace, Praha II., Václavská ul. č. 12. – Zašle Vám též výtisky, letáky a plakáty na propagaci.

Týdeník »Národní Obnova«, kulturní, náboženské a hospodářské rozhledy, vstoupil letošním rokem do IV. ročníku. »Národní Obnova« nechce svými články jenom informovat, ale především získati své čtenáře pro hlubší orientaci myšlenkovou. Její pevné a hluboké základy jsou vyznačeny jmény spolupracovníků jako: Dr. J. Kršina, Fr. Křelín, Ing. Fr. Lazeckého, univ. profesora Dr. Dobroslava Orla, Dr. J. Peřicha, Dr. V. Ryneše, Dr. J. Sychry, doc. Dr. Jiřího Veselého, Dr. Marko Weiricha a j. »Národní Obnovu« vřele doporučujeme. Roční předplatné činí K 46^{.-}, výtisk o 8–10 str. 90 hal. Zvláště oceňujeme snížené předplatné pro studentstvo, které činí K 36^{.-}. Administrace Praha II., Václavská ulice čis. 12.

FR. OTRADOVEC,
PRAHA:

Matkám kněží.*

*Nad světa vesmírem
nad lidským bolem,
zpívat bych píseň chtěl
vrchem i dolem:
píseň bych věčnou pěl,
jež může kvésti,
kde matky a syna
dozrálo štěstí.*

Matičky, všem bych chtěl dáti svá slova,
vám, jichžto celý svět dětí květ chová,
vám, jež jste poznaly poslání matky,
jimž děti byly vždy nejdražší statky:
největší poslání na světě máte,
Bůh duši, vy tělo dítěti dáte!

Za lidstva obrodu, za šťastné žití
zřím v duchu zástupy matek dnes jíti,
v prvních zřím řadách jít postavy svěží,
svaté jdou matky to velikých kněží.

V čele jde přečistá, nejkrasší Paní,
čistota s pokorou, jsou její zbraní,
sílu má k oběti – ví, proč tak činí,
by mohli do nebe dojít jiní,

* Předneseno na akademii: »Den matek kněží a bohoslovců« v Praze.

stává se matičkou Božího Syna,
by mohla zaplatit lidská se vina,
Syn její, Velekněz k oběti chvátá,
by byla smířena tvář Boží svatá.

Pod křížem kalvarským vidím Tě státi,
Ty světa koruno, kněží všech Máti,
hleď, jak se zmítají v ukrutné muce,
jak k Tobě zvedají křehké své ruce
všech zemí tvorové zmitání v zlobě:
»Kněze dej,« volají, v každé nám době!

Za matkou Marií jdou v Milém sboru
matičky prostinké všech apoštolů,
již kněžským životem Kristu jen žili,
za Něho trpěli, s Ním kalich pili.
V nebeské hrdosti jdou tyto matky,
jimž kol čel pohrává dech štěstí sladký.

Ó, matky veliké vítězstvím synů,
slyšte nás ubohé, chcem smýti vinu,
své ruce všemocné před Boží tváří
sepněte v prosbě své, by božskou září
svět se již naplnil, jenž ve tmě kráčí
po cestách nejistých v bolu a v pláči.
Ó, matky veliké, co vy nám dáte?
Vyproste národům všem kněze svaté!

V dalším jdou zástupu dvě šťastné ženy,
v tichoučké modlitbě jdou pohrouženy:
se svatou Monikou jde ještě jiná,
Boskova matka to, velkého syna.
Modlitbou v životě dosáhly cíle,
v modlitbě prožily života chvíle;
Bosko i Augustin slávou teď září
před světem křesťanským, před Boží tváří.
Augustin ve spisech dává svou duši,
jak Bůh v ní pracoval, každý hned tuší,
Bosko zas dětem dal své srdce celé,
Kristu chtěl podmanit vše v lásce vřelé!

Moniko veliká, Boskova matka,
povězte matkám všem, jak v duši sladko,
jak srdce matčino je plno záře,
když vidí dítě své stát u oltáře.
jež v rukou objímá Boha a Pána,
jak velká úloha knězi tu dána!
Sepněte v modlitbě bílé své dlaně,
proste by vzkvétala vinice Páně,
by žehnal stále Bůh věrnému lidu
a dal nám milost svou a hojnost klidu.

Zástupem dalším to radostně jásá,
české to matky jdou, jaká v nich krása!
Vojtěcha matka tu v radosti kráčí,
za ní jde Janova v slzách a v pláči,
neb svatý Nepomuk v nebi se chvěje,
kam lidstvo bez víry slepě dnes spěje.

Za nimi matky jdou opravdu svaté,
Norberta, Prokopa, jichž srdce zlaté
hřálo jen pro Krista, pro vlastní spásu.
V bělostném obleku třpytu a jasu
jdou matky kněží všech celého světa
a chorál líbezný k nebesům vzlétá,
modlí se každá zde svou vlastní řečí,
nejedna z nich je též sevřena křečí,
bolestí, která již ze slov těch vane:
»Můj národ zachraň vždy od zlého, Pane!«

Okolo při cestě smutek se zračí,
to matky odpadlých kněží tu pláčí,
každá má na mysli jen svého syna,
jak krutá tíží jej zrada a vina.

Uprostřed zástupu něco se děje,
sbor matek papežskou hymnu tam pěje,
to matky papežů jdou v mocném kroku,
v zástup je řadila posloupnost roků;
v poslední trojici velkost se zračí,
tři Piů posledních matky tu kráčí,

radostně hymna se k nebesům nese,
země tím jásotem celá se třese,
Pius všem dvanáctý na myslí tane:
V síle a odvaze žehnej mu, Pane!

Na konci zástupu zřím nové voje
matek jež neleká záludnost boje,
modlí se, pracují pro syny milé,
na které čekají svěcení chvíle;
v poslední řadě jde tvář drahá, sladká,
s růžencem na rukou jde moje matka.

Vy ženy veliké, skláním své skráně,
všem vám chci políbit mateřské dlaně,
všem vám chci děkovat za vaši práci,
červánky vzešly již – Bůh se k nám vrací.

Ty, Bože veliký, slyš naše hlasy,
dojítí dopřej nám v říši věčné krásy,
slyš matky národů, za kněze prosí,
za šťastnou budoucnost slzy dnes rosí,
dej kněze národům dobré a svaté,
pro spásu duší vždy zápalet vzňaté!

Až prosbu vyslyšíš
a všem dáš víru,
zakotví celý svět
v přístavu míru:
syn-kněz a matička
u trůnu slávy
v bezměrném štěstí svém
skloní Ti hlavy.

PIUS PECA, O. E. S. A., BRNO:

Bible a geologické badání.

Jsou lidé, kteří odmítají celý Starý zákon a přímo houževnatě zavrhnou první kapitoly Genese. Bůh prý nám nezjevil nic, poně-
vadž neexistuje. Jestli snad existuje – oni tomu sice nevěří – pak

to není Bůh osobní, nýbrž Bůh – byť i Stvořitel – ale nemající naprosto žádného vztahu k věcem a bytostem stvořeným. Neodstraním Boha popíráním, neboť Jeho existence není odvislá na tom, zda-li to někomu dělá dobře. Nemo Deum negat, nisi cui expedit Deum esse. (Sv. Augustin.) Nebo zkus jíti mimo Boha, a nekrč se zbaběle před ním (Klug) – jestli to dokážeš.

Když představitelé katolické archeologie hledají v kulturních vrstvách, nechtějí dokazovat pravdivost výroků Písma svatého, neboť ono důkazů nepotřebuje; chtějí však upevniti naši malou víru v Písmo svaté, chtějí pomoci při jeho výkladu. Vykopávky, které jsou podnikány, aby nám jednak vysvětlily, nebo aspoň osvětlily způsob života, mravy, zvyky a náboženství lidí, kteří žili již dávno před námi, dokazují přímo i nepřímo, že zprávy obsažené ve Starém zákoně, mají skutečnou cenu. Jako ve všem, i ve zkoumání pramenů, nutno znát míru, neboť přílišná zvědavost se nevyplácí. Protestanté prohlásili Bibli za jediný pramen a normu víry. Proto rozpitvali celý text na věty a slovíčka a hledali pro ně důkazy v archeologii. Nahromadili obrovský materiál. Přece však základní despekt dogmatický znemožnil zdárný výsledek práce. Od poloviny XVIII. stol. vlivem deismu a racionalismu, popřeli božský původ Písma. (Thomas Hobbes: *Leviathan, sive de materia, forma et potestate civitatis ecclesiasticae et civilis*, 1651, III. 33. Sal. Semler: *Untersuchung des Kanons*, Halle 1773.) Od té doby, řadí Písmo k starým památkám literatury profánní a podrobují je ostrým kritikám (Baruch Spinoza: *Tractatus theologico-politicus*, Hamburg 1670 – odtud název: *Die höhere kritik, the Higher Criticism*). Století XIX. jest ve znamení vyšší kritiky a theorie o rozdělení pramenů (*Quellenscheidungs-theorie* – De Wette – E. Schrader: *Lehrbuch der historisch-kritischen Einleitung in die kanon. u. apokryphen Bücher d. A. T.* Berlín 1893 a j.

Proti těmto teoriím vystupuje přirozený evolucionismus Wellhausenův, který naprosto vyřazuje z Písma události nadpřirozené a předpokládá zvláštní evoluci. Wellhausen: *Israelitische u. Jüdische Geschichte*, Berlín 1917. – W. W. Bandissin: *Einleitung in das A. T.*, Leipzig 1901. – F. Risch: *Die Litteratur des A. T.*, Göttingen 1905. – Meinholdt: *Einführung in das A. T.*, Giesen 1926 a j.

Tento radikální postup vyvolal veliký odpor. Zahn: *Israelitische u. jüdische Geschichte*, Gütersloh 1895 a *Vorträge über kritische Frage des A. T.*, tamtéž 1898. – A. Ruprecht: *Wissenschaft. Handbuch der Einl. in das A. T.*, tamtéž 1908. – Ph. I. Hoedemaker: *De mosaïsche oorsprong van de wetten in de boeken Exod., Lev., Num.*, Leiden 1895 a j.

Mezi oběma směry se snaží prostředkovat novější autoři. (E. Sellin: *Einleitung in das A. T.*, Leipzig 1920, v anglické verzi W. Montgomery, London 1923. – S. R. Driver: *An introduction to the literature of The O. T.*, Edinburgh 1913 a j.) Přesto však Bible, kterou humanismus a reformace prohlašovaly za jedinou normu víry, uniká nejnovějším autorům protestantským a pojem se roztírá téměř mezi prsty.

Šestá až osmá kap. Genese podává líčení zkázy světa přívaly vod. V této věci jest zajímavá spojitost mezi geologickým badáním a Biblií.

George Smith nalezl u Ninive klínové tabulky, zbytky velké knihovny krále Assurbanipala. Rozluštění publikoval pod názvem »The Chaldean account of Genesis« (London 1880). Tabulky jsou nyní majetkem Britského musea. Podobný nález učinil u Nipuru (Calnah), počátkem našeho století Dr. Hilprecht, profesor university filadelfské. Oba vyslovili domněnku, že památky jsou zpracovány podle jedné předlohy. Byli však umlčeni vysokou racionalistickou kritikou skeptiků, která tvrdila téměř opak bez přesvědčivého důkazu.

Jest zvláštní, že zprávy tak kusé a tak odmítavé stanovisko světových autorit, nedovedly zabrániti, ani nějak znemožniti další vykopávky a podrobný archeologický průzkum půdy. Pokud stačíme sledovati značný počet publikací z oboru věd archeologických, není možno necitovati práci Sir Charles Marstona »The Bible is true« (London 1931).

Práce s nepatrným a ještě menším zdarem. Bylo třeba odkopat několik vrstev hlíny. To není nic tak zvláštního. Horší bylo, že stále nic nenalezali a dělníci byli znechuceni zdánlivě marnou prací. Až v roce devěťadvacátém přišli na barvenou keramiku nad vrstvou jílu, kultur sice starých, ale celkem již známých. Tedy zase málo, ještě méně než očekávali. Archeologové však nezoufali. Myslili sice, že jde o nános řeky. Úplně čistý jíl však vzbuzoval nejsemělejší, byť ještě nevyslovené naděje. Vrstva byla již značně mohutná a stále, jen čistý jíl. (Přesnějšího udání tloušťky vrstvy jsem nenašel. Marston mluví o několika metrech, ale zřejmě se přepsal, neboť Amand Figlhuber v dílku »Naturwissenschaft u. Bibel«, Graz 1936 uvádí 1·5–2·5 m). Bylo nepochybné, že tato vrstva nemohla vzniknouti činností obvyklých záplav Eufratu nebo nějaké jiné řeky. K jejímu usazení bylo potřebí nepoměrně většího množství vod. Potom musela ovšem postihnouti ony krajiny strašná katastrofa, která mohla obrovskými přívaly vod zničiti celou civilizaci oněch končin. A skutečně v nejspodnější vrstvě našli veliké množství nebarvené keramiky, střepin a nápisů z dob kultur již dávno minulých – kultur celkem neznámých.

Tuto vrstvu, tak rozsáhlou a bohatou, našli téměř současně na sobě zcela neodvisle pracující dr. St. Langton u města Kis blízko Babylonu a dr. C. L. Wooley u města Ur v Chaldejsku.

Na podkladě těchto nálezů, lze mluvit o potopě těch krajín, o katastrofě, která přišla neočekávaně a způsobem zatím nezjištěným. Tak téměř po šedesáti letech jsou rehabilitováni Smith a Hilprecht, které velkoryse a takřka furiantsky odmítla povrchní a zaujatá kritika některých anglických pánů, když jim dala signum příběhů a pohádek pro malé a ještě menší. Jsou různí lidé na světě a když se nechce uznati autorita žádná (kromě své vlastní) – a Boží teprve ne – která by musila vyniknout, kdyby byly uznány biblické

texty za události skutečné a historické, musí se věřiti každé domněnce, sebe hloupější. Jest fakt, že byla skutečně potopa. Po nálezech ve vykopávkách, lze ji jen těžko popřít zdravým rozumem. Nutno však odpověděti na otázky: a) časové zařazení, b) rozsah potopy, c) příčiny potopy.

Přesné období katastrofy není jisté. Biblická chronologie není přesná a spolehlivá, pro časté opisování svatých textů, při kterých jsou možná a zdá se, že se i stala, mnohá přepsání. Hebrejský text klade narození Abrahamovo asi do roku 292 po potopě. Rokem potopy byl by po přepočtení asi rok 2400 před Kr. Přibližně podobné určení lze sestavit z klínových textů. Moderní biblistika o tom pochybuje a soudí, že tabulky byly pořízeny podle starších originálů. (Podobně jako babylonský epos »Enuma nilu amolun« s historií o Gilgamešovi). Dle stáří vrstev, se udává doba 3400–3200 př. Kr. (Podle Figlhubera).

O rozsahu potopy není stejného názoru. Slova Bible (Gen. 7, 18–19) nutno chápati, jako řeč orientálců vůbec, ve smyslu prostonárodním. (Podobně viz Gen. 41, 54, 57 a j.) Tak náhlé přemístování vod lze si těžko představití bez doprovodných poruch místních, patrných v širokém okruhu katastrofy. Někteří geologové připouštějí potopu všeobecnou: Dacque má za to, že pád meteoru nebo nějakého jiného kosmického tělesa zavinil přesuny vod na celé zeměkouli. Stengel myslí, že pohyby vod způsobily změnu polohy zemské osy. Höbiger ji chápe jako doprovodný zjev při vzniku měsíce, na rozhraní doby křídové a třetihorní. Jiní autoři předpokládají změněné rozdělení souše a moří a jiná střediska kultur. Fessenden na př. řadí události potopy do oblasti Černého moře a do sousedních krajín. Podle jeho geologie Mongolsko, Kavkaz a Krym ohraničovaly rozsáhlé Evropsko-Asijské moře, které bylo spojeno až s mořem Aralským. Z různých důvodů, se tyto vodní plochy přelily a způsobily Noemovu potopu. Někteří autoři kladou kulturní střediska do krajín Indického oceánu a ponechávají podobné rozdělení souše. (Petrie.) Pro tyto domněnky svědčily by nálezy a památky starobylých kultur na dně tohoto oceánu.

Eduard Suess soudí, že voda Perského zálivu byla mrštěna zemětřesením do ústí mesopotámských řek. Předpokládá rovněž poněkud jiné rozdělení pevnin a moří. Zůstává však stále nejistota, neboť nelze přehlížeti klady teorie potopy všeobecné, ani přednosti hypotézy potopy regionální.

Jest slabým důkazem pro všeobecnou potopu, že zpráva o ní jest známa téměř po celém světě, a že většina národů má zkazky o potopě. Podle L. Walka: Chaldejský epos o Xisuthrusovi, (který uvádějí rovněž G. Smith a H. Zimmern), již citovaný babylonský epos o Gilgamešovi, památky kmenů Kurnai (Austrálie), Potawatomi (Severní Amerika), Jamana (Jižní Amerika), Indiáni na Orinoku (připomíná rovněž Humboldt), Andamanci a j. mají zprávy o potopě. Všecky mají společné to, že potopa jest trestem za hříchy prvních

lidí. Někteří autoři z toho soudí, že potopa byla všeobecná. Není však velice pravděpodobné, že mají jeden společný pramen? Jest ovšem divné, že se nevyskytují pověsti o potopě u národů afrických a arabských. Neodporuje tento nedostatek tradice nadhozené thesi? Moderní badatelé soudí, a snad právem, že prvotní potopa, která byla u národů, kde přírodní poměry to dovolují, místními poruchami obnovována a stále připomínána, (tak se ovšem lokali-sovala) v prostředí, kde nebylo možností pro pseudo-potopu, byla zapomenuta. Z á s a d n ě a se vši rozhodností o d m í t á m e thesi, že Bible volně zpracovala chaldejské pověsti pro účely náboženské a mravní, neboť z tradice mosaické jest až příliš zřejmé, že čerpala z pramenů přímých, nám dnes bohužel neznámých. A konečně není možné, že oni šťastní poutníci z archy nezanedali po sobě nějakou zprávu?

Pro moderního člověka jest příznačné, jak snadno opouští věci a myšlenky staré a nadchne se pro myšlenky nové, ne však vždy nejlepší. Nelze však odložití základu všech náboženství a křesťanství zvlášť: Bůh Stvořitel a podstatný rozdíl mezi člověkem a zvířetem pod zorným úhlem jednotící věčné spravedlnosti. Lehkověrnost a polovičatost nových(?) myšlenek charakterisuje případ Ch. Darwinův. Sveden jsa náhodnými znaky, sestavil vývojový řetěz. Posledním článkem této řady jest člověk. Racionalističtí skeptikové se živě chopili této hypotезy a naplnili jí všechny tisky, časopisy a knihy. Naše generace osvobozeného rozumu se již vypořádala s falešnými bajkami černých... Máte v rukou nové kredo moderního člověka... V knihovně opata Mendla jest také Darwinův spis. Na každé straně mnoho otazníků a poznámek, asi ve třetině velký otazník, datum a dost. Mendel měl již skutečné zákony a ne jen pouhé domněnky. Od posledních aplikací nebyl již daleko a jistě by je byl učinil, kdyby nezemřel. Slyšel jsem zajímavou větu a lze ji citovati bez komentáře: Pes, kdyby byl sebe chytřejší zůstane stále jen psem, a člověk sebe hloupější člověkem. Nepřekvapí vás to, že ve Stockholmu byla utvořena společnost pro výzkum starých koster? Doufají, že se jim podaří doplniti chybějící články v Darwinově vývojovém řetězci od opice k člověku. Tak tvrdošíjná jest nevěra, jen aby nemusila uznati autoritu Boží a povinnost tvora k Bohu. Kneller v knize »Das Christentum und die Vertreter der neueren Naturwissenschaft« dokazuje, že víra není naprosto v žádném rozporu s pravou, t. j. poctivou vědou. Na důkaz toho, uvádí slavná jména učenců – praktických katolíků: hvězdáři Laplace, Leverrier, Secchi – fysikové Ampère, Faraday, Volta, Mayer, Galvani, Joule, Frauenhofer – biologové Pasteur, Mendel, Lamarck a j. Ještě ani jeden vědecky dokázaný zákon není ve skutečném rozporu se zjevením – a vírou. Lidé hledají pravdu. Věda jest cestou k pravdě, ale není jedinou. Pravda váže rozum, ale vůli ponechává svobodu. A rozum užil možných způsobů geologického bádání a potvrdil, ač to nebylo účelem, že biblická potopa

jest historickým faktem. Materiálu, nalezeného při vykopávkách jest mnoho, a to takového, že o důkazech z něho vedených nelze pochybovati. Poctivá mravenčí práce vyřeší (nebo aspoň naznačí cesty k výsledkům) některé sporné otázky a vyvrátí domněnky a předsudky, které klade nevěra. Neboť jako u kořene všech věcí jest Bůh, tak u kořene nevěry jest ďábel, který se bojí pravdy, jež jest od Boha. Ctitelé ďábla nedovedou pravdu ignorovat, když se jí brání. Přesto však na ní čekají jak zamilovaný mladík u domovních vrat: »Měla přijít ve čtyři. Teď je pět. Počkám ještě do šesti, a když nepřijde v sedm, půjdu v osm domů«. (»Domenica dell Corriere« uvedeno ve »Výběru« roč. IV. str. 1002). Dej Bůh, aby se dočkali. The Bible is true – Bible říká pravdu.

J. B., BRNO:

Ze tmy.

Už národ

marnotratných synů
poznal svou vinu
a k Tobě Bože vrací se již;
nás tonoucí teď zachrání –
– ó Bože –
v tom oceánu lži
jen Tvůj svatý kříž...

Tma dusí slova...
Jen srdce v duchu si zapěje
zavrhlou písničku naděje:

Až vody opadnou,
až bude po bouři –
pod závojem par najdeme
ztracené země tvář,
na dně světů život
si tělo vytvoří
a znovu vzkříšeným
nám vznítí svatozář.

Čtu »Básně rolníků«.

Před nedávnem dostala se mi do rukou malá sbírka básní – anebo lépe – pokusů o básně, nazvaná »Básně rolníků«. Pokusy tyto sebral, uspořádal a v básnické knihovně Studnice vydal její redaktor, básník Jan Čarek.

Čarkovi se skutečně podařilo zachytit několik zářivých rosných perel, které rozhodilo pomerančové nebe letního rána v místech, v nichž kdysi kvetly trsy pomněnek naší české lidové poesie.

I když je v mnohých básních jasně vidět vliv Sládkův, Nerudův a mnohých jiných básníků, dokonce i Wolkerův, zůstávají původním výrazem tvrdé sice, ale přesto něžné duše našeho venkovského lidu, který ještě i dnes tkví svými kořeny v rodné půdě a srdcem v Bohu. Říkám-li »duše něžné«, ne ve smyslu obecné něžnosti, nýbrž jen tak, že vždy je dobrá...

Nechci na tomto místě hodnotit, zkoumat a na lékařenských vážkách odměřovat kladnou či zápornou poetickou hodnotu těchto plodů venkovského ducha, které jsou prosté a nestrojené, jako je tento duch sám. Chtěl bych jenom na několika příkladech ukázat, jak se i v takové malé a celkem nahodilé sbírce mohou projevit zmíněná již láska k rodné hroudě a z ní vyplývající láska k vlasti a na druhé straně upřímná oddanost k Bohu, anebo smutek a zoufalství tam, kde víra v Boha byla otřesena či úplně ztracena.

Poslechněme si několik veršů zemědělského dělníka.

*„Tak jako popelka, lhostejná všem,
tíše sní před námi ta naše zem,
ta naše pole...“*

Pole na nichž musí těžce pracovat, na nichž však pracuje s láskou a radostí, neboť jsou jeho a dávají mu chleba. I když ví, co je to semeno, i když ví, co je to rostlina, nezná tajemství, které dává růst. Pokorně se obrací k nebeskému Hospodáři a volá pln důvěry »... dej, Bože, chleba!« Hle, filosofie venkovského lidu, jasná a dobrá, neboť jediné možná!

A přece! Stále se potkáváme s lidmi, kteří nevěří, že Bůh stvořil tento svět, že všechno zachovává a řídí, že všemu dává růst. Proto se oddávají světu. Hrouda země je jistá, té se drží, na ní se zrodili a na ní hynou. Bez vyšších zájmů a bez vyšších cílů, dvojnásob těžce cítí pak tíhu nepředvídaného neštěstí.

*„Jsem smuten a duše zervaná,
jsem nešťasten tak v srdci svém,
jsem smuten a smutná žena má,
je smutek v celém statku mém!“*

Je smutno ve statku, který má přijít na dražbu. Už děda oral ta pole a děl se do únavy. I otec sel a kosil obilí. Synovi vzrostly dluhy tak, že neví, kam by se obrátil, a jeho duše je plná zmatků. Je však těžko léčit srdce, které by asi sotva chápalo Kristovu radu dobrovolné chudoby a božské lásky k ní.

Jsou zde i jiné neradostné verše, v nichž cítíme touhu srdce po vlasti, když bylo přerváno spojení mezi ním a jeho drahými, byť samo nemusilo opustit rodnou hroudu.

*„Skřivánek zpíval zde nějak jinak
kukačka kukala také ne tak
jak u nás doma...
...kořeny ztrhány, co zde jsem z nich žil,
ach, marně jsem oral a vlácel a síl!“*

Třebaže všichni cítíme podobně, přece je nutno, abychom si byli stále vědomi, že nikdo z nás nebude spasen jako příslušník toho kterého národa, nýbrž jako jednotlivec. Bůh přece povolal ke spáse jednotlivce, ne národy.

Jiný rolník pozoruje ticho, pokoru a štěstí uprostřed polí a pln hluboké naděje volá se sepjatýma rukama.

*„Všemohoucí,
dej na svět mír,
jako tu do těch brázd kladeš!
...Já, sedlák, prosím:
Vem, Bože, a dej všem tu zemitou víru
v nesmrtelnost – a pokoru nebe.
A zasej, Bože, lásku
a mír i do srdcí zlých – –“*

Při tom je hluboce přesvědčen, že by mnoho lidí bludných a nevěřících našlo uprostřed polí sebe. Vždyť krásou přírody k nám mluví Bůh!

Až půjdete jednou za tichého májového jitra rozkvetlou přírodou, bude se vám zdát, že kráčíte světem, jenž zachovává dekalog. Vstoupí-li vám při tom v oko slza nadšení, nezapomeňte poděkovat Všemohoucímu, že vás rodiče vychovali aspoň poněkud lépe než tu, která s bolestí v srdci, jež nezná Boha, zpívá svou ranní modlitbu.

*„Rodiče rozmilí, proč jste mě zrodili,
když jste pro mne lepšího citu neměli?
...Osude, osude, proč jsi tak krutý,
jiným tolik lásky dáš, jiným utrpení.“*

To už tak v životě bývá. Neznají pravé radosti a štěstí, kdož neznají anebo nechťejí znát Boha, svého nejvyššího Pána a jediné štěstí. Vždyť lidské štěstí je jako kvíčala, která si v mlze pochutnává na trpké příchuti jeřabin. Živou ji nikdy nechytíš!

!!!

Rád probírám já klávesnici
tvých zpěvů lide na vesnici,
ty nevoní již Kyticí –
co trápí náš lid trpící?

Co zkalilo tvé zpěvy
v nichž štěstí i bol pěly,
co zmátlo lide, píseň tvou,
tu poesii pravou, lidovou?

Až přijde klidu, míru čas
kdy šťastna bude naše vlast,
tvých veršů lide hlas
venkovem naším zazní zas.

N. J.

J. N., BRNO:

Tonoucí hvězda.

Večer se snášel nad sněhovou plání. Slunce se již neukazovalo na obzorové čáře a nebarvilo karmínem polední úsek. Nad bílou plání se ukázal srpek měsíce. Jak zrádné bylo jeho světlo!

»Rolfe, spojení do Aitojoki musí být přerušeno. Zítرا musíme získat Aitojoki zpět. Útok je připraven. Dnes v noci tam má nepřítel dostat střelivo a pomocné sbory. Tomu musíme zabránit.«

»Nu, perná to úloha«, odvětil seversky chladně vytáhlý muž v anglickém svetru. »Ale rozkaz je rozkaz. Pojedem tedy!«

Vešel ke své četě. Svěřuje jí úkol. V okamžiku prohlédli své lyže a výzbroj. Rolf připíná svá prkýnka. Na nich běhal svou slávu tam, tam v té zemi v srdci Evropy. Jak kdyby to bylo dnes. Tak se na to pamatuje. Ještě dnes slyší kurážné: hipp, zdar – hipp, zdar, a tleskot něžných ruček.

Dnes, dnes však pojede jinou turu. To nebudou tleskat něžné ručky, ale rány – rány pleskat.

»Ku předu!« zavelel.

Četa se rozjela. Stoupali do několika svahů, proběhli rovinou. Zde někteří počkají. Musí se snažit odvrátit pozornost nepřítelovu od Rolfa a jeho dvou druhů, kteří již sjíždějí po svahu k Aitojoki. Odbočují do leva. Tam, v tom močálovitém údolí, kde nyní leží dobrý sníh, jsou tři malé mosty. »Nepřítel je nehlídá«, hlásila vyzvědná služba. Vyhodí-li je, stačí to k přerušení spojení, neboť v údolí není nikde schůdný terén.

Již jsou v práci. Kladou výbušnou nálož. Zapalují doutnák. Dobře, hotovo! A nyní, nyní pryč. Z povzdálí pozorovat výbuch, pak vyběhnout na svah a rychle, rychle ke svým.

Ticho, severské ticho, vládne v okolí. Ale mizerný vítr se zvedl, zatím co byli v údolí. Honí jemný poprašek čerstvých vloček – sněhových hvězdiček – po zmrzlém starém sněhu. Vane k Aitojoki. »Tohle jsme potřebovali«, bručí si v mysli Rolf.

Napětí, ticho. Upírají zrak do údolí. Pojednou se ukáže zář a tlumený výbuch zaduní tichem.

Pozorují ještě okamžik a pak rychle unikají. Již jsou na kopci. Takřka vyhráno již mají. Jen vítr, ten mizerný vítr odnáší šelest jejich lyží a holí k Aitojoki. Rozbíhají se, sráží nohy, pokrčují kolena, prudce se odráží holemi a již letí jak šipka po svahu. Tam, za lesem, se setkají s ostatními.

Vtom – třesk. Koule zahvzdla nad nimi. Jen se přikřčili, více odrazili, aby získali náskok. Vtom nová rána...

A Rolf, ten vítěz sněžných polí, se naklání, kymácí se, vrávorá, snaží se holí odrazit, udržet rovnováhu. Jede, ještě kousek jede, tmí se mu v očích, již nevidí hroty svých »prkýnek«, klesá, klesá a již se kácí do chladné, bílé a mrazem ztvrdlé sněhové podušky.

Koule mu projela nohou.

Pramének krve vytéká a barví bílé hvězdičky na ztvrdlém spodním sněhu. Ne, to nejsou již bílé hvězdy. Již červenají. Již rudnou. A rudá vločka – hvězda se rozplývá, zaniká a hyne v teplé Rolfově krvi. A s ní hyne i cosi jiného, ano, i cosi jiného, co nelze vypsat, to mizí s tou rudou hvězdou.

Rolf zaslechl ještě rány. To byla přestřelka nepřitele s jeho druhy. Jen okamžik a již by byli v bezpečí... Ale ten prokletý vítr...!

Rány umlkly. – Ticho...

*

Rolf procitá. »Dobře, dobře jste to provedli« chválí ho starý Jaervinen. »Aitojoki je naše. Byl to skvělý útok«...

Ale Rolf se na nic nepamatuje, jen na onu rudou hvězdu, kterou vítr odkudsi donesl a která padla do jeho krve a tam... tam zahynula.

* * *

Padají hvězdičky
matek jsou slzičky,
matek to Finů
jsoucích bez synů.

Padají hvězdičky
svým chladem studí,
přec lásku v hrudi
k otčině budí.

Vykvete na hrobě
jim bílý, polní květ –
vykvete Evropě
pravého míru květ?

J. N.

Píseň.

Modravý podvečer s přisvitem březových pasek,
pozlacen podzimu stínem,
zazvonil tichem červánků o hvězdnou rosu brázd
opojen obzorů vínem
plál zářijovým dnem... slyšel jsem stříbrný vzdech
o stesku bez lásky –
nelhala povídka vrásčité jabloně – pláč bolest rozerval
bez tvrdé otázky

a plakal dál, pasáček žaloval úzkosti století svou chudou písni.
Zbořen je pravěký hrad s chrámových portálů
pokornou tísni –
čas šuměl perutí... u břehu žňových polední zesmutněl
oračův krok,
kámen se převrátil v bystřině; pohádka, zklamání –
minulý rok.

Nový sen rozsévá do starých šlépějí, jež žízň za námi
vychladlou píseň pluhu a ohně, zpívanou žářem dne,
půlnocí s hvězdami.
Kde máš svou píseň orači bez cílů, bez potu, bez polí,
kde nelká láska nad splavem nadějí,
kde chudoba srdcí nebolí?

Obzorem krvavě svítá – to byl jen ranní sen
na přidi plachetnice,
modlitba rukou, v jichž dlani oběť se chvěla jak slza kajícnice.
Zhasíná vzdoru krvavá pěst, pod pluhem lační zas hlína,
člověk - tajemný rozséváč - spoutané ruce k nebesům spíná.

Bude to krásný den, až žhavá míza zacelí kmen
korunou nového žití,
žaloba krve vztýčí zas prapor na stožár zítřků,
maják nad vlnobití,
v temnotách vzkříšený poutník rozsvítí nové ráno –
pasáčku nežaluj,
my půjdem dál – pak pozná zem rodného bratra
a píseň domov svůj.

JINDRA JAVOŘSKÝ:

Prosba.

Ó Pane můj –
Tvá láska k nám se
s kříže sklání
svým dechem milosti
nás zahřívá
má duše s bolem
se na Tebe dívá
a prosí:
dej nám požehnání.

Ó Máti naše –
Ty Syna svého
takto umírati zříš
Tvé srdce mečem
krutě zraněno
Ty s hlavou skloněnou zde tiše dlíš.

Ó Pane můj –
to Tvoje oko velkou láskou plane
jež nezná chladu klamání
a mě tu blaží Tvoji lásky vání
jen slza díků z chladných očí kane.

Ty zemi naší požehnej
tam s tvrdé plochy kříže
ať vše se k Tobě láskou víže
jen víru, naději nám dej.

JINDRA JAVOŘSKÝ, HRADEC KRÁLOVÉ:

Smuteční melodie.

Daleko nad širou krajinou rozléhá se kvílivý hlas smuteční melodie, drásající nemilosrdně srdce ohnivým mečem bolesti a hlubokého žalu. Dnes je veliký den, bolestný den. I příroda dává najevo svou upřímnou účast na té nezměrné bolesti, řinoucí se ze srdce každého dobrého člověka. Slunce zastřelo šedými mlhami svou ohnivou tvář, aby nerušilo posvátný klid smutku po celé širé

zemi. Před očima se vynořuje příčina onoho smutku. Vidím, jakoby mlhami obestřený známý obraz, obraz bolesti a lásky. Ze stínu vystupují pevné obrysy šedého dřeva kříže, na němž visí Ten, před nímž se dnes tak hluboko sklání příroda, sklání se hlavy a srdce lidská. Jest to On, poznávám Ho, znám ty Jeho oči, jež se dívají tak bolestně, ale zároveň tak mile. Skláním hluboko svou různými myšlenkami přeplněnou hlavu, klopím své oči nehodné pohledu do svaté tváře, tváře zmučené. Dnes není třeba hledati v hlubokých lesích skryté poklady, až skály otevrou své sluje při slovech pašijí na Velký pátek. Není ani třeba štvát se za těmito domnělými poklady.

Zde se nám otvírá větší poklad, nejcennější poklad při prudkém bodnutí ostrého kopí. Nastavuji své malátné ruce, bych na ně zachytil alespoň několik kapek tohoto drahocenného pokladu. Však nejsem hoden tohoto daru. Toužebně upírám své horečně se chvějící oči na to místo, odkud vyšla slova, jež se mi tak hluboko vryla do srdce: »Dokonáno jest.«

SAIDA, OLOMOUČ:

Mešní píseň.

(Rozbor meš. písně »Shlédni Bože«.)

Ústřední bohoslužbou Církve katolické a mocným zdrojem celého duchovního života je mše sv. Dokonale porozumět tomuto vrcholu vši bohoslužby a zbožnosti je jistě nejvyšší touhou každého dobrého katolíka, ba je to jeho velkou povinností. Řešit svůj osobní poměr k Bohu bez zřetele na nekrvavou oběť novozákonní, bez zřetele na Krista-Obětníka, Krista eucharistického, je nemyslitelné.

Obětní úkon Velekněze je sice tajemství, které přesahuje náš rozum, přece však musí být naší snahou, a bylo snahou křesťanů všech dob, přiblížit se této oběti, připravit se na ni, připojit se k ní, mít aktivní a osobní účast na této nejvyšší Liturgii. Vždyť nejde jen o osobní oběť Ježíše Krista, nýbrž je to zároveň oběť celé Církve a každého jejího údu.

Když během doby vykryštovala kolem ústředního jádra Proměnění soustava úkonů a modliteb, které tento svatý okamžik připravují, rozvíjejí a bohatě lemují a nebylo snadno každému – poněvadž jednota Církve je mimo jiné dokumentována i jednotným liturgickým jazykem při všech důležitých a jménem Církve konaných úkonech a modlitbách – dobře pochopit význam celého toho krásného doprovodu, rozumět podstatě mše svaté v záplavě nádherných textů a úkonů a sledovat s osobním užítkem význam úkonů a modliteb, které jak krásou obsahu, tak formou a seřazením představují plody bohatého života Církve, zrající tisíciletí a proto hledaly a tvořily se nové formy účasti na mši svaté.

Církevní liturgie mluví k celému člověku, působí na rozum i na vůli a zvláště mocně dojíká věřící srdce, které podmaněno krásou liturgického zpěvu, modliteb a úkonů, reagovalo na tuto zbožnost Církve a dalo svým citům projev osobitý. Lidová zbožnost se projevuje různě, podle národní povahy, stupně uvědomění a pochopení liturgie. Nejčastěji to bývá forma písňová.

Museum, Brno.

St. Pravec.

Slovo umocněné melodií je velmi mocný projev lidského ducha. Tak je tomu i u našeho národa. Ovšem vznik a historický vývoj mešní písně je mnohem složitější a vyžadoval by obšírného a vědeckého zpracování.

Naše mešní písně svědčí o zdravém a citově velmi teplém a bohatém duchovním životě lidu.

Vynutila-li si lidová zbožnost při mši sv. formu písňovou, pak je jistě zajímavé, jak pronikla do obsahu mše sv. Tím lepší bude mešní píseň, čím lépe navazuje textovou – a úměrně k ní melodickou – částí na obsah mše sv., význam liturgických úkonů a textů mešního ritu a především jak proniká do krásného děje Oběti a obětní hostiny.

U nás je tato forma účasti lidu na mši sv. téměř jedinou a plně oprávněnou – pod podmínkou, že text i melodie písně vhodně doprovází, komentuje a informuje věřícího o dění u oltáře a na oltáři a především, disponuje-li duši přítomného ke zbožné a osobně užitečné účasti na této vrcholné bohoslužbě.

Všimněme si, jak plní požadavky na dobrou mešní píseň kladené, naše mešní písně obecné. (Nepřihlížíme zatím k meš. písním, majícím ještě ráz některé doby církevního roku, nebo k písním zaměřeným na nějakou okolnost zvláštní (písně rekviální, k Božskému Srdci Páně, mariánské, k světcům atd., často velmi vhodně zbarvené a výstižné.)

Rozeberme si podrobněji mešní píseň »Shlédni Bože« (Boží cesta str. 73.) s poukazy na jiné písně téhož kancionálu.

V I. sloce je věřící postaven do přítomnosti Boží a prosí Boha, aby pohlédl laskavě na mešní oběť a to oběť, na památku smrti Páně. Věřící si uvědomí, že to bude oběť mající vztah k oběti kalvarské. Připomíná se, že je potřeba zkroušenosti, prosíme Boha o smilování pro »syny kající«, kteří uznávají, vyznávají a litují svých vin. Prosíme Boha o smilování, odpuštění a zahlázení vin »pro smrt Syna bolestnou«. (Oběť smíru.) Je zde tedy vědomí viny, bolestná touha po smíření a odpuštění (»shlédni... nepohrdej... zahlad...«) zkroušená bázeň, volání o pomoc a důvěra v odpuštění – pro zásluhy Ježíše Krista. Zřetelně cítit vědomí neohodnosti a touhu po očistě. (Velmi dobře je vyjádřen smysl, cíl a účinky oběti – oběť chvály, smíru, díky a prosby – v I. sl. písně »Na kolena padejme« (B. c. 68.) Rozvedení ve 3 sloky však prakticky nejde lehko provést. Je uměním vyjádřit plnost a bohatství úkonů a modliteb v jedné sloce stručně, jasně a výstižně.)

Při sloce ke Gloria je zvládnout látku poměrně snazší. Ovšem i tu možno postupovat různě. V našem případě se vychází od evang. zprávy o zpěvu andělů nad Betlemem a radostně se připomíná, že Kristem nám přišla věčná spása, pokoj a mír. Přejeme si, aby boží mír blažil celý svět (parafráze »na zemi pokoj lidem dobré vůle«) a ze srdce toužíme po tom, aby Pán byl oslavován bez konce na nebi i na zemi. (I. část anděl. zpěvu »sláva na výsostech Bohu«.) Tato sloka vyjadřuje sice ve zkratce to hlavní, ale je příliš jakási vzdálená, objektivní, nevyjadřuje osobní, subjektivní vztah věřícího k ději – je myslím nedostatkem, zpívá-li se o slávě, zatím co by se mělo zpěvem chválit, anebo, zpívá-li se o oběti a nechává se stranou skutečné, současné a osobní sebeobětování atd.

Následuje sloka k evangeliu (pro lid hluše nazývaná Graduale). V tomto zpěvu bývá velmi vhodně připomínáno, že z epístoly a evangelia k nám mluví sám Bůh, zdůrazňuje se potřeba znát učení Páně, prosí se o víru, moudrost, srdce učelivé a pozorné na vnuknutí Ducha sv. i řeč církve, která má pravdu Kristovu a je strážkyní a hlasatelkou Jeho odkazu. Podobný obsah má i naše sloka. Je v ní zdůrazněno, že církev je pokračováním Kristovým, že jí svěřil slova pravdy věčné, slova moudrosti k tomu cíli, aby člověk prospíval v lásce boží a došel svého cíle – svatosti. V církvi tedy žije Kristus dál, Jeho pravda zpečetěná svatou Krví je neporušitelná a zajištěna posvěcením Ducha sv. Je odůvodněna neomylnost církve, stojí za ní Bůh, možno jí naprosto věřit. Církví mluví Bůh! (Tohoto je velmi třeba v dnešní době.) Tato sloka je při vši stručnosti výstižná a účinná. Snad by bylo třeba více osobního zabarvení. Velmi dobře je to vyjádřeno na př. v písni »Na kolena padějme« str. 70 – Tebe, Bože prosíme, račiž dáti milost svou, bychom co zde slyšíme konali vždy s ochotou »Zdůraznění aktivity, akce, života z víry«.

Ústřední myšlenkou zpěvu ke Kredu je víra. Vhodné je zdůraznění a odůvodnění ceny víry – »pravé štěstí« – jakož i vybídnutí zachovat víru; dále prosba o milost a radu, aby nás víra vedla ke spasení, a to se stane jen tehdy, budeme-li řídit věrou své skutky. (Víra bez skutků je mrtva.) Jen tak se budem líbit Pánu a jen na základě skutků budeme souzeni. Je správné a potřebné toto vše vyzvednout, myslím však, že je lépe a že mocněji působí, zpívá-li celá obec věřících slavnostní vyznání víry, víry v Boha Otce-Tvůrce, Syna-Vykupitele a Ducha-Posvětitelce (jako na př. v písních »Hospodine všech věcí Pane«, »Na kolena padějme«, »V posvátné hrůze klekáme«) anebo víru v Církev (Jako dítka k svému otci).

Ve sloce k obětování prosíme Boha o přijetí darů – chleba a vína – obětovaných jménem Církve. Dobré je zdůraznění, že obětuje celá církevní rodina, a co je nejdůležitější, že spoluobětujeme, oddáváme se (»lid tvůj«) Pánu v službu a to s ochotou. Co se rozumí službou, je rozvedeno slovy »tebe milovat a tebe ctíti s myslí povždy nevinnou, pro tvé jméno trpěti a mříti jest nám touhou jedinou«. Tedy láska, úcta k Bohu, snaha po osobní nevinnosti, touha pro zájmy Boží trpět, přinášet oběti, a to, bude-li třeba i oběť největší – vlastní život. Tady mluví duch první církve – obětovat se ve službě Bohu. (Velmi dobře vystihuje »oběť Krista samého, Tvého Syna milého« píseň »Na kolena padějme« právě tak jako »My Tvé dítka v zkroušenosti« – »Otče s knězem vykonává oběť svatou věrný lid« – nebo v »Pozdvihni se duše z prachu«, kde se krásně prosí; učíš, by ji – naši oběť – božská slova v Tělo Páně změnila atp. ve všech písních).

Sanctus je zpěvem slávy ke cti boží, hymnickou oslavou Boží svatosti, kdy jsme v duchu před trůnem nebeským, zapojeni v chor andělů a nebešťanů a zpíváme píseň ke cti nejvyššího Jména. –

Svatý, Svátý, Svátý... a unesení vyzýváme ke zpěvu slávy a díky celý vesmír. Vždyť za chvíli bude nebe na oltáři.

V hlubokém mlčení, v němém úžasu na kolenou, s pokorou, která nemá slov, s duší trnoucí nad nesmírností okamžiku – tak vítáme příchod Syna k oběti, tajemnému zabítí – Toho, který neumírá. Oltář je novou Kalvarií. Nemůžeme důstojněji uvítat Krista-Boha.

Teprve po Proměnění zvedáme svůj hlas – probíráme se, uvědomujeme si, co se stalo. Pán přišel, »dobrovolně o slávu se oloupl«, tak zpíváme. Nezasloužili jsme si toho, přišel z lásky – před dvěma tisíciletími do Judska, nyní pak na oltář, »aby za nás umřel bolně« na Kalvarií a nyní, aby tajemně naznačiv smrt, nám přivlastňoval užitek vykoupení, nepochopitelně ale nicméně skutečně se obětuje. Ale nejen, že nás smiřuje s Otcem a »vykupuje z trestů«, přišel, aby se nám dával za pokrm. Trneme nad »přepodivnou Svátostí«, voláme, vědomi si Boží velikosti a lásky a naší ubohosti – »co je člověk, že jej neustáváš blažiti svou milostí?« Dobře je tu naznačena spojitost oběti a obětní hostiny bez níž by oběť nebyla úplná. (Není v tom však jasně vyjádřeno, co se na oltáři událo, mnohem lépe je to podáno na př. v písni »Na kolena padejme«, Na své tváře padáme, »Jako dítky k svému otci« a jiných).

Ve zpěvu k Agnus se rozvádí obsah vykoupení t. j. »otevření přístupu do nebe«, synovství boží. Velmi tklivé je, že věřící právě v tomto okamžiku prosí, aby Pán »pro své rány vyvedl duše mrtvých z očištcové hlubiny«. Jak dojemné vědomí moci ran Kristových, jeho obětních zásluh, jaká láska k církvi trpící. Následuje prosba o ustrnutí nad církví bojující zvl. nad přítomnými věřícími a touha po věčném království, nerozlučném spojení s Kristem.

Radujme se! Pán se nám dává v pokrm, vrchol naší tužby – sjednocení s Kristem je možno již na zemi, možno jíst Jeho Tělo a pít Jeho Krev. Naše píseň budí touhu v duších po oné blaženosti stolovat s Pánem, zdůrazňuje příchod laskavého nebeského Hosta. Zpíváme o slastné chvíli, kdy »sám Syn Boží vchází v lásky jednotu« s duší, »dává útěchy a síly k boji, krmí duši k životu«. Je to pokrm božský, pokrm sjednocující lásky, plný síly a života. Tímto pokrmem se sytit, toť subjektivně největší účinek a užitek mše sv., vyvrcholení osobní účasti jedince, mystické ale skutečné spojení s Kristem a v Kristu se všemi bratřími, účast na životě Božím. (Ještě víc tepleji a srdečněji jsou zladěny sloky písni »Na kolena padejme« – vůbec jedna z velmi dobrých písni, – »V posvátné hrůze klekáme«, »Jako dítky k svému otci«).

Zpěv ke konci mše sv. obsahuje asi toto. Odcházíme do všedního dne, ale chceme být lepšími, »kračat cestou nevinnosti, kterou svatí chodili«, toužíme po svátosti. Prosíme celou Nejsvětější Trojici a to přímou formou – o »milost, radu a posilu ke ctnosti« o sílu proti pokušení světa. Nechceme se vrátit do světa sami, »s námi buď, Pane, a žehnej nám« a »až se skončí někdy naše léta, Bože, duše naše spas«...

Naše mešní písně jsou velmi četné a textově i melodicky velmi různotvárné. Bude třeba mešní píseň odborně, důkladně studovat s různých hledisek, na př. jak meš. písně vyjadřují účast tří božských Osob na oběti, jaké místo v našich mešních písních má P. Maria, svatí atd. Zvláště pak, jsou-li věřící připravováni na posvátný okamžik proměnění a zda jsou vychováváni k osobní účasti na obětní hostině; zda jsou seznamováni s účelem, podstatou a užitky obětního úkonu. Dále, zda se nějak vystihuje zapojení jedincovo do velké rodiny křesťanské, aby žil v obcování svatých, ve vědomé spojitosti s církví vítěznou, trpící i bojující atd. atd....

Dějí se u nás různé, velmi dobře míněné pokusy, dát novou formu účasti lidu na oběti Božího Beránka. Myslím však, že dobré mešní písně, dobře vyložené a s lidem promeditované a pak vhodně a pečlivě volené, budou vždy dobrým a důstojným prostředkem k dobré a užitečné účasti a prožívání mešní Oběti. Ovšem čím lépe se písní vyjadřuje vědomí přímého a osobního prožívání – to se týká mne, já chválím, vyznávám víru, spoluobětuji a prosím, respekt. kněz je mým zástupcem, pro mne se Ježíš obětuje, mne zve k obětní hostině atp., tím lepší, užitečnější a účinnější je přítomnost zpívajícího věřícího.

Je třeba postavit toho často tak chladného diváka do samého středu oběti, učinit ho činným, zlomit jeho chlad, přiblížit jeho duši horkému dechu Ježíšovy lásky, ukázat mu bohatství oltáře, probudit touhu a ukázat nezbytnost účasti na obětní hostině, dávat podněty k uvědomělému sjednocování s Kristem, aby věřící rostl v lásce Boží a posvěcoval sebe i celé okolí silou božské Oběti a v její síle prožíval, neztrácejí obětního smýšlení a vědomí spojení s Bohem, celý den a celý život... a to vše může dokonalá mešní píseň.

JAN BARTA, BRNO:

Děti Boží.

Děti trhaly na louce květiny a šlapaly. Šlapaly květiny!

Náhle propukla Anička v pláč a běžela k matce. Marně ji matka těšila, děvčátko plakalo nejopravdovějším pláčem, poněvadž vidělo umíratí sedmikrásku. Své slzy ukryla do matčina klína, slzy, které vyrostly pro chudobku.

Maminko, maminko, je hřích, když umírá chudobka? tázala se Anička.

Ne, děvčátko, umíratí není hřích, jen šlapatí květiny je hřích!
Pláče chudobka, maminko?

Ne, dívenko, květiny nepláčí, květiny se i ve smrti usmívají.
Za chvíli přinesla Anička sedmikrásku. Už neplakala.

Hle, maminko, chudobka se směje; má krásné bílé zoubky a žlutý jazyček, ach, jak se usmívá, jak se usmívá!

Květinky se usmívají i když umírají...

Maminko, budu se také stále usmívati!

Přišly ostatní děti a jedno po druhém kladlo hlavu na matčin klín.

Co dělají zvonečky? tázala se Marie.

Zvonečky kvetou věrnou barvou nebes a zvoní o Boží lásce.

Z rána budí svým hláskem bylinky ku chvále Boží.

Budu je poslouchati! volalo děvče.

Jsi-li dítě Boží, uslyšíš zvoniti zvonečky a budeš s bylinkami pěti o Boží slávě!

Co dělají pampelišky? tázala se Hedvička.

Pampelišky, milé dítě, jsou boží zrcadélka. Vábí sluníčko z dalekých krajin a sluníčko se shlíží, shlíží, a pampelišky se mu stále dívají do tváře, proto jsou mu tolik podobny a když sluníčko usíná, uzavírají je pampelišky do svých srdéček. Tak i děti Boží jsou podobny svému Bohu, když na Něho patří a uzavírají ho do svých srdcí.

Maminko, maminko, budu Božím dítětem a až přijde noc, uzavru Pána do svého srdce!

A co dělají prameny? tázala se Josefka.

Prameny přicházejí ze země čisté a svaté, aby pomáhaly lidem. Zpívají o kráse stvořené země a chválí Stvořitele. O lidech čistých a svatých se říká, že jsou jako pramen. Dobří lidé svým životem osvěžují žíznlivé bratry, čistí a posilňují ty, kteří padají únavou. Duše dítěte je svatý pramen, který vytéká z nebeské půdy.

Maminko, budu vždy čistým pramenem!

Zpívají stromy? tázal se Bohuslav.

Ano, stromy zpívají! Zpívají o Boží dobrotě. Třešeň i slíva, ořech i jabloňka zpívají, na jaře zpívají mízou a květem, v létě stínem, na podzim plody a v zimě tichem.

Já slyšel zpívati jabloňku, pravil hoch,

Slyšel jsi zpívati jabloňku, protože děti slyší, jak boží svět zpívá, avšak až nebudeš slyšeti, jak zpívají tvorové Bohu, přestal jsi býti dítětem Božím.

Maminko, maminko, budu vždy poslouchati jak zpívá jabloňka!

Co dělají umírající větvičky? tázal se Petr.

Umírající větvičky voní smrtí, čerstvou smrtí. I my budeme voněti smrtí a celý svět jednou zavoní smrtí, a ve vůni omdlí a zemře. A jakou smrtí voní umírající větvičky? Když větvičky umírají voní smrtí boží a děti Boží voní boží smrtí a děti zlé zemrou, voníce vůní krve!

Maminko, zemru Boží vůní!

Matko, co dělají české hory? táže se Jan.

České hory? Praviš, chlapče? České hory jsou věrné, české hory stojí na svém místě!

Matko, budu věrný a budu vždy státi na svém místě!

Matka objala děti, matka vřele tiskla Jana na svou hrud'

Na pomezí.

Kdo půjde jednou mými zchudlými šlépějemi,
ať úsměv rozhází kde půdu zryli červi,
ať novou jiskrou v zraku pohledět dopřeje mi
kde zůstali jste stát v bezsloví v podvečer, vy!

Tam kýval svatý stožár, obzory přetav němé,
ku cestám chystav plachty vzduť modlitbami,
my věděli, že v jeho lanoví nezhyne
ač na palubě jsme lodníky byli sami.

Plech dávno zrazen barvou, přelomen lehce v půli
rzi věčným lísáním, jež na bedra mu sáhla,
když ještě přidi dnů v své přístavy nevěpluly
a nocí šedá záď kotvy své nevytáhla.

Leč očím slepých ukryt, vlhkosti přístup k jádru
červ otevřel, žil zničiv vlášení a prosby,
jež s ramen nesplněny visely jak kus hadru
se ssuly těžce zpět a změnil se v hrozby.

Jak Veronice v roušku Spasitel tvář svou vložil
kříž klesl v závoj brázd, kde chléb šel k Proměnění,
ten zázrak Jeho znova v úvratí polí ožil,
jen bolest krvavá, Bože náš, v hroudě není!

Už nedá stínu kříž, jenž na čele stával mezi
kde pole perspektivou bodala jejich boky,
už nikdo nad tím divným rozsudkem nezvítězí,
byť drobil vůli svou zrychlené vaše kroky.

Kdo půjde jednou mými zchudlými šlépějemi,
ať prosby vyváží kde půdu zryli červi,
ať na kříž vyvrácený pohledět dopřeje mi,
kde zůstali jste stát užaslí, v podvečer, vy!

Vteřiny pod maskou.

Den. Jeden ze tří set šedesáti pěti. Malá část roku, nepatrný díl věku, mizivý zlomek v dějinách lidstva. Den, prostý výsek z koloběhu slunce a země. Přesto není den malý. Skládá se z hodin a minut, naplněných nesčetným množstvím okamžiků veselých i nepříjemných. Hodnota dne je vysoká, mnoho lidí ji ani nedovede ocenit. Proto mnohdy nechápeme jeho plný význam, jeho právo a jeho moc. Den se zrodí a umírá. Člověk se narodí a zemře. Století zanechá za sebou jen obohacené archivy. Jaký je den, takový je někdy i člověk. Úzce na sebe působí. Den krásný probudí v člověku nejplnější myšlenky. Člověk, žijící životem opravdovým a naplněným pravými ideály, rozzáří i den pomračený. Den není část celku, ale je celek sám. Celek určený hranicí. Proto se dny nevracejí.

Život. Neplatí na něj geometrická pravidla ani logaritmické tabulky. Život je veličina tak ohromná, že zahrne do sebe hodnoty celých vesmírů. Kdo se jednou ocitl pod modrou oblohou, má právo na život. Rozděluje život na šťastný, smutný, veselý, těžký, plný a prázdný. To však není pravé rozdělení, ale formami vytlačené pojmy, jak je určí mysl, duše a vůle těch, kteří jdou životem s větším nebo menším úspěchem. Konečně každé rozdělení je pouze relativní. Povaha silná, provázená jasným rozhledem, uchopí větší část života než mysl neucelená a ohebná.

Odněkud z dálky září hvězdy životních úspěchů. Znamenají především dosažení ideálů, vyplnění životního prostoru, uspokojení sebe před vlastními zvědavými a kritickými zraky. Život neumírá, poněvadž je věčný. Vrací poklady, jemu před časy svěřené, aby učinil šťastnými příslušníky společné matky země. Na opravdový, vyrovnaný život číhá na nejrůznějších stranách mnoho nebezpečí v podobě nejrůznějších doktrin a teorií. Nedá se však zapřít a umlčet. V podobě silných prolomí chatrné překážky a otevře své nevyčerpatelné zdroje všem, kteří chtějí bratrsky spolupracovat na obrodě velkého života.

ANT. SLÁMA, BRNO:

Hudební příprava bohoslovce.

*Praecinite Domino in confessione,
psallite Deo nostro in cithara.*

(Žalm 146, 7.)

V lednovém čísle »Věstníku jednot duchovenstva« (r. 33., č. 1.) je zajímavý článek: »Církevní hudba v duchovní správě« vdp. Lad. Špolce. Tento článek se však netýká jen kněží, i my bohoslovci

cítíme, že se vztahuje také na nás, jako na budoucí kněze. Stav duchovních zpěvů nesmí ani nám býti lhostejný. Musíme se o tuto otázku zajímat již nyní, když se na kněžství připravujeme. Kostelní zpěv není jen nějakou barokní výzdobou liturgie, ale je, jak autor uvedeného článku zdůraznil, integrální a neodlučitelnou částí slavné liturgie. A proto nám, budoucím vykonavatelům liturgie, nesmí býti jedno, co se na kůře předvádí. Ovšem, je přirozené, že kněz, který jako bohoslovec měl málo zájmu o zpěv, nebude ho mítí více v duchovní správě. Právě pro tento nezájem dostaly se do kostela písně, které se buď pro svůj závadný text, nebo pro přílišnou sentimentalitu vůbec do kostela nehodí, tím méně jako součást liturgie. Dávejme Bohu co máme nejlepšího i zde!

Kněz však musí býti pro tento úkol hudebně vzdělán, aby dovedl nevhodné písně vyloučit a hodnotnými nahraditi. Proto jednak sám musí býti dobrým zpěvákem, jednak si musí osvojit hudební soudnost, vytříbit hudební vkus, aby mohl poznat, co je hodnotná píseň a co je sentimentální přecitlivělá skladba, k níž by stačilo jen dát jiný text, nebo některá slova změnit, aby se z ní stal obyčejný sezonní šlágr.

Jakou hudební průpravu má dnes bohoslovec? Hodina zpěvu jednou týdně nestačí k potřebné přípravě. Přistupují však jedna nebo dvě hodiny sborového zpěvu. Kdyby se těchto hodin podle promyšleného plánu využilo, mohlo by se hodně docílit. Bylo by však třeba určité úpravy. Střední škola nám zpěváky ani hudebníky nevychovává. Kdo neměl soukromý zájem o hudbu, nezná ani not. Tak přichází většina bohoslovců do alumnátu bez hudebního vzdělání. Nalezne se však mezi nimi několik hudebníků, kteří přece již mají nějaké theoretické vzdělání. Nalezne se i několik hodně pokročilých, kteří hudbu skutečně milují. K tomuto by se mělo přihlídnouti a podle toho zařídit hudební výchovu. Cest je jistě více. Jednu z nich bych chtěl zde v krátkosti uvést. Neříkám, že je nejlepší, a byl bych rád, kdyby někdo přišel s lepšími návrhy. Chtěl bych tímto článkem docílit, aby se více bohoslovců, kteří mají zájem o zlepšení naší hudební přípravy, vyjádřilo o tomto tématě a své návrhy poslali do Musea k obecnému posouzení. Nejlepší návrh by se pak mohl předložit představeným, aby se třeba mohl realizovat.

Každý bohoslovec by byl povinnen choditi do zpěvu, i do hodin, které jsou dosavad nepovinné. Podle hudebních znalostí rozdělili bychom pak alumnusy asi do tří skupin. V první by byli ti, kteří vůbec žádnou průpravu na gymnasiu neměli; do druhé bychom zařadili pokročilejší, kteří hraním na nějakém nástroji přece již nějaké hudební znalosti mají. V poslední by byli nejpokročilejší, kteří by obstarávali sborový zpěv a chorál. Takové rozdělení na skupiny podle znalostí by odstranilo mnohé závady. Ve společných hodinách po ročnících se musí přihlížeti k těm, kteří znají nejméně. To znamená začít od základů. Toto však pokročilejší nezaujme a

hodina je pro ně ztrátou času. Méně znali zpěvu mohli by ve zvláštních hodinách získati dobré základy. Až by pokročili, mohli by býti přefazeni do vyšší skupiny. Třídění zpěváků by mohl provádět sám profesor zpěvu po orientační zkoušce.

Zbývalo by ještě tříbení hudebního vkusu. Tříbil by se již posloucháním sborů, předváděných pokročilými zpěváky, kteří by lehce nacvičili více skladeb. Hudební vkus by se mohl vhodně prohlubovat v našem časopise *Museu*. Přinášely by se tam posudky nových kostelních skladeb (též starších). Kritiky bychom snadno mohli získati od skutečných znalců a hudebních kritiků. Tak bychom se snažili, aby o zpěv měli zájem všichni bohoslovci a ne jenom ti, jejichž »koníčkem« je hudba.

Bylo by třeba, aby se nadšení pro hodnotný chrámový zpěv a hudbu udržovalo. K tomu by sloužily zprávy ze všech našich seminářů: o hudební úrovni, jaké činí pokroky, jak si zpěv zařídili, referovali by o svých produkcích. Tím by dávali program druhým, vzbuzovali by zájem a šlechetné závodění. V praxi bychom pak dovedli ocenit, co jsme si za pět let osvojili.

Práce by směřovala k tomu, abychom jednou v duchovní správě dbali o dobrý chrámový zpěv a hudbu, kterou by byl Kristus Pán ve svatostánku důstojně oslavován.

● Zprávy.

Sv. Otec mluvil...

tak píše Dr. fr. Krsto Kržanić v »Nova revija« vjeri i nauci XVIII. č. 5.-6., str. 347, Makarska 1939. Slavnostně, oficiálně, pro celý svět svou první Encyklikou.

Bludy dneška.

Dnešní doba, ctihodní bratři, připojujíc k naukovým vybočením minulosti ještě nové bludy, hnala je do krajností, z nichž muselo následovati jen zbloudění a zkáza. Především jest jisto, že nejhlubší a poslední kořen zla, v němž moderní společnost vězí, jest v popření a zavržení všeobecně platné mravní normy, ať v životě jednotlivců, ať v životě společenském a v mezinárodních vztazích; zneuznání totiž dnes tak rozšířeně a zapomenutí samého zákona přirozeného, který má svůj základ v Bohu, vševědoucím a spravedlivém Soudci lidských skutků.

Nuže, popření základu mravnosti mělo v Evropě první kořen v odvratu od té nauky Kristovy – která kdysi duchovně scelila Evropu, jež vychována, zušlechtěna a povznesena křížem, dospěla k takovému stupni pokroku, že se stala učitelkou ostatních národů a zemědělců.

Známky pohanství.

Mnozí snad, vzdalující se učení Kristova, nebyli si plně vědomi toho, jak jsou šálení falešným leskem uhlazených frází, které prohlašovaly, že toto odloučení je osvobozením z otroctví, které prý je dříve poutalo. Ani netušili hořké důsledky záměny pravdy, která osvobozuje, za blud, jenž zotročuje; ani nepomyslili, že vzdávající se nekonečně moudrého a otcovského zákona Božího a jednotícího učení lásky Kristovy, dávají se v šanc ubohé libovůli a stále se měnící lidské moudrosti. Mluvili o pokroku, když upadali, o povznesení, když se snižovali o výstupu k zralosti, když klesali do poroby; nechápali bláhovost každého lidského úsilí o nahrazení zákona Kristova něčím jiným, co by se mu vyrovnalo: stali se bláhoví ve svém mudrování (Řím 1, 21).

Ovšem ani tehdy, kdy Evropa byla sbratřena stejnými ideály křesťanského učení, nechybělo sporů, převratů a válek, které ji hubily, ale snad žádný věk nezakusil více sklíčenosti nad nemožností je urovnat, než doba naše, neboť tehdy měli živé vědomí toho, co jest spravedlivé a nespravedlivé, dovolené a zakázané; a toto vědomí umožňuje dorozumění tím, že brzdí výbuch vášni a nechává otevřenou cestu k čestné dohodě.

Základní jednota lidstva.

A národy, vyvíjející a rozlišující se dle různých životních a kulturních podmínek, nejsou určeny k tomu, aby rozbíjely jednotu lidského pokolení, nýbrž aby ji obohatily a okrášlily sdělením svých zvláštních schopností a vzájemnou výměnou hodnot, což jest možné a účinné jen tehdy, když vzájemná láska a opravdová snášenlivost sjednocuje dítky téhož Otce, vykoupené touž krví Boží.

Církev Kristova, věrná strážkyně božské výchovné moudrosti, nesmí pomýšleti a nepomýšlí na to, aby se nějak dotkla nebo pohrdala zvláštními hodnotami, které každý národ hájí a ctí se zárlivou vroucností a pochopitelnou hrdostí, jako vzácný statek. Cílem církve jest nadpřirozená jednota obecné lásky, procítění a uskutečňování, nikoliv vnější, naprosto povrchní a proto i nestálé sjednocení. Církev s radostí vítá a provází svým mateřským přáním všechny pokyny a opatření, které slouží moudrému a spořádanému vývoji zvláštních schopností a sklonů, vyrůstajících z nejskrytějších hlubin každého plemene, jen když neodporují povinností, jež plynou ze společného původu a jednotného cíle.

Piova Encyklika je velkým dokumentem svaté moudrosti, důkladných vědomostí teologických i filosofických, skvělého poznání lidské psychologie a hlubokých záhad světových dějin. Encyklika je mistrovské dílo otcovské dobroty Nejvyššího Velekněze a skvělý příklad slavnostního slohu, který přijal ve své lesklé roucho nauku Pravdy a Lásky.

Dr. fr. K. Kržanić, Nova revija vjeri i nauci XVIII. č. 5-6, str. 348, Makarska 1939.

Z Cyrilometodějského kroužku Růže Sušilovy v Brně.

Přehled činnosti za první pololetí 1939-40.

Ačkoliv letos slyšet se všech stran stížnosti na nepřízeň doby, která prý brání jakékoliv spolkové činnosti, vykonal náš CM kroužek již kus pozeňnané práce. Dosud jsme se sice omezili jen na činnost vnitřní v alumnátě, avšak ta byla přípravou na veřejný podnik »Dies orientis«, proponovaný na 3. března 1940. Za ty 3 měsíce bylo pořádně 5 přednášek o unijní činnosti a o některých zvláštnostech pravoslavné církve. Témata byla volena buď časová, nebo pořadem z přednáškového cyklu. Mezi bohoslovci se bohudiky jeví dosti zájmu pro toto dílo, čemuž svědčí ochotné vypracování přednášek a hojná účast na schůzích. Průměrně bylo přítomno na každé přednášce 50 posluchačů. Kroužek šílil mezi bohoslovci i knihy vydané Apoštolátem CM. Grivec: »Kristus v Církvi« a Marianov: »Aby všichni jedno byli«. Prodalo se jich dohromady 130 kusů. V alumnátě byly též zavedeny nové unijní písně, které jsme si zvláště oblíbili ve dnech prosebné oktávy, kdy jsme se svým zpěvem dvojnásobně modlili, aby Pán Bůh žehnal unijní činnosti a přivedl schismatické a bloudící křestany do lůna Církve katolické. Tisková činnost spočívá doposud v jednom článku uveřejněném ve »Dnu«, avšak v druhém pololetí chceme tomuto odvětví věnovat zvláštní péči. Ke »dni Východu«, který je cílem naší letošní činnosti cvičí již sbor bohoslovců zpěvné části a responsoria ke mši sv. východního obřadu a připravuje se domácí akademie. Tento podnik bude nejen pro Brno, nýbrž i pro většinu bohoslovců úplnou novinkou, proto se musíme hodně modlit, aby se nám zdařil. Za to, co jsme dosud vykonali, děkujeme jen Pánu Bohu, že nám dává chuť k této práci, která je mu jistě milá.

● Nové knihy.

Václav Kašpar, ČESKÉ NEBE. Život, utrpení i sláva českých světců. Naklad. Vilímek Praha, str. 360, 12 hlubotisk. příloh, 67 ilustrací, úprava prof. Zdeněk Gutha. Subskripční cena 90,- K, váz. v plátně 120,- K, v polokůži 170,- K. Plná cena 110,- K, 140,- K, 190,- K. Úvodním slovem provází J. M. nejdp. Dr. M. Zavořal, opat strahovský.

Vznešenost a krása české duše milující důvěrně i oddaně, velikost a hloubka ducha tvočícího a přetvářejícího své prostředí životodárnými paprsky boží milosti vane na čtenáře z plasticky podaných postav našich národních světců a světic, jejichž veliký význam v životě našeho národa nebude nikdy dostatečně hodnocen, pokud každý sám se nebudeme všemožně snažit kráčet ve šlépějích jejich života. Forma podání i zapojení do kulturního dění našich zemí je přístupno nejširším vrstvám čtenářů. r.

POMNĚNKY dle Václava Beneše Třebízského. Pro poměry a potřeby nové doby českým dívkám upravil Mgr. Alfons Pryč. Nakl. Kropáč a Kucharský, Praha 1940. Str. 160, K 10,-, v krásné vazbě.

Grafická úprava, dvojbarevný tisk, pu-

vodní zlatená rytina, praktická stránka modliteb, poučení a přípravy k sv. Svátostem, litanie k sv. patronům a modlitby k našim národním světcům – to vše samo doporučuje tuto krásnou modlitební knížku. r.

Pius Parsch, Das vollständige Stunden-gebet der hl. Kirche. 8 svazků. První RM 5,-, další po RM 1.50. Volksliturgisches Apostolat, Klosterneuburg. – Poslední svazek německého breviáře obsahuje poslední část církevního roku od 1. neděle v říjnu a od 15. neděle po sv. Duchu, Proprium Sanctorum od 1. října do adventu. První svazek obsahuje Psalterium a Commune, v ostatních je rozdělen církevní rok. f k

Tomáš Kempenský, RŮŽOVÁ ZAHRÁDKA. Přeložil Emanuel Hauner, vydal Lad. Kuncíř v Praze, stran 54, cena 7.50 K.

Veliký mystik a dobrý znatel lidského nitra podává nám v této knížce pravé perly moudrosti. V radosti i zármutku, v duševní tísní a pokušení, lze v ní nalézt, co působí jako utěšující lék, jako hojivý balsám, co duši pozvedá a co nás uvádí a sílí na cestu ctnosti. -nn.

Sv. Alfons Maria de Liguori, VZNEŠENOSTI MARIE PANNY. Přeložil dr. Stanislav Špůrek C. Ss. R., vydal Exerciční dům ve Frýdku 1939.

K stému výročí kanonisace sv. Alfonsa přeložil dr. Špůrek jeho nejznámější dílo *Le glorie di Maria*, která překvapí každého dnešního čtenáře svou krásnou, přirozenou, výrazovou upřímností. Autor rozebírá pozorně a zevrubně modlitbu Zdrávas Královno, již doplňuje hlubokými rozpravami s Matkou Boží, v nichž slyšíme žhavý tep srdce svěťova, planoucího jasným žářem, který roznítí lásku i v srdcích vlažných. V druhé části nás uvádí sv. Alfons do nekonečných hlubin tajemství Matky slavné, trpící a ctnostné a učí nás něžné uctě k Panně, o níž není slyšáno, že by koho opustila.

Knihu vřele doporučuji. -/n-

UT OMNES UNUM SINT. Ein Werkbuch Ostkirchlicher Arbeit. Münster 1939, str. 160, cena 2.40 RM.

Zájem západu o východní církve roste stále více. Důkazem toho je též sbírka studií, vydaná opatstvím sv. Josefa v Gerle. Studie o jednotlivých otázkách východního křesťanství jsou psány skutečnými odborníky, ale při tom tak, že jsou přístupny i širšímu kruhu čtenářů. Kniha tedy jistě přispěje značně k vzájemnému sblížení Západu s Východem. r.

ACTA VI. CONVENTUS VELEHRA-DENSIS ANNO MCMXXXII, ACTA VII. CONVENTUS VELEHRADENSIS ANNO MCMXXXVI.

Velmi cennou příručkou ke studiu unionistických otázek jsou acta posledních dvou velehradských kongresů, jež má Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje v Olomouci dosud na skladě. Obsahují podrobný popis všech sněmovních jednání a doslovné znění vědeckých přednášek. Třebas pro nepřízeň doby byl osmý sjezd, připravovaný na rok 1939 odložen, přece snahy unijní nestrpí odkladu či přerušení. Proto znovu rádi sáhneme po aktech posledních sjezdů, jež jsou přímo naplněny látkou ke studiu otázek unijních. r.

Radostným zjevem českého katolicismu posledních let jest zájem o hodnotnou theologickou knihu. Zjev jest tím radostnější, že po vědecké náboženské knize volají zvláště uvědomělí laikové. Tomuto přání, věrna své tradici, chce i za

nové redakce docenta bohoslovecké fakulty Karlovy univ. dra Jana Merella vyhověti »Vzdělávací knihovna katolická«. K vydávání jest připraveno jednak několik hodnotných theologických děl z nej-různějších oborů, jednak se připravují sborníky věnované vědeckým aktualitám.

Jako první dílo bude vydán dlouho žádaný a očekávaný ÚVOD DO MYSTIKY od dra Jaroslava Ovečky S. J. Dále připravuje redakce práci prof. Em. Žáka PÍSMO SVATÉ JAKO ČETBA LAIKŮ a exegetické dílo docenta dra Jana Merella DĚTSTVÍ JEŽÍŠOVO.

Jednotlivé sešity budou vycházet nejméně 6krát do roka v Cyrillo-Methodějské knihtiskárně V. Kotrby, Praha II., Pštrossova 200.

ZIVOT BLAH. PANNY MARIE. Z pera oblíbeného spisovatele dra Miklíka vyšla již po šesté kniha »Život blah. Panny Marie«. Je to úspěch v našem národě nečekaný a dokazuje, že spisovatel dovedl promluvit k lidu a rozechvěl nejcitlivější struny v jeho zbožné duši. Jako »Umučení Pána Ježíše« má i nová kniha líbivou úpravu a bude jistě velmi milým dárkem. Ačkoli všechno podražilo, ponechána cena nezměněna: nevázaná kniha stojí jen 12 K, vázaná v blankytně modrém plátně 16 K, k tomu poštovné; stalo se tak proto, aby si mohly koupiti knihu i rodiny méně majetné. Posílá: Klášter redemptoristů v Obořiti u Dobříše.

PŘÍKLAD Z DOBY JEST NAUČITI SE SVĚTOVÝM JAZYKŮM. V sbírce »Praktické učebnice světových jazyků« počíná nyní vycházeti UČEBNICE ANGLIČTINY od J. Ehrlera, profesora angličtiny v kursech Moderních filologů a Dra J. Procházky, profesora anglického gymnasia.

Hlavní zásadou autorů Učebnice angličtiny bylo: Vysvětliti mluvnici co nejlépeji, podati mluvenou a psanou angličtinu, jak se jí v praktickém životě skutečně užívá a probrati zásobu slovní, aby každý mohl vystačiti se svými znalostmi z všech okolností, naučiti každého anglické výslovnosti, a to i bez učitele je-li to nutné. Učebnice jest doprovázena obrázky.

Učebnice angličtiny vychází v levných týdenních sešitech po K 1.80 a jest ji možno odebírat u knihkupců.

Vydávají ji nakladatelé Kvasnička a Hampl v Praze II., Žitná ul. č. 4b.

ACTA ACADEMIAE VELEHRADENSIS. Tomus XV. fasc. 3/4. 1939. Olomucii. Sumptibus Academiae Velehradensis.

Z obsahu: P. G. Hofmann S. J., Doklady o bohoslovčích florentského koncilu. Humanismus na koncilu florentském (latinsky). – Dr. A. Kleveta, Eschatologické představy Babyloňanů (česky). – Dr. J. Jaroš, C. Ss. R., Překážky manželské u sjednocených Bulharů (latinsky). – Recenze. S.

P. Alois Musil, KŘESŤANSKÉ CÍRKVE NYNĚJŠÍHO ORIENTU. Nákladem »Velehradu« v Olomouci 1939, stran 140, cena 20 K.

Známý cestovatel dr. Alois Musil poznal za svého dlouholetého pobytu v Orientě jednotlivé církve, jejich bohoslužbu, zřízení a správu, zná odbornou literaturu a dovede těžit z neustálého sledování současných událostí. Proto jeho nová kniha podává ucelený přehled jednotlivých církví, jejich historii i dnešní stav. –r.

Bohuslav Balbín T. J., ŽIVOT SV. JANA NEPOMUCENSKÉHO. Vydal Lad. Kuncif v Praze 1940. Vyšlo jako IX. svazek Národní knihovny v úpravě Dra Josefa Vašici. Cena K 15.

Vydáním Balbínova Života sv. Jana Nepom. staví Dr. Jos. Vašica důkaz, že uměle vytvořená »doba temna« byla vlastně dobou kulturního rozvoje. Krásnou a jadrnou češtinou vypráví tu Balbín o životě a smrti sv. Jana Nep., o zázracích, které se u jeho hrobu udály a v závěru přidává pěkné modlitby k mučedníku pro zpovědní tajemství. –Kal-

Emanuel z Lešehradu, MODLITBY PRO MOU MATKU. Jako soukromý tisk vytiskl Orbis, Praha.

Autor zde odívá ovoce své duše zanicené láskou ke své matce v křehký, jemný verš, kterým chce zmírnit svůj bol nad její smrtí ve víře v život nadzemský, jehož štěstí se snažila vyprosit. r

»HELENKA«, MALÁ NELLI, MILÁČEK BOŽÍ. Z angl. orig. přeložil F. Stanovský. Nakl. V. Kotrba, Praha II., str. 88, brož. 4 K, váz. 6 K.

Krásný příběh života irské dívky Helenky Organiové, obdařené milostí vroucí lásky k Božskému Spasiteli, jemuž slouží v oddané trpělivosti plnou krásou čisté duše, silně žitou vírou a hlubokou zbožností. r

KATOLICKÉ KÁZNE – Roč. XVI., 1940. Vydal Spolok Svätého Vojtecha v Trnave, str. 375.

Jako programovou přílohu »Duchoveného pastiera« rediguje: Mikuláš Mišik. Obsahují kázání na všechny neděle církv. roku, 44 kázání na svátky a 22 různých, příležitostných kázání od různých autorů známých z církv. kruhů slovenských. r

Marie Štechová, SVATÝ PROKOP, PATRON ZEMĚ ČESKÉ A MORAVSKÉ. Vítězové 1940, Olomouc, Roč. VII., č. 1, stran 56, cena 3 K.

Štechová chce svou prací vzbudit zájem o českého světce. Je to historická studie, která čerpá z legendy o sv. Prokopovi a z jejího nejstaršího pramene, napsaného mnichem sázavským, nejpovolanejším zapisovatelem, jakého se mohlo sv. Prokopovi dostat, od jednoho z jeho duchovených synů. Tento životopis by si měl přečíst každý Čech, jistě by z něho načerpal osvěžující sílu k životu. Doporučujeme všem!

Th. Dr. Vojtech Bucko, REFORMNÉ HNUTIE V ARCIBISKUPSTVE OSTRIHOMSKOM V R. 1564. »Unia« knižtlačiareň Bratislava, Edicia »Svetlo« 1939. Str. 327.

Kniha osvětluje pohnutou dobu Slovenska, prožívajícího politické převraty i nábož. reformního jítí na území rozsáhlé ostříhomske arcidiecese, až do potvrzení a prohlášení reformních dekretů trid. sněmu (1545–1563).

Autor v rámci široce fundované přísluš. literatury zpracovává důkladně a objektivně visitační zprávy archidiakonátu kathedrálního i jednotlivých komitátů a distriktů ostříhomske arcidiecese.

Kniha je vzácným přínosem partikul. církevních dějin. Přejeme p. Dru Buckovi mnoho požehnání Božího k dalšímu vědeckému úsilí, těšíce se, že ještě častěji s ním vnoříme svou duši v bolestně pohnuté i radostné povzbuzující děje nám bratrsky drahé krajiny slovenské... a.

Rudolf Hurt, DĚJINY CISTERCIÁCKÉHO KLÁSTERA NA VELEHRADĚ II. 1650–1784. Akademie Velehradská v Olomouci 1938, 438 stran s 15 obr. přílohami a faksimily.

Bývalý cisterciácký klášter velehradský se dočkal vědeckého zpracování svých dějin. Pro druhý díl ponechal si autor sice kratší časový úsek, avšak za to bo-

hatší prameny, takže události posledních 130 let trvání kláštera jsou vykresleny přímo plasticky. Postava opata Salixe se všemi světlými i stíny zachycuje nejrušnější období kláštera a vrchol jeho vnější slávy. Setkáváme se s nadšeným literátem P. Hirschmenzlem, seznamujeme se se stavěním vývojem kláštera a jeho vnitřní výzdobou. Po další podrobné studii poměru kláštera, ke státu a k biskupovi olomouckému přicházíme k nejsmutnější události, zrušení kláštera a k marným pokusům o jeho obnovení. Dílo Hurtovo je nejdůkladnější, církevnětopografickou práci, vyšlou za posledních let. Jest zároveň důležitým příspěvkem k všeobecným dějinám našich klášterů a tím také významným přínosem do církevních dějin doby pobělohorské. S. V.

Bohdan Chudoba, O DĚJINÁCH A POKROKU. Edice Akord v Brně 1939. V pěti náčrtech – psaných v letech 1933–37 většinou na vojenském kavalci na Spilberku – obtrá se autor několika pojmy z oblasti pokroku a dějin a chce objasnit jejich pravou podstatu a význam, neboť se jich často užívá nesprávně, a to nejen z nedopatření, nýbrž také úmyslně a budují se na nich dalekosáhlé myšlenkové závěry. Historii vylučuje nesmlouvavý autor z oblasti vědy. Dějepis není vedle ostatních oborů poznání. Je za nimi. Křesťanství nevidí v dějinách ani náběh k nirváně, ani statistickou jednotku. Nazývá je tajemstvím Božím, které bude dokonáno, až nebude více času. Vrcholem lidské činnosti je umění a náboženství. O autorovi bychom mohli užít slov Légyho, která řekl o H. Bergsonovi. Dr. Chudoba se stal svou knihou »velikým ničitelem obecné lenosti v myšlení«. Knihu čteme s úctou. Nutno ji však studovat. Všele doporučujeme. L.

Frant. Šimek, UČENÍ M. JANA ROKYCANY. V Praze nákladem České akademie věd a umění 1938, str. 296.

Spis Fr. Šimka podává podrobný rozbor učení vůdce mýtných kalíšníků J. Rokycany v těchto kapitolách: Víra, Církev, O Bohu, o sv. Trojici, o stvoření, o Kristu, o člověku, o svátostech a posledních věcech člověka. Stať »Supranaturalismus a supraracionalismus v učení Rokycanově« lépe by se hodila k pojednání o cíli člověka, se kterým souvisí. Autor vydal již několik spisů Rokycanových, takže s jeho učním jest plně obeznámen. Pro nás

zvláště cenné jsou závěry, ke kterým dochází. – Rokycana nebyl veliký myslitel ani původní theolog; po té stránce se nemůže rovnati svým předchůdcům v Čechách. Z rozboru jeho učení vidíme jasně, že se úplně ztotožnil s učním Jakoubka ze Stříbra, a to s učním již umírněným, v němž Jakoubek stanul uprostřed mezi táborskou levicí a mezi pravíci universitních mistrů. Rokycana nevytvořil samostatné naukové soustavy. Nebyl-li významným a původním theologem, byl jistě rozeným politikem, který dovedl své názory obratně hájiti a pro ně získavati druhé. Proti Chelčickému hájí Rokycana učení o očištění. – Kniha Šimkova se pěkně čte a dává nám hlouběji nahlédnouti do myšlenkových proudů doby pro náboženský vývoj země tak důležité. ji.

V. Pech-Dr. J. Straka, UČEBNICE FRANŠTINY. Nakladatelství Kvasnička a Hampl, Praha. Cena 48 K.

Nově vydaná učebnice franštiny chce naučit franštině, jak se jí v současné době mluví, formou rozhovorů, vypravování, popisem, proslovem, společenským oznámením a t. d. Texty jsou hned na místě přeloženy. Obsahují značnou zásobu slovní, poněvadž jsou pokud možno všestranné. Mluvnická látka je podána srozumitelně, na základě srovnání franštiny s češtinou. Nejdůležitější a nejcennější je zachycení francouzské výmluvnosti přesným a snadno srozumitelným přepisem, doprovázeným obrázky různých poloh mluvidel při vyslovování.

Mluvnice mohou se zdarem použiti i samouci, poněvadž autoři podávají též srozumitelný studijní postup. -nský

Ignát Herrmann, Z POSLEDNÍ GALERIE, II. Divadelní kritiky Vavřince Lebedy. Vydal Topič, Praha, v souborné edici díla I. Herrmanna, str. 504, cena brož. 42,-, váz. 54,- K.

Ignát Herrmann přispíval pod pseudonymem Vavřince Lebeda řadu let do humoristického listu Svanda dudák svými jedinečnými divadelními kritikami. Jeho posudek, vyznačující se bystrým postřehem, je vyjadřován originálně vtipným slohem a směšně znetvořeným pravopisem, který někdy požaduje po čtenáři větší pozornost. Jeho kritiky značně přispějí čtenáři k pozdvižení pokleslé náslady. -jn-

Josef Šusta, KRÁL CIZINEC. Vydal Jan Laichter, Praha XII. Str. 601, cena 95 K.

Nejlepší soudobý znalec doby po vy-měnění Přemyslovců překvapil nás novou knihou, jež jest po většině přepracování »Počátků lucemburských«. Jeho vědecký vzhlas a krásný sloh jistě nejlépe do-poručí toto dílo. Zmatky za Korutance, útra-py princezny Elišky, příchod mladičkého jinocha z Lucemburků a jeho vláda, vý-stup Jindřicha z Lipě k moci, to vše jest obsahem »Krále cizince«.

Jatný.

KŘESŤANSKÉ UČENÍ VERŠEM VY-LOŽENÉ od P. Bedřicha Bridela T. J., vyd. Exerc. dům Frýdek. Str. 270.

Knih B. Bridela, kterou upravil a po-známkami opatřil Dr. J. Vařica, jest krás-nou ilustrací doby barokní. Jak již název ukazuje, jest to obsahem svým katechis-mová látka zpracovaná veršem s appli-kacemi a s četnými příklady, které, ač často legendárně zabarveny, dodávají celé-mu dílu živosti a vložím otázek i jemné dramatickosti. Vskutku, šťastná byla myš-lenka vydati takové dílo!

D.-

Fr. Ladislav Čelakovský, OHLASY. Družstevní práce, Praha, str. 260, 30 K, váz. 40 K.

Děkujeme Mil. Novotnému za tuto vzácnou úpravu textovou. Ohlasů písní ruských a Ohlasů písní českých od bás-níka, o němž se F. X. Šalda vyslovil, že je prvním rozeným, sladkým básníkem českým. Kresby Václava Karla doprová-zející toto dílo, osvěžují duchaplnou, po-etickou stránku Ohlasů. Družstevní práce předkládá toto dílo širšímu čtenářstvu v jubilejním roce 140 let od naroz. básníka, 110 let od vydání Ohlasů písní ruských a 100 let od vydání Ohlasů písní českých.

r.

Ant. Hruža, V TOMTO ZNAMENÍ. Román. Vydaly Společenské podniky v Přerově. Str. 320. Cena 20 K.

Klidná hladina rodinného života prof. Špačka a jeho dcery Vlasty jest rozče-řena neblahým sňatkem otce s Kristinou, ženou pochybné pověsti. Vzniká boj mezi Vlastou a macechou Kristinou, který na konec vyhrává Vlasta za pomoci své ka-marádky Vilmy Truhlářové, jejího otce, služky Luci a Dr. Severáka, s kterým vstupují v manželství.

Autor zde líčí moderní život se zá-kladní jeho nutností důvěřovati a ode-vzdati se cele do vůle Boží. Kniha může hodně v dnešní době prospěti.

-blo.

Tarjei Vesaas, VRANÍ KONĚ. Z noršti-ny přeložila Milada Blekastad. Vyšlo jako 75. svazek v Topičově edici Bílých knih. Praha 1939. 276 stran, K 34.

Kniha velkého norského spisovatele psychologa zachycuje opravdový život u samých jeho zdrojů. Je to obraz tra-gického manželství Ambrože a Lisle za-sazený do kontrastujícího rámce čisté a klidné severské krajiny, obraz hlubokých závěrů a nových perspektiv. Místnou komposicí a stupňováním psycholog-ických momentů, duševních konfliktů a krisí, hutným a náznakovým slohem řadí se prostě, ale hluboké dílo Vesaasovo po bok »Knize o životě a smrti« od jeho severského krajana Axela Muntheho. Je to kniha pro toho, kdo hledá hodnotu a sílu.

-kal-

Libuše Baudyšová, STARÝ DŮM. Nakl. J. R. Vilímek, Praha 1939. Stran 276, cena 30 K.

V historii obyvatel »starého domu« vykreslila zkušená vypravěčka karakte-ristické postavy poprvratových poměrů, hlavně doby krise. Drama několika ro-din je podáno se vši realistickou prav-dou a neobychně živě, takže zaujme čte-náře toužícího po pravdě životní skuteč-nosti. Tím směrem se nese i forma řeči románu.

-kal-

G. Testové T. J., VE SPÁRECH LEV-HARTÍCH. Nákladem studentského mi-sijního sdružení v Praze-Bubenči. 1940. Cena 4 K. Str. 72. Přeložil F. X. Juránek.

Autor misionář vypráví živý detektivní příběh ze své činnosti v černé Africe. Dostává se do spárů tlupy zločinných lidí, kteří se převlékají do levhartí kůže, aby zmátli své pronásledovatele, ale v oka-mžiku největšího nebezpečí je zachráněn. Možno doporučit jako vhodnou četbu pro mládež.

-kal-

Adalbert Stifter, STARÝ MLÁDENEC. Přel. B. Durych. Vyd. Velehrad, naklad. dobré knihy v Olomouci 1939. Cena 10 K.

V sebe uzavřený starý mládenec, který žije zatvrzele v naprostém odloučení od světa na opuštěném ostrově, kdysi sídle mnichů, v jezere obklopeném chmurnými horskými velikány, pozve k sobě synovce Viktora, krásného a dobrého jinocha a po-znává v kontrastu světla mládí a stínu stáří osudovou chybu svého života. S místnou živostí podané děje novely zaujmou cele i náročného čtenáře.

-kal-

● Nové knihy

Jan Pravoslav Koubek, ROKOKO. Staročeské deklamace. Úvod Ferdinanda Strejčka. Vydal Topič, Praha XII., Polská 52. Stran 44, cena 4.50 K.

Český satirik doby Tylovské a Klicperovské, profesor Jan Pravoslav Koubek, kreslí v idyle Rokoko poctivost, upřímnost a dokonalost »starých zlatých časů«. Vypravování klade do úst starého polesného Doupnáka. Jistě jen proto, aby tak dobře umístil každé přiléhavé slovo i ostrý vtíp na současné zvrácené poměry. *M. K.*

Fran Směja, POTŘÍSNENÁ TVÁŘ, román. Vydala edice »Iskra«, M. Ostrava-Mar. Hory, třída Přemyslovců č. 7. Cena brož. 16.-, váz 24.- K, stran 172.

Autor zpracovává ve svém novém románu opět námět z prostředí slezského. Ústřední postavou díla je Francek Hrabec, pašerák, který prchá od vlhké hroudy, která přináší plod přičinlivé práce, a dává se lákat leskem kovu, lehce nabytého výnosným řemeslem pašeráckým, které úplně rozleptá jeho rodinné štěstí. Až neštěstí ho opět přivádí na pravou cestu. Barvitě nářečí slezské příjemně osvěžuje dobrý spád děje. *-jn-*

Ladislav Třenecký, MUŽI V ČERNÉM. Vydala edice »Iskra« Mor. Ostrava-Mar. Hory 1939.

Tři pěkné havířské příběhy s ilustracemi Vil. Wünsche, vydané pro přátele edice »Iskra« k 10tilému výročí jejího založení.

Miloš Kratochvíl, ZÁKLADNÍ KÁMEN NÁRODNÍHO DIVADLA. Svazky úvah a studií č. 9, nakl. Václav Petr, Praha II., cena 4 K.

Naše divadlo mělo výsostný úkol, být výrazem českého ducha a citění. Po mnoha utrpeních, bojích a ústřích, přichází pro toto divadlo doba plného uplatnění. Vstupním prologem je položení základního kamene. A při této příležitosti promlouvá »hlas samé doby«, tak oduševněle přednášený Dr. Karlem Sladkovským. Je v něm skrytá touha, plné pochopení úkolu a výraz neochvějné víry v plné uplatnění. *z-*

Eduard Štorch, O DĚVIN A VELEHRAD. Bohatýrský román. Toužimský a Moravec, Praha.

Autor použil hojně bujnosti své fantasie, aby vylíčil boje nového křesťanství se starým pohanstvím a podal tak formou románovou boje a vítězství, které neslo boží požehnání všem slovanským národům, pokud zůstanou věrni a nezradí tento poklad svatého dědictví. Fantasie autorova však na mnoha místech vybočila z mezí objektivit a běžnou formou snažila se jasnou studánku a pramen sv. evangelia otrávit osobní nesmyslnou exegesí, pro niž knihu doporučit nemůžeme. *r.*

J. H. Městecký, STUDENT VE SPOLEČNOSTI A MEZI LIDMI. Bursík a Kóhout, Praha. Str. 128, cena 12 K.

O této knize nutno říci, že je nepostradatelnou pro každého studenta, jehož povinností je osvojit si všechny rady a pokyny jež autor studentovi zde uvádí v jeho prospěch a zájem, chce-li dosáti uskutečnění svých životních ideálů. *-ek.*

M. Benešová-Kašparová, SALATOVÁ KUCHYNE. Třetí rozmnožené vydání. Nakl. Velehrad, Olomouc 1939.

Sbírka vybraných předpisů na úpravu všech zelenin, zároveň i jiných bylin zahradních a polních, na saláty. Kniha obsahuje též pokyny, jak upravit saláty z masa, ryb, hub a ovoce. *-ba-*

O VČELÁCH A VČELAŘENÍ. Knihovna »Milotického Hospodáře« č. 63. Nákladem i tiskem vlastním. Brož. 25 K, váz. 35 K.

Snadno pochopitelná teorie, podávaná v této knize, podepřená definitivně vyzkoušenou a osvědčenou praxí, je zárukou úspěchu knihy i včelaření podle ní prováděného. Jednotlivé statě včelaření, jako otázka úlů, pastevní obory, nemoci včel, chov matek, o vosku, jsou pečlivé studie, zpracovány do nejmenších podrobností odborníky, jejichž jména (Savvin, Batha, Skvařil, Ing. Svoboda, prof. Sístek) jsou včelařům známa a doporučují sama toto výborné a dokonalé dílo. *Br.*

● Nové knihy

HOSPODÁŘSKÉ SMĚRY NOVOVĚKU. Příručka pro sociální práci. Edice Jitra 1939. Stran 90, cena 7— K.

Tato praktická příručka, jejímž autorem jsou brněnští bohoslovci pod vedením ct. pp. Jindřicha Šilhana a Aloise Podveského obsahuje cenné studie moderních hospodářských směrů s jejich pozitivní i negativní stránkou. Je jisto, že tyto směry vyplynuly z nutnosti své doby a nesou tudíž i její znaky nejen po stránce hospodářskosociální, ale i po stránce ideové tak, jak je snahy a myšlení lidstva vepsaly na pásmo světového dění. Tato skutečnost, pod jejímž zorným úhlem jsou studie psány, dává celé příručce tím větší vážnosti a to tím více, že vyšly z pera bohoslovců.

Zvláštní úprava knihy zaslouží obdivu a mile překvapí. Doporučujeme všem, kdo má možnost na mezníku světových dějin vložit do mladých duší semena pro pozitivní, katolickou sociální práci dějin příštích. H.

Josef Kondelák — Jos. Vaca, POVĚSTI Z KRAJE BÁSNÍKA F. S. PROCHÁZKY. IV. vyd. Nákl. Okresního osvětového sboru v Olomouci, str. 96, K 6'50.

S typickou hanáckou originalitou jsou zde podány pověsti z Náměště na Hané, Biskupství, Nových Dvůrů, Drahanovic, Seničky a Senice na Hané, Cakova a Sv. Vody, Laškova a Krakovce, Loučan, Slatinic, Střížova, Ludětova, Lhoty a Vilémova. Záslužné sebrání a vydání těchto pověstí, majících význam nejen národní ale i psychologicko sociálně historický je jistě zvláště dnes velmi chvalyhodné, jakož i vydání příručky: *Dra Bohuše Vybírala, BELETRISTICKÝ PRÍNOS OLOMOUCKÉHO KRAJE*, str. 40, cena 5 K.

Vítězslav Tichý, LITERATURA NĚMECKÉHO BOJE ZA OSVOBOZENÍ (1806–1813) Svazky úvah a studií č. 8. Naklad. Václav Petr, Praha II., stran 38, cena K 4.

Studie podává stručný nástin dějin německého národa v boji proti Napoleonovi. Poznatzky jsou opřeny o dokumenty z literatury onoho období. V. Ch.

Svetoslav Veigl, VÝSTUP NA HORU TÁBOR, básne, nakl. »U nás« v Bratislave, str. 58, brož. Ks 10, váz. Ks 19.

Nemohli sme sa este dosť pokochať nedávnou sbierkou Tvojou »Cestami vetrov« a už nás opäť milo prekvapuješ novou sbierkou, ktorej spev je len pokračovaním prvej, len s hlbšiou básnickou viziou pod jemnokrehkým veršikom, ktorý prezradzuje krásu omlostnenej duše, ktorá pochopila cenu pokory a obeti, vo ktorej láska hraje všetkými farbami slunočného paprsleku v rannej rosnej kvapôčke. H.

C. C. Furnas, PŘÍŠTÍCH STO LET POKROKU VE VĚDĚ, vydali nakladatelé Kvasnička a Hampel v Praze II., Žitná ul. č. 4 b.

Autor je profesorem chemie v Americe. Dovedl střízlivě a zajímavě nahlédnout do budoucnosti, kterou nám ostatním, hlavně Evropanům, zahálila politická situace nepřehlednými parami. Furnas podobně jako Kruif i Carrel má vzácný dar popularisace. Není většího problému, jehož by se Furnas v díle nedotkl a to stručně a prostě.

V závěru knihy obrací autor zřetel k člověku a jeho nitru, výchově a životnímu standardu. Furnasova kniha — Příštích sto let — je epos o vědě.

Knih bude každého zajímat poutavostí svých námětů i jasným slohem vyprávění. Vychází v týdenních sešitech po K 1'80; odebíratí možno u všech knihkupců.

Vychází pětkrát ročně. — Vytiskla knihtiskárna Jana Muchy ve Velkém Meziříčí.

Dohlédací poštovní úřad Brno 2.

(Část nákladu jest podávána též u poštovního úřadu ve Velkém Meziříčí.)

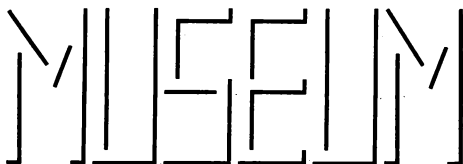
Církev a vlast –

ty v mojich miluji sestersky se ňadrech,
každá půl, každá má moje srdce celé.

Sušil.

OBSAH č. 4.

- Ignotus (Brno): Proč se bojíte, malověrní?
Jan Procházka (Brno): Vidění dnů.
Ph. Mr. M. Sláma (Brno): Filosof. pojetí křesť. nauky v C. vých.
1938 (Olomouc): Na Tatrách vysokých bílý sníh...
M. Š. (Brno): C. C. Martindale S. J.: Těžké přikázání.
J. Bárta (Brno): Modlitba Františkova, Odkrytá noc.
Jindra Javořský (Hradec Králové): Píseň Královny.
K. A. M. (Brno): Jeden den.
Jiří Alán (Olomouc): Tvé rány rozkvetly.
Fr. Kvasnička (Brno): Biskup Vojtěch a jeho krajané.
Jaroslav Souček (České Budějovice): Poutník.
V. T. (Olomouc): Hoši od Bobří řeky.
Metoděj Baldík (Brno): Záblesky perspektiv.
Miloslav Kunc (Brno): Boží muka.
Prokop Réva (Řím): Kde odpočívám.
Poznámky na okraji Musea.
Zprávy ze seminářů.
Ústřední kroužky.
Nové knihy.

Časopis slovanských
bohoslovců

MUSEUM, časopis slovanských bohoslovců, r. 71. ● Vychází každý druhý měsíc ve školním roce s církevním schválením, nákladem Růže Sušilovy, literární jednoty brněnských bohoslovců. Řídí rektor ústavu Msgr Dr. Karel Skoupý. ● Adresa redakce i administrace: Brno, Antonínská 1. ● Redaktor Ladislav Jurák. Administrátor Miroslav Čech. ● Předplatné: bohoslovci a studující 10,- K, ostatní 15,- K. Číslo šek. konta 102.407 Brno. Uzávěrka 5. čísla 30. května 1940.

Ze stolu redaktorova.

Je milou povinností redaktora poděkovat jménem odstupujícího redaktora vlp. J. Nevrkly nejupřímněji všem, kteří se zasloužili o vzestupnou linii *Musea*. Nový redaktor si tuto přízeň znovu snažně vyprošuje.

Redaktor navštívil o velikonočních prázdninách seminář olomoucký a královehradecký. V obou seminářích se mu podařilo získati zvýšený zájem o *Museum*. Nové návrhy na obsah a úpravu *Musea*, které mu byly předneseny zástupci jednot budou postupně v *Museu* uskutečněny. Bude zachována tradice sušilovská, i když bude věnováno více místa nejširším zájmům všech českých bohoslovců. (Košile je bližší, nežli kabát.) Velmi potěšila povzbudivá a starostlivá slova pánů představených v Olomouci a pana rektora královehradeckého. Díky za ně! Bohoslovci se jistě vynasnaží, aby jich byli hodni.

Redaktor lituje, že čas a prostředky mu nedovolily navštívit Prahu a České Budějovice. Duchem je však s nimi. Pozdravuje zvláště Prahu, která, nevím proč, se do tohoto čísla nepřihlásila. Aby nám bez ní nebylo smutno, věnujeme jí malou vzpomínku v textu.

Věřím, že v příštím čísle se sejdeme u jednoho stolu *Musea* jako bratři pěti rodin seminárních v společné práci a společné radosti.

Zprávy dopisovatelům.

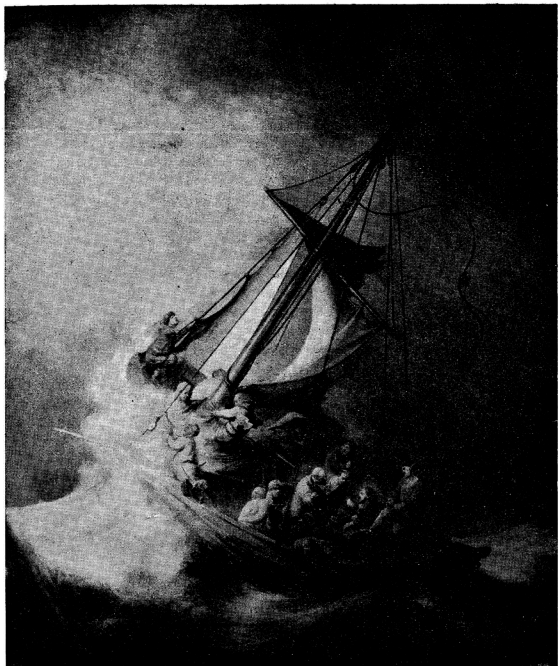
T. V. (Olomouc) píše: „Chtěl bych tímto článkem (»Hoši u Bobří řeky«) vyprovokovat, aby byl větší zájem věnován literatuře těch nejmenších“. Podaří se mu to?

J. Alán (Olomouc). Děkuji srdečně! Postupně budou všechny uveřejněny.

J. Javořský (Hradec Králové). Srdečné díky! Nezapomeň na to, co jsme si slíbili! Já nezapomenu. Pozdravuji všechny milé kolegy.

J. Souček (České Budějovice) píše: „Posílám vám do 4. č. n a š e h o vzkvétajícího *Musea* malou báseň a mnoho pozdravů a přání radostné práce v bohosloveckém časopise.“ Děkuji Ti srdečně. Jak by to bylo krásné, kdyby všichni bohoslovci pochopili, že *Museum* je n a š e.

Tajným přáním redaktorovým je, aby *Museum* v tomto roce bylo skutečně čteno. Bez vaší pomoci se mu to však nepodaří. Bůh nám všem pomáhaj! Orate, fratres!

Museum, Brno.

Archiv Musea.

Rembrandt: Proč se bojíte, malověrní? (1633).

Velikonoční Aleluja jásavě nám oznámilo vítězství Spasitele nad smrtí. Kristus vstal, prolomiv děsivé hráze zkázy pekla, vydobyl nám svou bolestnou smrtí zavřené brány nebes. Srdce lidské bylo přeplněno radostí, nemohouc se nasytit oblázejících tónů velikonočního pozdravu.

„Vstalt' jest“, jásala Církev – nevěsta Kristova, zatím co chaotický svět malicherně vybíjí se v mamonu a prospěchářství a honí se za fantomy svého snění. Nedbá nezištnosti, čisté radosti, ale bezuzdně se žene po vzdouvajících se vlnách svých ilusí, nedbá záhubných úskalí a záludných virů. Nedbá varovného hlasu božského Zachránitele: „Beze mne nemůžete nic!“

Kolikrát již ocitla se Církev v běsnícím víru světských úkladů a nástrah. Kolikrát již pohřbívali ji a zasazovali jí tolik smrtelných ran, že její panenské tělo chvělo se v křečích zdánlivé bezmocnosti, krev proudem stříkala až hrozilo vykrvácení. Stačil však pouhý pokyn nebes – Zakladatele a zlé obrátilo se v dobré. Drahokam zbavený strusek a vybroušený v ohni útisku tím vznešeněji vynikl ve své nádheře a vznešenosti. – Tak se vine krvavá nit pronásledování a pokořování celými dějinami Církve od samého jejího začátku, poněvadž Bůh nepřinesl na zemi klid, ale meč. Vítězství však je jisté, neboť „já s vámi jsem až do skonání světa“.

„Zachraň nás, lyne me“ zděšeně volají apoštolové, tonoucí na jezeře Genezaretském. „Proč se bojíte, malověrní“, kárá rozhorleně Pán učedníky. Bůh utiňuje rozbouřené živly, zachraňuje své věrné. Zachrání i dnes všechny doufající v Něho ze všech chaotických zmatků a úkladů i v dobách nejkritičtějších. Přijdou-li doby, po lidsku řečeno nejzoufalejší, pevná víra v lepší příští, posílena slovy Božího Syna dovede nadchnouti a utvrditi v blaženější, lepší doby. Radostné Aleluja, plně pochopeno, jásavě rozleje své hlahodárné účinky k slavnějšímu vzkříšení po pravici Boží.

Ignotus, Brno.

Vidění dnů.

Byl krásný den.

*Byl jeden z nemnohých,
co dosud Člověk prožil jich,
však byl si každý krásou podoben,
jak jediný by byl to den.*

Byl krásný čas.

*A dobrý byl,
jak krásné bylo vše
a velmi dobré bylo vše,
co Ty's, ó Bože, stvořil, Taji krás!*

Těž Adam dobrý byl.

Onť svatý byl

a s Bohem obcoval jak s Otcem svým

a s anděly

jak s přáteli.

Ráj byl mu vlastí, domovem

a celá země královstvím;

on štěstí stále okoušel
a nerušen žil v štěstí svém.
Vždyť v ráji přeblaženém dlel!
Tě, Tvůrce svého miloval,
Tě modlitbami opěval
i práci svou,
která mu byla zábavou.
On strastí nezkusil, ni zemských našich bēd;
ni smrti neměl zřít.
Tož také slasti pln, Ti mohl vděky pět!
To štěstí v dědictví měl dětem zůstavit,
Ty's je chtěl, Bože, novým blahem rozmnožit:
do věčných krás on přejít měl,
kde jsi ho dítkem zvatí chtěl.
Jen v zkoušky čas měl zvítězit.

Však běda, stesk a žal! —
Ach! — čím se tvor Tvůj stal,
ó Bože, nad vše mileny!?!
On slovu Tvému nevěřil,
jež smrti za hřích hrozilo,
a nedbal daru, jenž byl Tebou slíbený.
Však slovu ďábla uvěřil,
jež ústy hada pravilo:
„Ne smrti za to zemřete,
když z stromu sobě vezmete.
Vy bohům rovni budete!“
— Tak lákal lživě k hříchu had,
poslechl Člověk těchto svůdných vnaď!
Již Adam z plodu sousto sněď',
když svůdná žena dala mu.
Ji, tvora, víc než Tebe, Bože, miloval,
ač Ty's ji z žebra jeho v život zved'
a jemu za družku jsi v žití dal.
Tož velká běda lidstvu, běda mu! —
On pil si z plodu smrtný jed,
— ne božství elixír,
— ne nektar sladký jako med.
On bohem býti chtěl,
však stal se otrokem:
a není Božím dítětem,
však Boha nepřítel
a ďábla věčný porob je.
On stržen v těla, světa, pekla vír,
je navždy bědným ďábla otrokem.
Byl jeho rozum hřichem vržen v temnotu
a vůle zchromena;

*teď chce, však nemůže,
a k zlu je skloněna.*

— — — — —
*Teď k smrti lidstvo žije, zmirá k životu;
zas ožívá, by mělo zas.
Jak přесmutný mu plyne čas!
— Ach, kdo nás spasí, kdo nám pomůže!?! — —*

Ó ráji zfracený, ó smrti živoucí!
— — — — —
*Ó Bože, slyš náš křik a pláč a hlas!
My právem trpíme,
však mukø trpíme!!
Ó smiluj se
a zachraň lidstvo chřadnoucí!
Ó jak jsi slibil, smiluj se,
a spas již všechněch nás!!!*

*

*Však hle, ten slyšíš ples a vidíš jas,
jenž tmavou noc v ráz změnil v světlý den! —
To nastal nám již spásy čas,
již splnil se náš dávný, toužný sen.
Ó Bůh buď za to vroucně pochválen!
Teď skloň se před Ním vděkem každé stvoření!
Ó vítej nám již, Kriste milý, Spasiteli náš!*

*Však co to, Pane, ach, co na rameni svatém máš? —
— „To můj je svatý kříž,
to spásy vaší přebílé je znamení.
Což hříchů svých ty na něm nevidíš,
jež přinesly mně smrt a krutá zranění? —
Však litoostí a láskou vše zas napraviš!
— Či chceš žít v věčném ohni, v věčném trápení!?“ — —*

*

— — — — —
Ó Kriste Bože, ach! — té předivně Tvé milosti!
— — — — —
*My, Pane, chceme již Tobě sloužit s radostí!
— Ach odpusť všechny viny kleté lidské křehkosti
— a přispívej nám stále v naši slabosti!*
— — — — —
*Tys na paměť své hořké přemuky
a k vyznávání božské nauky
nám zanechal zde Tělo své, svou Krev.
I Matku svou jsi za Matku nám dal.
— Ji, Pane, s Tebou každý jazyk chval! — — —*

— — *Však pro Ni, Pane, pro svůj kříž, tu drahou Krev,
svou lásku předivnou nám ještě jednou zjev:
a do bran nebeských kdys doved' nás!
Stvoř, Kriste, opět dobrý, krásný čas!*

*Ach stvoř již, svať Pane, blahý, věčný den,
v němž Tobě budem' zpívat: „Budiž pochválen!
Ty's Kristus náš!
Ty Král jsi náš!“*

— *My po své spáse, Bože, lačnime,
ach vyslyš vroucí prosby stálý vzdech:
v své chvály změň je hlas,
až spasiš mile nás
a Tvář Tvou skvělou v nebi spatříme!
Ó Kriste Bože, spasiž lidi všech!*

Jan Procházka, Brno.

Filosofické pojetí křesťanské nauky v Církvi východní.

Vysvětlením obtíží a rozporů, které vznikly během času mezi Církví západní a východní v dogmatických pravdách, byl rozdíl v jiné psychologii a v jiném nazírání intelektuálním.¹ Rozkol zaviniily též mnohé příčiny jiné, z nichž některé jsou spojeny s mravy, životem a duševní kulturou Řeků, zvláště onen myšlenkový partikularismus.² Rozpory tedy nelze přičísti jen na vrub důvodům politickým.³

Chci se tu zmíniti o rozporech po stránce intelektuální. Již ve druhém a třetím století se utvořily v Církvi dva směry intelektuální, které jinak pojímaly a vysvětlovaly pravdy víry. Oba směry vznikly na Východě, jeden v Antiochii v Syrii a druhý v Alexandrii v Egyptě. Škola antiošská dodržovala správný a střízlivý postup podle logických pravidel, který později se vyvinul ve směr scholastický. Škola alexandrijská, počínajíc Klementem Alexandrijským a Origenem, tíhla pod vlivem novoplatonismu k náboženskému mysticismu, který více vyhovoval duši orientálcově než strohá logika Západu. Mysl orientální spíše volněji a citově než rozumově pojímala náboženské pravdy. Ze školy alexandrijské se pak vyvinula téměř celá theologie na Východě.⁴

¹ Henricus Cichowski, De fundamento philosophico theologiae orientalium separatorum. Acta conventus Pragensis pro studiis orientalibus anno 1929 celebrati. Olo-mucii 1930. Pag. 85.

² De anniversario concilii Florentini. Acta Academiae Velehradensis. XV. Olo-mucii 1939. Pag. 77, 78.

³ František Grivec, Východní otázka církevní. Přeložil A. Jašek a Fr. Jemelka, Praha 1910. Uvádí mnohé příčiny církevní.

⁴ Henricus Cichowski l. c. pag. 86.

Jugie charakterisuje orientální theologii takto: Je více pozitivní než spekulativní, hodně polemická, národní, podrobená vlivu politickému a postrádající souvislé synthesy. Nejdůležitějším momentem je tu bod první, t. j. neuplatnění elementu spekulativního, a bod poslední, t. j. nedostatek syntetických prvků. Obojí ovšem vyvěrá z novoplatonismu.⁵

Jest ku podivu, že právě elementu spekulativního, ač ho v theologii východní nacházíme nejméně, bylo použito v proslulé kontroverzi o vycházení Ducha svatého.⁶ Jugie k tomu poznamenává, že theologové byzantští se více přiklonili k úsudku lidskému než k Písmu sv. a církevním Otcům.⁷ Proč právě tu udělali vyjimku, ač jinde se drží vždy pozitivních důkazů?

Tím, že Řekové jinak nepřipouštějí spekulativní filosofie, má jejich theologie značné vady. Schází ustálenost pojmů, definicí a jednota v uspořádání látky, schází úplná synthesa a souvislost. Jednoty pak není ani u jednotlivých theologů východních navzájem.⁸ Nemají prostě obecné jednotící ideje, která by všechno učení a domněnky pojala v jeden celek a utvořila tak dokonalé dílo vědy o Bohu, jako má Církev západní.⁹

Z toho vidíme, že se úplná jednota nedá mysliti bez předchozího sjednocení na filosofických principech. Teprve na jednotných základech filosofických je možno zjevené pravdy hlouběji proniknouti, pravdivě osvětliti a dojiti tak k jednotě.

Z orientálních theologů byl to sv. Basil Veliký, který, ač vyšel z principů platonismu, přece pro svou střízlivou a praktickou povahu v díle svém došel k učení katolickému. Jiní vyšli z tradic aristotelských, jako sv. Jan Zlatoústý, který jednoduchým a přesným učením se ztotožnil s učením Církve západní. Bohužel nebyl dosti chápán od byzantských theologů. I sám Fotius byl příznivcem aristotelismu, jak je patrné z jeho spisů filosofických.¹⁰

Potěšitelný zjev nastal v theologii východní v době sněmu florentského, kdy scholastika nabyla značného vlivu i na Východě. Hlavně to byla škola kijevská, která, ač Církev západní prudce napadala, přece v tolika sporných otázkách, jako o okamžiku transsubstantiace a o neposkrvněném početí Panny Marie, se shodla s Církví západní.¹¹

⁵ P. M. Jugie, *Theologia dogmatica Orientalium ab Ecclesia catholica dissidentium*. I. Parisius 1926. Pag. 395-400.

⁶ Henricus Cichowski l. c. pag. 89. - ⁷ Ibidem pag. 396. - ⁸ Ibidem pag. 90.

⁹ Něco podobného dokazuje Bohumil Spáčil v článku „Pravoslaví a princip jednoty církevní“. *Acta conventus Pragensis* 1929. Pag. 56-64. O pravoslaví píše, což platí mutatis mutandis i v našem případě: „Pravoslavní, ježto nemají nejvyšší sjednocující autority, nemají ani dostatečného principu formálního jednoty víry, čímž ovšem sama materiální jednota této víry (unitas fidei materialis) ocitá se u nich ve velmi vážném nebezpečí.“

¹⁰ Henricus Cichowski l. c. pag. 92, 93. - ¹¹ Ibidem pag. 94.

Přes to však velké rozpory v nauce zůstaly u Řeků právě vlivem odlišného pojmání filosofického, takže jen velkým mužům Východu, Bessarionovi, Scholariovi, Isidorovi, se podařilo na sněmu florentském roku 1439 aspoň na čas přesvědčiti své kolegy o nutnosti jednoty v nauce.

Unionismus pracuje na různých frontách, avšak největší a nejtěžší práci má jistě na poli filosofického sblížení Západu s Východem, což se může podařiti jen s pomocí Ducha svatého, který bloudící bratry naše přivede na cestu pravdy.

Ph. Mr. Metoděj Sláma, Brno.

Museum, Brno.

Na Tatrách vysokých bílý sníh...

Rudé slunce zapadá do měkkých mechovišť. Štíty tatranských velikánů spěchají kamsi až do nebes. Mohutné Tatry, obrovské moře skal rozbrázděné vlnami strží a propastí. Směle zařezávaná údolí, horské výšky propadlé do zrádných hlubin.

Kolem království smrti a ticho hřbitovů. Někde nahoře bublá a po balvanech poskakuje dovádivý potůček. Zpívá věčnou píseň pomíjivosti.

Strašlivá pěst vichřic rozmetala žulové balvany a zbičovala jimi bolem rozdrásané propasti. Na kolena a do prachu srážela vzdorná čela strmých a neústupných velikánů, kteří se drali do nebe.

✱

Jsi v obětí modrozelených hvozdů, jež svým lemem celují oblohu. Les dýchá omamnou vůní jehličí a ostrých pryskyřic. V šerém přítmí se rozběhlo mnoho vratkých cestiček. Vyzábělé smrky a načechrané borovice dychtivě se tlačí, aby mohly své kadeře nastavití slunci. Vedou mlčenlivý, ale tuhý boj o život.

V rozevlátých korunách stromů slyšíš temné vrzání a hvízdání podobné kvílení nočních dravců, jimiž les oplývá. Do nich často sedává a své cáry po haluzích rozvěšuje šedá mlha.

Rozlícená vichřice se často prohání a sviští ustrašeným lesem. V tom okamžiku se podobají koruny rukám tonoucích, jež se chytají břehů. Napřahují náruče, svírají se a vklíníují do sebe, aby se ubránily zuřivé svišti. Je po bouři. Les oddechuje horkým dechem. Tehdy k tobě spínají ruce sukovité pahýly zpřerážených kmenů.

Znavené slunce rozhodilo poslední polibky usínajícím vrcholům. Po bílém sněhu se rozběhly chumáče trpytných barev. Noc je tlumí a odhání. Tatry usínají. Tu a tam blikotá bludička horské chaty, ukazující lyžařům znaveným krásou obcerstvující útulek. Na strmých srázích křečovitě lomí haluzemi kleč. Přiražena k zemi prosí o špetku světla.

Tisíce krvácejících srdcí v objetí zasněžených hor křečovitě prosí o trochu světla, o trochu síly. Tisíce mladých, na jejichž bedra naložil život, bolest a odříkání. Orle uleť, když máš zraněna křídla. Co jsou pro tebe ty nebeské vrcholky klidu a smíru, když jsi přikován olovenou bolestí.

Tisíce vadnoucích květů je přesazeno do těchto nezlomných strážců, kteří v těžkém zadumání chrání svůj lid.

Uvadnou, okřejí?

1938, Olomouc.

C. C. Martindale S. J.: Těžké přikázání.

Chci vysvětliti některé body, které bývají zmateny a tak bývají příčinou nezdravého názoru u mnohého mladého muže.

1. Jsi člověkem a ne andělem, kterým nikdy nebudeš. Pravím, máš tělo. Nemáš jen duši. Až umřeš, tvé tělo se rozpadne v prach, to však není trvalý stav, který Bůh zamýšlí. Nebudu mluvit o tom, co Církev myslí „oslaveným“ tělem, avšak jádrem je: ty budeš ještě jednou tělem s duší, jak jsi nyní – člověkem. Pro věčnost budeš člověkem, ne andělem, ani ne pouhým duchem.

Četl jsi snad v modlitebních knihách, že bys měl milovat „andělskou čistotu“, nebo že některý svatý byl „andělem“ čistoty; to jsou metafory; a jestliže vedou k předpokladu, že jest pro tebe neštěstím, že máš tělo, a k přání býti bez něho, tak učiníš lépe, nebudeš-li užívat takových modliteb; v tvém případě by tě mohly svést na scestí. Některé osoby však jich mohou užívat zcela upřímně. Skutečnost je taková: ty jsi člověk: a každý člověk se skládá z těla a duše; ať uspořádáš svůj život jakkoliv a ať máš jakékoliv naděje a touhy, musíš vždy počítati s trváním těla, stejně jako s trváním duše. Nedrž se nikdy falešné ideje, že budeš schopen ignorovat své tělo, nebo že by sis to mohl přát. Je právě tak tvé, jak tvá je duše. Bůh tě ne-spasí ve vzdoru ke tvé přirozenosti nebo v jejím podceňování, nýbrž v ní a skrze ni.¹

2. V těle je několik instinktů, hlavně pud sebezáchovy, který tě vede k jídlu a pití nebo k obraně; pud po rozšíření sebe, který tě vede k získávání jmění; pud po zachování rodu, který vede k sexuálnímu aktu mezi mužem a ženou. Všechny tyto pudy mohou se

¹ Cf. Dom. Pecka, Tajemství života, III. vyd., str. 33–34. Křesťanství tělem nepohrdá. Neničí, ani nehýká tělo. Pěstí tělo pro duši, neboť cílem je rovnováha duše a těla.

bráti v řádu, to jest jsou podřízeny pravému úkolu; získají-li však převahu, zotročí tě, učiní tě svou obětí; první pud učiní z tebe nenasytu, opilce, nebo člověka nezkrotného temperamentu; druhý kleptomana; třetí sexuálního maniaka. Žádný z nich není špatný sám v sobě; lidé jsou schopni se domnívat, že jejich sexuální instinkt je špatný sám v sobě; kdyby byli dokonale dobří, nebyli by si vědomi, že mají něco takového. Je pravda, že Adam, před pádem nezakusil zmatku v těchto instinktech, nebo v některých jiných; všechny dokonale poslouchaly jeho rozumu. Avšak to byla speciální „mimopřirozená“ milost, daná mu Bohem; po jeho hříchu byla odvolána a od té doby ji nemáme. Naše pudy jsou nepoddajné a jsou takovými koncem konců následkem prvotního hříchu (kdyby Adam nebyl zhřešil – a my v něm – milost „úplnosti“ byla by nebyla odňata a my bychom nebyli trpěli „žádostivostí“, která působí nepřiměřenou prudkost některého pudu): avšak sexuální instinkt není dědičným hříchem, ani osobním hříchem. Sám v sobě je morálně neutrální. Je sice pravda, že špatnou sebesprávou mohu nechat některý instinkt zesílit vzhledem k ostatním: to jej však ještě nečiní špatným sama v sobě. Na př.: jestliže častým pitím ze zvyku jsem vyvolal v sobě chtivost pití, z toho ještě neplyne, že je hříchem cítit žízeň.

3. Někteří muži se tak trápí přitažlivostí žen, že malomyslně říkají: přeji si, aby zde nebylo žen! Neudělal bych lépe, Otče, kdybych neměl vůbec nic co dělat s těmi bídnými stvořeními? Takto uvažovat by bylo velmi zmatené: to by z tebe učinilo člověka bázlivého svědomí – mohlo snad zvětšit tvé pokušení! Snad by ses stal neschopným podívat se na nějakou dívku, aniž bys při tom na ni nemyslel, jako na pramen pokušení; to by ovšem bylo velmi chorobné. Potom by to bylo výstředně nezpůsobné: bylo by to jednati se strachem, s opovržením, nebo nenávistí více než s polovicí lidského pokolení. A byla by to neúcta k Bohu, který stvořil ženu právě tak jako muže. Lidské pokolení není řízeno jen k účelu světa mužského, ani pouze ženského, nýbrž jako svět, kde muž a žena jsou si přidružení a kde normálně spojují svůj život v milujícím a úctyplném manželství. Náklonnost k opačnému pohlaví je normální a správná; máš mít prospěch z vhodné příležitosti nevinného setkání s dívkami a zvláště ve všech farních zábavách, kdy s nimi můžeš přijít do styku. Nikdy se však nemať myšlením, že tělo je něco méněcenného; že tvůj sexuální pud je darebná věc; že sexuální úkony by tě měly nutně naplnit odporem; že žena je politováníhodnou nutností, nebo slabostí muže, nebo že by tě neměla přitahovat. Zmatená mysl v těchto záležitostech je odpovědná za nesčetné úzkosti na jedné straně a za malomyslnost a laxnost na straně druhé. Krátce, všeobecně řečeno, nesmíš jíti příliš daleko v domnění o své špatnosti nebo špatnosti jiných lidí a musíš se podívatí směle do očí sobě, jiným, v celém životě. I když člověk neužívá snad mnoha věcí správně, Bůh přece si přál míti ho nejlepším a cení si ho vysoko. Snaž se proto také ty smýšleti vysoko o tom, co myslíš, že obdržíš, prakti-

kuj raději správné věci, než by ses vyhýbal nesprávným. Měj mysl ve správném řádu, svobodně pracující a nezasahující rušivě do vůle, mysl jež vidí ideje v pravém světle. Až budeš viděti věci správně, učiníš dlouhou cestu k tomu býti schopným žít podle toho, i když z toho nevyplyvá, proti básníkovi, že „nutně musíme milovati to nejvyšší, co vidíme.“ Je však nepravděpodobné, že budeme milovati nejvyšší, jestliže náš pohled bude zmatený a začmouděný.

Přeložil: M. Š., Brno.

Přeloženo z angličtiny z knihy: C. C. Martindale: The difficult Commandment, IX. vyd. London, 1937.

Knížka Martindalova měla mimořádný úspěch. Dosáhla již 9 vydání a byla přeložena do 3 jazyků. Tisk se o ni vyjádřil velmi pochvalně. „Doufáme, že přijde do rukou každého mladého muže, katolíka nebo nekatolíka“, píše The Green Quarterly; The Month, New Zealand podotýká: „Za mladé muže novozelandské, inter alios, děkujeme autoru za jeho prospěšné rady, za zájem na jejich problémech, který je dosvědčen na každé stránce této časové knihy.“

Modlitba Františkova.

Kvintánům.

*Chvátí se štěstím, že jsme vykonali Tvou vůli
a nevrátit se, když už jsme byli v cesty půli,
netrhat květy, které nám ruce raní,
a nekolísat, když dní jsme na rozhraní,
životem projít chudi a přece bez žebrání,
bez peněz žít a mrhat almužnou,
vymýt ze svých slov chvástavost nemužnou,
otřepat všední prach na prahu síní Tvých
a bez podlosti stát u dveří kostelních,
ó Pane, dopřej nám, než pozveš nás v svůj chrám!*

*Otřepat šat svůj z lehkých a malicherných plev
a zrno lepší vybrati na osev,
nevyslyšenu být, když voláme: ó v tomto slev!
Nemíti tepla, když omrzli jsme k ránu
a neoplácet ranou, když dostali jsme ránu,
abychom byli vyštvaní psy zlými za měst bránu,
však štěstí nésti ke každému prahu
a milost vyprositi nejzaturzelejšímu vrahu,
líbat jen kopřivy a lopuchu ostré plody,
však stopy svoje nenechat na cestách bez úrody,
ó Pane, dopřej nám, než pozveš nás v svůj chrám!*

Jan Barta, Brno.

Píseň Královny.

Slunce hýří zla-
tem svých paprs-
ků, pokrývá ji-
mi měkkou zeleň
roztvíjejících stro-
mů, lehce líbá prv-
ní poupata pro-
buzených keřů.
Načechrané vlny
vánku se proháně-
jí po pestrých ko-
bercích kvetou-
cích luk, usedají na
světlemodrá kvít-
ka pomněnek, aby
si odpočinuly pod
modrým odrazem
jásající oblohy. S rozpálených větví kanou v bohatých slzách stíny,
a ochlazují žíznivé čelo probuzené země. Příroda jása. S čistým srdcem
oslavuje svou královnu.

Chodím mezi měkkými poduškami luk, a obdivuji se kráse měsíce
května. V pozadí probíhají rozveselené postavy dětí, jejichž náruče se
plní květy. Zpěv skřivánčí zaniká v pestrém hlaholu veselého dětství.
Ony také znají svou Královnu. A znají ji dobře. Chtějí ji udělati
velikou radost. Pestrá směs kvítků se zanedlouho změní v jemných
ručkách v krásné věnečky, které nikdo jiný neobdrží, jen jejich
Královna.

Čistá a láskyplná srdce dětí přilnula k nebeské Matce — a srdce
Její se rozechvívá radostí. Dětská láska je Jí tak milá a blažící, do-
týká se Jejích nebeských očí. Jak vzdálené pozdravy k ní zalétají
jásavé výkřiky, spojující se s tisícerými hlasy ptactva v nekonečný
hymnus radosti a štěstí. Štěstí stálého, jež nemizí ve špinavé mlze

Museum, Brno.

Archiv Musea.

pozemské bídy. Přibližuje jí tu pozemskou říši, po které tolik let kráčely Její nohy. Nejsou jen na té zemi trny a bodláky, jsou zde také poddajné a měkké vlnky lásky, jejíž melodie plynou v nezastřených tónech a dotýkají se nebeského blankytu. Bída se mění ve štěstí, které tentokrát neztrácí drahocenný pyl se svých křídel. Jen jemně plyne po kolébajícím se toku mariánských písní, a mění se ve stříbrné perly. I ze tmy prosvítají tajemné hvězdy jasnějším leskem v záplavě nebeské radosti. Vlnivé zástupy bílých družiček mizí pod rozzářenou klenbou kostela. Tam se skví Královna v záplavě světél a květín – a u Jejích nohou jsou Její děti. Nebeská krása se odráží v jejich očích. Ústa nemluví, jen srdce. Tím tajemným vyznáním se přibližují k Jejímu trůnu. A mlčí. Nebeské matce to postačí. Rozumí jejich němému vyznání. Rozumí hlasu všech srdcí. A Její ústa se sklánějí k tichému a neviditelnému políbení míru. Ruce žehnají. Žehná Královna bez poskvrny hříchu prvotního počatá. Její oči prosí o lásku všech.

A venku soumrak přikrývá hluboce oddychující zemi. Temné a bílé postavy mizí – tichý sen přináší vzpomínky. A nad spícím údolím bdí jen Její oči...

Jindra Javořský, Hradec Králové.

Jeden den.

*Ulice zvlhly deštěm a duše utrpeními,
jež pověsil na ně den stížený smrtí.
Tiše šly, pokorně, se zraky sklopenými,
věděly, že víno krvavých zítřků budou pít.*

*Rukama sepjatýma volaly němě k nebi a snily
o teple hořících krbů, pohledech s kelímky štěstí.
Cítily dobře, že ztrácí se do temnot světlo a nemá síly,
aby zas mohlo v pohledech chodců vůněmi kvést.*

*Umlkla píseň vytrysklá ze zahrád mládí,
do dalek zmizely postavy v tajemné noci,
bylo smutno — zeleň slunce pohlazení nenahradí,
nepotěší šepoty v plísni tmy brobové hvězdami vroucí.*

*Byl smutný den. — Den, kdy plakala země, kvílelo nebe,
ulicemi kráčela beztvárná postava beznaděje.
Pozdě nacházela srdce v bolestech sebe. —
Vždyť vinu v obloze napsanou běh staletí nezavěje.*

K. A. M. Brno.

Tvé rány rozkvetly....

*Tvé rány rozkvetly jak rána krvavá,
kdy slunce se obrozuje a oblohou stoupá
jak v rukou kněze Hostie v Oběti, proměněná...*

*Tvé rány rozkvetly jak něžné růže,
tajemstvím bílého Těla voní.
Tvé rány, Kriste, výheň lásky je,
roztaví kruté hřeby vin —
v pozadí pyšných dní mou duši na kříž těla přibily.*

*Tvé rány, Božský Beránku, jsou plny světla,
tmy horší egyptských v nás křižují, kruté nás zajaly.*

*Tvé rány rozkvetly jak rána krvavá,
jak něžné růže voní,
tajemnou píseň lásky obětovaně nám zpívají
o duši vykoupení, Otcově smíření,
věřících bratrství, svatého míru božském políbení.*

*Má duše v ránu největší ponořená
Srdce Tvého, pozorně naslouchá.*

— — — — —

*Na keři bolestí v zahradě dní pták černý zpívá
o životě, o smrti? Kdo to ví —
Tvé rány rozkvetají ohněm a rájem voní.
Ten divný pták tak tajemně zpívá, kruté mámí..*

*Duše má, chtěla bys sestoupit s kříže?
Životu umřít, přestat se koupat ve světle
prýsticím z ran těch přesvatých, vonících věčností?
Kruté je mámení závratě, když snění pták
tak sladce zpívá... o smrti, o životě a o lásce.
Nedáš se zmámit.*

*Je těžší žít než umírat,
je víc třeba hrdinství k životu na kříži,
k dlouhému umírání, krutých a pustých dní oběti. —
Zbičován do krve, tisíckrát prodán a poplíván,
vítězný na kříži, chci býti bílou obětí, kvetoucí ranami,
obětí bohopoctnou a děkovnou, smírnou i výprosnou
jak Ty, Pane můj.
Být obětí,
pro slávu Tvou a službu bratřím být obětí.*

Jiří Alán, Olomouc.

Biskup Vojtěch a jeho krajané.

(Podle nejstarších zpráv.)

„Vykvetl purpurový květ vlastem českým, z velkých rodičů narodil se syn větší, zlaté jablko vypučelo z ušlechtilých ratolestí, narodil se spanilý tělem, spanilejší duchem, chlapeček Vojtěch, kteráž jméno znamená voje útěchu.“ (Bruno.)

„Ach, jaký jsem byl já, onomu zcela nic nepodobný, jaký bych nyní si přál, abych byl býval!“ — volal biskup Dětmar pokud ho smysly ještě neopustily. „Než hřích můj některak došel by přece odpuštění u dobrotivého Pána, kdyby jen hříchy svěřeného mi lidu spoustu bídy mé nezvětšovaly. Ach, já ubohý; to mě bolí a boleti bude na věky.“ — Jeho slabý hlas zmlkl, a on byv zbaven tělesných pout před zrakem těch, kteří u něho stáli spolu s mladým jáhnem Vojtěchem, odvedl hřivnu sobě od Krista svěřenou zestónášenou.

Když pak bylo na Levém Hradci z příkazu knížete rokováno, kdo by byl nejhodnějším biskupského stolce, všichni svorně se zdviženými rukama volali: „Kdož jiný, nežli rodák náš Vojtěch, jehož urozenost, bohatství, učenost a přívětivé mravy s tak velikou důstojností se srovnávají! Tentě dobře ví, kam kráčeti má; ten také moudrým vůdcem naším bude.“ I popadli jinocha, ač se velmi bránil a přivedli jej mezi sněmovníky. „Chtěj nechtěj,” voláno se všech stran, „naším biskupem budeš a byť nerad, pražským biskupem nazýván budeš. Ty znáš dobře otvírati nám cestu, kterou se jde do vlasti nebeské. Rozkazů tvých jest nám potřebí, abychom mohli a také chtěli poslouchati. Tebe všechno žakovstvo za hodného, tebe všechen lid vyvolává k biskupství za schopného.“

Přijal tedy volbu a radoval se z toho lid i jeho kněží, leši, kmeti i vladykové, radoval se i Boleslav, nejkřesťanštější tehdy kníže, otec sirotek, ochránce vdov, utěšitel kvílících, ctitel duchovních, horlivý zakladatel chrámů páně — hrozen z ostružiny, růže z trní, fik z bodláčí, z vlka beránek. A jak by se mohl kdo neradovati, vždyť se nikdo neobával, že z dobrého semene vzroste neřeš! Však také Vojtěch, stav se na pražském prestolu světlem českého lidu a jsa pamětliv posledních slov svého předchůdce, nenáviděl tmy a neměl v lásce chyb, chtěje se líbiti raději dobrým než zlým.

Tak plynul rok za rokem, až jich věčnost pět pohltila. Žel Bohu, ačkoliv byl podstatný prospěch z Vojtěchova působení v křesťanské víře i v mravním životě svěřeného stáde, přece bylo zříti na světcově čele spokojenosti vždy méně a méně. Starodávné způsoby a zvyklosti, neshodné s duchem čistého křesťanství, nedaly se tak rychle a tak docela odstranit. I zatvrzelých hříšníků se nacházelo v národě stále dosti, zvláště mezi boháči a urozenými, jimž opravdová biskupova mravní kázeň se stala brzy tak obtížnou, že

mu za péči, kterou měl o spásu jejich duší, odpláceli nevděkem, nenávistí i pohaněním. Kromě toho dni válečného zbrojení nebyly nikterak příznivy jeho apoštolské činnosti. Bojem vzrušené myslí šly spíše za hlaholem polnic, než za hlasem svého duchovního vůdce a nezkrocený duch lidu se rozpoutal spíše ve zlořády, nežli by dbal o život ctnostný. Však se biskupovi zajisté nemohly líbiti ani dobrodružné Boleslavovy podniky za hranicemi, ani válečná výprava proti biskupskému sídlu Žičí a ženskému klášteru v Kalvě nebo vyhoštění biskupa Volkolda z Mísně, ani Boleslavův spolek s pohanými Lutici a nepřátelství jeho s křesťanskými Poláky. Proto si zavolal Boleslavova bratra Strachkvase, řezenského to mnicha Křišťana a otcovsky k němu promlouval: „Dobře jest, že ty znám jsi jako bratr knížete a pocházíš z pánů této země. Tebe lid raději chce, abys panoval, a tebe raději chce poslouchati než mě. Ty budeš moci s radou a pomocí bratra svého pyšné potlačiti, nedbalé kárati, neposlušné trestati a nevěřícím domlouvati. Tvá důstojnost a vědomost, svatost tvého stavu dobře se hodí na duchovní správu. Což aby se stalo, já tobě s vůlí Boží a mocí svou propůjčuji, i aby smělo býti, bys za mého života byl biskupem, u římské stolice všemi prosbami se vynasnažím.“ A vložil mu biskupskou berlu, kterou právě držel v ruce, do klína. On však ji odhodil jako zuřivý na zem a volal: „Nechci, abych měl jakou hodnost na světě; důstojenství se vyhýbám, nádherou světskou pohrdám; pokládám se za nehodna biskupské výsosti a nestačím unésti takového břemene pastýřské starosti.“

Nemeškal tedy svatý muž déle a ustanoviv svým zástupcem míšenského biskupa Volkolda, vydal se na cestu k věčnému městu. Když přišel do Říma, prosil papeže Pia XV., co by měl činiti v tak velicím nebezpečení svém i svého lidu. „Svěřené mi stádo,“ pravil nařikaje, „poslouchati mě nechce a slova má nepůsobí na ty, v jejich srdcích otroctví ďábelské zavládlo; jesti to kraj, kde na místě zákona pravá síla tělesná a libovůle vládne.“ I odpověděl mu papež: „Synu, nechťejí-li tě poslouchati, utec tomu, co ti škodí. Nemůžeš-li ovoce dosíci s jinými, aspoň sama sebe zachraň.“ Tu se Vojtěch nemálo zaradoval, že se tak lehce zbyl svých závazků k neposlušným Čechům a vydal se pln radosti na cestu do svaté země. Ale na hoře Casinské jej opat Manso rychle z plané radosti vyléčil: „Cesta, kterou podnikáš, daleko je vzdálena od cesty pravé, od té, jež vede k životu. Jest ovšem znamením velického ducha zbýti se motanic pomíječného světa, leč choditi co den s místa na místo, méně chvalno jest.“ — Odešel tedy Vojtěch na Aventin. Tam v den, kdy Pán myl učedníkům nohy a šatem je utíral, přijal roucho noviců a na Bílou sobotu následujícího roku skládal už řeholní sliby; — a zapomněl na svou biskupskou hodnost a mezi bratřími se pokoroval. Čistil kuchyně, umýval nádobí, přinášel vodu a běhal ochotně pro všechny jiné potřeby.

V té době však, právě na Veliký pátek, byl raněn mrtvicí Vojtě-

chův zástupce míšenský biskup Volkold. I přišli Radla a Křišťan k papeži s listem od arcibiskupa Villigise, slibující jménem národa nápravu mravů a odložení nepravostí, proti nimž svatý Vojtěch tolik horlil a prosíce papeže, aby Vojtěchovi připomněl jeho pouto s českou církví. I dal jim papež, pohnut více právem božím nežli svou vůlí, tuto odpověď: „Dáme jim, kohož řádně hledají, ač se po dobrém otci nezvrhli; dáme jim ho, leč tak: budou-li jeho poslušní, mějtež jej s Pánem Bohem a vydávejtež užitek stý: nebudou-li však chtít odstoupit od starých neřestí, tehdy ať tento miláček náš pro zachování své duše opustí stáda zlého.“ – To rozhodlo a svatý muž poslechl! Pokračování.

František Kvasnička, Brno.

Poutník.

*Jde den a noc a noc a den
těžké je lože na křižovatkách hvězd,
umírá srdce, bolest slz tuhne v pěst,
v níž třímáš prapor zítřka — noc a den*

*na pláži večerů rýžuješ paprsek štěstí
domova chléb snad pohádkou přehlušíš
v obrátkách času stesk krve rozbušíš
a poznáš den bez vůně letních snů, bez barvy pověstí*

*úsměvem jitřních cest tvé kroky vychladnou
sněženkou jarních sil otevřeš země píseň
závanem jitřenky odzbrojíš obzorů tíseň — — —
škoda, že půlnocní květy nebudou, uvadnou.*

*Bože můj, kdy potkám rodné kraje,
v nichž modrý večer zpívá o lásce nevyřknuté
pokorou vlhké pravice do brázdy zakřivené — — —
je tvrdá má brázda a hořkým sluncem zraje.*

*Pozdní den hovoří s protějšího svahu:
znám píseň bludiček, tichou odvahou protěží
opojné zráni oranic, poslední úder na věži — — —
kamaráde, čas zlomil naši dráhu.*

*Jde den a noc a noc a den — — —
polibek hlíny, tratě hvězd — tvoje zastávka
lítost půlnoci, zvonice, ukolébavka — — —
jen bílý prapor — a věčný den.*

Jaroslav Souček, České Budějovice.

Hoši od Bobří řeky.

Velehradská bohoslovecká pout stanovila si krásný program práce. Pracovati mezi mládeží a snažiti se nabídnouti své síly v letních táborech mládeže. Studují se instrukce Junáka, shromažďují se znalosti technické, neboť mládež se má právě o prázdninách sblížit s bohoslovcem. Otevírá se tedy široké pole činnosti v letních táborech, kde bychom mohli my bohoslovci býti dobrými pomocníky. Ale takový tábor je kusem života, uměleckým dílem a vyžaduje proto velkou přípravu materiálu pro vedení k pevnosti charakteru, sebeovládání, kázni a přesnosti, k překonávání rozmarů a rozhodnosti vůle těch, které chceme vésti. Právě letní tábor je nejspolehlivější cestou k srdci a duši mládeže. Romantické prožívání v přírodě samo napomáhá, aby semena zasazena v čas prázdnin vydala hojnou úrodu. A teď si položíme otázku.

Která literatura, a máme-li vůbec nějakou, by usnadnila práci k vedení? Mnoho jí není, ale musíme hledat. Tedy nejen láska, obětavost, znalost dětské duše, ale i vhodné pedagogické knihy jsou základními podmínkami zdárné práce. Dnes, kdy kniha čtená o prázdninách stává se tak účinným a vítaným pomocníkem a doplňkem – případně i dočasnou „náhražkou“ výchovy školské; ukazuje se teprve význam dobré chlapecké literatury, zejména té, jež se měla přizpůsobit potřebám dětské duše. Málo se dříve na ony nejmladší čtenáře pamatovalo, a stará chyba se mstí.

Dospívající hoch touží po činech, vyrůstá z dětských střevíčků a kvapem opouští svět bajek a pohádek. Hoch chce činy! Hledá svého hrdinu, svůj ideál. Dejme mu jej o prázdninách! Náhodou dostala se mi do rukou kniha, která je více než předmět. Je to Foglarova výchovná kniha „Hoši od Bobří řeky“, hodící se pro hochy, kteří chtějí poznat své vlastnosti. Do této dobré knihy vdechl Foglar část své duše, mající porozumění pro hochy. V ní zrcadlí se hloubka dětské duše, opravdovost citu a barvité líčení přírody. Proto vítáme tuto vhodnou knihu, která by mohla býti dobrým společníkem a pomocníkem při vedení hochů o prázdninách. Foglar pocítil hlad dorůstajících hochů po skutečích, po velikosti, a dává jim proto příležitost. Hrdinou knihy je indiánský chlapec Roy. Jeho životní příběh vypráví medik Rikitan třinácti chlapcům, kterých se ujal na zaprášené dlažbě velkoměsta, a s nimiž prožíval měsíc prázdnin. Nebyl to odpočinek, byla to práce všech, aby se stali podobnými jako jejich ideál Roy, který si umínil, že na nalezanou deštičku s třinácti rezavými hřebíky pověsí třináct bobřích kůží. A přesto, že lov bobrů vyžadoval hodně námahy a vytrvalosti, splnil Roy svůj úmysl a tehdy se začal tajně považovati za mladého muže, ač mu nebylo ještě čtrnáct let.

„Roy lovil skutečná zvířata, ale my,“ pravil Rikitan, „budeme lovit třináct důkazů, třináct dobrých ctností, a tím dokážeme, že

jsme takovými jakým byl Roy. Každý zdařený důkaz, bude takovým jedním Royovým bobrem." A aby každý z hochů věděl, jak kdo je daleko s lovem „bobříků" dostane za každou vykonanou věc, čili za uloveného bobříka jeden barevný knoflík. Knoflíky jako odznak ulovené trofeje mohou si chlapci viditelně přišít na kabát. Abychom poznali výchovný smysl a hodnotu lovení bobříků, stačí uvést poslední, který v sobě shrnuje pedagogiku celé knihy a tím staví knihu mezi ty, které by neměly zůstat bez povšimnutí.

Třináctý bobřík ti praví:

„Musíš se celý změnit!"

Nebudeš nikdy hrubý!

Nepromluvíš více neslušného slova!

Nebudeš nikdy lhát!

Neuděláš nic nečestného!

Budeš konati dobro a pomáhati každému!

Nebudeš ubližovati slabým hochům, ale chrániti je!

Budeš plniti řádně své povinnosti!

Budeš se zkrátka snažit býti takovým, jako Roy!

A teprve po třiceti dnech takového nového lepšího života smíš si přišít bílého bobříka na třinácté místo!

A zrušíš-li jej někdy v těch 30 dnech, tedy ode dne zrušení třicet dalších dnů jej musíš dodržovati, než si jej smíš přišít.

A také každé další zrušení, i když jej znovu ulovíš, způsobí, že jej musíš odpárati a dalších třicet dní přísně jej zachovávat, než je bobřík znovu uloven.

Vzpomínej každého večera, zda jsi ten den bílého bobříka nezrušil.

Není možné uváděti všech třináct bobříků, ale tato výchovná metoda stane se hrou, stane se pro vaše svěřence besedou a zábavou, ale též nejvhodnější příležitostí k výchově. Mnohý snad řekne po přečtení knihy, že není žádných zmínek přímo o Bohu a hlubších pravdách náboženských. Kniha však dá se krásně použít, dáme-li ji vhodnou náboženskou náplň. Pokládám knihu za jakési podobenství křesťanských pravd. Budme si však vědomi, že Rikitan měl před sebou hochy z ulice, kteří nepoznali růst dětského pokoje fundovaného na pravdách křesťanského života. Proto jde cestou přirozenou k pravdám i nadpřirozeným.

Konečně tak činil i Kristus Pán, nejlepší vychovatel. Nemluvil přímo o vznešených pravdách. Vždyť Židé by nechápali a byli by neosvíceni, ale zaslepeni světlem nadpřirozené nauky. Proto Kristus Pán mluvil v rouchu krásných podobenství, aby zbystřil jejich pozornost, a tak aby se sami tázali na smysl proneseného podobenství. Tak činí i autor. Rikitan používá též jakýchsi podobenství, možno-li tak vůbec mluvit. Nedává ony praktické křesťanské názory a výchovné body na zaprášené ulici – tam by málo pochodil – ale odvádí své hochy k řece, dává celé okolí, jež je poutavé svou dobrodružností pro hochy, a tak v rousě příhodného okolí zasazuje svá výchovná semena.

Sáhněte proto po knize a vhodné si osvojte. Snad se vám něco hodí, aby jste mohli v práci letního tábora splnit program svůj a program velkého junáka lorda Baden-Powella, jenž jej vyjádřil těmito slovy: „Mír nastane, až bude vzájemná dobrá vůle a snášenlivost všech složek lidstva. A tu je naší povinností k Bohu a k vlasti rozvíjeti ducha nesobecké dobré vůle tak, aby osobní a stranické idee byly potlačeny pro větší blaho celku. Učíme-li své hochy povinností, které na se vezmou jako budoucí občané své vlasti, vštěpujeme jim, že vlastenectví je podstatnou povinností k vlastní zemi, ale při tom jím ukazujeme, že je ještě vyšší vlastenectví, které by mělo býti účinné, a to je vlastenectví Království Božího na zemi.“

V. T., Olomouc.

Záblesky perspektiv.

V kapli již bylo tma. Jen rudý plamen věčného světla ozářil chvílemi pozlacený svatostánek. Bylo ticho. Hodiny temného pološera odbíjely těžce svůj čas. Jako nárazy neviditelných kol dopadalo mrtvé ticho na holé stěny seminární kaple a pak se zas s ozvěnou roztránilo o ostré hrany krásně řezaných lavic.

Nehybný plamen posvátného ohně zatančil pod taktovkou vzdušného proudu, pak vyskočil a opět uhasl na olejovém povrchu věčného světla. Hrobové ticho bylo přerušeno váhavou chůzí. Stanul před svatostánkem. Poklekl, pak klesl vysílen do lavic. Zas bylo ticho, jen neviditelné varhany nočních melodií rozechvívaly vzdušný prostor. Náhle jakoby zazvonil zlatý paprsek o dlažbu. Schýlená postava mladého muže. Horký šepot rtů. Zdvihl hlavu a jeho zrak se zavěsil na svatostánek úpěnlivým pohledem. Co bylo vepsáno do mladých očí? Otevřely se dokořán a štěrbinou rozevřených zřítelnic vytryskla horká slza. Druhá, třetí... proud horkých slz. Hruď sevřel čpící žal. Pomalu odtékal se slzami celý jeho dosavadní život a zanechával mu v obličejí hořící brázdy hořkosti. Šklebil se na něho.

Neviditelná ruka rozhrnula závoj ubíhajících perspektiv. Nahlédl do nich. Byl v nich psán jeho celý život. Úzká polní cesta. Vzduch voněl. Jarní příroda. Sám květ. Ve vzduchu zněla jediná píseň života. Modrá obloha se stříbrnými oblaky. Ohlédl se. Perspektivy se zjasnily. Vadl pod nimi bílý květ vůní, stékal z nich špinavý pramen na rozhraní uplynulého života...

Uplynul s hrůzou bodláčí na cestách lehkomyšlnosti. Co ho nyní čeká? Perspektivy se zavřely. Odvrátil od nich zrak. Z věčného světla vyšlehl plamen. Tříšt jeho světelných šípů ověncila svatostánek. A již mu bylo vše jasné. Srdce proudilo prudčeji pod údery nové, nekonečné lásky. Viděl svůj věčný cíl na cifernících zjasnělých vteřin života. V záblesku perspektiv třpytil se jeho cíl — svatostánek.

Metoděj Baldík, Brno.

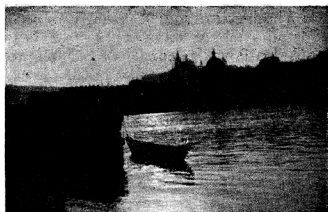

Foto: F. Koukal, Brno.

Museum, Brno.

*Praho,
klenutý chrám mystický,
věčná pohádka kamenná...*

Jitro, č. 8.

Silueta Hradčan stojí jak kamenná kulisa nad Vltavou. Štíhlé, tvrdé věže katedrál noří se teskně do zrcadla řeky. Jen blesk zapadajícího slunce rozžh-

vil bílou brázdu večerním přítmím. Ta bílá cesta vede diváka přes řeku a kupoli sv. Mikuláše k věžím dómu, za nimiž tušíme pokorně skrytou Loretu, a dále – ke slunci. Zapadá – aby zítra nalilo světlo novému dni. –

Vzpomínáme na bratry a sestru Růži. Snad jdou právě k večerní modlitbě... Na dobrou noc věnujeme jim tento obrázek... Ráno padne rosa. Svými kapkami operlí Růži. Růže pozdraví svoji brněnskou sestru, již je smutno bez jejich slov. Uviděli jsme staletou pohádku Prahy – snad i něco víc – a byli jsme okouzleni a rozechvěni v nejskrytějších tkáních svých srdcí...

R.

Boží muka.

Stojí na rozcestí a jsou zářivě bílá. Jako naděje, jako spása, jako příslib krásného zítřka, jako nevinný pohled do rozevřené dlaně Boží přírody. A tak nějak srostla ta Boží muka s tou křížovatkou cest, s kamenitou půdou polí, ba s celým krajem. Teplým úsměvem vítají z daleka náhodného poutníka a zasévají do jeho duše něco, něco jako radostná touha po krásnu, velikosti a síle, po štěstí, po účinné práci a po čistých ideálech. A ten, kdo jde kolem, vděčně pohlédne na sluncem ozářenou stříšku, na bílý kámen, na obrázek Matičky, a smekne, hluboko smekne propocený klobouk, a je mu tak vesele, tak dobře a tak lehce, že by zlíbal všechna okolní pole, vonící jarní hlínou a teplem Života.

Odkud yy, bílá Boží muka, odkud máte tu svoji moc a svoji působnost? Čím dovedete zahnat každou chmuru s čela upracovaného venkovana? V čem je tajemství vašeho mocného kouzla?

Ukřížovaný s obrazu patří důvěřivě a nějak příliš laskavě do kraje. Nevyčítá, ale s láskou ve zraku rozžihá pohaslé plaménky lásky, účinné křesťanské lásky v těch srdcích, kde hrozí již úplným zhasnutím.

Jsou symbolem lásky bílá Boží muka! Bílá Boží muka na rozcestí.

Miloslav Kunc, Brno.

Kde odpočívám

*Poesie
květino ze zahrad Nekonečna
z kosmických světů
z života sfér
tajemnou vůní svých květů
v duši svých pěvců
rozpálené krve žár
mrazivé šlehy
ve vlahé teplo
v hladinu něhy
proměňuješ*

*Poesie
kouzelná harfo
rozezvučená dotekem srdce
věčným rytmem symfonie
v duši svých pěvců
do temných dešťů
do bouřných vírů
do mrtvé samoty ticha
melodie světa
melodie míru
melodie živých barev
rozléváš*

*Poesie
květino ze zahrad Nekonečna
kouzelná harfo
tajemnou vůní svých květů
tajemnou hudbou svých strun
buduješ básníkovi
z Lásky a Bolesti
jediný Trůn*

Prokop Réva, Řím.

Odkrytá noc.

Profesor Krhář nikdy snad nezřel ošetřovatelku v hábitě. Ležel sám ve světnici, uzavřen a přístup měla jen jediná osoba, sestra Asraela. Jistě prošla rukama utrpení a sebezáporu, že právě ona byla určena, aby profesora opatrovala. Krhář snášel těžce přítomnost řeholnice a přál si jinou ošetřovatelku. Avšak lékař jen vážně pokývl hlavou a pravil: „Pozoruji, pane profesore, že ji nenávidíte. My však,

bohužel Vaší žádosti neinůžeme vyhověti. Zde nutno poslouchati." Profesor Krhán mlčel. Lékař pokračoval: „Strach míti nemusíte! Na mou čest, že zde máme jen poctivé lidi a jedna z nejlepších je sestra Asraela!"

Sestra pokorně ustoupila do pozadí. Profesor se hryzl do rtu. Lékař odešel a ona zůstala, sestra, která s trpělivostí naslouchá sténání umírajících, čeká, ta dobrá, čistá sestra Asraela a cosi ji zdržuje u lože člověka, který má na chladnoucích rtech krutý posměšek.

Druhého dne přišla doktorka Zdínská. Profesor ji poznal a mluvil k ní, avšak ona konala svou práci beze slova, s vážným pohledem. Vše nasvědčovalo tomu, že svou věc koná z lásky k vědě, nikoliv z lásky k pacientovi. A mezi nimi bylo tajemství!

V noci zůstala u nemocného zase jen sestra Asraela a byla to hrozná noc. Nemocný ležel a hovořil pro sebe. Potom si přál míti světlo. Rozžala.

Pohlédl na ni a tázal se: „Co říkají lékaři o mé nemoci?"

„Je velmi vážná a nutno zachovati klid!"

„A jak to skončí?"

„Bůh dá, že dobře a dříve, než se nadějete!"

„Bůh dá! Bůh dá! Ale proč nedají lékaři?"

Není to v jejich moci!"

„A vy, sestro, mluvíte jaksi oboustraně: dřív, než se naději..."

Hleděla na něho jemným úsměvem: ponejprv ji nazval sestrou!

„Proč se usmíváte? Mluvte pravdu! vykřikl profesor.

Vtom se otevřely dveře a v nich se objevila doktorka Zdínská. Pravila přísně sestře: „Sestro, nebylo vám přikázáno nemluvit s nemocným?"

„Ne," odpověděla klidně řeholnice.

„Tedy já vám nyní zakazuji odpovídati mu, ať říká cokoli!"

Nemocný zvolal: „Věro, vy mne neznáte?"

Zdínská mlčky odcházela, avšak dveře úplně nezavřela a vrátila se.

„Sestro, zůstanu chvíli zde!"

„Mám odejít?" tázala se sestra Asraela.

„Jen zůstaňte, vy můžete slyšeti naši rozmluvu!" Potom se obrátila na profesora: „Pane profesore, víte, že tato noc je pro Vás v životě nejvážnější?" Zdínská neviděla jak se při jejích slovech stáhla úzkostí jeho tvář.

„To jste mi přišla říci?" tázal se nemocný.

„Je to nutné, ježto byl kdysi mezi námi nesoulad, týkající se mého otce a mého bratra."

Krhán otevřel široce oči. Doktorka pokračovala: „Přišla jsem k vám, ne, abych vám řekla, že dnes nebo zítra ukončíte svůj život, nýbrž abych vám ukázala, že ani vaše cesty nebyly tajny Prozřetelnosti, ba ani ne lidí, mého bratra a konečně mne."

„Jakého bratra? O jakém bratrovi mluvíte?" tázal se muž úzkostlivě.

Troje oči na sebe záhadně pohleděly a Věra pokračovala: „Mým

bratrem je ten, kterého jste kdysi pozval na večeri, a jemuž jste dal pít – jed!” Profesor se zachvěl a bolestně zaúpěl. Zvolal: „Já nikdy, nikomu!”

„Snad vaše nemoc vám brání, abyste si vzpomněl; pomohu vám! 16. listopadu jednoho roku jste pozval Václava Bílka, mého bratra do restaurace „U zvonů” na večeri...!”

„Bílek je vaším bratrem? Snad jste se trochu popletla!”

„Ne, profesore, ani není mým právem, abych vám vyprávěla historii svého otce, avšak Václav Bílek byl mým bratrem a snad už není, podlehl-li nemoci, jejíž příčinou byl váš jed!”

Krhán byl bledý a v jeho tváři se trhaly cizí rysy. Když pohlédl na Věru, která jevila stopy velkého utrpení, lomcoval jím vztek. „Tak!” křičel rozčileně, „avšak já konal vůli tvého otce, který mi prohlásil, že Bílek nesmí dostudovati!”

Věra ustrnula. Vrah konal vůli jejího otce. Než záhada se zata-rasila nejasností ještě více, vždyť sestra Asraela při jméně Bílkově prudce zamrkala a napjala pozornost k rozmluvě, o kterou, jak se zdálo, nejevila zájem.

Už jí vypadly z paměti události z předměstské ulice, kde ji jednoho dne zachránil před smrtí student Václav Bílek.

„To je krutá lež, profesore Krhání, potupa mého nešťastného otce!” volala Věra. „Vím, že jste dovedl zneuctít umírající čistou dívku, kterou pak Václav zachránil před smrtí hladem, vím také, že vaše mrzká ruka dala hladovícímu starci za tu dívku pár krejcarů, vím, že jste na Václavovi vymámil tajemství profesora Šípka, která by vám mohla uškodit. A proto člověk, který o vás věděl takové věci, musil odejít. Avšak on mlčel a raději trpěl nežli by žaloval!”

Nemocný už se nemohl obhájit, ústa se mu sevřela, aby ještě promluvila několik slov, která měla umlčet hrozné výtky. Věra pokračovala: „Snad ještě před vaším odchodem zvím jakého jste užil jedu...”

Profesor vykřikl jméno jedu a umkl. Nastalo hluboké ticho. Po chvíli se ozval slabý vzlykot a doktorka překvapeně pohlédla na plačící sestru.

„Proč pláčete?” tázala se. „Je snad příliš drsná skutečnost našich životů? Je zajisté...!”

„Ano, paní doktorko, avšak proč tak trýzníte umírajícího? Hleďte, já jsem účastnicí na životě vás všech!”

Profesorův zkřivený obličej se na ni nechápavě otočil.

„Dovolte, paní doktorko, abych s ním mohla mluvit!”

„Nuže, mluvte si, já odejdu!”

„Jen zůstaňte, vždyť jsem řekla, že jsem také s vaším životem byla spojena!”

„Ach, začněte už, pobyt zde mne mučí!” děla lékařka.

„Chci jen říci, že už jsme zapomněli na krivdy, že jsme odpustili těm, s kterými jsme se jednou sešli v boji a že jsme vždy zvítězili ve jménu tohoto!” V její ruce se objevil černý křížek, který po-

zdvihla a potom vroucně políbila. Zároveň se vydral z profesorových úst výkřik a oči vystoupily z důlků. Poznal, že tímto kouskem dřeva se mu kdysi bránila bílá dívčí ruka a jím nad ním zvítězila. Byl sražen tím prostým obrazem. Zatím už k němu přistoupila sestra s úsměvem. „Odpustila jsem už dávno, pane profesore, uklidněte se, i Bůh vám odpustí, jako vám odpouštějí všichni!“

Na prázdných stěnách nemocnice tiše doznělo: „Odpouštějí vám všichni...!“

Rty profesorovy se zachvěly. Chvilí hleděl na křížek, potom na sestru. Asraela byla ta, s kterou kdysi zápasil... Snad to byl úsměv na jeho rtech!

Zdínská ji také poznala. Nezdržela se však, vidouc profesorovy smrtelné rysy. Za chvíli přišla s dvěma lékaři, aby se pokusili profesora udržeti ještě chvíli na živu. Avšak injekce nepomohly. Po chvíli volal nemocný tiše: „Sestro, sestro, poslechněte mne...!“

Sestra usedla k němu a naklonila se k jeho ústům. Mluvil šeptem: „Sestro, vyslechněte mou zpověď, zpověď ničemy, můj Bože, smiluj se!“

„Smiluje se! Přivedu vám Boha, příteli...!“

„Ano, sestro, přiveďte...!“

Na tento okamžik čekala Asraela řadu dní, dychtivě vstala, avšak nemocný chytil její ruku, v níž držela černý křížek a posledním pohybem si jej strhl na modré rty. Jeho hlava klesla na hrud mladé sestry Asraely. Byl mrtev.

„Hle, ironie života!“ pravila Zdínská, patříc na sestru, která se modlila za umírajícího. Doktorka odpustila také, zatlačila nebožtíkovi oči a když sestra povstala, objala ji, tiše hovoříc: „Cesty se divně kříží a my je hledáme a ztrácíme, poněvadž se kříží. Zvítězila jste, sestro, nad ním i nade mnou!“

„Vyřídte pozdrav svému bratrovi!“ pravila s úsměvem sestra.

Jan Bárta, Brno.

Poznámky na okraji Musea.

Dr Fr. Cinek: Jednota Velehrad v olomouckém semináři:

„Žalostný církevní rozvrat nezasadil žádnému národu v Evropě tak hlubokých ran jako Slovanům. Kristus až dosud ukazuje roucho své svaté církve víc roztržené, než kdykoliv před tím, především mezi četnými pokoleními velmi zbožných a bohatě nadaných národů slovanských, kteří jsou si tak blízcí – a přece jsou tak daleko od sebe. (Biskup Slomšek v Zgodnija Danica.)“

„Národ náš podivným zajiště způsobem v bouřích náboženských, víře katolické zachovaný a kolébku pravé víry pro všechny Slovaný v lůně chovající, měl by o dosažení cíle tak vznešeného všemožně pracovati.“

„Nehudeme svých odloučených bratří a sester nenáviděti, nýbrž je zahřívati prosbami křesťanské lásky. Nebndeme se k nim chovati nepřátelsky nebo pohrdavě, ale podáme jim přátelsky ruce k smíru. Nebudeme jich potírat ostrými zbraněmi, nýbrž spíše vroucí modlitbou.“

Václav Chaloupecký: Prameny X. století. Svatováclavský sborník II, 2. str. 402, 403. Vydal Národní výbor pro oslavu svatováclavského tisíciletí s podporou vlády Protektorátu Čech a Moravy a ministerstva školství a nár. osvěty r. 1939:

„Slovanské křesťanství, vytvořené kulturou cyrilometodějskou, stalo se mocnou složkou křesťanské vzdělanosti u všech kmenů Slovanů západních a dodnes jsouc podkladem náboženské, církevní i státní terminologie, tvoří podstatný rys jazykové vzdělanosti netoliko u Čechů, Moravanů a Slováků, ale i Poláků, Srbů lužických, ano i jiných kmenů slovanských. Jestliže právě tyto Slované na rozdíl od jejich soukmenovců v Polabí zachovali svoji národní svébytnost, zásluha o to náleží asi v prvé řadě slovanskému křesťanství.”

„Slovanská bohoslužba prokázala tak nejen Čechům, Moravanům a Slovákům ale i všem západním Slovanům služby vpravdě neocenitelné.”

Zprávy ze seminářů.

Jednatelská zpráva brněnské Růže Sušilovy za rok 1939-40.

Jako vždy v těžkých dobách minulosti, stáli i v tomto správním roce brněnští bohoslovci pohotově ve službě milým Sušilovým kráskám: Církvi a Vlasti. V ničem neslevili, kde bylo třeba práce pro rozkvět jejich literární jednoty, o čemž svědčí 9 členských a 10 výborových schůzí. Z nich vystupuje do popředí sedmdesátileté jubileum Muzea a Den pro křesťanský východ. Nemalým činem byla i hmotná podpora četných účastníků velehradské pouti a tím i umožnění samostatného podniku naší Růže na Velehradě: svatovojtěšské akademie. Zvláště aktivním byl tentokrát kroužek Cyrilometodějský a sociologický, za nimiž však nezůstaly pozadu ani Prázdninový odbor, ani kroužek Hudební. K další práci ve šlepičích Sušilových pro lepší zítřek církve i vlasti volám Zdař Bůh!

Jednatel.

Dies Orientis v brněnském alumnátě.

27. ledna 1935 prostřednictvím Kongregace pro semináře a university nařídil J. Sv. papež Pius XI. bohosloveckým seminářům a katolickým vychovávacím ústavům slaviti každoročně zvláštní den věnovaný křesťanskému Východu, a to přednáškami, akademii, neb jiným vhodným způsobem, „ale především pobožnostmi a modlitbami vysílanými k Bohu, Otcí milosrdenství, prostřednictvím nejmocnější Pomocnice křesťanů, Neposkvrněné Boží Rodičky, ... aby východní bratří, tak dlouho bloudící od jediné Matky, se konečně vrátili do ovčince Pastýře duší Ježíše Krista”. (J. Marianov: Aby všichni jedno byli, str. 52.)

Za 5 let po výnosu Posvátné Kongregace pronikla myšlenka uskutečnit „dies orientis” i do našeho alumnátu. Předseda ČM kroužku vp. Josef Zouhar hned od svého zvolení propagoval tento podnik a učinil jej středem i cílem letošní činnosti. Za „den pro křesťanský východ” byla zvolena neděle 3. března 1940 a na programu řeckokatolická mše sv. pro veřejnost a soukromá unijní akademie v alumnátě. Přípravná práce byla sice orbou na novině, avšak s pomocí Boží se nám podařilo překonat překážky, takže i liturgické zpěvy byly pěkně nacvičeny. Mši sv. sloužil v kostele na Šíročí ul. Dr. Myron Kalynec OSBM z Olomouce za asistence dvou dpp. profesorů z téhož řádu. Návštěva v kostele byla pěkná,

přišli též řeckokatoličtí Ukrajinci usazení v Brně a všichni se zájmem sledovali v hlučinských brožurkách průběh mše sv. Sborový zpěv bohoslovců se mísil s lahodným zpěvem celebrantovým a působil hlubokým dojmem na posluchače. S nemalým úspěchem se konala také odpolední akademie. Jejím zlatým hřebem byla přednáška Dra Luský z Olomouce na téma: Význam dne pro křesťanský Východ. Dekoraci programu byla čísla hudební a zpěvní, která se též nad očekávání zdařila. Akademii poctil svou návštěvou sám J. E. nejd. biskup, J. M. Dr. Kulhánek, J. M. Dr. Jelen, dpp. profesori alumnátu a 4 dpp. profesori basilánské řehole z Olomouce. Po krásné promluvě Dra Kalynce, kterou nám děkoval za uspořádání „dne východu“, byla nadšeným zapětím papežské hymny akademie skončena. Účel dne byl splněn. Všechny modlitby a dobré skutky bohoslovců se vznášely tento den jako mohutná prosba k nebeskému Otci, aby připojil k živému tělu Kristovu údy odtržené. Na příště, dá-li Bůh, chceme „dies orientis“ pořádat každý rok a podle možností i ve větších rozměrech.

Ústřední kroužky.

SOCIOLOGICKÝ: Brno.

I když pomalu a těžko, přece jen nachází ústřední kroužek porozumění a zapracovává se. Vítáme k práci Olomouc a přejeme novému vedení mnoho zdaru pro jeho snažení.

Jen v Praze se dosud nenašel nikdo, kdo by se trochu věnoval práci na na tomto úseku.

Pokyny jednotlivým kroužkům, jež jsou již s námi v řádném styku (t. j. Hradec Králové, Olomouc a v Českých Budějovicích místo Soc. kroužku Jirsí-kova Jednota), jsme poslali dopisem a budeme tak dělat i nadále. Je to rychlejší.

Referent.

LITERÁRNÍ: Olomouc. ?

LITURGICKÝ: Praha. ?

MISIJNÍ: Hradec Králové. ?

Na návrh Prahy bylo o velehradské pouti rozhodnuto o znovuzřízení ústředních kroužků. Zatím však myšlenka nedošla plného porozumění. Museum je vám všem, bratři, v tomto směru k dispozici. Proto: do práce!

Nové knihy.

Msgre Dr. Fr. Cinek: Basilika velehradská po obnově 1936-38.

Slavný cyrilometodějský pracovník profesor Dr. Fr. Cinek vydal po svém velkorysém díle „Velehrad víry“ další práci o milovaném Velehradu.

Msgre Dr. Cinek nás uvádí do šera středověku, kdy přicházejí na Velehrad synové sv. Bernarda a zakládají velkolepý chrám a klášter.

A tím monumentálním dómem otřásají bouře válek, drancování, moru, neklidu a neporozumění, ale „Velehrad náš, ten rozkvétá vždy znova, nižádná moc už nám jej nerozboří...“ Tak i v letech 1936-38 rozkvetla chátrající basilika velehradská a zazářila novým leskem. Autor, který s neobyčejným zájmem sledoval renovační práce v basilice velehradské a často činně zasahoval do těchto prací radou i rukou pomocnou, nám zachytil monumentálním, plastickým slohem skvělou obnovu chrámu velehradského, obnovu duchovního středu našich národů; ukazuje našim zrakům každý krásný detail, a při tom odborně popisuje celý velkolepý počín obnovy v celé, rozvité kráse. Jeho milá kniha jest jediným chvalo zpěvem, modlitbou a konečným a nejupřímnějším pozdravem basiliky národům slovanským. Ke konci vzpomíná msgr. Dr. Cinek mužů, kteří se o toto dílo nejvíce zasloužili: v první řadě neúnavného rektora velehradského P. Kolářka, který opatřil náklad, pak architekta Madlmayra, který s láskou vytvořil pro velechrám trvalé hodnoty umělecké, a obětavého restaurátora Viktora Kotrby, který zachránil basilice nejdražší skvosty předků.

Dědictví sv. Cyrila a Metoděje prokázalo pěknou službu Velehradu vydáním tohoto vzácného díla.

-jn-

Kamil Bednář, KAMENNÝ PLÁČ. Sbírka básní. Čin, Praha. Str. 97, cena 15 K.

Sžíravá touha po štěstí a radosti, zahrocené k prameni všeho toho - k Tvůrci a zároveň z ní rodící se bolest je ústřední myšlenkou této knihy. A tato bolest, bolest z naší ubohosti a slabosti, bolest z nevděku a zloby lidského srdce, tlačí slzy do soucitných očí. „Ty slzy množí se a tuhnou zase v kamennou sochu Pláč“. Avšak autor nezoufá, nýbrž jasně a s tichou radostí jde vstříc sladce tušené budoucnosti.

-ř.-

Ant. Koleč, TRAKTÁTY KLEOFÁSE PISTORIA. Vydalo nakladatelství Společenských podniků v Přerově, stran 355, cena K 20.-.

Kniha je souborem drobných črt a článků roztroušených po různých časopisech. Ve třech částech: Staročeská říkání, Od nás a Hus umírající a jiné, podává autor s bystrým postřehem a prudkým vtípem řadu historických obrázků, jimiž humorně karikuje určité osoby našich dějin. Jsou tu články historické i vědecké. Obojí zaujme čtenáře novostí látky. Tesknými pohledy do minulosti a láskou ke svému rodu hodí se kniha skvěle do naší doby.

-kal-

František Skácelík, OPUSTÍŠ-LI MNE... Román přítomné minulosti. „Vyšehrad“ v Praze 1940. Stran 404. Cena K 35.-. 1. svazek katolického literárního kruhu.

Jedna z mála knih, které se opravdu důstojně řadí v pořadí hodnotných knih. V jednotlivém uměleckém rámci je tu podán podrobný obraz doby u nás před dvaceti lety, v němž vyličen všechen její kvas, ruch, ale i bezradnost. Román lze pro jeho závažné úvahy považovat za zpytování národního svědomí. Chceme-li v dějinách zanechat potomkům něco skutečného, čeho by se mohli chopit pro své vlastní štěstí, musíme to vytvořit činy, žádnou diskusi!

-Edy-

F. X. Weiser T. J., HRDINA Z NAGASAKI. Přeložil F. X. Juránek. Nákladem Stud. misij. kroužku v Praze-Bubeneč, Wintrova 4. Cena 3.50 K.

Edice „Pán volá“ vydala ve sbírce misijních povídek již tuto šestou knížku. „Jho mé je sladké a břímě mé je lehké“. Celý děj jako by byl živým dokladem těchto slov Páně. Dnes, kdy zvláště u mládeže marně hledáme hlubší myšlenku a vyšší vzmach duše, měla by tato brožovaná knížka vykonat své velké poslání.

J. B.

Kapitán W. E. Johns, BIGGLES LETÍ NA SEVER. Nákl. Toužinský a Moravec, Praha 1939. Str. 207, cena K 14.-, váz. K 24.-.

Biggles, odvážný a chladnokrevný letec, který bojuje za právo a spravedlnost, zalétá do krajů věčných sněhů a tam hrdinně pomáhá starému příteli, kapitánu Wilkin-

sovi udržet gangstery ohrožovanou leteckou dopravu mezi zlatonosnými poli a obydlným krajem přes mrtvolné pusté pláně. Křivé obvinění z vraždy a loupeže zlata jej přivede až k provazu, ale hrdinná pospolitost odvážných přátel – letců jej zachrání před jistou smrtí a přinese zaslouženou zkázu vrahům. Biggles, orel vzduchu, v detektivním románu pevně upoutá každého milovníka vzrušující četby. —jn—

Karel Šebor, HLAVNÍ BIBLICKÉ MOTIVY V BÁSNICKÉM DÍLE JAROSLAVA VRCHLICKÉHO. Vydalo družstvo Vlast v Praze 1940.

Vztah Vrchlického k bibli byl osobitý a často velmi úzký. Již jako student rád čítával v této knize knih, v jejíž krásy ho uvedl jeho strýc, farář v Ovčárech. Zajímá ho zde především problém bolesti, která je tak charakteristicky řešena v Jobovi, obdivuje se mohutné vůdčí postavě Mojžíšově, prožívá krásu a myšlenkovou plnost Žalmů, sleduje boj dobra a zla, který do důsledků vedli proroci, žasne nad jedinečnou vlepisní lásky slavného Šalamouna.

Kniha je cenným doprovodem sbírek Vrchlického, poněvadž upozorňuje na partie, jež by snad v záplavě veršů zůstaly nepovšimnuty. M. K.

Margareta Storm Jamesonová, NÁVRAT. Přel. dr. Zdeňka Münzerová. Vydal Julius Albert v Praze r. 1939. Str. 288, cena brož. 30.— K, váz. 43.— K.

Anglická spisovatelka podává neobyčejně jemně a výstižně psychologii několika lidí, kteří nějak souvisí s Gartonovými závody na výrobu lodí. Mary Hervejová, hrdinka románu, je typ odhodlané, vytrvalé, ale při tom i ušlechtilé povahy, která se neleká žádných obtíží, chce být věčně mladá, věčně hrdá, věčně statečná. Pestrý chod života, protkaný četnými i nešťastnými láskami, je naplněn prací za spravedlnost, i když se jí do cesty stavěly různé překážky a obtíže. Pro psychology kniha velmi dobrá. F. — mek.

Rudolf Wunsch, NAŠE NÁPĚVY. 30 národních písní dvojhlasně s neobligát. doprovodem houslí. — Nakl. Ol. Pazdírek, Brno.

Známý pořadatel národních písní vydal novou sbírku a věnoval ji měšťanským a středním školám. Obsahuje řadu málo známých písní z Čech, Moravy a Slezska, mezi nimi i dvě koledy. fk

Albert Pražák, ARNE NOVÁK. Jako 16. číslo Svazků vydal V. Petr v Praze, cena K 4.—.

Bývalý profesor literatury čs. na Kom. universitě věnuje zde posmrtnou vzpomínku Arne Novákovi. Malý svazček shrnuje vše, co je důležitějšího pro poznání vědeckého rozhledu Novákova. A. D.

Dr. Boh. Štědroň, STARÉ ČESKÉ PÍS-NĚ. Nakl. Melpa (Ol. Pazdírek, Brno — Melantrich, Praha II.), K 4 50.

Rádi bychom uvítali tuto sbírku 101 písní. Autor však nedodržel toho, co slibuje titulem. Jen polovinu písní možno považovati opravdu za staré. Ostatní jsou teprve z minulého století. Autor používá náklady a předkládá obecnostu i tři husitské písně, z nichž „Kdož jste boží bojovníci“ dává přednost před písněmi Hospodine pomiluj ny a Svatý Václave. Dnes, kdy poznáváme chyby minulosti a vrácíme se k své katolické tradici, není dost dobře možno obnovovat to, co národ přivedlo na pokraj zkázy. fk

Karel Dewetter, BALADY. Vydal Šolc a Šimáček, Praha II., Cena 10.— K.

Sbírka patnácti balad ze světa pohádek. Některé jsou vlastně zveršované pohádky. Knížka je prochnuta básnickovým smyslem pro spravedlnost a místy probleskává víra v moc kříže. if

Dr. Miloslav Šefrna, DĚDIČNOST A VÝCHOVA. Vydala Unie, Praha II., Svobodova 1. Stran 192, vyobrazení 28. Brož. 22.— K, váz. 30.— K.

Autor chtěl, jak sám napsal, posílit a vědecky zdůvodnit ořetšenou důvěru rodičů a vychovatelů z povolání v moc a sílu výchovy. V první části, obírající se dědičností, jsou důkladně probírány nejnovější theorie o dědičnosti. V druhé části věnované výchově, poukazuje autor na vliv dědičnosti na výchovu. Odmítá přílišnou závislost výchovy na vědách přírodních. Zdá se však, že ostrým vystupováním proti intelektualismu, zabíhá do druhého extrému voluntarismu. ž.

Františka Pacháčková, CHLĚB NÁŠ VE-ZDEJŠÍ... Vydal Fr. Borový, Praha 1939 jako 29. svazek hodnotné prosy „Žatva“. Str. 457, cena brož. 39 K, váz. 53 K.

Autorka plasticky vypočetnila v tomto svém díle osobitou postavu našeho hrdinného vyznavače práce a velkorysého podnikatele Tomáše Batě. V umělecky doko-

nalém životopise předvádí před náš zrak Tomáše jako cizádstivého hochu a podnikavého mladého muže, jehož nesčetné tvrdé úderý hořkého a spočátku nepříznivého osudu nedrtí, nýbrž zocelují k další neúmorné práci. Ale co nás mile překvapí na této nepoddajné povaze je skutečnost, že nikdy neužíval svých schopností čistě k vlastnímu obohacení, nýbrž především k tomu, aby z bída pozvedl svůj vlastní kraj a dal lidu svému do rukou tak drahý chléb náš vezdejší. A tyto partie tohoto vzácného díla nás uchvátí nejvíce. —*jn*—

Kristmann Gudmundsson, PŘEDJAŘÍ. Z norštiny přeložil K. V. Rypáček. Praha, Topičova edice 1940. Stran 136. K 24.—

Norský autor z Islandu, básník Modrého pobřeží, podává v Předjaří kresbu typického severského mládí. Prostými, ale čistými a sugestivními slovy velkého psychologa nazýváme takřka do nejmenší a nejskvělejší tkáně duše v probouzejícím se těle. Kídde, snivý hoch z jihu, miluje velikou, ale dětsky čistou láskou rybářské děvče Helgu, přece však, když poznají, že láska není hra, se rozcházejí. —*Edy*—

Eda Jitzovský, HRDÁ SRDCE. Edice Jitra, Praha 1940.

Idealisticky čisté mládí, plné síly a svěžesti, neklesá pod nárazem tvrdých realit života, naopak, z boje za své čisté a vznešené cíle vychází posíleno, zoceleno. Předtucha smrti hlodající na kořeni života mladého autora, vtiskla knize pečeť jakéhosi spěchu, ale přesto, pro vznešené pojetí látky a hluboký význam výchovný, nelze než knihu co nejvíce doporučit hlavně naší mládeži. —*Edy*—

P. Josef Schrijvers C. Ss. R., UMĚNÍ DÁVATÍ SE. Z franštiny přeložil P. Dr. St. Špůrek C. Ss. R. Vydalo Cyrilo-Metodějské knihkupectví Gust. Francla, Praha 1940. Str. 174, K 18.

Kniha gigantické lásky k Bohu. Uštvaná duše moderního člověka může podle jejich směrnic dosáhnouti nadzemského klidu a svaté bezstarostnosti dítek Božích. Kniha určená pro ty, kteří touží po absolutní dokonalosti v duchovním životě, překvapí mile básnickým, ale i filosoficky přesným slohem. —*Edy*—

Emanuel z Lešhradu, JEN VÍRA, básně. Vyd. EMNA Praha 1940, váz. 30, brož. 20 K. Svou novou sbírkou vyjadřuje básník vroucí lásku k rodnému kraji, svou lásku

k vlasti. Sytými tóny je zde nastíněna jeho duše, přeplněna opravdovostí a vlastenec-kou horoucností. Tato symfonie domova dovede Čecha nadchnouti, zaujmouti a okouzlit. Celá jeho sbírka vyznívá: pevně s důvěrou vpřed; „má každý národ kotvu naděje a silou ducha pluje v budoucnost.“

—*dbá*—

DENÍK JANA KYPTY. I. vydání. Topičova edice. Praha. Str. 186; cena K 25.

Tato kniha je napsána ve formě životních pamětí Jana Ev. Kypty, který přišel jako učitel po dlouhém putování z místa na místo do Telče, aby tu pracoval jako učitel a hudební skladatel. Jan Kypta pracoval pro lepší zítřek našeho národa s velmi příkladnou obětavostí. Ve svém deníku líčí svůj osud. Pronásledovaný nepřízní života, rodinnými ztrátami, nemocí, ale bijící se s velikou houževnatostí. Deník Jana Ev. Kypty jest vzácná kniha, která zejména dnes může být pro mladou inteligenci četbou příkladnou. —*blo*—

Dr. Alois Richter, V SOUMRAKU LIDSTVÍ. Sociální román z irského pramene. Olomouc 1940, Velehrad, str. 157, K 15.

Dílo pozoruhodné námětem i zpracováním. Místo děje: New York r. 2000. Obsah: Nastává soumrak lidství, rozvrat a zkáza lidské společnosti. Kniha ukazuje zla zaviněná u vládnoucích kruhů nadměrným hromaděním bohatství a zla způsobená ožebračením, zotročením a vykořisťováním ohromných mas pracujícího lidu. Autor pak živým slohem líčí jediný možný hrůzu vzbuzující výsledek těchto dvou sociálních zel: Všeobecné zdvoření mravní, třídní zášť, revoluce, zničení civilisace a kultury. —*ček*—

Dr. Jar. Ovečka T. J., ÚVOD DO MYSTIKY ZVLÁŠTĚ SV. JANA OD KŘÍŽE A SV. TEREZIE OD JEŽÍŠE. Praha 1940, CM knihtiskárna a nakladatel. V. Kotrby, stran 132, 18 K.

Povolán odborník a znalec mystické literatury uvádí českého čtenáře do hlubin posvátné mystiky. Jako odborný znalec této posvátné literatury povede čtenáře bezpečně v těžkých otázkách mystické filosofie, teologie a asketiky. Samojmenný autorovo knihu doporučuje. —*ček*—

E. KRÁSNOHORSKÁ-B. SMETANA, VZÁJEMNÁ KORESPONDENCE. Uspořádal *Mírko Očadlík.* Vyšlo v Topičově edici Bílých knih. Praha 1940, stran 197, cena 30 K.

Listy dvou geniů. Genialita jednoho vyzdvihla a zkrásněla veliký tvůrčí kon druhého. To je spojující páska dvou veli-
kánů: Bedřicha Smetany a Elišky Krásno-
horské. U Elišky Krásnohorské obětavost
spojená s vědomím velikosti Smetanovy,
úplné obětování sebe a svého genia do
služeb velikosti básníka hudby, je to nej-
krásnější, co hodnotí tento poměr. Eliška
Krásnohorská spokojuje se sice jen a jen
neuznáním a posměchem, ale je si vědoma,
že taková a ne jiná musí být její práce,
aby dorostl a zaskvěl se veliký český kom-
ponista. Mírko Očadlík zdařilým soubor-
em dopisů postavil další sloup k velikosti
a hrdinství českých tvůrčích duší. Děku-
jeme za tuto knihu. z.

*Miloslav Rychlovský, JAK VYCHOVÁ-
VAT DĚTI.* Nakladatelství Jos. R. Vilímek,
Praha 1940, 18 K.

Autor ve své knize stopuje dětský ži-
vot od nejtělejšího mládí až asi do 17 let.
Všimá si vývoje psychického i fyzického
a hledí odhalit tajemství výchovy rodičům,
vychovatelům, učitelům, kterým věnuje
svou knihu, která je hrstí poznatků a zku-
šeností autorových, které získal jako učitel
a otec rodiny. Kladným dojmem působí
důraz, který klade na výchovu, zvláště
v době dospívání. Zdůrazňuje i nutnost
náboženské výchovy. Na náboženský ná-
zor autorův musí však dát čtenář pozor.
Při pečlivé četbě, kniha otevře zájemci
nové výhledy do světa dětské duše. ra.

*František Nechvátal, MATĚRSKÉ ZNA-
MENÍ.* Čin, Praha II. Vyšlo ve sbírce Dar.
Str. 95, cena 15 K.

Vlastenectví, projevené jemným lyris-
mem, hudební charakter veršů a dovedný
rým dodávají básnické řeči Nechvátalové
živosti. Máchovská barvitost, moravský
klid, smysl pro hudební prvek řeči jsou
mateřským znamením naší lidové písně a
národní poesie. Toto mateřské znamení
mají v plné míře verše Nechvátalovy.
Voláme s básníkem: „Moravo, šeptám si
tisíc tvých svůdných jmen – ale dodá-
váme – kéž bychom nečetli některé verše
jen!“ N.

*Emil Baumann, ZNAMENÍ NA RU-
KOU.* Vyšlo: edice „Akord“ v Brně, cena
16 K, váz. 27 K.

Román Baumannův je jedinečné dílo
psychologické, jež zachycuje mistrně vnitř-
ní boj v duši mladého Francouze Jeronýma.
Je to boj o kněžské povolání: „Povolání

je božské símě“. Zachycuje se a vzrůstá
neznatelnými vklady. Bůh k jeho posílení
používá dobré vůle člověka i prostředí,
vlivu a času. (str. 115.) Jeroným dlouho
váhal a odkládal své rozhodnutí. Avšak
poslední pochybnosti rozptýlil upřímnými
slovy jeho strýc – kněz, že byl ve svém
povolání šťastným. Kniha prostá sentimen-
tality, jež je možná u těch, kdo nepochop-
pili hloubku kněžského povolání. Kniha
velmi vhodná, zvláště studentům. Ma-šek.

*Felix Timmermans, JEŽÍŠEK VE FLAND-
ŘÍCH.* Vyšlo: Julius Albert, Praha. Cena
20 K, váz. 33 K.

Překrásné kapitoly evangelijní o naro-
zení a dětství Krista Pána stále přitahují
spisovatele. Timmermans přichází s něčím
novým. Klade události, jež se staly ve
Svaté zemi do krásného, vlámského kraje.
Jeho vyprávění o Ježíškovi, Jeho přechísti
Matičce, o sv. Josefu Vás upoutají hned
od počátku. V řádcích Timmermansových
se zrcadlí veliká láska k Božskému Dítěti,
jež volá k sobě velké i malé, chudobné
i bohaté. Ma-šek.

*Dr. Augustin Neumann O. S. A., K DĚ-
JINÁM HUSITSTVÍ NA MORAVĚ.* Vy-
dal „Velehrad“ – Olomouc 1939. Stran
160. Cena 25 K.

Moravský úsek doby husitské nebyl
ještě nikým důkladně zpracován, až te-
prve Neumann po důkladných studiích
archiválních pustil se do této obtížné
práce. Co historikové formátu Palackého
přešli jako věc méně důležitou bez po-
všimnutí, to autor s důkladností jemu
vlastní rozebírá a dokazuje nové vývody
a poznatky. Kdo chce znát vpravdě celou
dobu husitskou, musí sáhnout i po tomto
novém díle. –Jahný–

*P. B. Balbín, ŽIVOT CTIHODNÉHO
JANA MILIČE Z KROMĚŘÍŽE.* Přeložil
Zd. Václav Bouše. Vydalo nakl. Bohuslav
Rupp v Praze 1939, str. 36, cena 12- K.

Stroze asketický kazatel, Jan Milič, „kte-
rý kázal se stejným úspěchem kardinálům
jako dřív nevěstkám“, vzbudil obdiv v
době barokní a Balbínovo vydání starého
životopisu Miličova, mělo mu snad vy-
moci beatifikaci. Palacký také vydal živo-
topis Miličův, napsaný heretikem Matějem
z Janova, se zřejmou tendencí opačnou,
aby zdůraznil Miličovu neposlušnost a
neorthodoxnost. Přítomnou knížkou je
Milič zcela rehabilitován. –S. V.–

Tomáš Blatenský, PŘÍPRAVA NA SV. ZPOVĚĎ A SV. PŘIJÍMÁNÍ. Pro dítky škol obecných a měšťanských. Nákladem Českého tisk. sp. v Českých Budějovicích. Cena 1'30 K.

Brožurka podává nejprve nauku církve, potom praktické pokyny. Nakonec jsou připojeny modlitby a písně. -N-

František Fajfr, HEGELOVA FILOSOFIE SVĚTOVÉ MOUDROSTI. „Svazky úvah a studií“ č. 19. K 4'-. Václav Petr, Praha 1940.

Autor podává ve svazcích jádro filosofie Hegelovy, jenž měl tak značný vliv na život dnešních národů, v první části, v druhé pak kritiku této filosofie, našemu duchu hodně cizí. -ha-

Wagner-Jellhoff-Kyzlink, NÁRODNÍ HOSPODÁŘSTVÍ V KOSTCE. Abeceda finanční a hospodářské politiky pro každého. K 28'-. Nákl. Toužimský a Moravec, Praha 1939.

Zájem o otázky finanční a hospodářské politiky pronikl vlivem krise do nejširších vrstev. A těmto vrstvám je psáno „Národní hospodářství v kostce“; cena této knihy je jednak v tom, že chce jen a jen poučovat a ne propagovat určité názory, hlavně však ve skvělém podání celé látky. Tak se velice dobře čte a dovede upoutat. Pro poučení nutno doporučit. -ha-

Václav Navrátil, O SOCIÁLNÍ MYŠLENÍ A Bohumil Sekla, RŮST NÁRODA.

Jako dřívější Petrovy „Svazky“ přináší i tyto dva (č. 10 a 11) jen náměty k myšlení, k němuž chtějí povzbuzovat.

První je poznámkami k názorům a ideologiím nové doby, druhý se zabývá otázkou populace, jejíž řešení na nás doléhá. -ha-

Otakar Šourek, SMETANOVA „MÁ VLAST“ - JEJÍ VZNIK A OSUDY. Topičova edice Praha, K 12'-, váz. v plátně K 22'-.

Autor sleduje dosud v prvním přehledném uspořádání vznik a osudy monumentálního národního díla Smetanova, jak vznikaly je jednotlivé části v tvůrčí dílně hluchého Smetany a organicky se řadily jedna k druhé, jak si razily cestu u nás doma i ve světě jednotlivě i jako celek, a jakým strhujícím dojmem dílo plní své poslání u duší posluchačstva od svých začátků až dodnes. Při svém chronologickém postupu je věc podána živě a pou-

tavě a cenným příspěvkem k plnému zhodnocení jedinečného významu Smetanova díla.

Dr. Jan Bartoš-Bělčický, VŠUDE ZEM PÁNĚ. Bohuslav Rupp, Praha 1939. Str. 177, cena brož. 24'-. K.

Jako v pestrém kaleidoskopu střídají se před čtenářem v této knize cestopisných črt různá místa ať domácí nebo cizí. Autor dovede svým bystrým postřehem upozornit čtenáře na různé zajímavosti, dovede ukázat, že hezké místo má svůj osobitý půvab a krásu. Předností Bartošovy knihy je krásná, jadrná čeština a živá a názorná mluva. -ř-

Béatrice Dussane, KOMEDIANT MOLIÈRE. Nakl. Jos. R. Vilímek, Praha 1940. Přel. prof. Jaroslav Plch. 36 K, váz. 50 K.

Hlavní francouzská herečka-spisovatelka, podává velmi výstižně a opravdově život, růst, zápasy a nakonec vítězství komedianta Molièra, jednoho z největších francouzských spisovatelů komedií, spisovatele a herce zároveň. Kdo zná Molièra, jistě sáhne po této knize a přečte ji jedním dechem.

Romano Quardini, O ŽIVÉM BOHU, 133 svazek Dobrého díla v Staré Říši na Moravě. Sklad tamtéž. K 14'-.

Autor vykládá v řadě promluv o Bohu, který není „bohem filosofů“, ani „bohem básníků“, nýbrž „Bohem živým“, o němž mluví Písmo svaté a jehož živoucnost dnes tak pocítujeme. Ve skvělých promluvách vysvětluje, co je to prozřetelnost, vůle a vševědoucnost Boží, kterak Boha poznáváme, jak proň máme žít a jak skýtá útechy. -in-

Hubert Havránek, Z PLAMENE SRDCE. (Básně o matce.) Nakladatelství „U sv. Jindřicha“, Boh. Rupp, Praha II., Jindřichská 25. Cena 12'-. K.

Sbírka jasných, citových veršů. Některá čísla, př. „Probuzení“, „Maminčin hrob“, jsou dlaní plnou něhy, která se tiše dotýká srdce. První svou částí je kniha jemně hovořící gratulant. V mnohých verších lze cítiti teply rodinný kruh a zdrženlivě teskné vzpomínky na domov a dětství. Mimo to sbírka obsahuje i pěkné písněvé sloky mariánské. Verše jsou misty nelaskavě pečlivé. Knihu doporučujeme hlavně kněžím-katechetům, kteří v ní najdou velmi vhodná čísla pro své podniky mezi mládeží. -Bt.-

*Jan Zahradníček, OSLICE BALAAMO-
VA.* Pourova edice v Praze 1940. Stran
44, cena 15 K.

Vycházejí ze starobiblického vypravování dostává se autor k pojednání o způsobu básnické tvorby a správně oceňuje význam básnického „slova“. Podobno oslici Balaamově, kterou bijí a strkají, aby ji švedli s cesty, trvá básníkovo slovo také pevně na svém, neboť i ono vidí před sebou anděla A zatím, co každodenně u všech oltářů světa zástupy věřících přijímají do svých úst Slovo tělem učiněné, básníci všech národů, blázni i vzdálení svatostáneků, bezděky i proti vůli, pracují v tajném spojení s tímto svrchovaným úkonem lásky. Básnění není snění, ale intenzivní činnost. Tím autor vyslovil své rozhodující slovo o otázce nanevš svrchované a aktuální. —M. K.—

Jaroslav Zatloukal, PROMĚNY. Básně. (2. vyd.) Vydalo MKS v Brně 1939. 29 K.

Sbírka rozdělena ve čtyři části, avšak celek spojen silou slova a obrazu jak v básních s odkrytou milostností v letu divě závratí, tak ve verších poznání trpkosti, „kdy do nervů vyslečen člověkem táhl kraj.“ Hutnými a pevnými verši vysloven je květen minulého roku a plné jsou i verše z býv. Podk. Rusi, bijící na sítnici oka obrazy poloniny, která je životem, tichem, výkřikem i smrtí lidu s ní spjatým.

A v posledních přípících sbírky pijete s horkým vínem veršů smutný odchod...

Hrající tep verše pevných strof se místy zvíří a nutí k lehkému obrácení rytmu jako nepřijemný obrat větru na hladině.

—Bt.—

*František Dohnal, Z MÉHO PSALTE-
RIA.* Básně. Družina literární a umělecká v Olomouci 1939. 12 K.

Obsahem celé sbírky je výkřik téměř prorocký: Kdo ještě Kristův — utec se sem! Je to výkřik vidoucího poutníka Absolutna. Ze všech básní hovoří vážná moudrost kněze-básníka, který chtěl jen Dobro a opak mu vyvážil na rty slovo „proč“, ne dětsky, ani zálučně zvědavě, nýbrž hledající Pravdu, „proč“, které je spravedlivé a bude ospravedlněno až dozná vážný krok básníkův. —Bt.—

*Prof. J. Meissner, SLOVNÍK ČESKO-
LATINSKÝ.* Vydal Kvasnička a Hampl, Praha. Cena 25 K. Ve sbírce cizojazyčných slovníků vychází tímto vkusně a přehledně upravený kapesní slovník. —r.—

Vladimír Neff, VYHNANÍ Z RÁJE. Fr. Borový, Praha 1939. Román. Str. 121. 25 K — váz. 40 K.

Autor zde podává svým svěžím vyprávěčským uměním tragikomedii lidského srdce, které ve své neúměrné touze marně hledá své štěstí kolem sebe, a zapomíná, že je nosí v sobě. Lidé najdou štěstí, až vyhrabou své duše ze závějí popele a smetí, a budou takoví, aby se sám ďábel nemusel stydět za to, že je jejich nepřitelem. —L.—

*Andreja Majocchi, ŽIVOT CHIRUR-
GŮV.* Z italských přeložil Jan Brechensbauer. Vydalo nakl. Novina v Praze. 2. vydání. Str. 326. Cena K 30, váz. K 40.

Kniha, kterou musíte číst. Již dlouho nebyla na knihupeckém trhu kniha, tak poutavá, kniha, která vytryskla ze srdce a z pravdy, která je jen jedna — katolická. — Touto knihou dostalo se zadostučinění katolické morálce proti všem zbloudilým názorům. — Čte se jako nejúčasnější román, psaný krví vlastní zkušenosti.

Všele doporučujeme!

*Vojtěch Roučka, „SIDERICKÉ KYVA-
DĚLKO V PRAKTICKÉM ŽIVOTĚ.“* 1939. Nákladem vlastním. Cena 29,50 K. Stran 124. Knihtiskárna V. Augusty v Litomyšli.

Tato nová kniha vrhá nové světlo do lidského života. Autor četnými pokusy ukazuje, že každý prvek. každá věc vysílá dosud neznámé elektromagnetické paprsky, že tedy tyto paprsky vysílá i lidské tělo. Svým kyvadélkem tyto paprsky zachycuje a snaží se jim rozumět, lépe rozumět přírodě a lidem. Spis je psán pro širokou veřejnost. Doufáme, že autor později nám také se stanoviska vědeckého poví, co tv paprsky vlastně jsou, že stanou přesné zákony, podle nichž se z věcí rozptýlují a jaký je pak jejich bezpečný prospěch pro lidstvo. —mk—

*Pantělejmon Suchanov, RUSKY RYCH-
LE A PŘEHLEDNĚ.* Vyd. Kvasnička a Hampl, Praha. Cena 15 K.

Opravdu praktická učebnice hovorové ruštiny pro samouky a kursy. Ve dvaceti lekcích jsou tu uvedeny základy výslovnosti, čtení, psaní a ruské mluvnice. Zvláště praktické jsou konverzační vložky a překladová cvičení. —r.—

Eduard Štorch, ZASTAVENÝ PŘÍVAL. Vyd. Toužimský a Moravec, Praha. K 16.
„Na základě starých zápisů ve francouzských kronikách, vypravuje Štorch o válečném tažení syna Karla Vel. do Čech r. 805 a o statečné obraně Čechů, vedených hrdinským knížetem Pšovánů Běchem. Poutavý děj je zpestřen líčením císařského dvora, při němž však nutno spisovateli vytknout malou kritičnost při posuzování stavu tehdejší církve. s. ř.

J. Š. Baara kázání: KE KRISTU BLÍŽ III. Str. 288, brož. 25 K, váz. 35 K.
Zásluhou Společenských podniků v Přerově dostává se nám do rukou třetí díl kázání české kněžské duše, která miluje svůj lid a národ a v těchto kázáních, rozdělených na celý církevní rok (neděle i význ. svátky) chce vésti své svěřené ke Kristu blíž.

Dr. Čeněk Tomlíko, SVÁTOSTNĚMU KRÁLI. Zpěvy a recitace pro eucharistické slavnosti dětí a mládeže. Vydalo nakladatelství Velehrad, Olomouc. Partitura 12 K, text 9 K brož.

Dostalo se nám díla pro moderní dobu tak vhodného: recitace a zpěvy pro dětské eucharistické slavnosti. Zpěvnou část zhudebnil E. Záruba. Předností zpěvů je, že nemají sentimentality, které zpěvy podobného rázu obyčejně mají. Kniha prakticky ukazuje, jak můžeme zábavou dětí vésti k lásce ke svátostnému Spasiteli. Zároveň může být pobídkou, aby se v tomto směru více pracovalo. A. S.

J. Hobzek, JOSEF PEKAŘ. Knihovna „Pro život“ sv. 1. Naklad. „Vyšehrad“, Praha II, Václavská 12. Str. 32. K 3'60.

Naklad. „Vyšehrad“ počíná vydávati novou knihovnu „Pro život“, v níž jednotlivé svazčky se budou zabývati problémy našeho národního života. První svazek přináší přehled Pekařova díla, našeho nejlepšího historika. S. M.

Václav Vojtěšek, ČESKÁ MĚSTA. Vydal Václav Petr v Praze II, Ječná 32. jako 14. číslo Svazků úvah a studií. Str. 36, cena 4 K.

Tato stručná a pěkně vypracovaná studie nám podává dějinný vývoj měst a městského stavu od vzniku až po naše doby. Autor jadrnými slovy nastínil hluboký význam městského stavu v průmyslu, obchodu i kultuře národní a názorně podal jeho houževnatý boj za práva a privilegie, který vrcholil, když se stav městský stává zástupcem na sněmu českém. Potom poukázal autor na osudnou chybu a pád tohoto stavu a jeho pozvolné právní i politické vyrovnání s menšími obcemi. Dílko je pro přehled cenné.

Alžběta Birnbaumová, ŽENY DOBY PŘEMYSLOVSKÉ. Vyšlo jako 17. číslo Svazků úvah a studií u Václava Petra v Praze II, Ječná 32. Stran 32, cena K 4.

Autorka nastiňuje několika črty řadu našich diplomatek z dob Přemyslovců, počínajíc kněžnou Libuší, až k slavné matce Karla IV. Elišce Přemyslovně. Spisovatelka se dobře vmýšlí do srdcí žen oné doby a leckterou povahu vtipně vystihuje, ale v celku působí tento svazek poněkud dojmem mělkosti. -jn-

Bedřich Slavík, PÍSMÁCI SELSKÉHO LIDU. Svazky úvah a studií č. 18. Nakl. Václav Petr, Praha 1940, K 4.

Na konci období barokního a v rozhraní doby tereziánské vznikl u nás určitý typ literatury nižší, t. j. vycházející a směřující k lidu, jehož tvůrci byli z řad venkovského lidu i drobných řemeslníků – písmáci samoukové. Jejich příklad, zmáhající zdravým realismem i nejtěžší problémy, je poučným odkazem mladší generaci. Neochvějná důvěra písmáků v tradiční hodnoty a budoucnost národa musí být vždy i nám povzbuzením. -Edy-

Josef Folprecht, NAŠI KRAJANÉ V CIZINĚ. Svazky 15. Vydává Václav Petr, Praha. Cena K 1'50.

Autor se zde zajímá o syny našeho národa, žijící mimo vlast. Popisuje jejich život sociální, náboženský a národní v jednotlivých zemích, ukazuje, jak dovedli krajané si získat vážnost poctivostí a pracovitostí a tak dobře nás reprezentovat. Proto je věci vděku, abychom jim práci usnadnili a je i podpořili. -fl-

P. Dr. Jan Ev. Urban OFM, ŽIVOT PÁNA JEŽÍŠE KRISTA. Slovo a duch, vydává Vyšehrad, Praha.

Život Krista Pána je tu sestaven z vlastních slov evangelií v t. zv. evangelickou harmonii. Tento stručný životopis Páně vychází jako vítaná pomůcka duchovního života, která nemá chybět v katol. rodině. -fl-

Vilém Stránecký, BRNĚNSKÉ KOSTELY. Str. 96, K 12. Vlast. nákladem vydalo Sdružení katol. Omladiny v Brně.

Děkujeme co nejvřeleji panu redaktoru Stráneckému za jeho vzácné a opravdu cenné dílo, které shrnulo v sobě a plasticky ukázalo sílu lásky a cenu vnitřních hodnot duší našich otců věrných Církvi i národu nejen po stránce dějinné spojitosti, ale i po stránce kulturně umělecké, v níž zvláště vyniká autorův bystrý postřeh a správná koncepce všech uměleckých památek brněnských kostelů. Toto vzácné dílo dokumentuje zároveň autorovu mravenčí píli, obětavost a lásku, s níž bylo napsáno a to v době, kdy z jeho plodného pera vyšla i druhá jeho zajímavá a překvapující studie o Baroku ze srdce Slovácka: Uh. Brodu. t.

Dr. Josef Hlouch, KONVERSE A KONVERTITĚ, hledání a návraty. Naklad. Velehrad, Olomouc, str. 206, cena brož. 20 K.

Jedno z nejceněnějších děl na dnešním knižním trhu. Rozhodně – zvláště v naší době – nemá chybeti v knihovně žádného kněze, kterého informuje nejen o podstatě konverse, ale i jejím vývoji, jak vzniká a stupňuje se v duši lidské za účasti všech funkcí vnitřních i vnějších, odhaluje prameny a uvádí metody a prostředky k záchraně bloudících; poukazuje však i na překážky konverse a na její nedozírný význam obsažený ve slovech, aby všichni jedno byli. f.

V. Vančura, OBRAZY Z DĚJIN NÁRODA ČESKÉHO. Díl I. Od dávnověku po dobu královskou. Se 48 obr. M. Alše. Vyd. Družstevní práce v Praze 1939. Str. 318. Váz. 80 K.

Vančurovi se podařilo skutečně jedinečným způsobem zpracovati v básnické próze počátky naší slavné minulosti podle historického materiálu, který básníkovi dodali dr. Husa, dr. Charvát a dr. Pacht. Ač kniha po stránce dějepisné oznamuje, že je zpracována podle nejnovějších vědeckých poznatků, přece se do textu vloudily některé rušivé momenty nesprávných údajů. Nesprávné je na příklad kreslen postoj a chladné odmítnutí papeže Mikuláše I. žádosti Rostislavovy (str. 51), aby mu poslal slovanské učitele, když papež neměl učitelů znalých slovanského jazyka a pravděpodobně neviděl dostatečného podkladu pro samostatné církevní zřízení moravské. Nesprávným je také, že sv. Vojtěch byl nepřítelem zdaru české země (str. 155), když odporuje tomu již sama kanonisace sv. Václava, kterou Vojtěch provedl a kterou dal národu svěťce, kterým se český národ přiřadil po bok ostatním kulturním národům, a dále jeho úsilí o mravní obrodu celého národa. – Jinak doporučujeme tuto knihu i pro její dramatickosti, v jaké nám vystupují jednotlivé děje, jež utvářely vznik českého státu. A těšíme se na další díly! S. M.

Co vyjde nového:

Nakladatelství Velehrad uspořádá v nejbližší době vydání úplného Písma za redakce msgr. J. Hegera a za součinnosti našich nejlepších biblistů. Dále vyjde cestopis *K. Mirwalda*, V TAJEMNÉM TIBETU a *PŘÍRODA dr. A. Hrabělové-Uhrové*.

Nakladatelství Kropáč a Kucharský, Praha II. Spálená 23, vydá *Máchův MÁJ* v kritické úpravě *J. Karáska* ze Lvovic.

Nakladatelství Novina uspořádá sešitové vydání díla *Blaženy Šotkové*, ŠIJEME KROJE. Brzy vyjde román *J. Koudeláka* PACHOLEK JORDÁN, essey prof. *Arne Nováka* ZVONÝ DOMOVA, *Holečkovy* selská epopej NAŠI, *V. Prokšpka* NEBE NAD NÁMI, *K. Kovala* ČESKÁ MADONA, *Baarova* CHODSKÁ TRILOGIE a *JAN CIMBURA* a sešitové vydání díla *brí Mrtíků* ROK NA VSI.

Nakladatelství Václava Petra v Praze vydá v horním období básnickou sbírku ERB, redigovanou *K. Bednářem*, druhý a třetí díl (HOŘKÁ LETA, VZPOURA) trilogie *Ant. Srámka* a dílo *Clifforda Dowdeye* ODTROUBENO.

Dr. František Tomásek vydá nákladem Matice cyrilometodějské v Olomouci v nejbližších dnech časovou knihu ČINNÁ ŠKOLA. Jméno Dra. Tomáška již ručí za časovost a význam knihy. Upozorňujeme zvláště učitele náboženství, aby zavčas si knihu objednali. Je to cenná pomůcka učiniti vyučování náboženství dětem zajímavé a příjemné. Cena knihy bude mírná.

Vychází pětkrát ročně. – Vytiskla knihtiskárna Jana Muchy ve Velkém Meziříčí.

Dohlédací poštovní úřad Brno 2.

(Část nákladu jest podávána též u poštovního úřadu ve Velkém Meziříčí.)

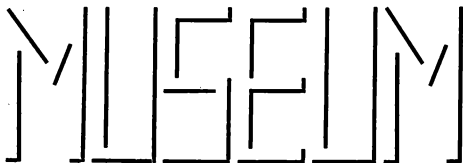
Církev a vlast —

ty v mojich miluji sestersky se řadrech,
každá půl, každá má moje srdce celé.

Sušil.

OBSAH č. 5.

- (Praha): K sedmdesátiletým narozeninám
Jeho Em. kardinála Karla Kašpara.
Met. Baldík (Brno): Klas prvotín.
Fr. Kvasnička (Brno): Biskup Vojtěch a jeho krajané.
K. A. M (Brno): Vraťte se!
Jiří Alán (Olomouc): Žňové poledne.
Nejvyšší Spravedlnost a Láska.
Jan Procházka (Brno): Žalm: Hospodine, Bože můj!
Miloslav Kunc (Brno): Vy mé hory.
Na cestu do náprsní tašky.
Jindra Javořský (Hradec Kr.): Matčiny oči.
Edy Koukal (Brno): Vzpomínka na Korfu.
Frant. Hedbávný (Brno): Výkřik utrpení.
Lad. Jurák (Brno): In viam pacis.
Jan Souček (Č. Budějovice): Benedicite.
Fr. Peroutka (Č. Budějovice): Za† J. Exc. dr. Šimonem Bártou,
biskupem českobudějovickým.
Jan Boček (Hradec Kr.): Bloudění duše.
Fr. Sušil: Moravské národní písně. (Svět a milost Boží).
Vojta Ambrož (Hradec Kr.): Modlitba.
S-k. (Olomouc): O knižních značkách.
75 let J. M. inf. prel. msgr. A. Tenory.
Padesátku oslavil vdp. rada L. Špolc.
Poznámky na okraji Musea.
Zprávy ze seminářů.
Bohoslovcům všech seminářů!
Ústřední kroužky.
Nové knihy.

Časopis slovanských
bohoslovců

MUSEUM, časopis slovanských bohoslovců, r. 71. ● Vychází každý druhý měsíc ve školním roce s církevním schválením, nákladem Růže Sušilovy, literární jednoty brněnských bohoslovců. Řídí rektor ústavu Msgr Dr. Karel Skoupý. ● Adresa redakce i administrace: Brno, Antonínská 1. ● Redaktor Ladislav Jurák. Administrátor Miroslav Čech. ● Předplatné: bohoslovci a studující 10,- K, ostatní 15,- K. Číslo šek. konta 102.407 Brno. Uzávěrka 1. čísla 27. října 1940.

Ze stolu redaktorova.

Vítáme do středu českých bohoslovců – bohoslovce basilány z Olomouce. Těšíme se, že v příštím ročníku Musea přispějí svými pracemi, hlavně z oboru unionistického. Buďte nám srdečně vítáni!

Potěšitelná byla korespondence s kritikou minulého čísla. Děkuji všem a znovu všechny naléhavě prosím, aby zůstali věrni svému časopisu, který se bude v příštím ročníku snažit, aby byl všem bohoslovcům opravdu dobrým přítelem na jejich cestě pětiletým studiem. Přeji všem bohoslovcům pokojné prázdniny v Milosti. Vzpomeňte si někdy na Museum a budete-li mít vhodnou chvíli a dobrý nápad, pište, aby příští číslo bylo radostnou přehlídkou naší prázdninové práce. V této souvislosti upozorňuji všechny bohoslovce na výzvu olomouckých bohoslovců uvnitř tohoto čísla.

Zprávy dopisovatelům.

Jiří Alán (Olomouc): Děkuji. Bylo nutno trochu předělat. Snad v této formě vyhoví i Tobě. *V. T.* děkuji za sesbírání příspěvků. Škoda, že slíbený článek o skautingu nepřišel. Jinak jsem vám vyhověl, pokud jen bylo možno. ● *Frant. Jurečka (Mor. Ostrava)*: Vítám Vás všechny z Ostravy velmi srdečně. Vaše příspěvky však přišly pozdě. Přesto i po prázdninách budou vyhovovat. ● *A. Krump (Hradec Kr.)*: Díky! Nezlob se však. Přišlo mnoho básní. Nutno vybírat jen nejlepší. ● *J. Machač (Praha)*: Děkuji Ti. Štoček nevyhovoval našemu dobrému papíru. Tento je jistě lepší. Zvláště vás v Praze prosím, abyste se po prázdninách přihlásili v hojném počtu. ● *Fr. Peroutka (Č. Budějovice)*: Štoček jsem si obstaral z jednoho časopisu vaší diecése. Přeji Ti k Tvé nové funkci hodně síly a vytrvalosti. ● *Jindra Javořský (Hradec Kr.)*: Všechno jde. Váš seminář mne překvapil. Buďte všichni hodně zdraví!

Administrace děkuje a prosí...

Děkuje všem, kteří již vyrovnali své nedoplatky za min. roč. a prosí všechny, kteří tak dosud neučinili, aby vyhověli naší naléhavé prosbě.

Knihovna.

Prosíme všechny důstojné pány, aby nám vrátili všechny vypůjčené knihy. Potřebujeme je velmi nutně!

Museum, Brno.

Z archivu Musea.

K sedmdesátiletým narozeninám Jeho Eminence kardinála Karla Kašpara.

Se synovskou chloubou vzpomíná český lid sedmdesátin svého arcipastýře na stolci sv. Vojtěcha, J. Em. Dra Karla kardinála Kašpara. „Tamquam gigas“, tak kráčet obětavý arcipastýř cestou života a jako

Kristus, který, kudy chodil, všude dobře činil, tak i on rozseval sítě radosti, útěchy a duševního míru.

Narodil se 16. května 1870 v Mirošově u Rokycan. V 10 letech vstoupil na reálné gymnasium v Plzni. Denně docházel z Křimic, kde byl jeho otec – učitel, jmenován řídícím učitelem. R. 1888 byl poslán od J. Em. kardinála Frant. ze Schönbornů do české koleje v Římě, kde navštěvoval filosofickou a bohosloveckou fakultu „De Propaganda Fide“ do 9. června 1893, kdy byl promován na doktora bohosloví. Po tři roky byl kaplanem v německé osadě Svojšín u Stříbra. R. 1896 odjíždí již opět na přání svého arcibiskupa do Říma, aby pokračoval jako kaplan u Panny Marie dell' Anima ve studiu práv, takže ve dvou letech absolvoval s výborným prospěchem studium na papežské universitě u sv. Apollináře a 18. června r. 1898 byl promován na doktora obojího práva.

Zbožnost, jíž byla provanuta jeho obětavá a nezištná činnost na zvelebení Církve a spásu duší, byla provázena požehnáním Božím. Neznal únavy, strádání, námah. Proto „povýšil jej Pán...”

7. dubna r. 1907 na Bílou neděli byl od děkana a světicího biskupa Msgra Dra Frinda instalován za kanovníka kapituly u sv. Víta, dne 8. března 1920 byl jmenován od papeže Benedikta XV. biskupem betsaidským a světicím biskupem v Hradci Králové u nemocného biskupa Dra Doubravy a rok na to po jeho smrti (20. února 1921) byl jmenován 29. června 1920 biskupem královéhradeckým. Deset let spravuje potom Královéhradeckou diecési, kde si získal velikou oblibu u lidu i u kléru. Velmi těžce se proto loučí s touto diecési, když papež Pius XI. ho volá jako nástupce dra Kordače dne 28. října 1931 na pražský arcibiskupský stolec, na nějž byl slavně uveden 10. listopadu 1931. 16. prosince 1935 jmenoval jej Pius XI. kardinálem knězem Svaté Římské Církve.

Tehdy se opětně zaskvěl purpur v posvátných prostorách svatovítské katedrály; jím byla česká země úžeji přivínuta k apoštolskému Stolci Petrovu.

Dnes slaví J. Em. ndp. Dr. Karel kard. Kašpar své sedmdesátiny. S radostí může pohlížeti na hlubokou brázdu, kterou vyoral, na zástupy duší, které získal svému Králi, na chrámy, které posvětil, na svaté, čisté kněžské ruce, které pomazal věčným kněžstvím...

Kéž nám zachová Věčný Velekněz na dlouhá léta velkého syna Církve i vlasti, kéž žehná na přímluvu sv. Terezičky Ježíškovy, jeho námahám, kéž jej sílí a provází!

Přijměte naše modlitby, které se denně vznášely k Nejvyššímu za Vás a za Vaše stádce, přijměte je, náš arcipastýři, jako znamení vřelé lásky a neochvějné oddanosti.

Pražští boboslovci.

Klas prvotin.

(Novokněžím.)

*Dnes utal den váš zralý klas, jenž vzešel v půdě posvátné
zaléván rosou nebeskou v zahradě světel památné
a v míru věčnou říš jej anděl jasný nesl před oltář
v snop žalvy uzrálé jej poufem svázal nebes Hospodář.*

*Dnes třáslo nebe dary milosti v průběhu úzkých cest
po nichž vás bude dotek ticha kamenný a chladný věst,
však svět vás nezmůže, neb srdci vašich bílý žár
je ohněm Kristovým, jenž na svět hříchu přines zmar.*

*Dnes oběť nejčistší se nesla k nebes báni po prvé
na dlaních svěcených křtem boží síly do krve
s ní vůně kadidla kanoucí na lících voskovic
seřfela starou rez, vložila hřivny pokladnic.*

*Klas prvotin, jenž v lůno zaset matky hřišné na zemi
dnes dožínky své slaví. Andělé, ženci kosí osení
pšenici na mouku čistoty mlýny promění
slunce pec žhavá na plotnách hostie upeče smíření.*

Metoděj Baldík, Brno.

Biskup Vojtěch a jeho krajané.

(Pokračování.)

Sotva však Vojtěch vkročil u Plzně na půdu své vlasti a užířel lid pracující v neděli na poli, zarmoucen zvolal: „Pěkný je ten váš slib; váš kající lid ani nesvětí tohoto svátečního dne!“ Z Prahy pak káral své ovečky někdy mírně, jindy zas přísně, ale to všechno nic nepomáhalo; — Čechové se nepolepšovali. Byli to v první řadě zlí Vršovci, kteří z nenávisti k mocnému rodu Slavníkovců namířili první ostří svého hněvu proti svatým snahám biskupa Vojtěcha. — Jakási nešťastnice z rodu Vršovců byla usvědčena z cizoložství a předvádějíc, co ji čeká, utekla k biskupovi. Ten se nad ní po příkladu svého Mistra slitoval a ukryl ji před rozběsněným davem za oltářem v kostele sv. Jiří, aby tam činila pokání. Když se o tom dověděli Vršovci, hned se vypravili s pokřikem na milého Vojtěcha. „Hledáte-li mě, tu jsem“, zvolal nebojácně biskup. Ale jejich mluvčí, jenž s dobrými vždy smýšlel křivě, za souhlasu ostatních odpovídal: „Marnou naději na mučednictví a slávu šlechtěné smrti chováš. Taková šlechetnost zajisté bloudí, která chce nás svěsti k hříchu. Nevyplní se vůle tvá, ale o něco jiného se jedná, co tě více zabolí. Nebude-li

nám tato nevěstka co nejdříve vrácena, máme bratry tvé, na jichž manželkách, dětech a statcích zlo toto pomstíme!“ A vyslídivše ubohou, jež marně se držela oltáře, přes odpor biskupův rozhodli, aby podstoupila smrt rukou manželovou. Když on se zdráhal to vykonat, štata byla mečem prodáného sluhy, zaplativši smrti pokutu hříšného tělesného obcování.

Ta událost konečně rozhodla, že Vojtěch učinil, co mu papež před dvěma léty radil: „Jestli tě nebudou slyšeti Čechové, setři prach s nohou svých a měj vůli beze všeho nebezpečení své duše opustiti spolky se zlými.“ Tak složil Vojtěch znovu svůj biskupský úřad a zanechav Čechům v Břevnově u Prahy své duchovní syny, obrátil se do Uher a zakrátko pak do Říma, hledaje znovu klid v klášterním zátíší. Boleslav však vyslal nové posly s prosebnou žádostí k mohučskému arcibiskupovi: „Buď nám pastýře našeho Vojtěcha povolej zpět, čehož si více přejeme, buď nám jiného na jeho místě posvěť, čehož neradi žádáme. Neboť ovčince Kristova posud v národě tomto víra zánovní, nebude-li při nich bedlivé strážce pastýřovy, stanou se vlkům krvelačným právě tučnými krměmi.“ Arcibiskup se tedy obrátil zase na papeže, aby on přiměl Vojtěcha k návratu do Čech. „Hřích prý jest“, tak psal ve svém listě, „any všechny církve mají své chotě, jedinou Prahu nechati ve stavu vdovském bez pastýře“. I rozhodl papež Řehoř V. s přisedícími biskupy takto: „Ať chce nebo nechce, jít musí muž Boží, jinak upadá v klatbu!“ Ale Vojtěch neměl mnoho chuti a stěžoval si papeži na nepěkné chování Čechů: „Pokoje mi závidí nepřítel, jenž vás pobádá, abyste mě přinutili k návratu tam, kde žádného ovoce duchovního nesklidím, nýbrž jen škodu na duši vlastní utrpím. Pročež zmírní, Svatý otče, nesnáž mou, dopřej léku nedostatečnosti mé, aspoň jedné útěchy poskytni mně, smutně odcházejícímu. Uposlechnou-li hlasu mého ovečky mé, chci s nimi žíti a umříti; ne-li, s povolením tvým chci jíti kázat cizím a nevzdělaným národům, kteří neznají ještě jména Páně.“ — A vrátil se.

Leč Bohu budiž žalováno: jak vratká jsi lidská věrnost! Což není katolík lepší než pohan? Ejhle, druhý Jidáš, jenž mírem umí způsobiti válku! Slibuje život, aby přinesl smrt. — Také Boleslav se takovým slibem závázal, aby pak znenadání zavraždil Vojtěchovy bratry na Libici. Neb což by mohli Vršovci učiniti cos podobného, jestliže by Boleslav k tomu nemlčel? Či ho může omluvit jeho syn Ryšavec, který byl povolným nástrojem Vršovců a násilně vládl, když zlá nemoc otce poutala na lůžko? Hle, vždyť rod Slavníkovců vymřel docela, když jejich ženy a děti Vršovci tak ukrutně povraždili. Jak pěkně si pak Přemyslovci rozdělili mezi sebou panství libické!

Vojtěch ale, uslyšev o ukrutnostech spáchaných na jeho rodině, minul Čechy a odešel přímo do Polska k synu české kněžny Doubravky. Sám Boleslav Chrabrý vypravil pak do Prahy poselstvo žádají-li Čechové ještě nyní míti Vojtěcha biskupem. Leč odpověď došla velmi jízlivá: „Jsme hříšníci, lid nepravostný, národ tvrdošíjný, ty

však jsi světec, přítel Boží. Takovému a tak velikému muži ani nesluší přebývati a obcovati s nešlechtnými. A pak, jaký to nový mrav, aby tolikrát zapuzené, tolikrát zavržené znova vyhledával biskup nikoli jediného národa? Víme, co zamýšlíš, člověče, a co hříšného svatost tato krákorá!“ „Nechceme ho“, dotvrzovali dále polskému poselstvu, „poněvadž kdyby přišel, nepřijde pro spásu naši, nýbrž aby potrestal zločiny a příkoří, jež jsme proti jeho bratřím spáchali a těší nás, že spáchali. Není nikoho, kdo by jej přijal, ani jediného není.“ — Uslyšev Vojtěch tuto zvěst o svém zavržení a potupě, pocházející od knížecího dvora a pyšných Vršovců, volal se žalmistou Páně: „přetrhl jsi, Pane pouta má a zlomil okovy mé. Tobě budiž oběť slávy a chvály, poněvadž pout a okovů starosti pastýřské šíji mou zbavilo odmítnutí jejich. Ejhle, do očí mi praví »nechceme tě!«“

A odešel k těm, o nichž dobře věděl, že se živí lupem křesťanů a škodami ubohých lidí, k těm, jejichž bohem jest břicho a lakota spojená se smrtí. — Tam zemřel 23. dubna, proboden kopím pohanského kněze a později byl do Hnězdna převezen a v chrámu pochován.

Teprve tehdy, když český Achilles dal vnést své zbraně do Polska, když město Krakov bylo útokem vzato, zničeno a rozvaleno a Hnězdno, jsouc zcela zastrašeno mocí Břetislavovou, vydalo se bez odporu Čechům, tu opět vrtkaví Čechové prosili svého krajana sv. Vojtěcha za odpuštění a ochranu, slibující učiniti přítrž všem zlodům, s nimiž marně zde na zemi zápasil první český bojovník-biskup, jenž předešel husitské Boží bojovníky Sirotčích polních vojsk k břehům Baltu — sv. Vojtěch.

*

Uplynulo již téměř tisíc let a hle, zdaž i my dnes s bolestí nepozorujeme, stejné chrástí a padrtí pohanských mravů v našem národě? Což není i dnes potřebí, aby jako tehdy kníže vztáhl svou ruku nad posvátný hrob sv. Vojtěcha a takto promluvil k zástupům svého lidu?: „Pozdvihněte, bratří, pravice své k Hospodinu, dobře pozorujte řeči svých; chci zajisté, abyste je potvrdili přísahou věrnou. Totož pak jest mé první a nad jiné největší ustanovení; abyste manželská spojení svá, která jste až do této chvíle mívali nevěstčím způsobem, aneb jako nerozumná hovádka, již drželi řádně a podle ustanovení a řádův svaté církve bez rozvodův jeden každý až do smrti. — Manžel a manželka nechtějící se smířiti, buďtež vyhnáni a do vlasti nebudtež nikdy připuštěni, jelikož by se nákaza jediné ovce rozlezla po veškerém ovčinci Kristově.“

A podobně touž pokoutou pokutováni buďtež panny a vdovy cizoložnice, kteréžto by poctivosti své porušily stud. Majít svobodu vdávati se, proč tedy páší smilstvo a hanebně maří plod, což jest nepravostí nad jiné hanebnější. — Stěžuje-li si manželka na hrubé s ní zacházení, rozhodniž soud Boží a vinná strana budiž potrestána.

Vrahové buďtež županovi udáni a k pokutě pohnáni. Kdož otce

bratra nebo kněze usmrtí, budiž na rukou i nohou sevřen železy a ze země vyhnán, aby podobně Kainovi bez poklidu a otčiny bloudil světem.

Kdož krčmu, v nížto zlodějové, vrahové, cizoložníci a jiní nalézají útulek, založí nebo vydržuje, budiž na veřejném místě k sloupu přivázán, od biřiče mrskán, oholen, všechno pak jeho nádobí a nářadí rozbíto. — Opilci buďtež v žaláři potud vězněni, pokud 30 grošů do pokladny vévodské nezaplátí.

Trhy a kupčení všeliké v neděle a svátky, jakož i služební práce se zapovídá pod ztrátou díla toho a hovádky k tomu použitého, zboží a 300 grošů pokuty.

Kdo mrtvého (spálí), na poli nebo v lese pochová, budiž trestán ztrátou dobytčete a pokutou 300 grošů do pokladny vévodské, mrtvola pak budiž znovu na hřbitově věřících pochována! — Dotčené i všechny jiné neřesti zajisté nenávidí Bůh a jelikož je též svatý Vojtěch nenáviděl, opustil nás ovečky své a raději k jiným obracel se národům. I zavazujem se věrně přísahou svým i vašim jménem, že věcí těch již více pro dobro své vlasti páchatí nebudeme!“

Svatý Vojtěchu, patrone Čechů, oroduj za nás!

Frant. Kvasnička, Brno.

Tisková chyba: č. 4. str. 111 místo „Pia XV“ čti „Jana XV“.

Vraťte se!

*Dřívál vin klekl si s hučivým výskotem na naše hlavy,
nevstaneme s ratolestmi za svítání,
stín černých hor nás beznadějí mučí,
bič vlastní krví pletený k zoufalství popohání –
úzkostí zarůstá srdce a žhavá spirála vyrvala oči.*

Proud času vážil naše činy – – –

*Rudé požáry jiter zhasly před vzplanutím,
na horách deště lizají skály, slímáci mlh lezou údolními
a hvězdy, jež pláči skrz mraky mrtvolné černí mžikovým zablesknutím,
ztěžka a úzkostně dýchají záchvěvy svými.*

Výstražně křičí vesmírem kometa vaši viny – – –

*Vraťte se! Vraťte se! Což jste na matčinu lásku zapomněli?
Poušť krvavá je rozpálena v ráji, jdeťte zaslepeni –
jen hroby, hroby vábí vás vyždímanou bělí!
Kam přijdete – ó děti moje – ve dni proměnění?*

Bože, smiluj se, navrať nám zbloudilé syny!

K. A. M., Brno.

Žňové poledne.

*Dnes vládne jen slunce, zlatý disk
neznámým Vrháčem nad hlavy bozený
lesů a polí a pernatých ptáků a lidí..*

*Pálí prach cest a vydrčené zrní
sbírané ptáky.*

*O meze vyprahlé se ticho opřelo jak před bouří.
Se srsti koní mlžně se kouří.*

*Těžce praskají řebříňáky zlatými naloženy paprsky
slunce vrchovatě.*

*V klasech je slunce dní minulých zajato
na čísi dlani tvrdě zazvoní dukátů zlato
chléb nový zas dětem zavoní..*

*Slunce zajalo všechno. Vítězně hřimajíc poledním tichem
vstřebává poslední vozy
do slehlých úvozů mířících ke vsi.*

*Malátně trnou stromů zelená světla
hořící na cestě domů i do dálek kolem cest horkých
oči až nad obzor zvedajících v chvějivé páře.*

*Umlká křepelčin jásot, jen hrdla skřivanů
zlatými tóny vyzvání angelus
Královně lánů.*

*A Boží muka bílá tam na rozcestí pocestné prosí
by vzpomněli duši z těl, vyhnaných ptáků z hnízd zpustošených
snad dosud táhnou do krajin Jihu.*

*Je ticho – Na stráži stojí dva zástupy klasnatých kopí
chránících chodník hnětený těžkýma nohama dní plných práce.
Do šlápot pradědů kladou zde pokorně nohy jich děti
sluncem bičovaní spěchají do zahrad plných zelených stínů
jdou domů – vítání chladivým pohlazením matčiných
a Mariiných zvonů.*

Jiří Alán, Olomouc.

*Hvězdy dvě se z východu
berou v slavném průvodu.
To jdou blahou,
bratři snahou
k našich otců obrodu.*

Fr. Sušil.

Nejvyšší Spravedlnost a Láska.

Kreslil Fr. Šindelka, Brno.

Archiv Musea.

Nejvyšší Spravedlnost a Láska kráčela tisíciletými dějinami Čechů a Moravanů. Jednou bylo potřebí ukázat nemohoucnost pýchy a všemohoucnost pokory, jindy probudit spící, osvobodit lid od nebezpečných a neplodných přítěží, tak jako hrom šlehne a urazí z kmenů národa větve zpráchnivělé a neplodné. A jindy se tak dělo z důvodů, jimž současníci nerozumějí, jejichž požehnání však okoušejí jejich děti nebo příští staletí. Mnohé takové rány naší předkové rozuměli, duchové vidoucí, svatí, pokorní a chudí duchem je s jistotou čekali – je přece Spravedlnost, misky vah Hospodinových je třeba uvádět v rovnováhu.

Co platilo v minulosti, platí i dnes. Nevidíme dopředu, víme jen jedno. Stane se vůle Boží, Boží Spravedlnost dojde svého zadostučinění a s ní všichni ti, kteří bojují ve službách této Spravedlnosti.

Nechtějme, bratři, býti vladaři snů, naše poslání je vládnout duším a hájit jejich nesmrtelný život a jeho podmínky. Jen muži duchovní, pokorní služebníci Ducha sv. jsou strážci všech hodnot. Tito rozhodují v očích Božích o bytí a nebytí všeho našeho pozemského společenství se vším, co vytvořilo, tvoří a může vytvořit – jako těch biblických deset spravedlivých. O životě, velikosti, slávě a vítězství se rozhoduje dříve než kdekoli jinde na velkých bojištích ducha. A zde nastupují v ucelený šik pod korouhev Kristovu a Mariinu, s našimi vyslanci u Božího trůnu, světci a patrony, všichni ti mrtví živí – poněvadž plní života Božího – i když prach z jejich těl je dávno promíchán s prstí rodné země a zástupy žijících skrytých a pokorných duší, trpitelů, lidí milujících plodnou bolest a radujících se z obětí, pro jméno Nejvyššího, zástupy lidí pochopivších velikost před světem nenápadné služby Bohu a lidem. Nerozborný kruh sepjatých udřených rukou křesťanských otců a matek, čistá srdce mladých a nevinné děti, to je záštita našeho křesťanství a pozemského společenství, poněvadž jsou to plody víry. Mužů modlitby, obětí, nenáročné práce a nekonečné důvěry je dnes potřebí, takových, jakými byli ti, kteří nám donesli světlo evangelia a zajistili život na tomto kousku země.

Není dnes potřeba ničeho nalehavější, než silné, nadpřirozené víry a důsledného života z ní. Ta rozhoduje o budoucnosti. Chránit a rozohňovat víru je naším prvním úkolem. Nezhyne rod, jenž věřit neustane! Opření o katolickou víru, nejlepší a jediné správnou tradici cyrilometodějskou a svatováclavskou důvěrně se můžeme dívat vstříc budoucnosti.

Silni Duchem sv., před očima ideály našich věrozvěstů a patronů a všech mravních velikánů, z posledních pak zvláště příklad patriarchy Sušila a velikého A. C. Stojana zajistíme si radostnou, i když světem nepochopenou, svobodu dítek Božích. My chceme v našem drahém lidu udržovat oheň víry a sloužit Bohu, aby byla naplněna veškerá Jeho Spravedlnost a pochopena Jeho Láska.

Jiří Alán, Olomouc.

Žalm: Hospodine, Bože můj!

*Ty mocný, velký, přesvatý,
Ty nekonečný v ctnostech Svých, –
Jenž v bleskném světle přebýváš,
jak důstojně Tě chválit mám?
Ó ukaž mi Svě slávy chrám,
jenž v nebi zbudovaný máš, –
kde slaví Tebe anděl dojatý
i blahý zemšťan, když mu milost dáš!*

*Ten obraz necht má ústa zprostit poskvrn zlých
a vloží v ně Tvé chvály hymnus, vroucí dík, –
jak vždy se sluší Tobě za dary,
jichž nasypal jsi štědře v život můj:
necht roznutí v mém srdci lásky požáry,
ať celý život můj je slavný hymnus Tvůj,
ať náhradou se stane za ten brozný křik, –
jejž luza hříšná, ničemná a rouhavá
Ti denně v obět díků nectnou podává!*

*Ó Bože dobrý, lid ten přece za to netrestej!
Však milost účinnou a neomylnou jemu dej,
jež nekonečná je, jak Velký jsi Ty sám!
A změň jej ve Svě slávy živý, svatý chrám –*

*a učiň z něho velké, živé varhany,
jež melodie Tobě ke cti budou hrát, –
jichž echem prosba za svět bude zaznívat:
ó věčný Pane, vždy se smiluj nad námi!...*

*Ó Bože svatý, vyšli na svět apoštoly své, –
tož kněze svaté, moudré, pokorné a horlivé,
jž Duchem svatým mocně budou plát!
(Mne nebudného, chceš-li, učiň jedním z nich!)
Ať jednají vždy podle božských vzorů Tvých, –
ať srdce všechněch lidí k Tobě obrátí
a vytrhnou je z děsných pekla závratí!
Ó Bože dobrý, rač se smilovat!*

Jan Procházka, Brno.

Vy mé hory!

Daleko, daleko, daleko na obzoru se zrcadlí vznešená silueta vašich vrcholků. Jak bílé ovce, které jdou za svým dobrým pastýřem, jedna menší a druhá větší, rýsujete se v modré záplavě poledního nebe. Stojíte hrdě, sebevědomě hledíte k vzdáleným slunečním paprskům, s nimiž si pohráváte jak dítě s nejmilejší hračkou.

Stojíte hrdě a přesto rozléváte kouzelné teplo lásky všem, kteří se mu neuzavírají. Proč tolik upřímných lidských srdcí žije na vašem úpatí? Proč tolik nezištných duší denně s nejčistším nitrem vysílá k Bohu své modlitby? Proč tolik jasných očí denně hledí na vaše zpřímená čela s pýchou, pokorou a láskou? – Vy, horské hřebeny, vy jste skromné, ale my víme, komu můžeme vděčit za tolik krásy a dokonalosti. Obrazem šedých tvrdých skal chcete skrývat svou účast na výchově dobrého horského lidu, ale srdce, to vaše imaginační ušlechtilé srdce, kamenné není. A nezapomeňte, vy moje hory,

nezapomeňte, že vaše láskyplné objetí, v němž při měsíčku spočine celý rozsáhlý kraj, zatajit se nedá. Hledět na vaše úchvatné obrysy od kolébky po celý život není každému dáno. Prožívat dlouhé hodiny ve vašich lesích v nejkrásnějších ročních dobách je mnohému nesplnitelným přáním. Vdechovat sílu, kterou vy ochotně a s radostí nabízíte, je pro tolik potřebných lékem neznámým. A žít životem čistým, upřímným a zbožným – jen řekněte, vy hory, – kdo může, ne-li ten, kdo poznal vaše tajemství?

Daleko, daleko, daleko na obzoru se zrcadlí jasná silueta vašich vrcholků. Daleko, daleko na obzoru zapadá slunce. A zítra, brzičko ráno zazáří temena statných hor blaženou září. Sluníčko ponese váš úsměv vstříc celému světu. Pak vám, vy moje krásné hory, vám bude platit dík všech, kterým úsměv váš rozžal novou naději v lepší a šťastnou budoucnost.

Miloslav Kunc, Brno.

Matčiny oči.

(Své matce.)

*Znám jedny oči, znám jejich něhu
rozkvetlou nad bílým poupětem růže...
jak stéká do hlubin vzdálených břehů
jak záře života s nachovým obrazem duše.*

*Když noc se přihnala v tajemných bájích
když les si zazpíval bouřlivou píseň...
jen oči její pátraly v záhadných tajích
zahnaly do noci neznámou tíseň.*

*Často jsem viděl je, jak topí se v moři
toužil jsem posbírat stříbrné perly...
byly tak klidné v útěše, v hoři
svým leskem živily úrodu v života poli.*

*Ty nesly lásku svou do bílých květů
po modrých paprscích hlubokých moří...
pod stínem řas, pod kouzlem neznámých světů
do písňě červánků sladce se noří.*

*Jsou oči matčiny rozkvetlým vesmírem lásky
hlubokým mořem, zahradou ráje...
když láska pluje na vlnách rodného kraje
a hraje si s úrodou, pohladí klásky.*

Jindra Javořský, Hradec Králové.

Museum, Brno.

Archiv Musea.

Vzpomínka na Korfu.

Vždy v horkých letních dnech, kdy zlatá moře klasů sténají plodným dozráváním a chvějící se vánek přináší odkudsi z jihu veselou píseň sekáčovy kosy a celý kraj hoří v horkém dechu slunce – hospodáře, tu rád vzpomínám na tebe nádherný ostrove olivových a cypřišových hájů, naplněný vůní exotického kouzla blízkého Orientu, na tvou pestrost ohnivých barev a živou až divokou mentalitu domorodých Řeků, i na tvé uzoučké křivolaké a nečisté uličky, které se bělají jen šedivou barvou prádla, visícího nad hlavou. Jak olivný to kontrast. Nečistota měst a vesnic – nádhra moře, které pije jasný blankyt oblohy a tříští na svých stříbrných vlnách ostré Fébovy šípy. Přepychový život a mramorové paláce boháčů – bída venkovanů a rybářů, ubohé jejich chatrče. Snad právě ty kontrasty tvoří nádhru a exotičnost Orientu...

Vzpomínám, jak jsem za krásných letních nocí u dohasínajícího táborového ohně naslouchal ohnivým melodiím písní, které se ke mně nesly ze člunů, plujících po utichlé hladině moře, postříbřeného jasnými světluškami hvězd. Znova slyším šepot vln, dotírajících u mých nohou jemně na písčité břehy, který zní opojivě, jako vypravování zmrtvýchvstalého rapsoda o hrdinných činech statečného Odyssea, jenž na své bludné pouti také sem připlul a byl pohostinsky přijat králem Faiaků, Alkinoem...

Vysoko, na kolmici pobřežní skály, v cypřišovém háji sypou miliardy cikád do vášnivě rozesmáté letní noci pronikavé tóny prudce

napínaných strun, – odkudsi z černých břich lodí, ze změti svinutých plachet, lan, ráhen a stožárů vyvěrá pramen chrčivého kašlání lodního motoru, občas tlumeně zahouká lodní siréna a ozvěna toho zvuku naráží na rozbité hradby skalnatých břehů a nese se jako ztracená bludička do výše, k zčernalému gotickému klenutí roztažených plachet noci. Již se přiblížila půlnoc. Zmklk ruč přístavu, utichly znavené cikády a moře rozhodilo síť svých bájí do duší lodníků, plavících se po zčernalé hladině.

Oheň u mých nohou již uhasl. Jen oči a hvězdy září zlatými ohníčky. Nitky hvězdných paprsků svázaly moře vesmíru s mořem země, moře hvězd, s mořem vod. Je ticho kolem. Mám je tak rád! Uklidní, utiší...

Ó ticho, velebné a nesmírné ticho ostrova, ticho nezměrných a nekonečných dálek a prostorů, rozpínající svá mohutná křídla nad širými pláněmi moří a oceánů, nad pustými přesypy zoufalých pouští Sahary, nad nedostupnými hroty majestátných Himalají, nad temnými skvrnami pralesů a bílými nitkami řek neprobádaných krajů, nad ledovými pláněmi Arktidy a Antarktidy, ticho naplňující vesmír hvězd a nedohledných světů, ticho nádherných nocí pod nebem jižního Kříže, naplň svým klidem uštvané a po věčném míru toužící srdce našeho ubohého světa, nepatrný to drobet prachu, vířící světovým prostorem, jako mydlinová bublinka, vyfouknutá dětskými ústy...

Za letních večerů, až lehký vánek ponese z polí vůni zrajícího chleba, snad zavoní mi i slanou příchutí svěžího mořského vzduchu a tu budu vzpomínat na vás tiché, mírné noci, které jsem prožil na březích řeckých ostrovů, a které jste mi přinesly v mlhovinách vesmíru tajemství rozřešených záhad...

Budu vzpomínat...

Vzpomínat!

Edy Koukal, Brno.

Výkřik utrpení.

Teplý májový večer snáší se nad usínajícím krajem. Jeho dech smíšený s omamnou vůní květů skládá do duše blažený mír po oblačném slunném dni. Celá příroda jako by si chtěla odpočinouti a plnými doušky načerpati nových sil, aby znovu dodala síly překotnému pučení a jásavému vzrůstu. Vždyť přímo vášnivě žene se do extatického vzrůstu a hýřivých květů.

Podobnou odezvu přírody pocituje i srdce Jana Havlíčka, jdoucího ztichlým krajem ze slévárny. Vše v něm jen hraje a chvěje se neskrývanou radostí. Proč by se také neradoval? Je mladý, v plné síle žítí, má dobře placené zaměstnání, ale co ho nejvíce rozechvívá je to, že jeho Lidka dala mu konečně slovo: „když tedy chceš, tak v červnu se můžeme vzít“. Získal srdce nejhezčího děvčete z kraje, které přese všechny svody zůstalo mu věrné a milující až k oltáři.

Ačkoliv je velmi unaven celodenní vysilující prací na soustruhu, vzpomínka na ni znovu dodává mu síly k rychlejší chůzi. Nedbá krásného, vlahého večera, ale přemítá ve své duši o ní. Zítra je sobota a pak zlatá nedělička. Jak jsou krásná ta nedělní odpoledne, doba schůzek – milé družné pospolitosti. Jak dovedou povznášeti unavenou duši i upracované tělo v době vysoké konjunktury. Vzpomíná si na chvíle, kdy sami dva chodí vedle sebe rukou v ruce pohádkově tichým údolím Nesměře po zeleném koberci břehu říčky Oslavy. Ten pohled jejich hlubokých očí, vroubených klenutým obočím – okamžiky to nezapomenutelné, na které vzpomíná a těší se zároveň po celý dlouhý týden při vyčerpávající práci i cestou domů. – Nedovede pochopiti svých kamarádů z dílny, kteří vulgárně si vyprávějí o svých láskách. Hnuší se mu jejich miliskování a zahrávání si s nevinností děvčete. On si vůči své Lidce nikdy nic podobného nedovolil a ani dovoliti nechtěl. Z mnohých důkazů poznal, že takoví, kteří si osvojili podobný názor na lásku, ztroskotávají pak v manželství. On pokládá manželství za svazek neiposvátnější; nemůže býti v manželství šťasten ten, kdo nemá druhému co dát.

S těmito myšlenkami přichází k domovu. Vidí, že matička ho už vyhledá z otevřeného okna. Vždyť i ona se těší na nastávající nevěstu – snachu, aby vedle dvou šťastných mladých svých dětí prožila klidné stáří. Však si toho také plně zaslouží; zaslouží si opravdového odpočinku, když jí po celý život údělem bylo jen samé dření. Již od dívčích let sloužila u sedláků a pak když si ji vzal koželuh Jan Havlíček, nebylo to o mnoho lepší. Na neštěstí přišla válka. Muž byl plně 4 roky ve válce, a dvě děti k tomu. Ve válce to bylo, kdy pochovala dceru Mařenku, ale všechn bol způsobený její smrtí se zmenšil příchodem mužovým s fronty. Ačkoliv byly tak zlé doby po válce, přece jen se na ně štěstí usmálo. Koupili si chaloupku a zdálo se, že budou ve štěstí a spokojenosti živi. Ale jednoho odpoledne v 25 roce stalo se hrozné neštěstí v koželužně. Její muž byl zachycen nešťastnou náhodou řemenicí a doslova roztrhán mezi řemeny. Jaké to bylo zoufalství, blízkost šílenství ubohé matky, tak těžce zkoušené. Na domku vázl dluh a synek právě dokončoval měšťanku. Dřela se dál, aby aspoň syn něčím byl, aby měla zabezpečeno klidné stáří a on nemusel na ni naříkat, že ničím není. – A nyní objevil se již na obzoru jejího života ten okamžik, kdy uvede Jenda svou ženu do chaloupky, aby ona konečně radující se z jejich štěstí, užívala zasloužené dobré ovoce svého těžkého údělu. Ony dvě obdělají hravě pole a Jenda může nerušeně choditi do slévárny, aby byly stále nějaké peníze v chalupě. – Tak uvažuje ustaraná matka, vidouc přicházeti syna k vrátkům. A pak – dá-li Pán Bůh – až bude houpat na svém klíně vnouče – syna jejího syna. Až se jí při té myšlence srdíčko zachvělo a slzy blahé radosti vyhouply se jí na vráscité tváře. Rychle je seřela zástěrkou a spěchala otevřít synovi, zvouc ho k večeři a odpočinku po úmorném dni.

*

Radostně vyhoupló se jarní sluníčko sobotního rána z líbivých snů nad horskou krajinu. Vesele usmálo se na všechny obyvatele údolí, jakoby znovu zrozeno a vykoupáno v hřejivé lázni ranní rosy. Vše jásá náplní života a bujnou radostí. S úsměvem na rtech vypravuje se Jan do slévárny. V mysli vynořuje se mu sen, v němž hraje hlavní roli jeho vyvolená – Liduška. Matka však starostlivě ho napomíná, aby dal na sebe pozor; – nevěří chudák nešťastným strojům, které jí připravily o manžela. Rovněž i dnešní noci iněla tak hrozné sny, jako onoho nešťastného dne, kdy dovezli zohavenou mrtvolu mužovu. Představa tohoto dne zvláště dnes se jí v živých barvách stále staví před oči a sleduje každíčký její krok; Marně ji utěšuje milující syn. „Co by se mně mohlo stát, nejsem v dílně v žádném nebezpečí. A proč bychom se tak strašili, raději mysleme na svatbu!“ Vzpomíná si na pout v Křižínkově. Bylo to na sv. Václava, když ji poprvé uviděl. A od té doby jako by mu učarovala. Rozhodli se proto, že budou mít svatbu v tomto kostelíčku.

S klidnou myslí odchází a utěšuje matku, aby se o něho nebála. Kolem jedenácté však žene se kdosi k domku vdovы Havlíčkové. Jakmile uvidí sluhu ze slévárny spěchajícího do chalupy, hlava se jí zatočí, nohy pod ní klesají, stěží že se zadrží stěny. „Bože můj, neopouštěj mě, neber mě mého syna!“ – Sny její nabývají propastných hloubek, neboť její strašné předtuchy potvrzuje sluha... Nešťastná sobota. Ve slévárně praskl rozehrátý kotel s vřící lávou. Z devíti dělníků zaměstnaných v těsné dílně, čtyři byli vytaženi s velikými obtížemi bez jakýchkoliv známek života a tři, mezi nimiž i Jenda, v beznadějném stavu odvezeni do nemocnice. Pouze dva jsou mimo nebezpečí... Tuto zdrcující zprávu přinesl sluha trpící ženě. Bezduchá shroutila se na bílou podlahu, nemohouc snést krutosti osudu.

Jediné pevná důvěra ve Všemohoucího dovede znovu vzkřísiti duši deptanou a souženou neúprosností a bezohledností osudu. Všechny iluze, všechny naděje, skládané v dny příští, nepatrnou chvilkou jsou uvedeny v niveč, rozplynou se jako prchavý dým. Proč? Bůh to suď.

U hrobu sedmi kamarádů – dělníků promlouvá kněz ústy pozůstalých, těžce zkoušených a drcených nemilosrdnou ranou osudu; „Bože, Ty nekonečný a nevyzpytatelný, Tvé cesty nejsou nám hříšným známy, Ty však nejlépe řídíš naše kroky. Neopouštěj nás, kteří se svíjíme pod ranami Tvé spravedlnosti. Ačkoliv nedovedeme chápati Tvé nevyzpytatelnosti, pevně a oddaně věříme v Tebe. Sebe těžší zkouška nezviklá nás ve víře v Tebe, Soudce nejvyšší spravedlivého. – In te Domine speravi, non confundar in aeternum.“

Frant. Hedbávný, Brno.

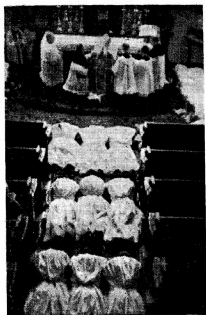

Foto: L. J. Museum, Brno.

Sdílíme s vámi radost velikou, že o svátcích Knížat apoštolských a Apoštolů slovanských L. P. 1940 bude, dá-li Pán Bůh, v zemích koruny svatováclavské vysvěceno 117 jáhnů na kněze Církve.

In viam pacis.

Jak snopy bílé, prohřáté Milostí Boží, se zlatem klasů ctnosti budete ležeti před oltářem. Se zrakem sklopeným, v zem obráceným v nejpokornější prostraci se odevzdáte Nevěště nejhlbeznější – Církvi, která žije do skonání věků. Tam budete ležeti za biskupem – světitelem. Biskup Vás pak bude pasovat na rytíře Světla a Vy „zpívající píseň novou budete učiněni Bohu našemu královstvím a kněžími, kteří budou kralovati na zemi.”

Na cestu, bratři, až zvednete své posvěcené ruce k Oběti nejsvětější a nastavíte svá rytířská čela větrům zloby ďáblů, vezměte oheň neuhasínající, pochodeň lásky, víry a naděje. Z hloubky svého pokoření, z hloubky své lítosti, z hloubky svých srdcí radostně povstaňte a vykročte směle s pomocí Boží v ústřety věčnosti. Osm set párů bohosloveckých rukou se v modlitbě vzpíná k Bohu, který Vás „o málo menší, než Sebe udělá” a svěří Vám vládu nad lidskými srdci, aby Vás podepřel královským darem svých Milostí in vestram viam pacis.

Lad. Jurák, Brno.

Modlitba umírajícího sv. Cyrila, ap. nár. slov.:

„Pane Bože můj, který slyšíš ty, kteří plní vůli tvou a bojí se Tebe, vyslyš modlitbu mou a ochraň stáde Ti věrné, jemuž si určil mne, neschopného a nebudného služebníka svého. Zbaŕ je bezbožné a pohanské zloby těch, kteří rouhavě mluví proti Tobě a zabírají jejich blud. Dej vzrůst Církvi Svě a všechny ve svornosti sjednot, necht všichni chválí jméno Tvé, Otce i Syna i Ducha Svatého. Amen.

Benedicite.

*Upřený pohled nad obzorem věků
a věčné rozhodnutí vdechnuté v rozkaz pravice.
Život rozmachem zrození odvíjel z hlubiny tíseň soumraku,
země objala nový svět v předtuše dalšího zázraku – – –
jiltní den se zachvěl v šlěpěji stvoření – sklonil se úžasem večera
když obraz člověka oživil panorama věků.*

*Šíky let tábořily kol ohně pod Blaníkem
metajíce los o přízeň ranních hlasů,
přístavy tišin zalkaly nad věrným titanikem,
tajemným připitkem zvonily o číše pozdního hodokvasu.*

*Vzdálený podvečer se zavěsil nad lesy
a bílé stromy si tkají odění z úsměvů nebe,
dědina zavátá rodným snem vdechuje ticho půlnoci,
dozněla všední píseň dne – slárnoucí pláč hledá Tebe.*

*Slza a horký dech zbarvily úsměvem lačný sen oranice
zpěněný modrým šuměním kraje – to synthesisa štěstí
uzrává v hroudě syté potem a chlebem,
žízeň cest krvácí pod cizím nebem
žárem posledních máků, jež zaslechly pohádku dětí
nad srdcem loutky – poslední pozdrav motýla za mříží okenice.*

*Chladný stín podzimu rozezněl oblaka odletem vlaštovek,
steskem nevrácených cílů obléžil marný spěch kraje – – –
a je čas jít – vítězství hřbitovním květem plá,
neznámý rozkaz jen někoho volá na koráb bez vesla,
poutníka slunce a snů, oráče první brázdy – – –
zas bíle padají prosince do štěstí křehkých dnů, do světla štědrovek.*

*Ó Pane, tof Tvůj chrám s pokornou obětí
zářící bleskem nesmírných voskovic,
odvěký stesk duše lká po Tvém objetí –
tep srdce rozbuší snad rodnou zem, a pak – již nic.*

*Krutá je dlaň, když svírá pomstu meče
a bláhová, když z první rány pije,
proč nechce poznat jiných světů dráhy
a měkčí melodie?*

*Oheň a cíl jsou planety dávného času,
když kolem oltářů proudila krev Tvých mučedníků
a země se chvěla modlitbou velikých duší,
jež pod prapor kříže sklonily svěřenou dráhu, jen hluší
slavěli zámky na mořských hladinách, a odkaz otců,
tulák století, hledá na tvrdé koleji zrozenou sedmikrásu.*

Jaroslav Souček, České Budějovice.

Za † Jeho Ex.
Dr. Šimonem
Bártou, bis-
kupem česko-
budějovickým.

Pán života a smrti povolal k sobě ndp. biskupa Šimona Bárta na svátek Nanebevstoupení Páně, 2. května 1940 o třetí hodině odpoledne. J. E. nejd. náš pan biskup vydechl šlechetnou duší po dlouhé, velmi bolestné chorobě.

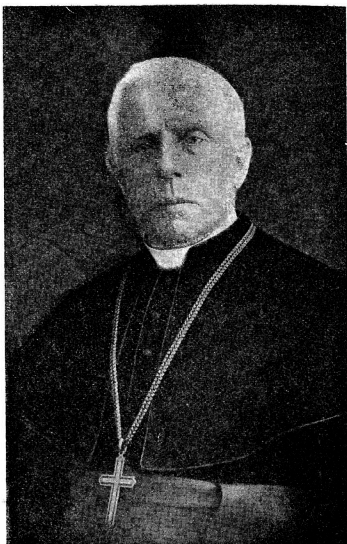

Foto: Vlasák.

Museum, Brno.

Smutná zpráva o skonu nejd. biskupa byla ohlášena rozhlasem v pátek ráno po naší vlasti a nejen u nás, ale všude, kde byl zemřelý biskup znám, vzbudila truchlivá ta zvěst nejživější účast a upřímnou soustrast.

Biskup Dr. Šimon Bárta se narodil 27. října 1864 v Žimuticích u Týna nad Vltavou. Po maturitě gymnasijní odešel na theologická studia do Říma, kde patřil k vynikajícím posluchačům České koleje. R. 1889 byl vysvěcen na kněze. Po svém vysvěcení kaplanoval do r. 1891 v Sedlicích u Blatné, nato dva roky byl prefektem diecesního semináře a profesorem na Jirsíkově gymnasiu v Českých Budějovicích. R. 1893 byl ustanoven profesorem náboženství v Pelhřimově.

Profesor Bárta se přiklonil k filosofii sv. Tomáše. Andělský doktor byl mu svou úžasnou myšlenkovou studnicí filosofie lékem proti myšlenkovému chaosu a úpadku filosofických směrů. Proto se

připojil k věhlasným učencům v bohosloví, jako k Pavlu Vychodilovi – badateli o filosofii Aristotelově –, k profesorům Dr E. Kadeřábkovi a Josefu Kachníkovi, k apologetovi Ant. Lencovi, a universit. prof. Dr. Františku Kordačovi.

Z bohatých svých vědomostí čerpal v plné míře při hodinách náboženství, na které jeho bývalí žáci ještě po letech s láskou a radostí vzpomínají: „Provedli jsme mu leccakou darebačinu“ – vypráví jeden z nich – „nad kterou se musel zlobit, ale když začal vykládat církv. historii, pane, to jsme poslouchali jako přibití; to bylo něco jiného než suché poučky našich učebnic. Viděli jsme takřka ztělesněné postavy našich národních velikánů. A jaká láska a národní hrdost vanula z každého jeho slova“.

Než uvedme si též několik důležitých studií, týkajících se filosofie: Problém poznání u Kanta a ve filosofii scholastické – O filosofii Voltairově – O filosofii přítomnosti – a mnoho jiných.

Z Pelhřimova odešel prof. Š. Bárta do Českých Budějovic, kde se stal profesorem v Jirsíkově gymnasiu. V prosinci 1920 ho jmenoval papež Benedikt XV. biskupem budějovickým. Na biskupa byl posvěcen a intronizován 20. února 1921 arcibiskupem filosofem Dr. Fr. Kordačem.

Bůh ho povolal k řízení jihočeské diecése v dobách velice vážných, v nichž i kraj, známý svou pevností ve víře, začal opouštět dědictví svých otců. Nový biskup však si přinášel do odpovědného pastýřského úřadu houževnatý a nesmlouvavý charakter, velkou vzdělanost a hlubokou lásku k Církvi a nesmrtelným duším, čehož důkazem jest i jeho heslo: *Charitas Christi urget nos*. Proto úsilovně podporoval a miloval ty, kteří svou prací sjednocovali veškerý život v katolické akci, jejímž byl horlivým šířitelem.

Nemenší péči věnoval svému semináři a svým bohoslovcům, na které vzpomínal do poslední chvíle svého života, zvláště na ty poslední, kteří den před jeho smrtí byli ndp. biskupem Dr. Eltschknem svěřeni na kněze.

Dne 7. května 1940 odpoledne doprovodili jsme tělesnou schránku svého biskupa k poslednímu odpočinku. Jeho duch a zjev však žije s námi dále. Nechť všemohoucí Bůh mu odplatí všechnu lásku, s níž vykonával svůj pastýřský úřad.

Requiescat in pace!

František Peroutka, České Budějovice.

Bloudění duše.

Malý brouček na oltářním rouše není němý. Slunečko sedmičké ve velkém chrámu nám něco poví o tom, v čem se pohybuje každé lidské srdce, když tápe nad propastmi svého života a hledá východisko z bloudění.

Dnes jsem zase klečel na oltářních stupních a tam jsem spatřil

toho malého broučka, jak hledá cestu. Chrámové příšeří bylo osvětleno světlem několika svíc a slabou lampou, která visela těžce od stropu a dívala se po věřících jako vševidoucí oko Pána. A v tom šeru jsem spatřil na bílém plátně oltářního ubrusu malé stvoření boží, hledající cestu. Slunečko sedmitečné běhalo zmateně po bílé ploše plátna, roztahovalo svá blanitá křídla, ale zase je složilo a neulétlo. Vesmír chrámového prostoru je jistě děsil svým podivným šumem a propadal se pro malého tvora do nekonečna. Zakletí samoty a opuštěnosti se mu jevilo jako nepřekonatelná skutečnost a nemožnost úniku z tohoto zajetí byla pro něho nad slunce jasnější.

Nevím, jak to se slunečkem sedmitečným dopadlo, nebo dopadne. Snad je čeká smrt v chladných prostorách chrámu, snad zahyne hladem, nebo k němu zavěje od portálu závan čerstvého vzduchu, ono pozná svůj svět, vzlétne a najde cestu do života. Nevím. Když jsem odcházel od oltáře, tečkovaný brouček běhal dál po plátně a hledal, jak by mohl uniknouti.

Přišel jsem domů a přemítal jsem. Malý brouček se mi změnil v lidskou duši a chrám v široký svět. A ptal jsem se sám sebe: Kolik srdcí bloudí dnes samo nad propastí světa a hledá cestu záchrany? Je jich mnoho. Není to snad dokonce každý z nás? Ó, ty malý broučku, řekni nám, jak ti je, když bloudíš sám mrtvým prostorem a nenalézáš místa odpočinku? Neřekl bys nám s Jobem: „Ó, kéž byl zhynul den, kdy jsem se zrodil.“ Nebo jsou pravdivá slova básníkova, že lidé jsou plavci vyvržení, aby nedospěli do žádného přístavu?

Osud bloudící duše je těžký. Stvořena k hledání štěstí bloudí jako vyhnankyně údolím slz a zdá se jí, že nenalezla, nenalézá a nenalezne. Již se chce vznést, aby odlétla tam, kam ji volá veliká touha, ale znova se vrací a znova hledá, aby nenalezla. A tak činí několikrát. Od rána do večera bloudí a chvěje se o svou budoucnost. A zdá se jí, že je sama. Neštěstí hledající duše tkví v jejím osamocení.

Ale zatím někdo bdí. Srdce to cítí, ale nechce se přiznat. Malý broučku, snad i ty jsi viděl za chrámovým oknem světlý prostor, ale nechtělo se ti překonat dálku, která tě oddělovala od vysvobození. A i ty, duše lidská, jsi snad cítila, že nejsi sama, ale nechtěla ses dát překonat. Překážky překonaly touhu a tebe nechaly bloudit dál.

Neboj se však. Nejsi sama. Nad tebou bdí tvůj Pán. Přijde doba, kdy i ty najdeš svou cestu. Broučku v nekonečnu světa, dočkáš se okamžiku, kdy budeš vysvobozen. A víš, kdy to bude? Až poznáš, jak pravdivá jsou slova žalmistova: „Chodím či ležím, zkoumáš, všechny mé cesty jsou Ti známy, neb není na mém jazyku slova, o němž bys Pane, nebyl již věděl. „To je tvá záchrana. Žij v stále přítomnosti Boží a od té doby nebudeš bloudit. Žij v přítomnosti světla a budeš zbavena temna samoty. Tělo nech zemi a srdce obrať k nebi.“ Věř slovům kazatele: „A navrátí se prach do země své, odkud byl vzat, a duch se vrátí k Bohu, který jej dal.“ Navrát se k Bohu a najdeš svou cestu.

Jan Boček, Hradec Králové.

Fr. Sušil: Moravské národní písně.

Svět a milost Boží.

Od Val. Meziříčí.

*Potkala ho milost Boží,
Plná nebeského zboží.*

*Vrať se semnú k své radosti,
Nezarmucuj své mladosti.*

*Kam putuješ, můj člověče,
Proč nařikáš pořád hořce?*

*A já se s tebou nevrátím,
Radši se k Bohu obrátím.*

*Putuju do světa zlého,
Není na něm nic dobrého.*

*Sliboval jsem Bohu svému,
Že půjdu na službu k němu.*

*„Neschyluj se z cesty pravé,
ať tě svět ten nezavede.“*

*On mne přijme, živíť bude,
Ža službu mně platíť bude.*

*Svět mu toho hned zbraňoval,
aby dále nevandroval.*

*Sliboval jsem, nepřišel sem,
Pane Bože, prohřešil jsem.*

Modlitba.

*Má duše vyschla životem tak prudce,
z mezi všech lánů rosa dopíta,
zpěv úzkostí mé k nebi vznáší se:
mou duši, Pane, napoj silou dosyta.*

*Krev Proměnění svého dej mi, Pane,
tu sladkost klasů z polí nebeských
i vůni révy, Tebou lisované,
dej zkusit mi dnes z vinic Tvých.*

*Chci v žilách cítit sílu opojení
Tvých hodů lásky, krve svatých van,
když u nás štěstí není, víry není,
kdo může těšit než jen Ty, náš Pán?*

*Nemluvím před Tebou, Ty mě však slyšíš,
na skutky dívej se a lepší dej,
svou ruku vztáhni, jenž splav proudů tišíš,
slyš, přispěj, modlitbou mou nezhrdej.*

Vojta Ambrož, Hradec Králové.

O knižních značkách.

(Ex libris.)

S krásnou knihou se vyvíjela i knižní značka neboli *ex libris*. Je to značka, které používá majitel knihy někdy i veřejná knihovna k označení svého majetku. Tato značka bývá pracována nejrůznějším způsobem. Používá se leptu, rytiny, dřevorytu, linorytu i obyčejné kresby. Přesto, že máme velké množství českých knižních značek, nemáme dosud díla, v němž by byly všechny sebrány a popsány. Přece však smíme říci, že česká knižní značka je nám dostatečným svědectvím o tom, že láska ke knihám byla u nás dávná a pevná, přes všechna příkoří a útisky, jimž byla často vydána v šanc česká kultura a české písemnictví.

Nyní něco z historie knižních značek: Za nejstarší české *ex libris* je pokládána heraldická malovaná značka krále Jiříka z Poděbrad. Zajímavé je, že nejstarší česká dřevorytová značka byla vytvořena samým Dürerem; majitelem byl nějaký Johann Tschert (Jan Čert). V XVI. a XVII. věku se vyskytují dokonce i první dvě naše portrétní *ex libris*, značka lékaře Tomáše z Klausenburku a veršovce Šimona Lomnického z Budče. Vedle motivů heraldických počínají se v stol. XVIII. objevovat i prvky symbolické. Jsou tu skaliska s prameny, háje, geniové, kostlivci, rakve, celé komonstvo lidské pomíječnosti před skříněmi s knihami, symbolem toho, co po nás trvá. Z našich rytců té doby vyniká Daniel Vusín. V první půli stol. XIX., kdy kniha proniká i do rodin měšťanských a selských, nemáme nových dokladů pro dějiny českého *ex libris*. Učenci dokonce i česká šlechta užívají *ex libris* razítkových. V druhé polovici minulého století se objevuje překrásný a účelný lístek samého Josefa Mánese, jako předzvěst nového, tentokrát již zcela občanského rozkvětu českého *ex libris*. Po něm přichází milovník starých kronik, Mikuláš Aleš s hojnými svými lístečky, a Hanuš Schwaiger. V devadesátých letech přináší k nám *ex libris* západnická výbojná skupina Moderní revue. V jejich duchu se pokusil o knižní značku básník Karel Hlaváček. V té době se totiž opravdový český výtvarník nechtěl obírat takovými „malichernostmi“. Generace knižních grafiků z počátků XX. stol. pokládá však už *ex libris* za součást své knižní práce. Zmínky zasluhují Vojtěch Preissig, V. H. Brunner, Zdeněk Kratochvíl, Zdenka Braunerová (proslavila se svými značkami pro Miloše Martena a Paula Claudela), Max Švabinský, Fr. Bílek, Adolf Kašpar, Fr. Kobliha, Vlastislav Hofman, A. J. Alex, Josef Čapek, Václav Rabas, telčský Ant. Slavíček, olomoucký Karel Wellner, P. Hrabal, Jano Koehler. Tito téměř všichni vyšli z „Holaru“.

Naším přáním je, aby česká kniha byla stále víc a víc doprovázena knižní značkou; tím dohoní česká grafika, oč je pozadu zvláště za západními národy.

S.-k., Olomouc.

75 let J. M. inf. preláta Msgra Adolfa Tenory.

31. května t. r. dožil se děkan brněnské kapituly a papežský protonotář J. M. Msgr Adolf Tenora požehnaného věku 75 let. Jubilant je znám jako neúnavný pracovník na poli národohospodářském i charitativním. Do srdce nejširších vrstev se nesmazatelně vepsal hlavně svou lidumilností a svou štedrou rukou, která dávala a dosud ráda dává tam, kde je toho zapotřebí.

Museum, Brno.

Z archivu Musea.

K velkému zástupu gratulantů připojujeme se též my, brněnští bohoslovci. Vždyť máme v panu prelátovi vzor nezištného pracovníka, kněze typu Sušilova, jakými bychom se též my všichni chtěli státi. Již jako bohoslovec otiskl pan prelát v Museu své první práce a též v pozdějším věku se zájmem sledoval naše snahy a štedrým způsobem je podporoval.

Kéž uštědří dobrotivý Bůh našemu vzácnému jubilantovi hojnost svých milostí a svého požehnání a kéž mu dopřeje, aby se ve stejné svěžesti, jaké se dosud těší, dožil i dalších jubilejních let. Mnogaja ljeta!

Silueta.

Noc prosívá hvězdy mřížovím stromů na podzim ztrnulých. V klínu dvou haluzí čelem proti nebi se tvrdě rýsuje špaččí budka. Hnízdí v ní přehršlí tmy a dívá se výřezem k jihu, ke slunci – (tak žebrák očima osleplýma o teplé slovo prosívá). – Na pozadí oblohy noci jemně světlkují věci. Siluety střech a věží ponuře mlčí. Tvrdě zakreslené kříže v oknech domů křížují nemilosrdně noc. Musí přijít den.

Jiří Alán, Olomouc.

Na cestu do náprsní tašky.

*Moře volá
moře zpívá
píseň života a boje
člun
veslo
lampa a světlo
červených cihel řad
maják ve vlnách příboje
pevností zraku chce se hrát
Moře volá
moře zpívá
Námořník nesmí spát
rozevře náruč vsťříc letící hvězdě
sem
sem ke mně
touho a živote
velikosti a krásu
a světlo světa
Doplujem kupředu s hrdým čelem
jasný hled zazáří podvečerem
Moře volá
moře zpívá
Slyš – zítra již – –
Moře volá – –
Moře zpívá ...*

Miloslav Kunc, Brno.

Padesátku oslavil vdp. rada Lad. Špolc.

1. června oslavil své padesátiny konsistorní rada P. Ladislav Špolc. Pro své vynikající hudební znalosti byl pověřen přednášením církevního zpěvu v našem brněnském alumnátě. Již jako bohoslovec vynikal znalostmi v oboru hudebním, které si získal soukromým studiem. V letech 1912–13 řídí bohoslovecký sbor. Schopnosti nevšedně hudebně nadaného theologa uznal dómský ředitel prof. A. Hromádka, který mu s plnou důvěrou svěřoval řízení bohosloveckého sboru i na dómě. Také vyniká jako varhaník a nevyčerpatelný improvisátor. Zanícen pro církevní hudbu a chorál pořádal mnoho přednášek v Lidové akademii. Lásku k církevní hudbě vštěpuje i nám při svých přednáškách. Jako hudební odborník je znám i na hudební a dramatické konservatoři, kde přednáší církevní hudbu. Tento muž jistě byl povoláným, aby mu byl svěřen hudební odbor katolické akce, kde pracuje na toužebně očekávané opravě kancionálu. Přejeme jubilantovi a svému vzácnému učiteli, aby mu Bůh udělil hojnost zdraví a svěžesti, aby mezi námi ještě dlouho mohl působiti. Ad multos annos!

Poznámky na okraji Musea.

Vychovatelské listy, čís. 3-4, roč. XXXX, str. 86: „Mein Kampf a výchova německé mládeže“:

„Kniha Mein Kampf stala se učebnicí celého Německa.

Pod jejím vlivem se buduje, její zásady se uvádějí v život. Není tedy nevhodné uvědomiti si tam uložené názory na výchovu mládeže.

Na prvním místě je zdůrazněna tělesná výchova. Stát, jehož široké vrstvy jsou tělesně degenerované, jest slabý a nemohoucný i když jsou v něm výteční jedinci.

Na druhém místě co do důležitosti je výchova charakteru. Místo přeceňování vědomostí má pečovat učitel o výchovu vůle. Zdůrazňují se zvláště: rozhodnost, věrnost, obětavost, mlčenlivost.

Teprve na třetím místě nalézáme zmínku o vědeckém školení. Škola nesmí přetěžovat mládež věcmi z 95 % v životě nepotřebnými. Podává jen základy, na kterých budou později opravdoví zájemci pokračovat. Cvičí-li se žáci řečmi pouze co do rozumové stránky soudnosti, paměti atd., nechť se učí latině.

Dále nemá škola přeceňovat obory reálné a za třetí se má poučení poskytovat tak, aby v žácích budilo národní vědomí.

Pius X: „Pro katolický tisk nic se mi nezdá býti příliš cenné. Kdyby bylo třeba, jsem hotov pro něj obětovat svůj purpur i svůj prsten.“

Pius XI: „Věra v Boha jest na zemi uskutku neochvějný základ veškerého řádu sociálního a vůči autority lidské.“

Dr. J. Klug:

„Hodina narození víry je identická s hodinou narození lidského rozumu.“

Fr. Sušil:

„Hledal duch můj pořád choti sobě,
jež by se mnou v půtkách věrně stála,
našel jsem ji, Církvi svatá, v Tobě.“

Hermann Muckermann: Der Sinn der Ehe. Verlag der Buchgemeinde, Bonn, 1938, str. 290:

„Ve skutečnosti můžeme podivuhodné vývody Pavlovy o křesťanském manželství vztahovati na stav panický, zvláště na kněžství. Kněz má býti právě tak jako Kristus oddán s obcí Boží, nebo spíše sám oddán s Kristem a toto spojení v Pánu s Církví má nechat na venek působit. Posledním smyslem tohoto spojení není jen zdokonalení knězovo, nýbrž zároveň dítko Boží, jeho znovuzrození, vývoj, utváření a výchova ve smyslu nadpřirozeném. Duchovní správce, jemuž je svěřena obec, má býti ve jménu Vykupitele viditelnou hlavou obce. Spolu však má býti své obci vykupitelem, jenž se za ni zcela vydává až na smrt kříže. Svou obec má milovati jako Kristus Církev – mundans lavacro aquae in verbo vitae – slova, která značí křest vody slovem života. Jako Kristus má svou obec věrně opatrovat, aby zde stála ve slávě – sine macula et ruga – to jest neposkvrněná a bez známky, jež by naznačovala stárnutí jejího mládí. Obec má býti částí jeho bytosti, již ošetřuje a o níž pečuje jako Kristus o Církev. Vždyť jsme údy Jeho těla. Má to tedy hluboké odůvodnění, jestliže na kněze vztahujeme slova, která původně platí manželství přirozenému i nadpřirozenému. Kněz opustí otce i matku a přidrží se své obce a mají býti dva v jednotě lásky a života. I toto je velikým tajemstvím s obledem na Krista a Jeho Církev.“

Přeložil: fra Pavel, SDS.

Zprávy ze seminářů.

Ze salesiánského bohosloveckého učiliště v Moravské Ostravě.

Dáváme o sobě po prvé vědět v této rubrice. Zde v Ostravě je nás jen šest bohoslovců, jiní studují v Lublani, v Turíně, v Římě a v Monteortone (u Padovy). Malý počet nemohl zabránit tomu, abychom si založili družinu neposkvrněného Početí Panny Marie, jejímž zakladatelem je chovanec sv. Jana Bosca ctih. Dom. Savio. Začali jsme 17. listopadu a 13. prosince konal se již inspektoriální kongres družin. Na kongrese došlo k ustavení čtyř ústředních odborů: salesiánského, katechetického, liturgického a misijního. Ústřední odbory vede vždy jeden kněz a jsou mu přiděleni ještě tři sekretáři, též po jednom z naší družiny. Nespokojili jsme se však jen založením odborů, ale přikročilo se k práci. Hlavní část ovšem spočívá na zástupcích naší družiny, poněvadž kněží jsou prací přetíženi a ctihodní páni klerici filosofové na to nestačí. Kdo by si přál navázat s našimi odbory styky, ať se jen přihlásí: Mor. Ostrava, Vítkovická 28. Liturgický ústřední odbor na př. uspořádal v ústavě liturg. soutěž. O velikonocích organizoval meziústavní soutěž na téma: Mé vzpomínky a dojmy z velikonoc. Ústavní salesiánský odbor postaral se o přeložení brožurky Sales. koadjutor. Katechetický: jeden bohoslovec pravidelně vyučoval v neděli oratoriány katechismu. Druhý občas zastupoval. Při katechismových závodech tři bohoslovci byli v komisi a jeden zkoušel. Misijní: rozeslal všem našim družinám jednu přednášku o sales. misích, organizoval sbírání pohlednic, známek atd., ve všech našich družinách podporoval zavedení sdružení misijní mládeže. To by bylo pro šest lidí práce dosti, ale ne pro šest salesiánských bohoslovců. Po prázdninách více.

Referent.

Kroužek Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje v Praze.

1. listopadu byla zahájena první schůze skupiny, na které předseda kroužku vyložil vznik A. C. M., objasnil jeho snahy a cíl, prostředky, kterými chce apoštolát svého velkého a vznešeného cíle dosáhnout a naznačil budoucí program kroužku.

21. prosince u příležitosti 50. výročí kněžství našeho největšího současného slávisty, vdp. preláta Dr. Vajse zúčastnili se někteří členové mše sv. u sv. Jiří na Hradě pražském a zazpívali staroslověnsky chorální mši svatou.

V neděli 18. února na uctění památky úmrtí sv. Cyrila konalo se pontifikální požehnání J. M. Dr. Čiháka, kanovníka svatovítské kapituly se slavnostním kázáním dómského vikáře vdp. Šmita. Po pobožnosti byla přednáška J. S. univ. prof. Dra Josefa Vašíčej „O českém unionismu“. Přítomni byli též J. M. nejdp. prelát Dr. Vaje a vdp. Šmit. – 5. května účastnila se část bohoslovců řeckokatolických bohoslužeb u sv. Klimenta. Odpoledne pak přednášel dp. Kellner, kněz byzantskoslovanského ritu o pravoslaví. – 12. května zúčastnila se řeckokatolických bohoslužeb druhá část bohoslovců.

Řtupa.

Sociologický kroužek Růže Sušilovy v Praze.

Kroužek sociologický konal v tomto roce jen několik schůzí, jak za mimořádných okolností ani jinak nebylo dobře možno. Zřízení bohovědného arcidiecévního učiliště postavilo nás před nové úkoly studijní, které vyžadovaly více času, takže bylo nutno činnost na čas prakticky suspendovat. Nicméně zájem o otázky sociální neutuchl, jak o tom svědčila právě poslední schůze kroužku v uplynulém správním roce konaná.

Vedle základů sociální otázky těšila se živě pozornosti katolická akce, jmenovitě problém jejího praktického uskutečnění ve farnosti; při tom bylo také uvažováno o dosavadní spolkové praxi a o příčinách jejího nezdaru. Zhodnotiti výsledek těchto úvah bude možno teprve až bude otázka probrána po všech stránkách, k čemuž se doufáme dostati v příštím roce v rámci programu Růže Sušilovy také vhodnými přednáškami odborníků.

Takové přednášky byly v uplynulém správním roce dvě: Magre Dr. J. Beran mluvil o aktuálních úkolech katolické akce a Dr. Janda o katol. akci v arcidiecesi pražské.

Členové kroužku si vzali za úkol rozšířit v pražském semináři spolkový časopis *Museum*; hlavně zásluhou br. Machače podařilo se získati proti předchozímu roku veliký počet odběratelů.

Laskavostí jednoho moravského nakladatelství mohl kroužek opatřit bohoslovcům větší množství odbor. sociologické a jí příbuzné literatury se značnou slevou.

Nalézajíce vzácné pochopení svých snah u představených semináře (což bylo radostně konstatováno i při valné hromadě spolku) a pracující v plné shodě se správním výborem Růže Sušilovy máme plné právo dívati se do nového správního období s plnou důvěrou. A posvětime-li své úsilí upřímným a čistým úmyslem pracovati o nastolení království Božího do všech lidských srdcí – pak se nám jistě dostane i toho svrchované nezbytného totiž Božího Požehnání, aby naše důvěra měla právě t. j. nadpřirozené oprávnění. A za to se také můžeme o prázdninách modlit –

C. J. A. et R.!

Šk = Šemík

Pedagogický kroužek. Praha.

Byl založen 13. května 1939 a postaven jako program činnosti Růže Sušilovy. V rámci pak sebevzdělání k velikému úkolu výchovatelskému mají pracovati i kroužky ostatní.

Pedagogický kroužek vyrostl z principu: kněz se stává knězem mocí Duchas sv. – ochrana Duchas sv. v Církvi se vztahuje na úřad učitelský – výchovatelský (Lev XIII. Libertas 1888).

Kurs přednášek probíhal po celý rok – každou neděli a svátek – za účasti 50-60 posluchačů na témata: Úvodní přednáška. (Pojem – význam – nutnost výchovy). Jak se chápé dnes a v jakém směru se provádí. Jak vychovává rodina – společnost šíří a užší. Výchova volná. Výchova proti Bohu. Výchova ústavní, (výchovné ústavy, ústavy s nuceným vychováváním). Jak nutno řídit výchovu ústavů, aby se dosáhlo cíle. Dítě před narozením a jeho rodiče. Tělesný, duševní a duchovní život nemluvnat, útlého dětství a dětství do deseti let. Psychologie normálního dítěte do deseti let. Vadné typy (zloděj, vzdor, onanie, lež, zákeřník, rebelant, bezcitný, bezbožný). Hoch před rokem dvanáctým a po tomto roce. Puberta hoch a dívky. Dospívající jinoch a muž. Výchova věkových ér. Osoba vychovatelova. Umění vychovávat a prostředky zdárné výchovy. Škola výchovným ústavem. Vyučování náboženství. (Pozorování dítěte, spolupráce s rodiči a učitelem).

Kurs těchto přednášek měl předseda kroužku, zkušený vychovatel – praktik Jaroslav Michal, který k své docentuře přibral asistenta skautského vůdce THC Václava Hovorku. Kol. asistent nastupuje pro příští rok úřad předsedy. V tomto roce přednesl: Co s dětmi ve volném čase během školního roku. Skauting a prázdniny. Kol. Alex. Heidler: Společenské chování. Kéž by u nás vyrostlo město kluků, kde by mohl náš docent Michal uplatnit svůj výchovatelský um.

Referent.

Jednatelská zpráva apologetického kroužku bohoslovců v Českých Budějovicích.

V první schůzi byl stanoven program, podle kterého měla postupovati celoroční práce. Vrátili jsme se k původnímu účelu kroužku, ke křesťanské apologii, která zůstává věčně mladá a vždy potřebná. Aby přednášky nalezly větší pochopení, byly vysvětleny základní termíny apologie a upozorněno hlavně na nové zbraně, kterými vždy stejný nepřítel útočí na církev svatou. V následujících schůzích byly probírány dvě otázky: o soukromém vlastnictví a o vývoji a vzniku náboženství. Nemalé plus získala i naše knihovna a čítárna.

Nastupujeme do nového období s přáním a snahou, aby náš kroužek byl tím, čím být má, aby dovedl burcovat a zapalovat.

Jednatel.

Brynychova jednota bohoslovců v Hradci Králové.

Brynychova jednota bohoslovců konala dne 12. května svou 62. valnou hromadu za velké účasti členstva. Program byl vyplněn čtením protokolů jednotlivých funkcí a volbou nového výboru. Letošního roku byla dokonalá jednota ve volbách. Předsedou byl zvolen kol. Jan Nádvozník, místopředsedou kol. Stanislav Zeman, jednatelem kol. Josef Hubálek, pokladníkem kol. Ant. Kubát, knihovníky kol. Čálek a Tomský, revisory kol. Mervart a Nonza. Za dirigenta českého zpěvu určen a zvolen kol. Walter Marek, velmi nadaný hudebník a kompozista. Valné hromadě byl přítomen náš milý příznivec, vicerektor Magre Dr. Burýšek, který pronesl několik povzbuzujících slov pro činnost Jednoty. -Ja-

Sociologický kroužek bohoslovců v Hradci Králové.

Sociologický kroužek konal 14. května svoji valnou hromadu. Po odstoupení starého výboru, jehož předsedou byl po 2 roky známý soc. pracovník kol. Jos. Sedlák, zvolen výbor nový. Předsedou zvolen kol. Jindřich Lacina, jednatelem kol. Trčka Josef. Sociol. kroužek jde do nového správního roku ruku v ruce s ústředním kroužkem, dle jeho směrnic bude vždy pokračovati. -Ja-

Jednatelská zpráva Stojanovy literární jednoty bohoslovců olomouckých za r. 1939-40.

Letos bylo naší snahou uskutečnit aspoň něco z vytčených velehradských předsevzetí. Konali jsme 2 členské a 8 výborových schůzí.

Na základě práce kroužku ústředního pod vedením osvědčeného vychovatele hodláme vydat Katolickou čítanku pro mládež škol národních i středních. Pomoc přislíbili spisovatelé J. Čep a J. Zahradníček. Cyrilometodějský kroužek pořádal výstavky, pobožnosti ve výročí smrti sv. Metoděje a na svátek sv. Vojtěcha. Zmínky zasluhuje unionistická přednáška bratří basiliánů. Odjíždějícím dpp. novosvětcům basiliánským do misí bylo dáno 500 obrázků s českým textem. Jistě vykonají své poslání. Legionistické hnutí ožívá. Přednášel P. Pavelka o legio v praxi. Potěšitelná je činnost Kroužku tělocvičného. Program: Skauting - Junák!

Sociologický kroužek nás seznamuje s mládeží. K vůli přehledu pořízena mapa, na níž se barevnými špendlíky označují místa, v nichž pracuje nějaká katol. organizace. Poslední měsíce roku vyplňují přípravy na letošní velehradskou rekollektu.

Bůh žehnej naší práci.

Jednatel.

Bratři basiliáni

byli přijati za členy Stojanovy liter. jednoty a hned se dali do práce. Svědčí o tom přednášky, konané v kroužcích.

1. Něco o dějinách ukraj. národa.
2. Unionistická idea v životě ukraj. národa.
3. Největší ukraj. básník T. Ševčenko.
4. Ukrajinská a česká literatura.
5. Několik poznatků o basiliánském řádě.

Zpráva o činnosti Sociologického kroužku bohoslovců v Brně.

Funkční období trvalo od 12. května 1939 do 13. května 1940. Kroužek měl šest členských schůzí s přednáškami na téma, jako „Kristus Král“, „Rodinná mzda“ atd. Schůzí se účastnilo průměrně 52 bohoslovců. Pro druhý rok „Sociální tříletky“ byla vypracována za redakce předsedy kroužku brožura „Hospodářské směry novověku“.

Ještě více než jiná léta se věnoval Sociologický kroužek práci charitativní. Celkem bylo odvedeno pro brněnskou periferii 1175 K a několik kufrů obnošeného šatstva. Dobrých katol. tiskovin rozšířil kroužek 991 kusů v ceně 3163 K.

Pracovali jsme pro upevnění království Kristova na zemi. Kristus Pán jistě odplatí hojně všem, kteří nás v práci podporovali.

Valná hromada končila zvoláním „Zdař Bůh“. I my přejeme novému výboru mnoho zdaru a božího požehnání.

Odstupující výbor.

Bohoslovcům všech seminářů!

Vydání náboženské čítanky pro mládež.

Chceme splnit závazky minulé bohosl. pouti na Velehradě.

Jedním bodem je také vypracování náboženské čítanky pro mládež. Chystáme její vydání co nejdříve. Proto vybízíme ke spolupráci bohoslovce všech seminářů.

Co by mohla tato čítanka obsahovat?

I. Výběr z různé beletrie s motivy náboženskými.

II. Samostatné věci (příspěvky).

a) Vlastní vzpomínky, b) Příběhy, vypravování (z četby), c) Události přivádějící na motiv. nábož., d) Genrové obrázky, e) Vhodné básnické výtvoř (pro dospělejší), f) Využití hagiografie („Šťastné děti“, ze sbírky „Životem“, g) Liturgie ve zvycích lidových.

Náboženská čítanka by byla vydána pro jednotlivé stupně mládeže zvlášť, vždy v jiné úpravě.

Čítanka pro nejnižší (1–5 školní rok): v rámci církevního roku.

pro národní školy: Postup katechismový.

pro střední školy (nižší, vyšší): Volnější postup.

Vhodné kresby a obrázky dle jednotl. stupňů.

Spolupráci slíbili také J. Čep a básník J. Zahradníček.

Pokud jde o příspěvky, doufáme, že bohoslovci všech seminářů přispějí.

Není třeba poukazovat na potřebu a nutnost takové čítanky. Chceme vydat čítanku napřed pro nejmenší, a to ještě do Vánoc. Bude to v rámci církevního roku lehké, povídkově laděné čtení s pevně zasazenými rysy určitých faktů, psychologicky podmalované, se stálým zřením do kulís církevního roku. Malé čtenáře seznámíme tak jakoby mimochodem s jádrem církevního roku. Příspěvky zasílejte do Olomouce.

S bratrským pozdravem

Fr. Heger.

Ústřední kroužky.

Literární: Olomouc.

Literární kroužek Stojanovy liter. jednoty – jakožto kroužek ústřední – má v programu zpracování Moravy po stránce povahové, kulturní a náboženské. Každý kraj zvlášť! Přišly by též v úvahu lidové písně a kroje. Prakticky se bude látka podávat na krajových akademiích. Tímto zpracováním budeme uvedeni na pastorační cesty – jak se k lidu přiblížit – jak mu rozumět. Práce je rozvržena, ale hlavní zpracování ponecháno pro nedostatek času až na prázdniny. – Obdobně jako na Moravě budou rozeslány instrukce kroužku ústředního i bratřím českým. Věříme, že po prázdninách se kroužek rozjede plnou parou.

Sociologický: Brno.

Konečně se přihlásila i Praha! Těší nás Vaše ujištění o přístí spolupráci. Odpovíme dopisem.

Poslali jsme do všech seminářů pokyny pro další práci. Neodkládejte s odpovědí. Žádáme zvláště o návrhy na jednotnou oslavu jubilea encyklik.

Olomouci jsme na dopis odpověděli. Budou-li změny, tak Vám zavčas oznámíme. Na shledanou na pouti. Ave Christus Rex!

Referent.

Nové knihy.

V. Ambrož, POŽÁR NA BLATECH. (David a Goliáš.) Román. Vydal A. Neubert, Praha, Hybernská 12. Stran 161, cena brož. K 10.-.

Moc kapitalismu nemusí vždy úplně vítězit nad sociálně slabšími. Nakonec vítězí poctivost a spravedlnost, ať už se jedná o chalupníka Mazance nebo syna „švamberského pána“ Petra, či dokonce pytláka a otce osmi dětí Krška. Zápas velkostatkáře s chalupníkem, baštyře s pytlákem je líčen neobyčejně živě a dovedně. Celý děj je protkán jemnou malbou tohoto zvláštního kraje a psychologickým procítěním povah. Sloh je prostý jako celý tamější život, prostý, bez zvláštních příkras. F. -ek.

Josef Heyduk, KRISTLA. Topičova edice v Praze XII., Polská ul. 52. Str. 137, brož. K 15.-.

V jemné baladě vede nás spisovatel do doby přástek, kolovratů a cínových džbánů. Dívky zpívají staré milostné písně a touží po milenci, jenž by byl silný jako král a pyšný jako kníže. V noci rozžihají v oknech svíce, čekají a vábí milého. Dle osudu nešťastné Kristly, jež po kratičkém lásce nachází smrt ve vlnách řeky, podává autor osudy tří kamarádek; všechny tři milují krásného cizince, ale jedna ho zradí, druhá vydá na smrt a třetí s ním zůstane až do konce. F. -ek.

R. Wünsch, ZDRAVICE. Smíš. sbor s neobl. čtyřruč. klavír. průvodem. Edice Melpa, Brno, Česká 32.

Hodí se k osob. oslavám, jmeninám, jubileu atd. Ani menším tělesům nebude činit obtíž tento sbor plně a vzorně znějící. V. -a.

Dr In. Müller, O. P., MRAVNÍ SVĚDOMÍ. Dom. edice Krystal, Olomouc 1940. Str. 101, Cena K 12.-.

Mrávní svědomí, „toto osobní vědění nebo poznání o mravní dobrotě nebo

špatnosti lidského činu“, bylo vždy ústřední otázkou lidského myšlení. Autor s vědeckou akribií rozebírá otázku mravního svědomí, tak jak se jeví v Písmě sv., u sv. Otců, u předchůdců sv. Tomáše Akvinského, u učitelů školy františkánské a posléze na základě nauky Andělského učitele podává správnou orientaci, v této tak důležité a mnohdy špatně chápáné věci. -f-

L. K. Žižka, MISTŘI A MISTŘÍČKOVÉ. - Nakl. Toužimský a Moravec, Praha. Stran 143. Brož. K 20.-, váz. K 30.-.

Autor dovedně zachytil rozhovory a život českých hudebníků, skladatelů, výkonných hudebníků a lidí kolem nich z let 1881-91, jak je pozorně sledoval za své tehdejší knihkupecké praxe v Urbánkově nakladatelství. Vždyť „mistři a mistříčkové“ - jak se sami nazývali - patřili k denním hostům Urbánkovy oficiny. Ani netušili, že knihkupecký mládenec po letech ve svých vzpomínkách poví veřejnosti, jak mezi sebou přetřásali nejen otázky soudobých hudebních problémů, ale i mnohé věci osobní, dlouho utajované a dnes téměř zapadlé. Živě a s hřejivou srdečností podává autor své vzpomínky, které prozrazují jeho bystrý pozorovací talent. Knihu doprovází 64 portretů čelných představitelů české hudby. V. -a.

Dr Otto Dietrich, POLSKÉ TAŽENÍ. Orbis, Praha XII. Str. 113 s 16 obrázky. Brož. K 30.-, váz. K 45.-.

Tiskový šéf říšské vlády a jeho spolupracovníci podávají ve formě obsáhlejších novinových reportáží zázitky Vůdcovy přítomnosti na frontě. Po vystoupení Rusů, které se dělo dle slov autorových při současném úplném zachování neutrality Sovětského svazu v tomto konfliktu, vede nás autor před pevnůstky varšavské. V knize nalézáme přímý popis bojových akcí. N.

Josef Berka, CHLÉB V KAMENÍ. Verše. Novina, Praha. K 15'.

Básník zpívá něžně prvenství rolníkovo, procházej krajem svým, ale i krajem vaším, zpívá o vašich věcech a jsou tu jeho i vaše večery. Leč všude první cítí básník, náhle nás upozorní, kde jsme přešli bez povšimnutí a kdyby slovo nezachycovalo hodnoty věčné, zdálo by se, že je knížka cele připsána letošku. Vždyť to tušení tíhy je i nad kouskem světa, který je rozložen ve verších sbírky. Kdo neodmítá poesii jako věc zbytečnou, mnohokrát se vrátí k Berkovu chlebu v kamení. *Bt.*

Gustav E. Closen S. J., WEGE IN DIE HEILIGE SCHRIFT. Str. 304, cena nedaná. Verlag Friedrich Pustet, Regensburg.

Introdukce do Písma sv. v novém, širším pojetí. Autor uvádí čtenáře do smyslu inspirovaných knih Starého Zákona, kde odhaluje plány Boží Prozřetelnosti vnuknuté starozákonním hagiografům, k jejichž splnění došlo až v době mesiánské, nebo v životě Církve sv. Kniha, obsahující výklad 22 míst Písma sv. S. Z., se čte velmi pěkně a může býti výbornou pomůckou bohoslovci jak ke studiu tak i k meditaci. Vědeckou kritičnost knihy zaručuje autorita spisovatele, známého z několika biblických pojednání ve „Verbum Domini“ a j. Doporučujeme! *SV.*

ŠKOLA V DUCHU NÁRODNÍM A KŘEŠŤANSKÉM. Uspořádal Antonín Slezáček. Vytiskly Společenské podniky v Přerově. Cena K 24'.

Kniha je nyní, kdy se volá po národním a křesťanském duchu na školách, velmi časová. Učí nás znáti základní filosofické předpoklady, idee, zásady a směrnice práce, na nichž je nutno vybudovati školu v duchu národním a křesťanském. Svými odbornými a praktickými články je velmi prospěšná, ba nezbytná pro toho učitele a vychovatele, který chce vyhověti požadavkům, dnes na něho klade-
is.

Jan Dokulil, LIDSKÝ ŽIVOTE. Verše. Edice „Harfa“ sv. 1. K 20'.

Třetí lyrická sbírka Dokulilova je zajiště pevnějším mávnutím křídla, aby přišel ještě výše, kde spadne s křídla i poslední zbytek tíživé hlíny. Tu teprve ucítí se váha a téměř velebná přínosnost jeho čistého slova. Básník je si vždy vědom svého původu ze země, avšak ví také, že

je nutno přijati ten očistec, aby mohl milovati vše z okruhu Boží lásky, v níž teprve se spojuje s věcmi, od kterých se odpoutal. Tu s jistotou volá: „vystupte nahoru, veselí propadlá“, poněvadž už přestává trpěti závratí země. Někdy se slova skupí jako kameny „a česno polyká mdlé sliny nemoty“, takže zní verš trochu těžce jako probourávání, obzvláště když následuje prudký vzlet – kde „v sepjetí vítězném tak náhle všechno je mé!“ *Bt.*

Paul de Kruif, LID MÁ PRÁVO ŽÍT. Z amerického originálu přeložil A. A. Hoch. 2. vyd. 1940. Orbis, Praha XII. Str. 294, cena 45' K.

Vezmete-li nějakou knihu a pročtete ji s opravdovým zájmem od počátku do konce, pak jednou z nich je bezpečně toto Kruifovo dílo. Je to vyznání víry moderního člověka v boji o život. Věda učinila člověka, patřícího kdysi fysicky k nejhůře vybaveným obyvatelům země, tvorem nejsilnějším. Umožnila mu vidět tlustou zdi, pozorovat prostory za měsícem, může hovořiti tiše a přece je slyšen ve všech končinách světa. Lékařství svými úžasnými objevy přemáhá zuřící smrt. Člověk sice nevyhledal, ale zvládl všechny smrtelné nemoci a přece tolik lidí umírá úplně zbytečně. Proč? Proč těch béd a strastí je nejvíce v nejspínavějších barácích, proč zástupy hladoví a topí se v bahně pohlavních nemocí? Což právo na život není společným dědictvím lidstva? Proč šije, ramena, nohy jsou plny neovázaných hnisavých vředů? Proč nikdo nepomůže? Čtete tuto knihu, musíte ji čísti, neboť je životem a pro život. *A. L.*

Arnošt Oliva, PŘÍPRAVA NA SV. BÍŘMOVÁNÍ. Kropáč - Kucharský, Praha, cena K 1'80, str. 38.

MĚSÍČNÍ SV. PŘIJÍMÁNÍ DĚTÍ. Kropáč - Kucharský, Praha, K 1'80, str. 30.

Praktické příručky, které hutnými, lapidárními větami dávají katechetům dosti vhodných námětů k promluvám o těchto dvou svátostech. Již jméno autora doporučuje jejich hojně rozšíření. *-f-*

Alois Malý, STRUČNÁ KATOLICKÁ LITURGIKA. Kropáč - Kucharský, Praha, cena K 1'80, str. 30.

Již sedmé vydání této knižky ji vřele doporučuje. Četné kresby a snadný sloh umožňují dětem vniknouti do liturgie Církve a žít jejím životem. *-f-*

BÁSNĚ JANA NERUDY. Výbor od Jar. Seiferta. Vydala Družstevní práce v Praze 1939. Cena K 30^{.-}, váz. K 42^{.-}.

Věru nemohlo se dáti čtenáři lepší duchovní stravy nad Seifertův výbor z básní Nerudových, ozdobený kresbami Švabinského, Preislera a j. umělců s důkladnou studií o díle básníkův dra K. Poláka.

Kniha by neměla chybět ani v jedné české knihovničce! Neboť až na některé výjimky (Jeptiška, Ital. romance), jsou básně Nerudovy pravými perlami české poesie a zasluhují, aby se na nich stále plnila jeho prorocká slova: Myslím, že z mých zpěvů mnohý také přes hrob zvučet bude. (Prosté motivy: Když jsem byl mlád.) P. R.

Niccolo Machiavelli, VLADAŘ (II Principe). S úvodní studií dr. Fr. Bauera. Nově přeložil J. Zaorálek. Vydal v „Perspektivách“ Orbis, Praha 1949.

Nový překlad proslulé knihy Machiavelliho. V rozsáhlé úvodní studii se snaží dr. Bauer přiblížit čtenářstvu Machiavelliho vysvětlením a zhodnocením jeho myšlenek, jež tak značně působily a působí.

-ha-

Dr. František Tomášek, ČINNÁ ŠKOLA. Vydala Maticе cyrilometodějská v Olomouci. Cena 14⁵⁰ K.

Důkladná práce Dr. Tomáška zaujme již svým obsahem každého vychovatele mládeže. Autor osvětluje nejdříve všeobecně princip činné školy, potom předvádí pokus náboženského vyučování podle metody Dr. Montessoriové a konečně ukazuje, které prvky novodobé katechese Montessoriová nejvíce zdůrazňuje. Metoda činné školy se hodí velmi dobře i pro náboženství, neboť právě látka probíraná v náboženství má být více prožitá, než naučená.

Škola pracující důsledně dle zásad činné školy je zatím pro nás jen krásným snem, ale kniha je psána se zřetelem na dosavadní systém našich škol a tak předvádí množství dobrých námětů pro praktické užití. Všele doporučujeme. -is

Dr. Reg. Dacík O. P., CESTA APOŠTOLSKÉ SVATOSTI. – Edice Krystal, Olomouc. Str. 248, 9 K.

Kniha určená v první řadě dominikánským terciářům. S užitkem ji však přečte každý, kdo chce vésti duchovní život. Obsahuje řeholi III. řádu, dějinný přehled řádu, pohledy do života terciáře a celé dominikánské nebe s kratičkým životopisem každého světce. fk

Dr. Josef Jančík, TOMÁŠ ZE ŠTÍTNÉHO, UČITEL ŽIVOTA. Edice Akord, Brno 1940. Str. 158, cena brož. 16 K.

Dr. Josef Jančík podává ve svém díle plastický obraz nauky Tomáše ze Štítného. Staré spisy selského myslitele nedovedly přilákat průměrné čtenáře. Avšak kniha Dra. Jančíka si dovede získat čtenáře svým nevtiravým rázem, pro který se pěkně čte. Citace spisů Štítného nepůsobí v kontextu nikterak rušivě a staročeské výrazy dodávají dílu jen větší živosti. Kniha nedělá na čtenáře dojem těžké morální spekulace, ale podá čtenáři mnoho poučného a prospěšného v jeho mravním vzdělání. Kniha odmění čtenáře hlavně svým obsahem – křesťanskou naukou. N.

Hermann Muckermann, DER SINN DER EHE BIOLOGISCH, ETHISCH, ÜBERNATÜRLICH. Verlag der Buchgemeinde, Bonn 1938.

Autor řeší jednu z nejpalcivějších otázek přítomnosti, ba všech dob – manželství, a to s hlediska biologického, ethického i nadpřirozeného s neobyčejnou důkladností. Zdůrazňuje duchovní stránku manželství, neopomíjí však nikdy tělesné, zvl. zákona dědičnosti. Svá tvrzení opírá o četné vědecké i literární doklady. Positivní, katolický ton zaznívá z každé stránky. Shrnutí: Muckermannův Sinn der Ehe... neměl by scházet v žádné křesťanské rodině! Dílo Muckermannovo je cenným přínosem v tomto oboru.

Vojtěch Jirátk, JAK SE PÍSEMNICTVÍ STANE SVĚTOVÝM. Edice „Svazky úvah a studií“ č. 20, nakl. Václav Petr, Praha II. Str. 37, cena 4⁻ K.

Teoretická úvaha, která zjišťuje, proč si obecněstvo jednu knihu zamilovalo a druhou odmítlo. Všimá si období, kdy bylo moderní písemnictví jednotlivých národů a kdy stálo na vrcholu své slávy. N.

Bedřich Václavek, LIDOVÁ SLOVESNOST V ČESKÉM VÝVOJI LITERÁRNÍM. Svazek úvah a studií čís. 12. Nakl. Václav Petr – Praha 1940. K 4⁻.

Lidová slovesnost je reservoarem energií pro literaturu umělou. Ne jejím napodobováním, sentimentálními návraty k národní minulosti, nýbrž samostatnými básnickými činy, v nichž má ona funkci regulační, projev se její dědictví. Dílko dobré úrovně zajistí potěší ty, kdo hledají nit vlivu lidových skladeb na umělé básnictví. -kal-

Jaroslav Hruban, FELIX RAVENNA. Družina literární a umělecká v Olomouci 1940. Stran 192, cena 20 K.

Autor ve svém díle vykreslil vzestup záhadné moderní duše v prostředí ravenenském od vášní a materialismu k čisté, hluboké lásce a víře v Boha. Četba knihy vyžaduje soustředění, ale dovede též duši čtenáře zbavit vši pozemskosti a povzbudí ho k beznáročné obětavosti pro velké myšlenky, jejichž náplní je Bůh a vytržení z bažin nízkosti tohoto světa. Příkladem jsou osoby románu, které daly všchnu bezmeznou oddanost, všechny své schopnosti a všechny své práce k zburcování všech mohutností duchových k obrození světa.

Adolf Pelikán S. J., HRA O DUŠI. Vydalo Sdružení katolické Omladiny v Brně, Běhounská 22. Cena 7 K.

Rádi vítáme šesté opravené a doplněné vydání této knihy. Velmi poučným, ale i zábavným způsobem se autor zabývá nejpálčivějšími otázkami dospívající mládeže v boji o nejkrásnější duševní ozdoby čistoty a nevinnosti. Vřele ji mládeži doporučujeme. -is

Alfons Erb, „GELEBTES CHRISTENTUM“. Nakl. Herder, Freiburg. 40 K.

Tato kniha nám ukáže charakter německých katolíků 19. století. Autor probudí zde k novému životu Sailera, Melchiora von Diepenbroock, Bernharda Overberga, Leopolda hraběte von Stolberg, Clementa Brentana a jiné, muži kteří pro nás ještě dnes mnoho znamenají ve své velikosti, v plodnosti života a působení. Jsou nám ještě dnes svědky katolického člověka 19. století, jakož také svědky pravdy, lásky a spásy pro čas a věčnost, která nám přišla skrze Ježíše Krista. K. S.

František Kožík, SHAKESPEARE. Divadelní hra o 8 obrazech. Nákladem Fr. Borového, Praha II., Národní tř. 18, str. 136, cena 18 K.

Přečetli jsme knihu s divadelní hrou o velikánu Shakespearovi. Je to pozoruhodné dílo jistě nadaného básníka. Udivuje děj, jímavý, s dobrým spádem, ale proti všem konvenčním a ustáleným způsobům představy básníka genia, štváného citlivostí dosáhnouti vytčené mety. Ano i prokreslení postav je podáno způsobem podivuhodným. Víc a více při četbě poznáváme, že toto dílo je a chce být rozhodným úderem do navyklého ticha. z-

Zikmund Skýba, ROZHRANÍ. Básně. Nakladatel Václav Petr, Praha II., Ječná 32, 10 K.

Tak jako je nevyzpytatelný člověk se všemi svými skrytými tužbami, tak patříme v této sbírce básní na neproniknutelné tajemství životních událostí a dění v přírodě. Celek snad působí dojmem více méně pochmurným, ale přece jen sem tam září světlá čára, jež je rozhraním mezi světem zahaleným v barvě černé a světem sluncem ozářeným. M. K.

Fannie Hurst, VELIKÝ SMÍCH. Nakl. Jos. R. Vilímek, Praha II., Spálená 13. Z angličtiny přeložila Marie Kottová.

Autorka nám podává kus amerického života v celé jeho šířce a proměnlivosti. Stoletá prabába, vládnoucí nad široce rozvětvenou americkou rodinou, dívá se s povýšeností, útrpností a zkušeností svého bohatého života na pachtění a zápolení se životem svých vnuků a pravnuků, kteří vždy v nejhrošim se k ní utíkají o radu a pomoc. Dokonalé vyprávěcké umění, bystrý postřeh, přiléhavé charakteristiky osob zarámované poutavým dějem, činí knihu velmi zajímavou.

J. F. Čečetka, RUDÝ PRESIDENT. Román z cyklu Mexický císař. Nakl. Toužimský a Moravec, Praha XIII, Obloukova 12. Str. 316, brož. 28.— K.

S nejlepšími úmysly a snahami odjíždí Maxmilian Habsburský s manželkou a několika přáteli do Mexika. Již samo uvítání ho přesvědčí, že zprávy a informace vlády francouzské nebyly pravdivé a že ho lid nevíta s láskou a nadšením, jak očekával. Poznal, že lid, hlavně Indiáni ho nemilují, ba přímo nenávidí a lnou k svému indiánskému presidentu Juarezovi. Po četných nesnázích a bojích vzplane občanská válka a to značí i konec Maxmiliánova císařství v Mexiku. Ve formě románové je velmi pěkně zpracována historická událost. Ličení podává autor slohem jemným, takže kniha se čte se zájmem od začátku až do konce. Poutavost zvyšují četné obrázky od J. Wowka. F.-ek.

Adolf Gajdoš, TVŮRCI MOHYLY. Verše. Vydala Moravská knihovna v Brně (V. sv. edice „Zpěvy domova“).

Několik básní, jako posmrtný chvalo zpěv na tvůrce Mohyly míru, marná výčitka smrti, když běže s nehybnou tvář, ale ne výčitka rouhavá. Důkaz, že dobré dílo je tvůrcem! Bt.

František Götze, SOUPĚŘÍ. Hra o 3 dějstvích. Vydal A. Neubert, Praha, Hybernská 12. Cena K 15.-.

Bývalý dramaturg Nár. divadla vzpomíná v tomto dramatu nejvýznamnějších postav Prozatímního divadla - J. J. Kolára a E. Bozděcha. Podání dovede upoutat, dobré jsou i nepřímé charakteristiky osob. Provozovateli se hodí z technických důvodů jen na městských scénách.

A. D.

A. M. Brousil, FILM A NÁRODNOST. Svazky úvah a studií čís. 13. Nakl. Václav Petr - Praha 1940. K 4.-.

Stručně, ale velmi pěkně dokazuje autor nutnost národního filmového umění. Film je dnes jedním z nejmocnějších projevů národnosti a musíme mu i my vtisknout podobu své národní duše. I ve filmu, pevně věříme, ukáže se naše poslání.

-kal-

N. A. Bajkov, VELIKÝ VANA. Román tygra. Přeložil Jan Stehlík. Brož. 30.- K, váz. 45.- K. Stran 235. Vydal Václav Petr, knihk. Praha II. Ječná 32.

Ruský spisovatel prožívá zbytek života v mandžuské tajze, zná poměry v ní, sleduje vliv a vzrůst civilisace, její působení na ticho samot. Z tohoto prostředí je vzat jeho román. Líčení je podáno neobyčejně živě a krásně. Zrození, vývoj, život i skon Velikého Vana je poutavě spojen s osudy starého lovce, Čiňana Tun-Li. Velmi výstižně se podává jakási psychologie zvířat, žijících v Šu-haji. Svým obsahem a vůbec celým způsobem podání, zaujme čtenáře velké i malé. Poutavost silně podpoří pěkné a velmi četné obrázky Ant. Štrnadela.

F. -mek.

Fr. Lazecký, VĚZEŇ. Básně. Novina. Praha K 15.

Dvě básně, které kniha obsahuje, ukazují celého básníka, básníka vidění, oběti a oslavy. První báseň je v jistém smyslu opakem vězně v Máchově „Máji“, avšak hudebností a sugescí stojí onomu zpěvu „Máje“ po boku. V první části svým vzepětím a melodičností připomíná Durychovy „Balady“, ale duch básně je mystický, vidění světa téměř apokalyptické: „ó hade ničivý, teď snad jsi spokojen na zemi bez Boha, kde žijí lidé tvrdí.“ vidění člověka na pokraji pekla - Dantova, je to vidění básníka ryze křesťanského. A v tomto směru je cesta básníkova v naší poesii jedinečná.

Bt.

B. Pernica, ROK NA MORAVSKÉM HORÁCKU. Vyd. Občanská tiskárna v Brně. Cena 12.- K.

V knize seznamuje autor čtenáře s životem a kulturou lidu na Mor. Horácku. Uvádí lidové zvyky a slavnosti, připadající na jednotlivé svátky roční. Poesie, jež tyto lidové obřadnosti provází, je velmi bohatá a zvláště zvykoslovné písně vykazují osobité zvláštnosti Mor. Horácka.

F. X. Svoboda, SMĚRY ŽIVOTA. Hra o 3. dějstvích. Nákladem Josefa Vilímka, Praha II., Spálená 13. Str. 95, 12.- K.

Je to hra mládí a lásky ve vši pravdivosti denního života. Nechce nic skrývat, nic přikrašlovat. Jen paprsky rodičovské, obětavé lásky přivodí nápravu a vzchopení po omylech a poklescích mladého idealisty - studenta. Spisovatel, mistr slova, svou hrou, psanou slohem tak jemným a přirozeným, dosáhl jistě plně porozumění.

Z-

F. X. Svoboda, UŽASLÉ STÁŘÍ. Básně. Vydal J. Vilímek v Praze. K 18.-.

Je to usměvavá zpověď starého básníka, přátelské zavolání k domovu, pohled na cesty, na kterých poznal známé. Pod pohledem se svahu stárí nabývá pravého smyslu. Tichý obdiv a úžas nad vším, nad krásou, nežli se promění v tajemství smrti, je příjemným tónem sbírky. Verš dotýká se věcí s jistotou mužné zkušenosti.

Bt.

Karel Hynek Mácha, MÁJ. První kritické vydání uspořádal Jiří Karásek ze Lvovic. Šesti dřevoryty vyzdobil Josef Henzl. Nakladatelství Kropáč & Kucharský, Praha II., Spálená 23.

Dostává se nám do rukou opět jedno krásné vydání tak vysoce ceněného Máje, jež překvapuje dokonalou úpravou a pečlivě prozkoumaným textem po všech stránkách zásluhou Jiřího Karáska ze Lvovic. Vždyť Máj si značné péče opravdu zasluhuje a můžeme být vděční nakladatelství, že jeho vydání věnovalo tolik pozornosti. Jistě nebude nyní jediné knihovny, jež by na čelném místě nesmrtelný Máchův Máj neměla.

M. K.

„KATOLICKÁ DĚTSKÁ BESÍDKA“. (První řada pokynů.) Brožurka o 32 str. vycházející jako 2. svazek edice „Slovo a duch“. Nákladem „Vyšehradu“, Praha.

Sestavili členové Apoštolátu Třetího řádu sv. Františka. Obsahuje praktické rady o dětských besídkách, jejich cíli, způsobu pořádání a programu. Stručně ale výborně.

Josephine Johnsonová: TEĎ V LISTOPADU. Vyd. nakl. Novina, Praha II. Havlíčkovu nám.

Spisovatelka líčí trudný život na americké farmě, kde se staví v nerovný boj s neúrodou, suchem a požárem Arnold Hardman se svou rodinou. Nájemce šlechetnou rychlostí pracovního tempa zápasí se zemí za pomoci svých dcer a pomocníka Koveny, do něhož se Markéta tajně zamiluje. Život na farmě je téměř nesnesitelný, z něhož třetí dcera Kerrin prchá a tragicky ukončuje svůj neklidný život. Johnsonová snaží se najít příčiny této bídy a končí obžalobou života, který přehlídí velké věci a malichernostmi se zneklidňuje. —*ček.*

Ph. Dr. K. Černocký: PSYCHOLOGICKÝ SLOVNÍK. Nakl. české grafické Unie a. s. Praha 1940.

Pilný spolupracovník dra J. Kratochvíla podává české veřejnosti svůj psychologický slovník. Psychologie se v nynější době neomezuje jen na papírové pojednání. Proniká do života a jiných vědních oborů: vychovatelství, lékařství, soudnictví. Nachází tam své plné uplatnění. Čím více se šíří její použití, tím je větší nebezpečí zmatku v termínech a třídění. Nepřesnost je nepřítelkyní nejen psychologie, nýbrž každého vědního oboru. Slovník Černockého má podat jasný a úplný výklad důležitých psychologických pojmů. Kež slovník přispěje k porozumění propastí a bludišť duše a rozvoji české vědy a vzdělanosti. —*ra.*

Dr. Theol. Georg Feuerer: BEGNADETES LEBEN. Vydal Friedrich Pustet, Regensburg. Stran 297, cena 42 K.

Feuerer tímto svým dílem znovu dokázal, že patří k nejosobitějším myslitelům v bohovědě přítomné doby. S důkladností a vlastnostmi střízlivého kritika spojuje tu skutečný život se světem mystickým. Proniká záhadnými temnotami, halícími jádro lidského bytí, odkrývá nejvlastnější smysl života, volání po Absolutnu a kotví v jednom z nejtěžších tajemství: působení milosti Boží. Zde rozvíjí velikost lásky Boží, vylévající se proudem milosti do našich srdcí. Ona zceluje rozervanost, je cestou z hříchu k omilostnění a jako neviditelná nit se vine od zrození až ke smrti.

Knihu možno nazvat opravdovým přínosem v bohovědním písemnictví.

A. L.

Erich Przywara: CRUCIS MYSTERIUM. Vydal Ferdinand Schöningh, Paderborn 1939. Sklad B. Götschmann, Vídeň. Stran 408, cena 72 K.

Dílo je rozděleno na tři části. V první (Křesťan a Antikřesťan) klade autor jako světlo a stín vedle sebe bezohledný, tvrdý radikalismus Nietzscheův proti radikalismu sv. Ignáce z Loyoly, posvěcenému milostí kříže Kristova a srovnává zakladatele Tovaryšstva (molinismus) se sv. Tomášem Aquinským (thomismem). Část druhá (Kristus hlavou mnoha údů) mluví o mohutném rozpjatí ducha sv. Benedikta, života Karmelu, o liturgii, duchovních cvičeních, kde všude se vznáší a působí duch sv. Františka z Assisi. Tak pestrý pás a přece ústí v tak úchvatné jednotě: v Kristu. Konečně v třetí části (Bůh ve světě) se odhalují tajemství kříže: oběť nejvyšší lásky, zodpovídající nejskrýtejší otázku problemu utrpení a záhady smrti a dotýkající se nejsvětějších svazků lidstva.

Nad vším a všude strní kříž a u něho matka, zprostředkující mezi námi a tím, jenž přemohl svět.

Kniha sama sebe doporučuje. A. L.

V nové knihovně článků a profilů „Pro život“ v nakladatelství „Vyšehrad“ v Praze vyšly další svazky 2–5.

Jan Rey, ČESKÝ SLOH. Pokus o vystižení typicky českého slohu v umění, vědě a literatuře je práce velmi záslužná v době, kdy pozornost široké veřejnosti se obrací k věcem domova. *Dr. Rudolf Voříšek*: ÚPADEK A SLÁVA ČESKÝCH DĚJIN. Autor hájí stanovisko Pekařovo proti Masarykovi, který se dívá na vlastenectví příliš kosmopoliticky. *Václav Rabas*: MALÍŘOVO VYZNÁNÍ. V době, kdy všechny národy hledají a obnovují bezpečné zakotvení v sobě, musí i náš národ jít ve své umělecké tvorbě hlouběji ke kořenům národní bytosti *Mirko Očadlík*: POSLÁNÍ ČESKÉ HUDBY. Česká hudba je hlasem národa a země, neboť z těchto pramenů čerpá svou tvůrčí energii. Autor podává výstižný přehled české hudební tvorby doby novější ve vztahu k tvůrčímu geniu Smetanovu. Jednotlivé sešity mají rozsah nejméně 32 stran a stojí 3'60 K. —*mb.*

Z nakladatelství Václava Petra v Praze došla jako další čísla Svazků tato pojednání:

Josef H. Hendrick: NAŠE MLÁDEŽ A NAŠE ŠKOLY (č. 21. K 4.) Kritika došavadní vyučovací metody a směrnice pro

reformní činnost, zvláště pokud se týká nábož. a národního ducha školy. *Jar. Průšek: TROJÍ UČENÍ O SPOLEČNOSTI V ČINĚ* (č. 22, K 4.) Na základě četných pramenů pěkně podaný praktický vhled do historie společenské filosofie „Synů nebes.“ *Kamil Bednář: SLOVO K MLADÝM* (č. 23, K 4.) Velmi předmětně nahozená otázka k úvahám o tom, proč nemohla mladá generace dosud najít smysl své existence, tato generace, jejíž život vypadá ne jako život, ale jako hra na život. Je nutný návrat k věcným hodnotám. *Josef Tvrdý: NÁZORY O HRDINSTVÍ A ŽIVOTĚ SPOLEČENSKÉM* (č. 24, K 4.) Stručný historický přehled názorů nejvýznačnějších mužů všech dob a všech stavů a oborů, na myšlenku hrdinství, geniálnosti a života společenského a o jejím významu pro národ. —*Edy-*

KNIHA PŘÍSLOVÍ. Podle kriticky upraveného textu hebrejského přeložil Dr. Jos. Heger. Edice Akord v Brně 1940. K 19.

Nejvzácnější perly starozákonní moudrosti jsou ukryty v Kniže Přísloví. Neomezenou důvěru v neomylnou Boží spravedlnost byly dány základy k pilířům mravnosti starých Hebreů. Dr. Heger vložil do překladu plnou sílu svého vzácného umění a zbudoval tak i příštím generacím dílo opravdu záslužné. —*Edy-*

LISTY SVATÉ KATEŘINY SIENSKÉ. Přeložil dr. Karel Vrátný, vydala dominiánská edice Krystal v Olomouci — 1940.

Kniha obsahuje předmluvu dra Dacika a 62 dopisů světců, adresovaných rozličným osobám všech stavů, vzdělání i stáří. Jsou zrcadlem nejen veřejné činnosti sv. Kateřiny, nýbrž i života čtrnáctého století a řadí se právem k nej přednějším spisům mystickým. *A. J. S.*

ZPĚVNÍK NÁRODNÍCH PÍSNÍ. Vydalo SKVM Praha. IV. vydání, stran 192, 10.— K.

Příspěvek k českému hudebnímu máji, jehož účelem je vniknouti hudbou a zpěvem ke kořenům naší národní bytosti. Vždyť „ta naše písnička česká“ je skutečně značný kus češství vůbec. Zpěvník je zároveň programovou publikací k výchově naší katolické mládeže. Vychází s pěknou úpravou v rozšířeném vydání, zpestřeném vhodnými obrázky našich předních umělců národních. Jistě se stane nepostradatelnou pomůckou naší mládeži, jak dostat zuře-

chtění všem zábavám, načerpat čisté radosti ze života, osvojit si poctivost a sílu češství svatováclavského. *V. -a.*

Ferd. Střeček: VESELÉ POHÁDKY NAŠICH BUDITELŮ. Topičova edice. Praha XIII, Polská 52. Str. 75; cena brož. 8 K, váz. 18 K.

V době největšího útisku politického a sociálního vytvořil si český lid řadu pověstí a pohádek, v nichž se jeví jasné jeho povaha. Jsme vděční autorovi, že sebral několik těchto perel lidového umění a zachoval je tak pro budoucí pokolení. *J.*

ŽIVOTNÍ ROMÁN FR. JAROSLAVA ČECHA. Podle dopisů z let 1845—1877 upravil a poznámkami opatřil Ferdinand Střeček. Vydala Topičova edice v Praze, 202 strany, četné obrazové přílohy. K 29.—, vázaná K 44.—.

Naše korespondenční literatura zná málo tak krásných kapitol jako je kapitola dopisů Jaroslava Čecha — otce básníka Svatopluka Čecha — a jeho manželky Kláry. Ani sobecká sebeláska ani bohatství ani honba za požitkem, ale čistá láska je spojila úspěšným poutem manželství. V něm vidí životní cíl, který jim jako rodičům Stvořitel vytyčil. Svědomitá výchova deseti dětí jest pro ně největším příkazáním. Jsou si plně vědomi své veliké odpovědnosti před Bohem. Proto bdí nad nimi vždy a neustále, aby nikde nepřišly k úrazu a pohoršení, aby se nespouštěly Boha, varovaly se špatných přátel a zachovaly si nevinost a čisté svědomí. Jak krásné a burcuje to myšlenky v naší době, která svátost manželství tak pošpinila a zprofanovala! Co nejvřeleji doporučujeme! —*mb-*

Ašihei Haino: VÁLKA A VOJÁCI. (Literární zpracování války čínsko-japonské) Stran 200, brož. 25 K, váz. 40 K. Sfinx, Bohumil Janda, Praha 1939.

Ve dvoudílném svazku „Země a vojáci“ a „Pšenice a vojáci“, podává desátník Haino ve formě dopisů bratrovi a deníku z japonského vojenského náporu na Čínu, kterého se sám zúčastnil, lidskou stránku japonského vojáka. Sebe a své druhy líčí jako skutečné lidi, u nichž se mísí chvíle slabosti a zoufání s činy odvahy a oddanosti. Zde se nám válka jeví tím, čím vlastně je. Kniha je prostá jakéhokoliv zaujetí a stranické propagační tendence, což z ní činí knihu pozoruhodnou a jedinečnou svého druhu.

Svätopluk Štúr, PROBLEM TRANSCENDENTNA V SÚČASNEJ FILOZOFII. Bratislava 1938, str. 105.

Práce vyšla jako 27. číslo spisů filosof. fakulty University Komenského v Bratislavě. Autor v jednotlivých soustavách noetických moderní filosofii osvětluje centrální problém filosofie vůbec, který se stalo kristalisační osou filosof. vývoje zvláště posledních století. Disharmonie poznávajících schopností jak ji konstatuje osvícenský i přírodovědecký racionalismus vede k dvojímu pojetí skutečnosti rozumavé a intuitivní. V polarisaci obou leží právě onen bolestný problém myšlení a bytí.

Dr. M. Laros, ZDE JEST EVANGELIUM PRO DNEŠEK III. Náboženský smysl I. „Velehrad“ v Olomouci 1939, str. 221.

Tato nová řada nedělních úvah pomáhá odkrývat náboženský smysl Evangelia, aby v problematice soudobých otázek zazářila Pravda z nevyčerpateľných hlubin Evangelia. — Autor právě proto, že ví, jak duše moderního člověka je vzdálena učení církve, dovede tak mistrně najíti cestu za Pravdou. Všele doporučujeme.

Jindřich Maria Slavík, HLASY Z TEMNOT. Vydala knihtiskárna Frant. Bartoš v Přerově. K 15.

Co nás ve Slavíkově sbírce „Hlasy z temnot“ opravdu překvapí, je jasný přehled z oblasti bolesti a černých myšlenek k jásavé naději procitnutí, k plnému životu, a tento krok neznámá nic jiného, než smělý vstup do života nového, i když snad dosud projevujícího se jen náznakem. M. K.

Dominik Pecka, ZE ZÁPISNÍKU STARÉHO PROFESORA. Edice Jitro, Praha 1940. Cena K 20, str. 206.

„Co jest většího než vésti duše, než utvářeti mravy jinochů?“ Tato myšlenka quasi motto knihy, je zlatou nití, která se vine od první věty až do poslední stránky nové Peckovy knihy. Každá věta záměrně směřuje ke křesťanské výchově mládeže. Prof. Pecka zachycuje velmi aktuální problémy, jimiž je zmitána škola i rodina. Jasným logickým pohledem proniká k podstatě všeho, jak je možno jen člověku hluboké víry a důkladného vzdělání. Pro mládež a její vychovatele je kniha bohatým přínosem. Prof. Peckovi a edici Jitra jsme za její vydání vděčni. -Edu-

Sdružení přátel baroka vydalo jako první svazek Pokladů národního umění přehlednou studii z péra své zasloužilé redaktorky *Dr. Alžběty Birnbaumové* O KOSTELE SV. IGNÁCE V PRAZE NA NOVÉM MĚSTĚ, právě letos péčí řádu jezuitského nákladně renovovaném pod vedením firmy O. Kotrba, Brno, Petrov. Dílko obsahuje 6 fotografií, stručné dějiny kostela, jakož i stručný a odborný jeho popis se vzácným postřehem a vzorným podáním. Cena 5.— K. r.

Dr. Toth - A. Hanzelka, S OTEVŘENÝMA OČIMA BOŽÍ PŘÍRODOU. V Praze, Sdružení kat. mládeže. Stran 162, cena 12.— K.

Velikost a nedozírnost moudrosti Boží odráží se zde z každého jevu v přírodě, která je nejlepší knihou a průvodcem pro toho, kdo chce jíti po stopách božích za Pravdou; tuto je však člověk schopen poznat jen tehdy, když v pokorě vyzná své věřím a když v základní otázce svého proč domýšlí až k samým kořenům věcí, jejichž vůni můžeme poznat v tiché samotě boží přírody. Doporučujeme všem! r.

Aristoteles, POLITIKA. Přeložil Antonín Kříž 1939. — Jan Laichter v Praze (str. XXXVIII, 339).

Stát, jenž podle řeckého pojetí a u Aristotela nepřesahuje pojmu „polis“, t. j. městské obce, jeví se tvůrčímu řeckému mysliteli jako postulát etiky. Již etika Nikomachova výslovně ukazuje na tuto souvislost a zároveň synthesisu politiky a etiky. Pod tímto zorným úhlem řeší Aristoteles podstatu a funkci státu, vymezuje poměr jednotlivce ke stát. kolektivu, probírá ústavu i zákony, sociální výstavbu a strukturu nejlepšího státu a výchovu v něm. Rozumovými ctnostmi a činným životem včleňují se jednotlivci i stát ve věčný řád a dosahují svého cíle, připodobňujíce se podstatě všeho — Bohu. Aristotelova Politika, tento státovědý a právní spis nemá významu pouze historického, nýbrž vykazuje velké hodnoty pro každou dobu, která se státnickým, politickým a sociologickým zájmem vzhlíží s obdivem k synthetické universalitě Aristotelova ducha.

Paul Claudel, VERLAIN A JINÉ BÁSNĚ. Edice Hlasy 1940. Sv. Kopeček u Olomouce. K 16'—.

Překlad několika Claudelových básní, na prvním místě básní „Verlaine“ zachycuje nejdůležitější chvíle životní tohoto mučedníka krásné Pravdy. Jiné básně se snaží zachytit jasně jádro originálu, avšak oplývají nadbytkem slov a rýmy jsou mnohde jen klinkavými přívěsky. Mnohem lepší je na příklad překlad „Balady“, kterou uvedl J. Čep v „Hranici stínu“:

Už mnohokrát jsme odjeli, ale tentokrát je to nadobro.

Už často jsme odjížděli, však nadobro je to tentokráte.

Bt.

Životopis omilostnění 25ti leté dívky GEMMY GALGANI, zemřelé v r. 1903, která byla 2. května t. r. na svátek Nanebevstoupení Páně prohlášena za svatou, plný vznešené mystiky, sepsaný jejím zpovědníkem, přeložily i vydaly a ochotně zaslou Školské sestry O. S. F., Praha XII, Korunní tř. č. 4. Cena K 16'—.

František Zavřel, VALDŠTÝN. Drama o 5 dějstvích. Nakl. L. Mazáč v Praze 1940. Str. 124, cena brož. 20 K.

Jsou tu dvě díla ideově spojená. Valdštýn a Rekviem aeternam. V obou zánívá nářek nad ztrátou milované bytosti. Valdštýn, drama plné rozmachu a dějové síly. Hrdina, prokreslen v celé kráse charakteru žije obklopen živoucími osobami, které jen zvyšují osudovou tragiku. Cítíme tu jistotu dokonalost. Je to dílo skutečného virtuosa se vzácnou tvárnou schopností. A Rekviem aeternam, elegie s motivací nářeků zkratkou vytrysklých z raněného srdce ztrátou nejlepší osoby. Rozeklané requiem, ale hrůzou se chvějící nad takovou pýchou, takovým rouháním, takovými blasfemiemi, jichž prudký a drastický útok chce pokálet Bytost nejsvětější — Boha. z—

Jaroslav Durych, CESTA SVATÉHO VOJTĚCHA. Vydalo benediktinské opatství v Břevnově. Cena 18 K. Sv. 96.

Spisovatel spojil v tomto dílku jedinečným způsobem, jedině jemu vlastním, kronikářské vyprávění s uměním básnickým v harmonický celek, jímž nám znovu dokázal znalost své básnické tvorby. Na pozadí dějin výstižně vykreslil postavu našeho světce — mučedníka, jehož vlastní nepoznání a neocenění, kdežto národy jiné viděly v něm nositele vzdělanosti a kultury. Vidíme, že sv. Vojtěch nepatří minulosti, ale že i dnešní svět nutně musí si vychovat světce, světce, kteří se dovedou vydat pro blaho národů.

-dlá-

Co vyjde nového:

Nakladatelství Vyšehrad vydá románovou trilogii J. R. Malé: „Bez počátku a konce“.

Nakladatelství Topičovo uspořádá nové vydání vzpomínek pí Marie Strettiové: „O starých časech a dobrých lidech“.

Úspěch náboženského týdeníku.

V těchto dnech skončila s nečekaným zdarem akce pro rozšíření náboženského týdeníku „ROZSÉVAČ“. Šířitelům listu byly rozdány knižní odměny v ceně téměř 12.000— K. Je radostné, že dobrý náboženský tisk má takový pronikavý úspěch. „ROZSÉVAČ“ si rozšíření zaslouží; je to nejlepší náš týdeník, přísně dbající dobré úrovně obsahové i grafické. Vede od plané sentimentality k odpovědné katolické aktivitě. Administrace je v Olomouci, Göringovo nám. č. 16. Roční předplatné 10 K.

Seznam časopisů docházejících redakci Musea bude uveřejněn v příštím, poprázdňovém čísle.

Vychází pětkrát ročně. — Vytiskla knihtiskárna Jana Muchy ve Velkém Meziříčí.

Dohlédací poštovní úřad Brno 2.

(Část nákladu jest podávána též u poštovního úřadu ve Velkém Meziříčí.)